המחיר: 6.00 ל"י | מספר 2020 | שנה 40 | י"ט אייר תשל"ו, 19.5.76

השולחן העגול

רבין מגרש את פרס

200

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

בנאום הפרו־ישראלי ביותר

פורד: לא יהיה כירסום בידידות הבסיסית בינינו

ריגן בטקס ברית־המילה שלו: אני רואה עצמי שני לנשיא קציר ● קארטר: ישראל חשובה לי יותר מקליפורניה ● ג'. בראון: קיראו לי בר־און ● יודל: אקים מיקווה בבית הלבן ●

הפלמה חריפה על רקע היחס לי־שראל חלה בשבוע האחרון כמי־רוץ לנשיאות בארה"ב.

בנאום בוועידת הוועד היהודי־אמרי־קאי הצהיר הנשיא פורד כי „ארה"ב תתמוך בידידות עם כל העמים, אבל לעולם לא על חשבון ישראל." בתגובה על כך אמר רונאלד ריגן כי הוא רואה עצמו ויפעל כסגן וכשני לנשיא קציר. דיברי ריגן נאמרו בתום טקס ברית־מילה קצר, שנערך לו בבית־הכנסת בנברסקה.

במחנה הדמוקרטי גואה המתח. ג'ימי קארטר, שהתחייב להניח תפילין מדי־בוקר, השמיע באוזני כתבים את דעתו, שלפיה „ישראל חשובה לארה"ב יותר מאשר קליפורניה". דבריו נאמרו על רקע שינוי שמו של ג' בראון לבר־און, ושם אשתו לעוגניה. המועמד יודל, לעומתם, תקף את תושבי ארה"ב המת־גלחים בעת ספירת העומר, והודיע כי יקים מיקווה בבית הלבן ובפנטאגון.

ר' ריגן בחילולת רבי שימעון בר־יוחאי במירון

בתגובה חגג קארטר בר־מיצווה, פורד הכשיר את מיטבחיו וריגן התגייס לצה"ל. קארטר צם, יודל תקע בשופר. פורד לבש ציצית, ריגן שם מזוזה, בר־און חצרן בקיבוץ, יודל מורה בעיירות פיתוח. פורד שרק „הבה ניגלה," ריגן חיצרץ „בוא שלום."

מה צופה לנו העתיד?

יונהג שירות „המבקר הדובר - 13" בטלפון

דובר מישרד־התיקשורת מסר אמש, במסיבת־עיתונאים, כי מישרדו, בשי־תוף מישרד ראש־הממשלה, ועל דעת הממשלה כולה, יפתח בקרוב שירות טלפוני חדש לאזרחים — שירות „המבקר הדובר."

במיסגרת שירות זה יוכלו האזרחים לחייג בכל שעה שהיא למיספר 13, ויקבלו מידע שוטף על השחיתויות ב־מישרדי־הממשלה, כשהן מושמעות מעל־גבי תקליט, מפיו של מבקר־המ־דינה עצמו.

מישרד־התיקשורת צופה הכנסה של כמיליון וחצי ל"י לחודש משירות 13, זאת לאור הנתונים על העלייה במיס־פר האזרחים המתקשים להירדם בלי־לה.

דבר המערכת

אין נאור כליבראל

תמיהה גדולה בליבנו על אותם די־בורים גסים שנשמעו בוועידת ה־מפלגה הליבראלית, בהם קרא ה„ליב־ראל" ד. שיפמאן, לפתח את התיזה של „גירוש ערבים" מארצנו היפה, ארץ ישראל.

ואנו משתוממים לנוכח אותה עזות־מצח וגסות לשון של אותו שיפמאן, שדבריו אינם עולים בקנה אחד עם המסורת הליבראלית הנאה אשר הנחתה את מפלגתו על הלום. חזקה על שיפמאן שיפנה אל המקורות ו־ימצא שהליבראל אדם עדין־נפש הוא. כאותו המלך הליבראלי הידוע פרדיננד ואשתו הנאורה איזבלה ש־ביקשו לעודד הגירת היהודים ל־אמריקה, כדי לבסס שם קהילה יהודית חזקה. וזכור לטוב אף אותו ליב־ראל גרמני שפנה בשם אזרחי עירו וביקש ממנהיגי הרייך להפסיק השמדת יהודים בין שתיים לארבע, ש־כן רעש הכבשנים מדיר מעיניהם את תנומת הצהרים.

וכיוון שכך מציעים היינו למר שיפ־מאן להסתפק בפיתוח התיזה של הגירת ערבים מעירנו ומעריהם ע"י הפקעת אדמתם ופיצוץ בתיהם ו־הנהגת עוצר במקומותיהם והריסת בתיהם. אך חלילה לנו מלגרשם, שהרי ליבראלים בני ליבראלים אנו. ציפורינו נטולות דיבורנו מנו־מס וטעמנו אנין־טעם.

בס"ד. צבי נאור

בלדה ליוזמה חופשית

באמרקה היה איש עסקים מצליח מאוד. מיליארדר. אולי אפילו ביליארדר. אחרי שהצליח להרוג את יוז, היה לאיש העשיר ביותר בארצות־הברית. היו לו קי־דוחי־נפט, מפעלי נשק, עסקי הימורים, זונות והירואין, חברות להשקעה, קרקעות, בתי מלון, אופציות, עמלות, זכיונות, ריבית דריבית. היו לו חברים בסנאט ובמאפיה. היו לו קשרים מצויינים. לראש הס.אי.איי היה קורא דיק. האיש הזה היה גאון פיננסי. היה קונה מכל הבא ליד: מפעלים כושלים, גרוטאות, קרקעות חסרות ערך, חברות מתמוטטות. לקרקעות היה מוציא אישורי בנייה. את הגרוטאות שיפץ ומכר. את המיפעלים הקים מחדש. בעזרת הקשרים הטובים (שגם אותם ידע לקנות) היה הופך חרא לכסף ולקשרים עוד יותר טובים, וחוזר חלילה.

כשהאיש שלנו גמר לקנות את כל המפעלים והחב־רות בצפון אמריקה, החל לקנות שכונות מגורים, כבי־שים, מבני ציבור, ספריות, אולמי ספורט, בתי־תמחוי — וגם הקונגרס בוושינגטון שילם לו שכר־דירה. הוא קנה את המיפלגה הדמוקרטית והריפובליקאית, ומינה את אחד ממנהלי עסקיו לנשיא ארצות־הברית. כשהנשיא הקודם ניסה לערוך מסע בחירות אינטנסיבי מדי, ולא הסכים לקבל את פיצויי הפיטורין שהציע לו האיש העשיר שלנו, מצאו אותו טבוע בבריכת־כרישים באוס־טרליה. מה לעשות.

כשכל ארצות־הברית היתה רשומה על שמו בטא־בו, פנה לקנות את שאר העולם. את אירופה ואפריקה רכש בלי בעיות. את ישראל קיבל בחינם. הרוסים ניסו להתנגד, אבל הוא שילם לרוצחים הכי טובים בעולם, חיסל את הפוליטביורו וקנה את הקרמלין בזול־הזול. על סין העקשנית נאלץ להשליך כמה מגאטונים, וגם העניין הסיני סודר.

בקיצור, הוא קנה את כל העולם, והיו לו אופציות על שאר כוכבי־הלכת. השמש שילמה לו דמי זריחה והוא, מדירתו המרווחת על גג מלון בפלורידה, אישר לה לשקוע, על פי חוזה מיוחד. כל האנשים בכדור־הארץ (וגם בהמות העבודה) עבדו בשבילו, והוא שילם להם יפה, הרי הוא איש היוזמה הפרטית. שביתות היו מעצבנות אותו, ואת הפרובלמאטים היה מפטר. לאן אפשר להתפטר? בעזרת אנשים החרוצים חוקק מע־רכת חוקים חדשה, יצר מערכת מוסר חדשה. הוא הכ־תיב לאנושות עשרת דיברות שעסקו בפריון, בתפוקה, בעבודה מצטיינת. הוא המציא דת חדשה שכהניה היו מנהלי חשבונות ופקידיה אנשי סוכנות הביון המרכזית.

והעולם, סך הכל היה טוב יותר מאי־פעם. מי שהיה חרוץ ודינאמי, עלה בדרגה. מי שהתרשל, נמצא טבוע בנהר וזה הרי מגיע לרשלנים. כדי לא להגיע, חלילה, למצב של סטאטיקה פיננסית, שפירושה ניוון מסוכן, יזם האיש אינטריגות, סכסוכים ומילחמות — רגילות וגרעיניות. היה מקים מישטרים ומפיל אותם, ושוב מקים. ייצר וסיפק נשק לשני הצדדים הלוחמים. ל־חללים היה מעניק עיטורים ולמישפחות את ברכותיו האישיות. לעיתים נאלץ להפיק איזו רעידת אדמה או שיטפון, כדי לשמור על פערים הולמים בין עשירים מדי לעניים מדי. היה מרסס יבולים חקלאיים גבוהים מדי ברעל, כדי להקים תעשיות לשיפור היבולים. וכך פרחו העסקים והשולם התנהל בשקט ובשלווה, בחדווה ובשימ־חה. ולאף אחד אפילו לא היה מושג מיהו בעל־הבית, וגם לא כל כך איכפת. אנשים שילמו דמי שכירות וקיבלו משכורות והיו שמחים ומאושרים. והאיש שלנו ישב בדירת הגג שלו בפלורידה ואסף בולים, כי הוא הרי ידע שכסף זה לא הכל בחיים.

(זה סתם סיפור נחמד, בלי קשר ישיר לנעשה בפלשתינה, והוא מוקדש לארצות־הברית, ממ־ציאת הס.אי.איי והמיליארדרים, ליובל ה־200).

ועוד הגיגון באותו עניין, פחות או יותר.

מישהו צריך לקום ולהפיק סוג חדש של סירטי מתח ופעולה. סרט ריאליסטי על החיים. מין סרט מתח שגי־בוריו הם אנשי ק.ג.ב. אפורים, אנושיים, תביבים אך קשוחים, כאלה שמקבלים את תלוש המשכורת שלהם באיחור וצריכים לנהל חשבון הוצאות ולגור במלונות כוכב אחד והם נלחמים כדי להציל את האנושות מן הס.אי.איי והמאפיה האכזרית הזוממות להשתלט על העולם בעזרת כסף ופשע. תראו שזה יילך. לתפקיד גיבור הק.ג.ב. מוצע רוברט רדפורד, או אולי מייקל קיין.

הארץ

ממישנתו של מייסדו
מלפפון ללפפון — כוחנו עפיפון
ד"ר זוארץ
(בטקס חלוקת פרסי לפפון מצטיין)

פרסום ראשון

סקופ

המיסמכים הסודיים של ממשלת ישראל

כתבנו המדיני הצליח להשיג את המיסמכים האותנטיים על הסיכסוך רבין-פרס שפרץ בממשלה, והם רואים כאן אור לראשונה:

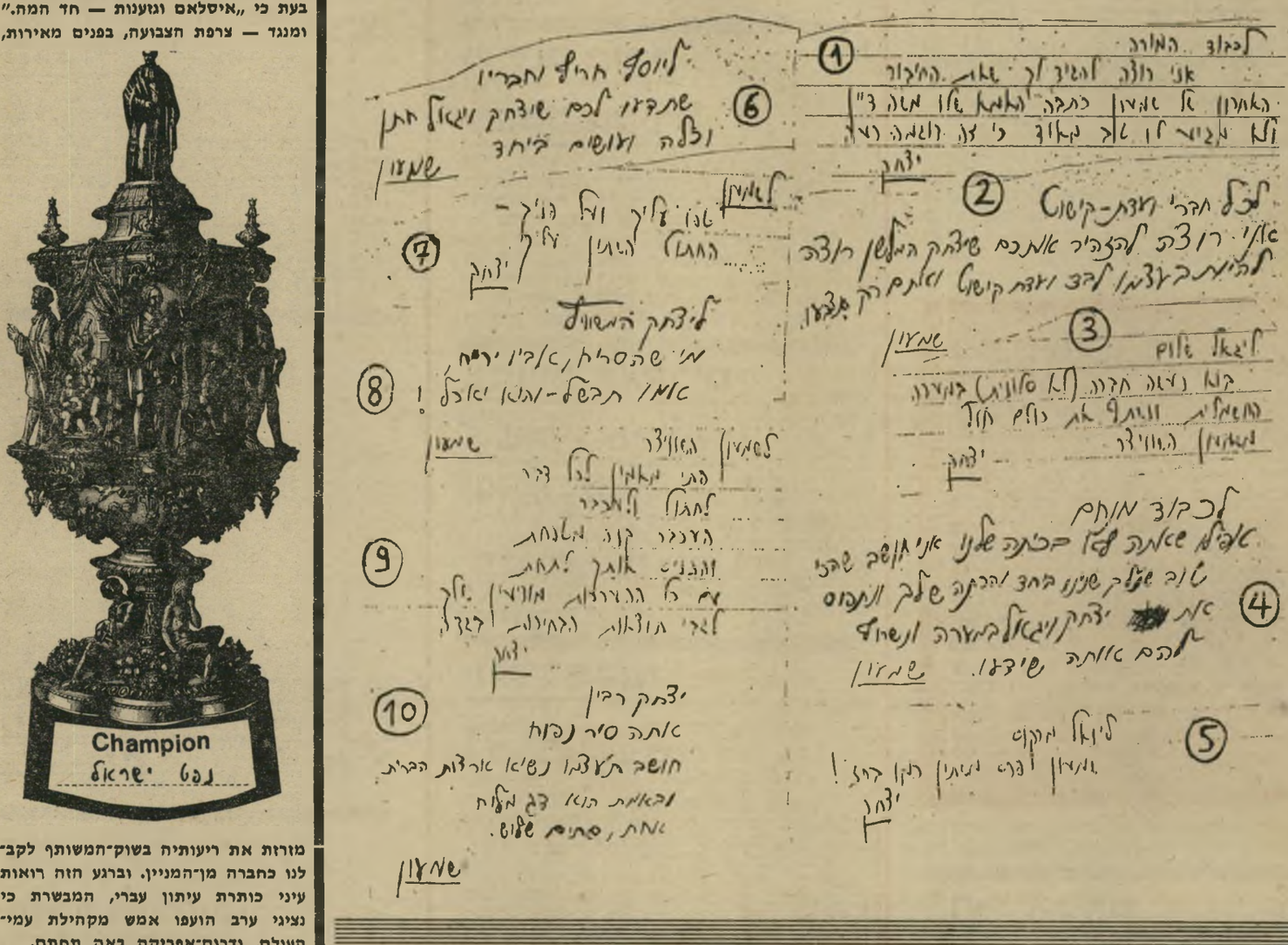

סימני מרגרינה בקידוח „מחבת 3"

בקידוח „מחבת 3" שבאיזור הערבה, נתגלו אמש סימנים ברורים של מרגרינה, ולדעת מומחים מורה הדבר על הימצאות מירבצי־מרגרינה עצומים באיזור.

אחר־הצהריים, כשהועלו מוטות־הקידוח מעומק של 2200 רגל, היו המוטות משוחים בשיכבה עבה של מרגרינה סמיכה ולבנבנה.

מידגמי המרגרינה הועברו לבדיקה, ומן המעבדה נמסר לכתבנו כי זוהי מרגרינה מצויינת, עשירה בוויטמינים בכלל ובויטמין D בפרט. „ומה שהכי חשוב — זוהי מרגרינה בלי מלח."

לדעת גיאולוגים, אין זה מן הנמנע שמתחת לאיזור הערבה כולו, מים־המלח בואכה אילת, מונח שדה־המרגרינה הגדול והעשיר ביותר בעולם.

אם אכן יתאמתו מימצאים אלה, צפוייה ישראל לשנות שפע וברכה כלכלית, ובצידה לפריחה מדינית שתרים מעמדה בעמים.

(מוגש כפירסום על־ידי „החברה הישראלית למרגרינה", בשיתוף "ZOO הארץ")

הרבי מלובאביץ נתן בירכתו

קידוח „מחבת 3" היה היחידי מבין קידוחי־המרגרינה בארץ, שקיבל את בירכת הרבי מלובאביץ שליט"א. כך ידעו אמש לספר חסידי כפר־חב"ד.

אחד מאנשי הכפר, העובד בקידוח „מחבת 3", ביקר בחצר הרבי בארה"ב וסיפר לו על הניסיונות למציאת מרגרינה בארץ. הרב שמע את דבריו ונתן לו חביתה משחיים מטוגנת במרגרינה מעולה, ועליה חרותה „תפילת ההצלחה", ומשחזר הפועל לארץ תלה את החביתה על מיגדל־הקידוח וציפה לנס שיתרחש.

ואכן, אחמול התרחש הנס, כפי שחזה אותו הרבי מלובאביץ.

בחזוני

מאת שתיים העם

ובחזוני, ואני פוסע ליד חוף אשדוד, והחוף כולו מלא מיגדלי־קידוח, וצינורות־נפט חוצים אותו לאורכו ולרוחבו. ובעודי תוהה על המראה וכבר מפליגות מיכליות־ענק, ועליהן באותיות קידוש־לבנה „מט ישראל". ואפן סביבי והנה שרי־מדינות באים ויוצאים למחך ולקנות את שמן־האדמה האשדודי, אשר יצא שמו בכל רחבי תבל.

וכל העמים אשר חפזו בכסילותם לנתק קישריהם עימנו, כורעים על ברכיהם ומפילים תחינתם לפנינו כי נואיל לקבלם בבירתנו. ומזכיר האו"ם פורש לפני את נוסח החלטת העצרת הכללית, חקובעת כי „איסלאם וגזענות — חד חמת." ומנגד — צרפת חצבועה, בפנים מאירות,

מזרזת את ריעותיה בשוק־חמשותף לקבלנו כחברה מן־המניין. וברגע חזה רואות עיני כותרת עיתון עברי, המבשרת כי נציגי ערב הועפו אמש מקחילת עמי־העולם, ודרום־אפריקה באה תחתם.

ובעודי אחוז תדהמה, וחנה קולטות אוזני הכרויות תרועת־חצוצרה המקדמת את אנשי הממשלה הסובייטית, בראשות ברז'נייב, הבאים לשחר פנינו. ומן העבר השני אץ מאו טסה־טונג, עקום־העיניים, לחלות פני הנשיא קציר, בטרם יקדימנו פורד, העושה דרכו אלינו בראש סיוע רב־מימדים. וכל עיתוני העולם מלאים ב־שבחנו. והקריקטוריסטים מציירים רבנים נוסעים בקאדילק, וכולם מציעים כי ידלין שלנו, שר החינוך ויו"ר אופ"ק יהיה למזכיר האו"ם הבא.

ובחוצות הגדה ממחרים המתונים לתפוס במישרות ראשי העיריות — ואוחדי אש"ף חפו פניהם. קיצוניים יוצאים לגלות מרצונם, ותלמידי־התיכון שבים ללימודיהם. הנשיא אסד מפציר בנו, כי ניטול את הגולן כולו. וסאדאת, רעו, מחזיר את ראס־סודאר. ובביירות! בפיירות הגולה עצמו עראפאת המשומד, וייחוד הגליל כמעט והושלם.

וישראל יושבת לבטח, ובגויים לא תתחשב, כי עימנו נפט.

תשקיף

החסיסה בשטחים

תגבר

התסיסה בערי הגדה המערבית, המתבטאת בהפגנות, תגבר ותלך.

עפ"י הערכות של הגורמים הממונים עפ"כ, מעודדים הפלסטינים מההדים הניכרים שיש להפגנותיהם באמצעי־התיקשורת בעולם.

גם ראשי אירגוני־הפידאיון מסכימים עתה, כי הערך התעמולתי של ההפגנות בשטחים — בייחוד אותן המגיעות לידי עימות עם צה"ל — עולה על כל מעשה פיגוע שביצעו בעבר.

הצעה שהועלתה, לצייד את כוחות צה"ל בערי הגדה ברובי־גאזים מהסוג שבהם מצוידת המישטרה, נפסלה בשלב זה. נראה שהנימוק לפסילה הוא כעיקרו ריגשי, מתוך רצון שלא ליצור אסוציאציה בין צה"ל לבין שימוש בגאזים.

אבי הילד החטוף

תובע פיצויים

יובל גינזברג, הילד שהתפרסם כאשר נחטף ע"ידי אמו, ואביו אהרון, הגישו השבוע תביעת־פיצויים בסך 50,000 לירות נגד שני ידידי האם אווה גינזברג, אשר, לטענתם, הם שחטפו את יובל.

עורך־דינם, הד"ר אברהם קלינג, טען בשם יובל בן השנתיים ואביו אהרון, כי נגרמו להם הוצאות כספיות בחיפושי האב אחרי האם, וכן עוגמת־נפש רבה, שתמורתה הם דורשים פיצויים.

בינתיים פנה אהרון גינזברג בדרישה ליועץ־המישפטי לממשלה לחקור את התנהגות המישטרה בפרשה.

עמית מסתער

על הממשלה

מנכ"ל כור, מאיר עמית, מנצל את הסיכסוך בקריית־הפלדה לבניית תדמיתו כאיש העומד מול לחצים ושביתות של פועלים.

עמית מחריף בכוונה את הסיכסוך כדי לגרום להשבתת קריית־הפלדה ובכך ליצור לעצמו דמות של איש חזק, כחלק ממסעו לכניסה לממשלה.

מטרה נוספת היא יצירת אליבי להפסדי קריית־הפלדה הנובעים מן הניהול הכושל. עתה יוכל עמית לתלות את ההפסדים בפועלים השובתים.

לסקוב פורש

מתפקיד הנציב

רב־אלוף (מיל.) חיים לסקוב עומד לפרוש מתפקידו כנציב־תלונות־החיילים של צה"ל.

לסקוב, אשר שמו הוזכר לאחרונה כמי שיצטרף למיפלגה שאותה יקים יגאל ידין, החליט לפרוש מתפקידו גם אם רעיון הרשימה החדשה של ידין לא ייצא אל הפועל.

אם לא יפנה לחיים פוליטיים, הוצע ללסקוב תפקיד ממשלתי בכיר אחר, שאותו הוא שוקל באופן חיובי.

שילוני הורה

לבטל חקירה

נציב מס־ההכנסה החדש, אליעזר שילוני, הורה למחלקת־החקירות של מס־ההכנסה להפסיק את החקירות בעיסקי־הקרקעות של כמה קבלנים ידועים.

כאשר נערכה חקירה דומה, לפני שנתיים, בעת ששילוני כיהן כמנהל מחלקת־החקירות של מס־ההכנסה, פוצצה דירתו שבירושלים, לאות־אזהרה. הוראת הפסקת החקירה באה אחרי ישיבה סוערת בת חמש שעות, בלישכתו של שילוני בירושלים.

צפויים מעצרים

בשוק הסיטונאי

מעצרים נרחבים בשוק הסיטונאי בתל־אביב צפויים בימים הקרובים, אחרי שחקירת המישטרה בשוק הגיעה לסיומה.

למרות השתדלויות של פקידים בכירים במישרד־החקלאות, שלא להמשיך בחקירה, החליטה המישטרה לחקור „עד תום" בשוק, והיא עומדת לבצע מעצרים נירחבים, ביניהם גם של עובדי מישרד־החקלאות עצמו.

יגסו לחסום

גל הנוסעים

במישרד־האוצר מודאגים, נוסף על כל שאר הבעיות הכלכליות ותחלואי המשק, מן הנטייה המסתמנת לנהירה המונית של הישראלים בקיץ זה לחו"ל, העשוייה להסתכם לפי התחזיות בכ־300 אלף איש. לפי התחזית יצטרך האוצר לספק לאלה כ־150 מיליון דולר במטבע־חוץ, לצורך נסיעתם. אולם ההשפעה העלולה להיות לנהירה זו חמורה בהרבה, שכן, לפי ההערכה, יוציאו איתם הנוסעים לחו"ל לפחות סכום כפול, כ־300 מיליון דולר נוספים, במטבע שחור.

מקאמה של חפר נפסלה באזכרה לדדו

מקאמה שכתב המשורר חיים חפר במיוחד לערב־הזיכרון, שהתקיים ב־היכל התרבות בתל־אביב ביום השלושים למותו של רב־אלוף דויד („דדו") אלעזר, לא הוקראה כמתוכנן, אחרי שמארגני הערב החליטו כי מוטב לגנזה, כדי שלא לעורר פולמוס. חיים חפר כלל במקאמה שלו לדדו גם את הקטע הבא, שלא ניראה למארגני האזכרה: ולא היו לך שישה רבי־אלופים לשאת את ארונך / ולו היו — הלו היית בוחר ללכת אל קיברך על גחונך / שהרי גם בארץ הזאת, הקרועה והצבועה, האבלה והאפלה / אין נותנים את הכבוד לשאת אל הבור לאלה שמזגו את כוס־התרעלה...

מה מאחרי עיסקת הדחפורים

בדו"ח המבקר?

אין כל קשר בין שערוריית רכישת 19 הדחפורים ע"ידי מישרד־הביטחון בארצות־הברית, כפי שנחשפה בדו"ח האחרון של מבקר־המדינה, לבין עיסקת הכאת 19 הדחפורים ע"ידי חברת „רגבים", בבעלותו של ישעיהו ירקוני, שהגיעה לכותרות לפני שלושה חודשים.

בשל הזהות במיספר הדחפורים שיובאו ארצה בשתי העסקות נוצר הרושם המוטעה — הן באמצעי־התיקשורת והן בציבור — כי העיסקה שאותה ביקר מבקר־המדינה בדו"ח האחרון שלו, היא אותה עיסקה של חברת רגבים, ששילטונות־המכס טענו כי נועדה להונות אותם. למעשה אין כל קשר בין שתי הפרשות. להיפך, העיסקה שנעשתה ע"ידי אנשי מישרד־הביטחון, יש בה כדי להצביע על טיב העיסקה שעשה מישרד־הביטחון עם חברת רגבים. בעוד שעבור 19 הדחפורים המשומשים שרכשו אנשיו, שבתוכם היו גם דחפורים במצב מכאני גרוע, שילם מישרד־הביטחון סכום של 3.8 מיליון דולר, הרי בעד שכירתם של דחפורי חברת רגבים, שהיו במצב תקין, שולם סכום של 2 מיליון דולר.

על חשבון מי מט"ייל החי"כ?

כחוגים ממלכתיים בירושלים מודקים באחרונה את האפשרות שטיולו של אחד מחברי הכנסת בחו"ל ממומנים ע"ידי גורמים מסוקפקים כעוסקים־העם־קים האמריקאי. אחרי יציאתו של אותו ח"כ מהארץ, נודע כי הוא קיבל כרטיס־חינם ואיריח מארם, שלפי חשד נימנה עם חוגי השטיעהמאורגן בארצות־הברית. נברקת גם האפשרות שאותו אדם משתמש בשמו של ח"כ, כדי להעניק לגיטימציה למוג העסקים שבהם הוא עוסק.

אחרי הלחם באים השעשועים

ראש מחלקת החינוך, התרבות והטכסים בעיריית חיפה, שמואל („שמוליק") ביאליק, העומד לצאת בקרוב לפנסיה, יעמוד בראש הפרוייקט הגדול של עיר־תערוכות־וישעשועים, העומדת לקום בכניסה הדרומית של חיפה.

העיר, אשר תוקם על קרקע עירונית בהשקעה התחלתית של למעלה מ־10 מיליון דולר, תיבנה על־ידי שותפות עירונית, המשקיע היהודי הגרמני טוביאס וחברת־ההשקעות של מישפחת קנדי. אחד מתנאי העירייה לשותפות היה העמדתו של ביאליק, אחד מוותיקי הפקידים הבכירים בעיריית־חיפה, בראש הפרוייקט.

פיצויים גבוהים לסמנכ"ל הפורש

מי שהיה סמנכ"ל חברת אל־על, בנימין דווידאי, **ושהתפטר מהחברה בטריקת־דלת, עומד להתמנות** כמנכ"ל החברה הישראלית לקופסאות־פח. **עתה נודע גם, כי דווידאי קיבל פיצויי־פרישה גדולים ביותר, בגובה של 150 אחוזים.**

נראה כי התוצאה המיידית של תחזית זו עלולה להיות העלאה בשיעור ניכר של מס־הנסיעות.

SONY®

HMK-20
מגבר 20 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
טיונר FM/AM סטריאו
טייפ קסטות סטריאו
זוג רמקולים

שאל כל אחד...

בואו לראות, לחוש ולשמוע מוסיקה
באולמי התצוגה של סוני, ת"א, מגדל שלום, אחד-העם 9, טל. 52431

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גזוטות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

עורכו הראשי של העולם הזה, אורי אבנרי, נבחר לפני כחודש וחצי כ„אישיות השבוע", על־ידי העיתון הסעודי עקאט, המופיע בערבית בריאד.

המאמר, שנכתב על־ידי עבד אל־לטיף אל מימני, היה אובייקטיבי למדי, אף שיש בו בילבולי־דברים רבים. אני סבור שכדאי להביאו כאן במלואו, ולו רק כדי ללמוד כיצד מציג עתון סעודי אישיות כמו אבנרי בפני קוראיו:

לחנין תרגום המאמר:

אורי אבנרי הוא אישיות מדינית ישראלית, שאינה מפורסמת בעולם כמו גולדה מאיר, יצחק רבין, יגאל אלון או משה דיין ואחרים. אבל הוא ידוע ומפורסם בתוך ישראל. הוא העורך הראשי של השבועון העולם הזה היצא־לאור בישראל. כמו כן ידוע שמו אצל המתעניינים בלימודים־ישראליים מחוץ לישראל, בהיותו נחשב, אצל החוגים העוקבים אחר המתרחש ב־תחום הפוליטי בישראל, כמנהיג תנועת־העולם־הזה, שזכתה בבחירות לכנסת בשנת 1965 במנדט אחד, אותו ייצג אורי אבנרי עצמו. אז מי הוא אבנרי ומה היא הפילו־סופיה שלו, ואיך יצר סביבו את חוגו המדיני, ומה הסיבה להתעניינותנו בו?

אורי אבנרי נמנה עם המדינאים הידועים במשך 30 השנים שעברו בפלסטין לפני קום מדינת־ישראל ואחריה. בצעירותו היה חבר מחתרת „האירגון" ואחרי כן חייל במילחמת 1948 המכונה „מילחמת השיח־רור" ושאנו מכנים אותה „מילחמת הגולן". אחרי כן עבד בעיתונות והוציא לאור את השבועון העולם הזה.

יש לו, כמו שנאמר קודם, הרבה ספרים שכתב ומאות מאמרים בהם הסביר את הפילוסופיה המדינית שלו, אשר פירסמה אותו כאישיות שנויה במחלוקת המעוררת סביבה הרבה חילוקי־דיעות. אחד מספריו הוא מילחמת היום השביעי. אם נרצה לשייך את אבנרי מבחינת שייכותו המיפלגתית, הרי הוא סוציאליסט בדרך כלל. אבל בתוך ישראל חלוקות הדיעות מבחינת ההתייחסות לחיים המדיניים והמיפלגתיים, כמו שנסביר אחר־כך. מה שמעניין אותנו להסביר הוא שאבנרי מאמין בשותפות כל הגזרמים השמיים במיסגרת איזורית.

הוא רואה ביהודי ישראל העבריים אחת האומות השמיות במזרח־התיכון, ולא חלק מהיהדות העולמית ומשרתו ליצור איחוד קונפדרטיבי באיזור השמי, שיכלול את תורכיה, העמים הערביים וישראל.

■ ■ ■

זה היה מיכלול הפילוסופיה הכללית שלו, ממשיך עקאט ומספר, אבל במצע־הבחירות של שנת 1965 לא היה משהו בלתי רגיל, כמו שאומר מייקל בריצ'ר בספרו דוקטרינת מדיניות־החוץ הישראלית. עיקר המצע הכיל הסכמה לשמירת אמונים למדינה, אבל בלי הדגשת־יתר שעצמאותה או ריבונותה אינן יכולות להיחשב כנושא למשא־ומתן.

בקשר למדיניות העולמית, מסכים המצע לעצמאות המדינית של ישראל, בלי תלות באחת המעצמות, המיזרחית או המערבית. כאיפיון מיוחד מציין המצע הצעה למסע ישראלי לשלום באיזור, הקמת מיניסטריון לענייני־המרחב והקמת מרכז ראשי לשלום.

תוכנית זו, כמו שמציין בריצ'ר, אינה שונה בקווים כלליים מתוכנית מפ"ם, המיפלגה הסוציאליסטית השמאלית. אבל שתי התוכניות שונות בשורשיהן ובגישתן לציונות. בזמן שהוא כופר בהשתייכותה של ישראל לאחת ממעצמות הגוש המיזרחי או המערבי, מדגיש אבנרי את שייכותה לעולם השלישי, ואת חברותה באחדות קונפדרטיבית במרחב השמי. אבנרי סבור שסירוב ישראל בשנת 1955 להצעות סין העממית לכונן יחסים דיפלומטיים עם ישראל היה מישגה.

אבנרי לא התנגד לקשירת יחסים דיפ־לומטיים בין ישראל לגרמניה, דבר שגרם בשעתו לחילוקי־דיעות חריפים בישראל ולהתנגדות גדולה בקרב המיפלגות הדתיות, העבודה, המזרחי והפועל־המזרחי. כמו כן הוא לא התנגד לתוכנית ג'ונסטון לחלוקת מי־תירדן והסכים שישראל תקבל את חלקה רק אחרי ההסכם. אבל הוא התנגד לכניסת ישראל לשוק האירופאי המשותף בכל דרך שהיא וצידד בהקמת שוק משותף באיזור הים־התיכון, וזה משום שעל פי הערכתו ישראל אינה חלק מאירופה.

בקשר ליחסים עם הערבים אבנרי סבור שהם המפתח לכל, הן לבעיות הפנים והן למדיניות־החוץ של ישראל. העולם הזה נחשב כמיפלגה היחידה בישראל המתנגדת לחוק־השבות, חוק בו נחשב כל יהודי המהגר לישראל כישראלי, בזכו־יות ובחובות לאלתר, ללא כל תנאי.

התנגדות העולם הזה לחוק היא סירוב עקרוני, אבל יחד עם זאת הוא מקבל את ההגירה ההמונית, הידועה בשפת המדיניות הישראלית בשם „עליה". פילו־סופיית המיפלגה היא לחשתדל לדעת את האמת כמו שהיא. אבנרי אומר שישראל היא מדינה עם שני צמים, שאחד מהם השיג את עצמאותו והשני עוד לא. לכן המטרה היא הקמת מדינה ערבית בפלסטין.

אחרי שנת 1967 דרש אבנרי הקמת איחוד פדרטיבי בין ישראל ופלסטין והוא תומך בזכותם של הפליטים הפלסטינים לשוב לבתיהם.

בגיזתה פילוסופיית־השלום שלו, ההש־למה הערבית עם קיומה של ישראל, אומר אבנרי: „הנני לאומני עברי הרוצה בקש־רים עם ערבים לאומניים ואגיד להם שבחמישים השנים הבאות לא נוכל אנחנו ולא אתם להשיג את מטרותינו הלאומיות, כל זמן שנמשיך להילחם האחד בשני. תנועותינו הלאומיות יכולות להיות לתנועה משותפת, שתיקרא בשם התנועה השמית."

■ ■ ■

אורי אבנרי, ממשיך המאמר בעקאט הסעודי לספר, יכול היה לקדם את הפי־לוסופיה והמיפלגה שלו בצורה סדירה, למרות דיעותיו המדיניות הנחשבות לדי־עות מתונות בתוך המולת הדיעות והפי־לוסופיות המדיניות של המיפלגות בישראל, ממפא"י ועד התאחדות המיפלגות הדתיות הידועה בשם ליכוד — דבר המחייב הכרה של החיים המדיניים והמיפלגתיים בישראל — דבר הנבצר ממנו עכשיו.

בדרך כלל, ניתן לומר שמיבנה המיפ־לגות בישראל אין דומה לו ולא ניתן להשוותו לחיים המיפלגתיים במקומות אחרים, מכיוון שמיפלגה בישראל אינה מצע־בחירות בלבד אלא תוכנית־חיים.

למיפלגות בישראל יש בתי־חרושת, בתי־ספר, מועדונים, ישובים חקלאיים, בנקים, עיתונים והוצאות־ספרים השייכות למיפלגה. מי שעובד בבית־החרושת או בחקלאות (של המיפלגה) שולח את בניו לבתי־הספר המיפלגתיים ומבקר במועדונים השונים של המיפלגה. השייכות שהחיים בישראל יוצרים גורמת להתרופפות בכוח המיפלגות, בניגוד למה שחושב האזרח הישראלי. אפשרי שהמשתייך למיפלגה אינו מאמין בתוכניתה המדינית או בהנהגה העומדת בראשה, אבל קיומו חפיסי חשוב לו, והוא נאלץ להשתייך למיסגרת המיפ־לגתית, אם יריצה או לא.

הסדר מיפלגתי זה מוביל להאמין שה־חיים המדיניים בישראל הם דמוקרטיים, לפחות מבחינה חיצונית. אבל לאמיתו של דבר הם שילטון מיעוט. מכיוון שהנ־הגות המיפלגות הגדולות הן הבוחרות ומציעות את מצעי המיפלגות ולבוחר אין ברירה אלא לקבל אותן. מצד שני יסוד מיפלגה חדשה בישראל הוא מהדברים הפשוטים.

אפשר לומר שלעסוק בפוליטיקה יכולים כל פרט או כלל, בעלי פילוסופיות המז־דהות או מתנגדות לאלה של המיפלגות הגדולות. הם יכולים להביע ולהציע מצע עצמאי, דבר שהביא את אבנרי לייסד את מיפלגתו ולאחד סביבו בוחרים רבים למישפחת העולם הזה (שזה שם השבועון שהוא עורכו הראשי).

עד כאן חלקו הראשון של המאמר בעיתון הסעודי.

למרות בילבול המושגים והשפחיות הנשקפים ממנו, יש לו כמה היבטים מאלפים. הוא אינו מבוסס על ביוגרפיה רשמית או על העתקת רשימה ממקור אחר. ניכר שהאיש שכתב את המאמר למד את הנושא בו הוא עוסק ומתמצא במידת מה בסבך החיים הפוליטיים בישׂ־ראל. למרות מיספר טעויות גסות ברשימתו, הרי תיאורו את השיטה המיפלגתית בישׂ־ראל, כשיטת־חיים, הוא תיאור נאמן למדי.

לשבחו של כותב המאמר ניתן לומר שהוא עולה בבקיאותו בענייני־ישראל על בקיאותם של הרבה פרשנים לענייני ערביים באמצעי־התיקשורת בישראל, בחיים הפוליטיים הפנימיים במדינות־ערב. עצם העובדה כי במדינה כמו סעודיה מוגש לקורא הממוצע מידע מסוג זה, יש בה כדי לעורר למחשבה.

אבל אל נא נפרין במחמאות, לפני שנגיע לחלקו השני של המאמר על אבנרי.

■ ■ ■

למקרא המאמר הארוך, בעיתון הסעודי, אי־אפשר היה שלא לתמוה על שום מה ולמה מצא עיתון זה דווקא עתה להציג בפני קהל קוראי העיתונים בסעודיה את דיעותיו של אורי אבנרי.

את התשובה על תמיהה זו ניתן היה למצוא בחלקו השני של המאמר.

כתב „עקאט": מה סוד התעניינותנו באישיות השנויה במחלוקת בישראל?

הסוד מתגלה אחרי שאבנרי ניכלל באחרונה בהנהגת השילטון בישראל ונת־מנה למנהל־הכללי של מישרד־החוץ הישׂ־ראלי. מינוי זה מוכיח, לדעת יודעי־דבר, הוכחה גדולה: על השינויים בעמדות המדיניות הישראלית. מכיוון שתפקיד המנהל־הכללי של מישרד־החוץ הישראלי נחשב כתפקיד בכיר והוא עומד בראש הצוות המכין את המדיניות הישראלית.

התמורה שעוברת ישראל, אחרי מילחמת העשרה ברמאדאן או מילחמת יום־הכיפורים, כמו שקוראים לה בישראל, היא תמורה המצרה את כוונות ההתפשטות הציוניות ואת כל דיעותיה ואמונותיה השטניות להתפשט. האסכולה של בן־גוריון, שכללה את גולדה מאיר ומשה דיין, הוכיחה את האיבה שגרמה ההתפשׂ־טות הציונית. אישים אלה הועמדו בצל ומנהיגם בן־גוריון מת, כידוע. אבל למרות העמדתם בצל הם עדיין בעלי מרץ בחיים המדיניים במיפלגתם מפא"י או מיפלגת רפ"י בהנהגת דיין, שפרשה ממפא"י.

אם הגיע אורי אבנרי לשילטון, מוסיף עקאט ואומר, הרי שזה משקף את המצב שנוצר אחרי העשרה ברמאדאן, כשהשי־נויים במדיניות, בדיעות ובפילוסופיות הוכיחו שהאישיות חשובה יותר מהמיפ־לגה, כפי שהסברנו קודם את מחותה של המיפלגה בישראל.

האם סירוב השינוי הוא נכונות של ישראל לשלום באיזור? להחזרת הזכויות הלגיטימיות של הפלסטינים?

אלו הן שאלות שקשה לענות עליהן. הדבר תלוי בנסיבות ובמצב והזמן הוא שימציא את התשובות הנכונות.

עד כאן המאמר בעקאט.

חבל אולי לנפץ לסעודים את האשליה שעורר בהם עיתונם, כאילו חל מיפנה משמעותי במדיניות הישראלית, עם שילובו של אורי אבנרי בשילטון.

ואפשר כמובן גם ללעוג לעיתון הסעודי, שבילבל את אורי אבנרי בפרופסור שלמה אבינרי, שנתמנה כמנכ"ל מישרד־החוץ, והשך אותו ל„אישיות השבוע" בטעות.

אבל לא צריך להגזים בכך. עיתונים הרבה יותר מכובדים ונודעים מאשר עקאט, נכשלו באותה מכשלה. האקונומיסט הלונ־דוני, למשל, שהוא לכל הדיעות כתב־עת קצת יותר מהימן מהיומון הסעודי, הדפיס גם הוא את תמונתו של אורי אבנרי בידיעה שפירסם על מינויו של הפרופסור אבינרי לתפקיד מנכ"ל מישרד־החוץ.

איך אמר אותו פוליטיקאי בבדיחה לעיתונאי שבא אליו: תכתוב עלי מה ש־אתה רוצה, העיקר שתאייית את שמי נכון.

ברוח זו, אולי לא חשוב מה היתה הסיבה לפירסום על אבנרי בעקאט. אבל ייתכן ויש חשיבות שגם בסעודיה ילמדו שישראל אינה עשויה מיקשה אחת, ושיש בה גם אנשים החותרים לשלום במרחב.

אבנרי כ„אישיות השבוע" בעיתון הסעודי „עקאט"
סעות בריאד

פרסום אמיתי

סוד הקסם הנשי

חברת „מדיליין" השוויצרית יצרה עבורך סידרה מושלמת של דיאודורנטים לחגברת ביטחונך העצמי ולשלמות נשיותך:

בידקס — דיאודורנט נשי אינטימי יעיל ועדין שפותח ע"י גיניקולוגים ב-3 ריחות נפלאים:
„קלאסיק" — באריזה לבנה, „דיסקרט" — באריזה כחולה,
„יאסמין" — באריזה וורודה.

קויק פרש — דיאודורנט גוף עדין ב-4 ריחות מפתים:
„פרינטן" — באריזה כחולה, „ספורט" — באריזה וורודה,
„אינטרמצו" — באריזה חומה, „אנטי-פרספירנט" — באריזה ירוקה.

מופץ ע"י יצהר בע"מ. להשיג בכל בתי-המרקחת והתמרוקיות.

מכתבים

לפני או אחרי המינוי

במדור „אנשים" (העולם הזה 2017), פורסמה ידיעה שבה נאמר כי אני עובדת במישלחת המיסחרית של ישראל בניו־יורק, כמזכירתו של מר יחזקאל כסיף, הנציג המיסחרי — ולמרות פירסמתי כתבה על שבוע־האופנה הישראלי בניו־יורק ב־אחד מעיתוני־הערב בישראל, שבה גם ציטטתי מדיברי מר יחזקאל כסיף.

לידיעתכם, כאשר כתבתי כתבה זו, עדיין לא עבדתי במישלחת המיסחרית, שכן חיכיתי לאישור להעסקתי.

כמו־כן, כעיתונאית, אני יודעת היטב שאין זה אתי לצטט מדיברי האנשים ש־איתם אני עובדה בכתבות עיתונאיות ולכן,

נעמי בן־גור
מה קדם למה?

מאז התחלתי לעבוד בקביעות במוסד ה־נ"ל, הנהגנו שאעביר את כל החומר אל דובר מישרד־המיסחר־והתעשייה בארץ, אשר יסיק אותו בכל העיתונים באופן חוקי ומקובל ולא בשמי, בדיוק כשם שהייתי מסיצה חומר כאשר שימשתי כ־דוברת מחלקת־העלייה של הסוכנות.

נעמי בן־גור, ניו־יורק

● הכתבה בעיתון־הערב כללה ראיון עם כסיף, שנערך לאחר שהסתיים שבוע־האופ־נה. הגברת נעמי בן־גור נכנסה לתפקידה כמזכירתו של מר כסיף עם תום שבוע־האופנה.

הרושם היה מוטעה

לפני שבועיים סורסם (העולם הזה 2018), בכתבה אודות אווה גינסבורג, כי סגן־ניצב ברודו „טילפן, כפי הנראה, לעורך־הדין של אווה, וזה הורה לה לצאת ממחבואה ולהסגיר את עצמה." מפסקה זו עולה כי ידעתי היכן הגב' אווה גינס־בורג מסתתרת. דבר זה אינו אמת.

משה גוטסמן, תל־אביב

● העולם הזה מקבל את גירסתו של סגן־ניצב ברודו, ומתנצל על הרושם ה־מוטעה שעלול היה להתקבל מניסוח ה־דברים.

החבדל בין קצינה לפנינה

עם כל הכבוד ליוסי ינאי על היותו עיתונאי בהעולם הזה מזה תקופה ארוכה, הרי בכתבה „חגורת־צניעות לח"ץ" (העולם הזה 2017) הפריז, בתארו את קצינת־ח"ן ראשית כ„גמוכת־קומה אך בעלת גוף חטוב וחתולי." ייתכן שלעיתונאי הנ"ל יש טעם לגבי נשים, אך ככלות חכל — קיים הבדל מינימלי בין קצינת־ח"ן ר־א־שית לבין פנינה רוזנבלום.

אשר לכתבה שחופיעה תחת תת־מדור „היסטוריה" במדור במדינה, באותו גיליון, אינני מבין מדוע חייב היה הכותב לחזור כחמש פעמים על סוג המסוק, סופר־פרלון, ולא יכול היה להסתפק במילה „מסוק." בתקופה שבה כל מילה עולה כסף (וה־עיתון מתייקר), אפשר לחסוך קצת, ובפרט שהמילים המיותרות גם אינן נכונות, שכן המסוק שבתצלום שצורף לכתבה זו לא היה מדגם סופר־פרלון כלל.

גד גזית, רמת־גן

לא החוג — אלא הסטודיה

בכתבה אודות ה„האפנינג" בכיכר את־רים בתל־אביב (העולם הזה 2017) נפלה טעות, שהייתי מבקש לתקנה.

המשתתפים, שתוארו בכתבה כ„תלמידי החוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל־אביב" לא היו כאלה, ואף לא היתה לחם נגיעה כלשהי לחוג זה או לאוניברסיטה בכלל. היו אלה תלמידי המחזור השני של ה־סטודיו הדרמתית 7:18, שהינה מיסעל של האגודה להפצת תרבות התיאטרון, המייועד ללמד חובבי־תיאטרון את יסודו־תיו — במישחק, בתנועה ובתיאוריה.

אלי הזן, האגודה להפצת תרבות התיאטרון, תל־אביב

מה קורה בקאונטרי־קלאב?

בשלושה גיליונות רצופים העולם הזה 2013, 2014, 2015) טיפל המדור „אתה והלירה" בנושא העלאת המחירים שנקבעה לראשונה בתל־אביב קאונטרי־קלאב, ובכל שלושת הפעמים היתה ה„אינפורמציה" תע־רובת של בורות וזדון. מתוך שלל ה־דוגמות שניתן לדלות מן הקטעים הללו, אני מרשה עצמי להפנות את תשומת־לב הקוראים לעובדות הבאות:

בגיליון 2013 אומר בעל־המדור, ובכו־תרת — שהקאונטרי־קלאב „הכפיל מחי־רים" — ואילו שבוע לאחר־מכן (2014) הוא מספר כי הקלוב „העלה את מחירים ב־50 אחוזים לערך." זהו, שנאמר, ההבדל הקטן.

במדור בגיליון 2013 מעמיד בעל־המדור פנים רציניות ואובייקטיביות, כביכול, כש־הוא משתמש במטבעות־הלשון „בדיקה של הנתונים" ו„החישובים מראים." האמת היא, שהכותב הנ"ל לא בדק שום נתונים, ואין כל בסיס לחישובים שהוא מתיימר לומר כי עשה.

דוגמה אחת בלבד להבחרת העורבא־פרח שבדבריו יכולה לשמש קביעתו, שב־„קלוב רשומות כיום למעלה מ־6000 מיש־פחות." האמת היא, שמיספר חברי הקלוב

דויד אשכוז
מי הגזים ובכמה?

כיום הוא 2200 מישפחות ו־600 חברים־יחידים, כלומר — מיספר כולל של חברים, שהוא פחות ממחצית המיספר שעליו מת־בססת ה„אינפורמציה המהימנה" של אותו כתב.

וכשם שמיספר החברים שבו נקב מחוסר כל בסיס, כן אין כמובן גם כל יסוד ל„מידע הכלכלי", שלפיו „בעלי־המקום גורפים מדי־שנה 16 מיליון ל"י." זהו הרי „חש־בון" המבוסס על בדותה 6000 המישפחות. באותה מידה אין גם כל שחר ל„גילוי" כי „ההוצאות המכסימליות השוטפות הן 2.1 מיליון ל"י." מי שמתיימר להיות מומ־חה כלכלי צריך לדעת לחשב, כי במוסד כתל־אביב קאונטרי־קלאב הסכום הנ"ל מכסה בקושי רק את תשלומי־השכר, ללא התוספות הסוציאליות ובלי התשלומים ה־כבדים והנכבדים לדלק, מים, מיסים, תח־זוקה, תיקונים, ציוד וכו'.

אשר להעלאת המחירים בקלוב, היא בוצעה לאחר שדמי־החבר לא השתנו מאז

(המשך בעמוד 10)

שילב

מציעה לך האשה בהריון. לבקר בלווי בעלך באולם החצוגה הגדול של מוצרים לרך הנולד. לקבל הדרכה בטיפול בתינוק. ולערוך רשימת מוצרים אותם תקבלי לביתך עד 24 שעות לאחר הלידה. הרשי לנו להפתיע במבחר. ביחס ובשרות.

שילב She Love's
אבן גבירול 14 ת"א טל. 263446

מלון־מועדון „הסלע האדום"

א י ל ת

לצוות־הבידור של מלון־מועדון „הסלע האדום" באילת, שתפקידו לבדר את הנופשים, להעסיק אותם במשחקי ספורט, במופעי תיאטרון ובריקודים במועדון־הלילה בניצוחו של משה ינוקא

ד ר ו ש י ם

עובדים לתקופת־הקייץ מחודש יוני, כולל תקליטנים, רקדנים, זמרים ושייטים. המועמדים (רצוי יוצאי־צבא) שיתקבלו לעבודה יתגוררו במלון.

המעוניינים מתבקשים להתקשר לשם קביעת ראיון לטלפון 445405 תל־אביב בין השעות 14.00—9.30 או בכתב לתיבת־דואר 306, אילת.

סיפור אהבה עם רנו סאפארי

יצאנו לטיול. דני, אני, הכלב והרנו סאפארי החדשה שלנו. העמסנו חצי בית על הסאפארי (יש בה מקום בלתי מוגבל למטען) ויצאנו לדרך.

דני נסע כל הדרך בפול ספיד, (המכונית הזו ממש מכונית ספורט). לא הרגשתי את הדרך. (המכונית הזו נוסעת חלק - כמו על חמאה). הגענו לנביעות. דני דהר לאורך החוף. חששתי שנשקע, אבל ראה זה פלא, בכלל לא שקענו (איזו מכונית). הגענו לחוף יפהפה. עצרנו. הוצאנו את המושב האחורי מהמכונית (איך שהסאפארי הזו מתוכננת ביעילות). עשינו כל היום חיים על שפת הים. בלילה פרשנו שקי שינה והלכנו לישון בתוך המכונית (כל כך הרבה מקום במכונית כל כך קטנה).

במוצאי שבת חזרנו העירה. היו כמה פקקים בכניסה לעיר, אבל דני תמרן בין כל המכוניות (כמה שהמכונית הזו זריזה ונוחה). בינתיים עשינו חשבון שהטיול הזה עלה לנו פרוטות. בטח, עם מכונית שעושה 18 : 1 אנחנו יכולים להרשות לעצמנו.

חזרנו הביתה עייפים אך מרוצים, ומאוהבים: דני - בי, אני - בו. שנינו בכלב, ושלושתנו ברנו סאפארי.

רנו סאפארי המכונית הצעירה

RENAULT רנו

רנו בחסכון ראשון

בני משה קרסו בע"מ תל-אביב, טל. 33241 * ירושלים, טל. 226491 * **הסוכנים המורשים**: חיפה, טל. 510296 * קרית שמונה, טל. 40712 * טבריה, טל. 21036 * נצרת, טל. 56861 * חדרה, טל. 22668 * נתניה, טל. 23852 * בפר סבא, טל. 23124 * רמת גן, טל. 798474 * תל-דרום, טל. 821473 * ראשון לציון, טל. 941008 * אשקלון, טל. 22743 * אילת, מוסך ראובן את יונה.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

1.4.75. גובהה תואם את המערכת הכללית של ההתייקרויות שחלו בתקופה זו במשק, כולל מחירי העיתונים והפירסום בהם.

דויד אשכול,

יחסי־ציבור „קאונטרי־קלאב", תל־אביב

● כתב העולם הזה הוא חבר קבוע, על מישפחתו, של הקאונטרי־קלאב בתל־אביב ומכיר את הנושא אישית. רמת השרותים שנותן המקום יורדת מדי־שנה, ביחס ישר להעלאות־המחירים. הנתונים שפורסמו, הסתכמו על סך כלכלי שערכו במקום יחסי מועדון דומה, כדי להחליט על כדאיותו. משך כמה שבתות רצופות נספרו למעלה מ־21 אלף איש שנכנסו למקום. הנתונים המובאים בתגובת הקלוב כבודם במקומו מונח, אולם מבלי לחציץ במאזני החברה, אין הם סותרים דבר.

מי הכין את הקלסתרנים?

כל הכבוד על הכנת הקלסתרנים שלכם, בכתבה על יוסף עמיאל (העולם הזה 2018).

כגרפיקאי־חובב, אני יודע שהכנתם של קלסתרנים כאלה מסובכת מאד. האם הם הוכנו במערכת, או שנעזרתם באנשי־מישטרה?

יוסף רון, תל־אביב

● הקלסתרנים הוכנו על־ידי העורך הגראפי של העולם הזה, יוסי שנון, על־פי המידע הסודי שהגיע למערכת.

חדרך חקלה ביותר

בתמונה המצורפת כאן, אשר צולמה ליד האיצטדיון הלאומי ברמת־גן, ניתן לראות בבירור כיצד הסירה מעליה עיריית רמת־גן, באופן חד־וחלק, כל אחריות של עומר על תשובתו ללביב. במיקרה היא משקפת גם את דיעותי שלי.

לעניין הסיפרותי הטהור, התערוכה בי חשש, לא אחת, כי בימינו אין סיכוי ל־יצירה סיפרותית מקורית, אלא־אם־כן תעסוק זו בשאלה השנויה ביותר במחלוקת — בקונפליקט הישראלי־ערבי.

דוחה אני את דבריו של לביב על הספר, והריני לוחץ את ידו של עומר.

דוב רובין, באר־שבע

רבין לא הצליח לנווט

לפני שנתיים, כשהתייצב מר רבין בראש ממשלת ישראל, ליווה אותו העם ברצט של תיקווה ובאמונה, כי אכן יצליח האיש לחולל תמורות (לטובה) במדינת־ישראל. הכרנו את מר רבין כאיש ישר, שקט, נבון ומדבר לעניין, ולאיש כזה מסרנו את האשראי על המדינה.

והנה, חלפו שנתיים ומה קרה? „ומלאה הארץ חמס" — „ואיש הישר בעיניו יעשה."

במלאות 28 שנים לקום מדינתו של הרצל, אין ביטחון ליהודי להלך ברחובה. התככים האישיים והעולם־התחתון הפכו שליטי המדינה. מיום ליום מידרדר המצב. פחד תוקף אותך לפתוח עיתון ורק לעיין בכותרות. ומה הלאה? קברניטי המדינה טרודים מדי, לצערנו, בעיסוקיהם האישיים, וכל אחד מהם דבק בכיסאו וחושש לאבדו.

וכיצד משתקפת דמותו של ראש־הממשלה, השבוי בתככים של חברי־ממשלתו וחושש לכיסאו? הרי מדינאים גדולים בעולם פרשו קודם זמנם או עם הגיעו, וכך נשארו שמותיהם חרותים בהיסטוריה בהערכה. מפתיע הדבר שרבין, שמונה למעשה לא על־ידי העם אלא על־ידי הממשלה השלטת, אינו מוסר לעצמו דין־וחשבון כי לא הצליח לגווט את הספינה.

עליו לעזוב בכבוד, כדי שיישמר שמו בהיסטוריה לטובה.

מאשה פורמן, רמת־גן

השלט ליד איצטדיון רמת־גן
התנערות מאחריות לאשפה

לעירמות־הזבל והזוהמה המתנוססות ליד תיפארת מול האיצטדיון.

העירייה פשוט הציבה שלט האומר ש־היא אינה אחראית לשטח שממול — וזהו.

איציק גזובר, כפר סבא

● הצד השני של הכביש שייך לעיריית בני־ברק.

חנכד של רבין וחשלום

וחרי הלצה מענייני־דיומא: במסיבת יום־העצמאות שנערכה בירושלים, לכבוד הסגל הדיפלומטי הזר, אשר בה נכחו גם ראש־הממשלה יצחק רבין ורעייתו, פנה אחד הנוכחים במקום אל הגברת רבין בשאלה: „גברת רבין, מי יהיה, לדעתך, ראש־הממשלה בישראל בבוא השלום?"

„נכדנו," השיבה הגברת לאה רבין ללא היסוס. ושלחה מבט שובבני לעבר בעלה.

א.ש., תל־אביב

אין סיכוי ליצירה מקורית

אני עוקב בדריכות אחר מדורו של דן עומר, נמר של נייר, וזה־עתה סיימתי לקרוא את הוויכוח בינו לבין יגאל לביב (העולם הזה 2018).

מעולם לא האמנתי ביכולתם של כלכלנים לכתוב או להבין שירה, כשם שאיני מאמין ביכולתו של משורר לנהל את בנק ישראל. כך או אחרת, יישר כוחו של עומר על תשובתו ללביב. במיקרה היא משקפת גם את דיעותי שלי.

לעניין הסיפרותי הטהור, התערוכה בי חשש, לא אחת, כי בימינו אין סיכוי ל־יצירה סיפרותית מקורית, אלא־אם־כן תעסוק זו בשאלה השנויה ביותר במחלוקת — בקונפליקט הישראלי־ערבי.

דוחה אני את דבריו של לביב על הספר, והריני לוחץ את ידו של עומר.

דוב רובין, באר־שבע

רבין לא הצליח לנווט

לפני שנתיים, כשהתייצב מר רבין בראש ממשלת ישראל, ליווה אותו העם ברצט של תיקווה ובאמונה, כי אכן יצליח האיש לחולל תמורות (לטובה) במדינת־ישראל. הכרנו את מר רבין כאיש ישר, שקט, נבון ומדבר לעניין, ולאיש כזה מסרנו את האשראי על המדינה.

והנה, חלפו שנתיים ומה קרה? „ומלאה הארץ חמס" — „ואיש הישר בעיניו יעשה."

במלאות 28 שנים לקום מדינתו של הרצל, אין ביטחון ליהודי להלך ברחובה. התככים האישיים והעולם־התחתון הפכו שליטי המדינה. מיום ליום מידרדר המצב. פחד תוקף אותך לפתוח עיתון ורק לעיין בכותרות. ומה הלאה? קברניטי המדינה טרודים מדי, לצערנו, בעיסוקיהם האישיים, וכל אחד מהם דבק בכיסאו וחושש לאבדו.

וכיצד משתקפת דמותו של ראש־הממשלה, השבוי בתככים של חברי־ממשלתו וחושש לכיסאו? הרי מדינאים גדולים בעולם פרשו קודם זמנם או עם הגיעו, וכך נשארו שמותיהם חרותים בהיסטוריה בהערכה. מפתיע הדבר שרבין, שמונה למעשה לא על־ידי העם אלא על־ידי ה־

מדינת ישראל
משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם

ל־21.5.76 - 16.5.76

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן ל"י הק"ג
י ר ק ו ת	
עגבניות מעולות	6.50
ג ז ר	1.60
קישואים בחירים	2.05
פלפל	1.40
בצל יבש מסוג מעולה	1.50
בצל יבש ארוז בשקיות	1.90
תפוא"ד חדשים	3.20
תפוא"ד ארוזים באריזה של 2 ק"ג	3.50
פ י ר ו ת	
זהוב גודל 6	5.00
יונתן גודל 5.5	5.00
בננות	4.25
ולנסיה	2.50
לימונים	3.40
אשכוליות — באריזת יצוא	2.70
ע ו פ ו ת	
פטמים קפואים בשקיות שקופות	
מיני עוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	14.50
גודל 1 (עד 1.4 ק"ג העוף)	13.40
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	12.20
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	11.00
ד ג י ם	
כפיף	9.50

השבוע בהגרלת כדור הזהב של מפעל הפיס

פרס ראשון 500,000 ל"י

פרס כדור הזהב 200.000 ל"י

פרס ראשון עשוי להצטבר ל: 700.000 ל"י

ביום ה', אחרי מבט לחדשות בטלוויזיה, תוצאות ההגרלה

בואו אל החוויות של טיולי דיזנהויז

השנה מציעה לך חברת דיזנהויז בת 50 שנות נסיון בשרות התייר והנוסע, טיולים לכל גיל, לכל כיס ולכל תקופת חופשה.

אירופה פלוס * טיולים מודרכים לאירופה, סקנדינביה, המזרח הרחוק, ספארי בקניה, דרום אפריקה.
לדוגמא: 20 יום באנגליה, בלגיה, אוסטריה, איטליה, שוויץ, צרפת ב-5700.- ל"י ועוד 450 $ * כולל את רב הארוחות.

טיול להיט 20 יום סקנדינביה: אנגליה, גרמניה, דנמרק, שבדיה, נורבגיה, הולנד ב-5700.- + 450 $ *

● נופש ושייט באיי יוון ובקורפו. לדוגמא: 12 יום -3595. ועוד 325 $ *

טיולי סאוטבאונד - לנוסע האינדיבידואלי
מגוון טיולים באירופה וסקנדינביה, היוצאים אחת לשבוע מלונדון, בחברה בין לאומית. המאפשרים לך לשלב ביקורי קרובים, פגישות עסקים עם חופשה מהנה באירופה. ניתן לשילוב עם כרטיסי טיסה קבוצתיים.
לדוגמא: 11 14 יום גרמניה, דנמרק, שבדיה, נורבגיה ב-900.- ל"י ועוד 450 דולר * כולל חצי פנסיון וסיורים.
12 15 יום בלגיה, איטליה, אוסטריה, גרמניה, שוויץ, צרפת. מחיר -700. ל"י + 450 דולר * כולל 3 ארוחות ליום. ברומא ופריז 2 ארוחות.

ולצעירים - טיולי קמפינג
חוויות מסעירות בטיולי קמפינג, באוירה ישראלית ובין לאומית, חופשית ומשוחררת ובמחירי צעירים - לאירופה, קניה, ודרום אפריקה.
46 יום לאירופה - עד גיל 26 4,650 ל"י + 450 $ *
מעל גיל 26 5700.- ל"י + 450 $ *
כולל שתי ארוחות ליום.

ולהיט השנה - טיולים לארה"ב ואמריקה הלטינית במחירים חסרי תקדים.
לדוגמא: 42 יום לארה"ב - טיול מחוץ אל חוץ!
עד גיל 24 8,895 ל"י + 450 $ *
מעל גיל 24 -11,695 ל"י + 450 $ *
כולל כרטיסי טיסה ומיסים.

* המחירים חכ"ל נבונים ל-30.4.76

לפני שתחליט לאן תיסע - דרוש את חוברות טיולי דיזנהויז. כדאי לך!

פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות

ובמשרדי דיזנהויז, תל-אביב, נחלת בנימין 57, בן-יהודה 33.

National

למערכת שתארת לעצמך, דברים שלא חשבת עליהם.

כשאתה חושב על מערכת הסטריאו שהיית רוצה בביתך, אתה מתאר לעצמך מערכת בעלת עיצוב מרשים המשמיעה צלילים נקיים ומופלאים.

אתה חושב על משהו כללי ואינך מתאר לעצמך שמערכת כזו אמנם קיימת ויש בה דברים שלא חשבת עליהם אפילו בדמיונך.

המדובר במערכת הסטריאו SG1020 המתאימה לכל מה שאתה מתאר לעצמך מבחינת העיצוב החדשני, אך יש בה דברים שכלל לא חשבת עליהם.

ראשית, זו מערכת הכוללת מגבר (PMPO) 30W+מקלט רדיו+פטיפון+טייפ קסטות סטריאופוני. שנית, אתה מוצא חידוש מהפכני במקלט הרדיו – במקום הסרט הנע ימינה ושמאלה על לוח כוונון התחנות, יש ב־SG1020 נקודת אור המראה לך במדויק את התחנה הנקלטת, ונורה קטנה הנדלקת אוטומטית ומודיעה לך אם השידור שקלטת הוא סטריאופוני או לא.

שלישית, לפניך פטיפון הכולל דיסקית תקליטים הפועלת חלקות ובמיוחד לא תנודות, כך שהמחט היורדת על התקליט נקלטת באופן מדויק ביותר ואינה גורמת לשריטות.

זרוע יציבה בעלת ראש משוכח, מעבירה אליך דרך זוג הרמקולים צלילים מדויקים, צלולים וללא כל זיוף.

ואחרון אחרון – ב־SG1020 אתה מוצא טייפ קסטות בעל מערכת אוטומטית לקביעת גובה הצליל בעת ההקלטה, מערכת בקרת צליל בעת ההאזנה ומערכת העצירה העצמית (AUTO STOP) הידועה של נשיונל.

האם חשבת על כל זאת כשתארת לעצמך את הסטריאו שלך?

להשיג בחנויות המחשמל המובחרות.
מרכז התצוגה אבן גבירול 18 תל־אביב.

National
צעד קדימה אל המחר

National, Panasonic and Technics are brandnames of Matsushita Electric.

פרסום קרמון

האם אפשר לטעות תמיד? ועוד איך!

קונספציות

ה מקום: ביתו של דויד בן־גוריון, בשדרות הקרן הקיימת בתל־אביב. הזמן: ינואר 1948, כמה שבועות אחרי החלטת עצרת האו"ם על הקמת מדינה יהודית ומדינה ערבית בארץ.

מערכת־הדמים, שבה פתחו הפלסטינים כדי לסכל את ביצוע ההחלטה, היתה בעיצומה. הכוחות הפלסטיניים, שאליהם הצטרפו מתגדבים מרחבי העולם הערבי, תקפו יישובים ודרכי־תחבורה. המנדט הבריטי עמד להסתיים כעבור ארבעה חודשים.

בביתו של בן־גוריון, ראש־הממשלה ושר־הביטחון של המדינה־בדרך, כונסו כל המומחים לענייני־ערבים. בן־גוריון הציג להם שאלה פשוטה אך גורלית: האם יפלשו הצבאות הסדירים של המדינות הערביות לארץ עם צאת הבריטים?

בזה אחר זה דיברו כל ה„ערביסטים" המומחים, וחיוו את דעתם האחידה: בהחלט לא. להיפך, המדינות הערביות משתדלות לרסן את הפלסטינים, שהם הגורם הקיצוני בעולם הערבי.

בן־גוריון הקשיב לכולם בסבלנות. לאחר־מכן פסק: כולכם טועים. הצבאות הערביים יפלשו. צפוייה לנו מלחמה לחיים ולמוות.

על־סמך חוות־דעת בלתי־מקצועית זו, שכל המומחים התייחסו אליה בביטול, הורה בן־גוריון לפעול להשגת טנקים ותותחים, כדי שיגיעו לארץ בהקדם האפשרי אחרי צאת הבריטים. הוא הפעיל את הגיוס הכללי.

ייתכן מאד שבן־גוריון הציל באותו יום את המדינה, עוד לפני שקמה — מפני שהיו לו האומץ והשכל לחתעלם מדעתם של ה„ערביסטים".

■ ■ ■

כ עבור למעלה מ־25 שנים, כאשר תפסו צבאות מצריים וסוריה את עמדות־הזינוק להתקפת יום־הכיפורים, היה מוטל על אנשי־המודיעין (וביניהם ה„ערביסטים"), להחליט אם צפוייה מלחמה או לאו.

הדיעה האחידה של המומחים היתה: שום מלחמה אינה צפוייה.

ראש־הממשלה ושר־הביטחון — גולדה מאיר ומשה דיין — קיבלו חערכה זו ללא עירעור, ולא פקדו על גיוס חכוחות כדי לקדם את פני המכה.

נסתבר כי קיים הבדל עצום בין דויד בן־גוריון לבין יורשיו — בשכל, באינטואיציה, בחוש־האחריות ובאומץ־הלב.

זוהי עובדה בולטת. פחות בולטת, אך לא פחות חשובה, העובדה השנייה:

אין הבדל בין ה„ערביסטים" של בן־גוריון לבין יורשיהם. למרות שכל ה„מומחים" שהתכנסו אז בביתו של בן־גוריון פרשו מזמן מתפקידם, ובמקומם בא דור חדש של מומחים מיקצועיים, נישארה בעינה התכונה העיקרית של אנשי הקהילייה ה„ערביסטית" הישראלית:

הם טועים תמיד.

■ ■ ■

ב רגע זה נטוש ויכוח מר ומגוחך בין ראש־הממשלה הנוכחי ושר־הביטחון הנוכחי, על הטעות האחרונה. המומחים החדשים ביותר קבעו כי תושבי הגדה המערבית מתגעגעים אל המלך חוסיין, ומואסים באש"ף.

על סמך הערכה מוסמכת זו, שנתקבלה על דעת ה„ערביסטים" ושירותי־הביטחון, החליט שר־הביטחון לקיים את הבחירות לרשויות המקומיות בגדה.

מכיוון שניצחונם של סוכני המלך חוסיין היה מובטח, ומפלתם של חסידי אש"ף בטוחה, היתה זו החלטה סבירה. לה"ה רבין ופרס חשוב להוכיח לעולם, כי תושבי הגדה תומכים במלך. כך הם רוצים לסכל את המגמה האמריקאית המתגבשת והולכת להסדר עם אש"ף.

כמה שבועות לפני מועד־הבחירות שוחחתי ארוכות עם אישיות ישראלית בכירה מאד. באיתו בוקר פורסם בעיתון ישראלי, בחתימת ערביסט־מומחה, ש„מגיות המלך חוסיין נמצאות בגדה בעלייה." הזהרתי את בן־שיחי מפני הפיתוי להתייחס אל הציבור הפלסטיני כאל בורסה, שבה עולות ויורדות מניות. יעצתי לו להשלים עם העובדה שאש"ף מקובל על תושבי הגדה, וינצח בבחירות.

בן־שיחי הביט בי ברחמנות סובלנית. כידוע נמצאו חוות־הדעת המוסמכות של כל המומחים המוסמכים.

ביום־הבחירות הייתי, במיקרה, בווינה. הטלוויזיה המקומית ביקשה ממני לתת כמה דיברי־פרשנות. בעת ה־שידור עדיין לא היו בידי התוצאות. עמדתי מול המצלמה, והסברתי מדוע נחל אש"ף ניצחון גדול.

למחרת היום נסתבר לי כי אש"ף לא נחל ניצחון גדול, אף לא ניצחון מוחץ — אלא ניצחון טוטאלי.

■ ■ ■

ה מומחים הישראלים לענייני ערבים אינם טועים לעיתים קרובות. אין הם טועים לרוב. הם טועים תמיד.

כל סטודנט מתחיל, שירצה לקבל על עצמו את התפקיד כעבודה סמינריונית, יוכל לחבר על כך ספר מרתק. הרשימה מרשימה ומדהימה, ודי להביא כאן כמה מן הדוגמות הבולטות ביותר:

אחרי מיבחמת־העצמאות, הסכימו כל ה„מומחים כי העם הפלסטיני התפרק, ואפשר לשכוח ממנו. על סמך חוות־דעת זו נקבעה המדיניות כלפי בעיית הפליטים ועידת־לוזאן, וחוחנקה באיבה החזדמנות הממשית שהיתה

בן־גוריון: כל המומחים צחקו

קיומת אז, להגיע לשלום עם העם הפלסטיני ועם העולם הערבי כולו.

(כאשר הציע העולם הזה, ב־1953, שישראל תתמוך בתנועת־שיחרור פלסטינית נגד המלכה ההאשמית, ו־ תעזור בהקמת מדינה פלסטינית שתהיה קשורה בברית עם ישראל, עורר הדבר רק חיוך של זילזול בקהילייה הערביסטית הישראלית.)

ב־1954 לא היה אף ערביסט אחד בישראל שהציע לתמוך בדרישה המצרית לסיום הכיבוש הבריטי באיזור תעלת־סואץ. אפשר היה אז לרכוש את לב המצרים, בעניין שעורר אצלם רגשות עמוקים ביותר. העסק־ביש המפורסם, שנועד להשיג את המטרה ההפוכה, בוצע בפקודת אגף־המודיעין של צה"ל, שבו תופסים הערביס־טים מקום חשוב.

ב־1956 הסכימו הערביסטים הישראליים עם עמיתיהם הבריטיים והצרפתיים, כי די בפלישה למצריים כדי להפיל את גמאל עבד־אל־נאצר, ולהשליט בקאהיר ממשלה של גולים מצריים.

במשך כל שנות מילחמת־השיחרור האלג׳ירית הכריזו המומחים הישראליים שצרפת לא תנטוש את אלג׳יריה לעולם ושכדאי, על־כן, לתמוך בקולוניאליזם הצרפתי ללא־ סייג.

אף ערביסט ישראלי אחד לא חזה מראש את איחוד מצריים־סוריה, שבא כאפתעה מהממת. הוא הדין לגבי המהפכה העיראקית.

ב־14 במאי 1967 היו כל הערביסטים ואני שי־המודיעין תמימי־דעים, כי לא תיתכן בשום פנים ואופן מילחמה בין ישראל ומצריים, מאחר שהצבא המצרי מרותק בתימן ודעת־הקהל המצרית שבחה את ישראל. על סמך חוות־דעת זו נאם ח"כ משה דיין את נאומיו, שבהם הכטיח כי לא תהיה מילחמה במשך עשר ה־ שנים הקרובות.

למחרת מילחמת ששת־הימים לא היה אף ערביסט אחד שתמך בהצעתי להעניק מייד מימשל עצמי לתושבי הגדה ורצועת־עזה, ולהציע לעם הפלסטיני הצעת־שלום דרמתית. כל הערביסטים התייחסו אז בזילזול גמור לאש"ף ולפתח.

במשבר הלבנוני הסכימו כל הערביסטים שזהו מאבק בין הנוצרים, מצד אחד, ובין המוסלמים, הנעזרים על־ידי אש"ף והסורים, מצד שני. הם הגיחו לראש־הממשלה לעשות צחוק מעצמו ולפנות אל מצפון „העולם הנוצרי", כדי שיציל את הנוצרים הלבנוניים מידי המרצחים הסו־ריים. לשווא הזהיר שבועון זה שמאחרי־הקלעים תומכים הסורים בנוצרים, תוך הסכמה עם האמריקאים, כדי לחסל את אש"ף כגורם עצמאי.

מובן שאחרי כל אחת מהשגיאות האדה הופיעו המומחים בעיתונות, ברדיו, ואחר־מכן בטלוויזיה, והסבירו בהבעה של חשיבות עילי־ לאית וידענית אין־קץ, מדוע קרה בדיוק מה שקרה.

■ ■ ■

ה מחדל המונומנטלי של יום־הכיפורים, והמחדלצ׳יק של הבחירות בגדה, אינם אלא פריטים ברשימה ארו־כה־ארוכה, שאורכה כאורך ההיסטוריה של מדינת־ישראל.

יש משהו מפחיד ברשימה זו. איך אפשר לטעות תמיד? הרי גם מי שטועה בדרך־כלל, מוכרח לצדוק פעם, בטעות.

אם זוהי תופעה משוגעת, הרי יש שיטה בשיגעון הזה. מהי?

■ ■ ■

ה תשובה הפשוטה ביותר היא שכל הערביסטים הם סוכני הערבים.

זה יכול היה להסביר את הכל. כימעט כל אחת ממאות הטעויות של הערביסטים גרמה אסון למדינה, והביאה תועלת לאויביה.

אולם אני מכיר את רוב הערביסטים, והם פטריוטים נאמנים.

האם ייתכן שדווקא מיקצוע זה מושך אליו טיפשים גמורים?

גם זה אינו נכון. מנת־המישכל של רובם אינה נופלת מן הרמה הממוצעת, ויש ביניהם אחדים שהם אינטליגנטים ממש.

מוכרחה להיות סיבה אחרת, עמוקה ומורכבת יותר.

דומני שהיא חבוייה באותה מילת־קסם מבית־מידרשה של ועדת־אגרנט:

הקונספציה.

כשיש קונספציה נוקשה, אין תבונה ואין שיקול־דעת. מה שמתאים לקונספציה, נקלט מייד ומחזק אותה. מה שאינו מתאים לקונספציה — ואפילו יבלוט לעין כמו הרי־ ההימאלאייה — אינו נראה. לכן היה קל ללא־מומחה, הנעזר בשכל הישר ובאינטואיציה, כמו בן־גוריון ב־1948, לראות דברים שכל מיקבץ המומחים לא היה מסוגל לראותו.

■ ■ ■

א יך נוצרת קונספציה כזאת? כיצד נולדות חוות־ דעת פסקניות כמו „הערבים לא יילחמו", או „הפלס־ טינים אינם יכולים להפעיל טרור, מפני שאינם מסוגלים להתאבד," או „אש"ף נמצאת בירידה," או „כל הערבים הם אנטישמים," וכיוצא באלה שטויות?

יש כאן מעגל־קסמים פגום.

מיקצועם של ה„ערביסטים" הוא מיקצוע מימסדי מובהק. ערביסט יכול להצטרף אל שירותי־הביטחון, או לעשות קאריירה אקדמאית התלוייה במימסד, או לקבל ג׳וב ממשלתי. במישרין או בעקיפין, הוא תלוי בשילטון. מי שאינו מוצא חן בעיני השילטון, אינו מרחיק לכת בקאריירה שלו.

יש כמה ערביסטים בעלי אומץ, ששמרו על תום־ ליבם וסירבו להיכנע לקונספציה. לא אזכיר את שמותיהם, מחמת עינא־בישא. אולם כל הערביסטים המימסדיים נכנעו עוד בראשית דרכם.

השילטון מעביר להם את השקפתו הפוליטית. הערביס־ טים מייצרים „קונספציה" המתאימה למגמות השילטון. על סמך הקונספציה הזאת מכינים הערביסטים רשאר אנשי־המודיעין חוות־דעת, המתקבלות על־ידי השילטון כהוכחה נחרצת לנכונות מעשיו.

ממישגה זמישגה — המומחה עיוור.

ההצעה האחרונה לפני תחילת חוק מס ערך מוסף

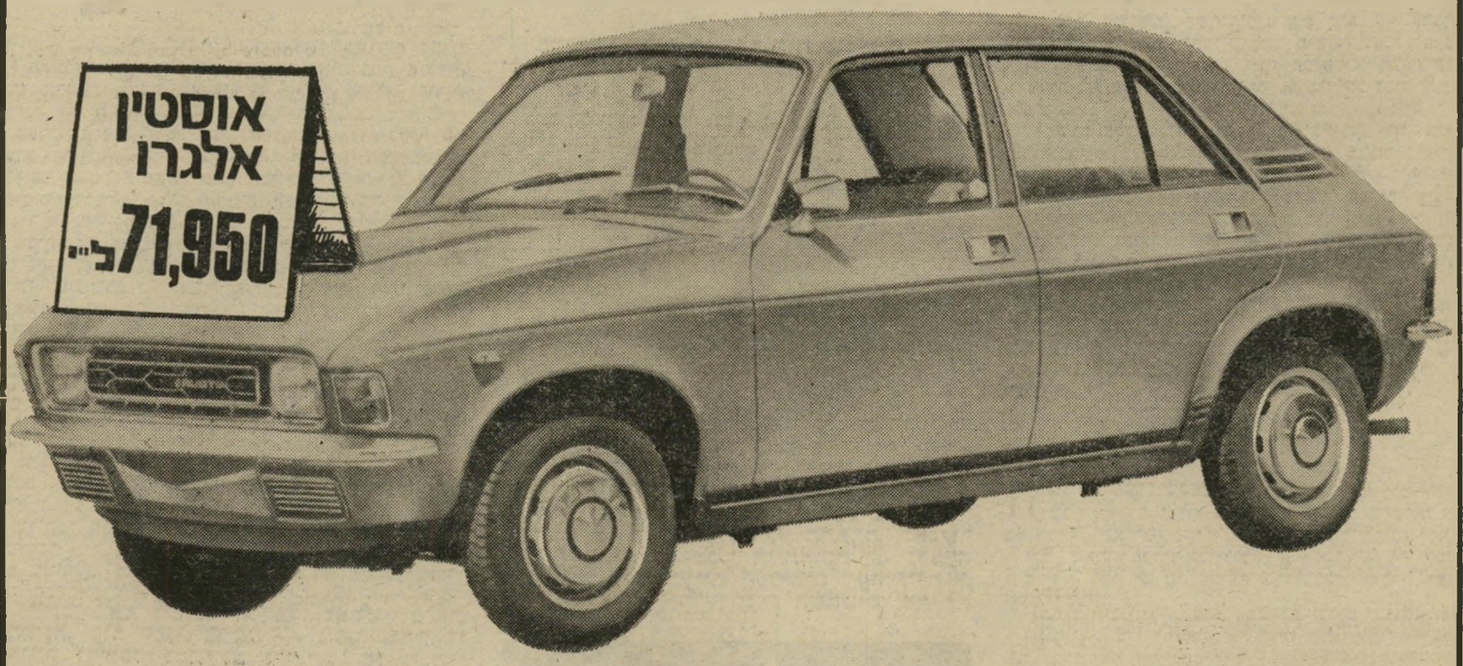

דגמי אלגרו: 1100, 1300, 1500 · 4 דלתות
וגם אוטומטיות

בחשבון פשוט
תגיע למסקנה

AUSTIN *allegro*

מיני 1000 דגיל 55.607 ל"י מסחרי 1300, 72.950 ל"י
הספקה מידית
אשראי לזמן ארוך בריבית נמוכה ללא חצמדה

חברה ישראלית למובילים בע"מ

תל־אביב: רחוב המסגר 62, טל. 35882, 03-36537. **חיפה:** רח' הנאמנים 7-5, טל. 04-510246. **סוכנויות משנה:**
תל־אביב: רכב הצבי, אבן גבירול 54, טל. 03-261915. **חיפה:** ש. קרביץ, רחוב הרצל 92, טל. 04-664885.
ירושלים: רח' ינאי 4, טל. 02-231328. **פתח־תקוה:** כהן את מילר, בר־כוכבא 39, טל. 911159. **נתניה:** רח' הרצל 47, טל. 053-30815.

העובדות שמאחרי הסאטירה

בנימין עמידרור החליט ללמדני לקח („פורום", „העולם הזה" 2018).

הוא אינו שלם עם העובדות שהבאתי בעניין טבח דיר־יאסין, טבח שיירת־הדסה וחקשר ביניהם. הוא יודע יותר, מבין יותר, חכם יותר ובכלל הרבה יותר.

אינני מתכוון להתמודד עם עקיצותיו המסורבלות־קימעה, אך עם מסכת פתיחי־העובדות ובידלי־המידע שהוא אורג, כדי לייצר תמונה סימפטית בשני צבעים בלבד — עם מסכת זו בהחלט צריך להתמודד.

נראה שטעיתי, כאשר ייחסתי את הבורות ההיס־טורית רק לילדים. מסתבר שמעטה האינפורמציה החל־קית והמגמתית, מעיב גם על שיכלם של מבוגרים יותר, וגם בפרשנים צבאיים פשה הנגע.

אינני מאשים את עמידרור בהתעלמות מכוונת, חלי־לה. רק בחוסר־ידע. אילו היתה ערמומיות מסתתרת מאחרי מאמרו, בוודאי לא היה בוחר לנגחני בסיפור מעשה־הטבח שערכו פועלים ערביים בפועלים היהודיים של בתי־הזיקוק בחיפה. רק בורות כנה ואמיתית יכולה היתה להביאו להתייחס למעשה זה, כאשר כל זאטוט שהכין את שעוריו כראוי יודע, שלמעשה־טבח זה קדם מעשה־טבח של האצ"ל באותו מקום בדיוק:

„חברי אצ"ל בחיפה הטילו פצצה על קבוצת ערבים שעמדו בתור ליד מישרדי בתי־הזיקוק. ומעשה זה, לא זו בלבד שגרם למותם של שישה ערבים ולפצי־עתם של 31 ערבים נוספים, אלא אף הקל את מלאכת ההסתה בין הערבים העובדים בבתי־הזיקוק, והביאם לידי ביצוע טבח אכזרי בחצר בתי־הזיקוק, שבו ניספו קרוב לחמישים יהודים."

(„מילחמת השיחרור של עם ישראל" מאת י.צ. שוורץ — עמ' 20)

(מקור־אינפורמציה זה, כמו כל שאר המקורות שבהם איעזר בהמשך, הוא מקור ציוני כשר־למהדרין, שכן חלילה לי לדרוש ממר עמידרור שיאמין למקור־מידע שאינו נושא עליו תעודת־הכשר ציונית.)

ואם גם כאן הקשר אינו ברור דיו, כדאי למר עמידרור לעיין גם במקור הציוני הבא:

„פעולתו של האצ"ל בסביבות בתי־הזיקוק בחיפה הביאה, כתגובה, לרצח 39 פועלים יהודיים."

(„תולדות מילחמת הקוממיות", הוצאת „מערכות" — עמ' 94)

אך נחזור לעניין דיר־יאסין. ושוב מתגלה אצל עמידרור עיוורון ציני, או קליני, לעובדות. הוא כותב: „(וכאילו) כפרם השקט איננו בסיס וחולייה בשרשרת־החנק סביב ירושלים..."

ובכן, כפרם השקט באמת ל א ה י ה בסיס וחולייה בשרשרת־החנק. אך עמידרור הרי לא יאמין לי, קודם שאשטח בפניו כמה מקורות־אינפורמציה ציוניים להוכחת עובדה זו. בבקשה:

„מפקד ההגנה בירושלים מודיע, כי הכפר דיר־יאסין לא השתתף בהתקפה על ירושלים העברית, והיה אחד המקומות הערביים המעטים שלא נתנו דריסת־רגל לכנופיות הפולשים."

(„דבר", 12.4.48)

והנה עוד מקור:

„אחרי תיכנון פעולת דיר־יאסין, באו מפקדי המח־תרות אל דויד שאלתיאל ז"ל, מפקד ההגנה בעיר, וביקשו אישור לפעולה. דויד הופתע מבחירתם ושאל: „מה לכם ללכת לדיר־יאסין? זהו כפר שקט. יש הסכם אי־התקפה בין גיבעת־שאול למוכתר דיר־יאסין. כפר זה אינו גורם שום מיטרד ביטחוני..."

(מתוך תיאורו של מאיר פעיל, מי שהיה קצין־הקשר של ההגנה בדיר־יאסין, כפי שהובא ב„ידיעות אחרו־נות", 4.4.72)

■ ■ ■

ועוד כתב עמידרור: „יש ראיות מספיקות שלא נערך שם בשום פנים טבח בזזון." לא נעים, אבל יש גם ראיות מספיקות שבפירוש כן נערך שם טבח בזזון. אפילו ראיות מצולמות. חלק מאנשי הכפר נרצחו בדם קר במחצבה שבין גבעת־שאול ודיר־יאסין, מחוץ לכפר ומחוץ לסערת־הקרב. (ראה סיפורו של אורי מילשטיין „בדם־ואש יהודה" על הפרשה).

לשיא הטיפשות מגיע עמידרור כאשר הוא טוען ש„משתתפיו (של הטבח) לא השתבחו במעשיהם, אלא התנצלו והסבירו." הנה דברים מתוך ההתנצלות וה־הסבר:

„השמדנו את כוחות הפושעים הערביים שהתבצרו במקום... טרם למדו העבדים הנרצעים, המתיימרים להיות מנהיגי־העם, שיש לדבר עם כל אוייב ופושע בשפתו־הוא. בפני מי על העם העברי למסור דין־וחשבון... כלום אלה יטיפו לנו מוסר? הבפניהם ניבוש?... כיבוש דיר־יאסין הפיל מורא ופחד על הערבים בכל הכפרים בסביבה... החלה מנוסת־בהלה המקילה על חידוש התחבורה..."

(כרוז של הלח"י, אפריל 48')

אכן, התנצלות נוגעת־ללב.

ומכאן נעבור לטבח שיירת־הדסה. עמידרור טוען, ובצדק, שהשיירה הותקפה לראשונה כחודש לפני דיר־יאסין, אלא שאז הגנו עליה הבריטים וחטבח נמנע. אך מר עמידרור אינו טורח לבדוק מ ד ו ע לא הגנו הבריטים על השיירה שנטבחה ומדוע הודיעו, לחילופין, שהם עומדים להפציץ מן האוויר את דיר־יאסין הכבושה.

ובכן, התשובה נמצאת גם היא במקור־אינפורמציה ציוני לחלוטין. צריך רק לקרוא אותו:

„הצבא הבריטי, שחנה במרחק צעדים ספורים מן המקום (ממקום ההתקפה על השיירה), עמד מנגד וכל פניותיו אליו היו לשווא. מפקדו טען שזאת תשובה על מעשה דיר־יאסין..."

(„תולדות מילחמת הקוממיות", עמ' 147)

מסתבר, אם־כן, שהקשר בין שני מעשי־הטבח לא צמח ממוחי המעוות, אלא היה ידוע וברור לכל, עד שברבות הימים הוצנע במזיד כדי שלא להעכיר את התמונה היפה, ולמנוע קשרים ותיסבוכות מילדים וממבוגרים.

אלא שבכך לא תמה מערכת הטעויות, הסילופים, ההיתממויות והעיוותים במאמרו של עמידרור. כך הוא קובע, למשל, בצורה פסקנית ובטוחה: „ערבי ארץ־ישראל הם שיזמו את שפיכות־הדמים, ופתחו בה בצורה חד־צדדית" ובהמשך — „האשמה לפרוץ מעשי־האיבה מוטלת כולה על היישוב הערבי..."

„היישוב הערבי" — ביטוי נוח ושיטחי, המקל מאד על סילוף ההיסטוריה. הבה נראה מה אומרים על כך המקורות הציוניים:

„...מילחמה זו הוכרזה מבלי שהעם הערבי, אשר בשמו כאילו היא נעשית, נשאל, ולא עוד אלא שעד עכשיו רוב מניינו ורוב בניינו של העם הערבי בארץ מסרב להשתתף במילחמה, למרות הלחץ הגדל והולך ולמרות הכפייה שרוצים לאכוף אותו..."

(ד. בן־גוריון, „דבר", 8.1.48)

וכעבור חודש:

„...רוב מניינם של ערביי הארץ סירב, ומסרב, להיכנס למערכה... מיפו, מחיפה ומירושלים ביקשו שלום. הכפר, ברובו הגדול, נשאר עומד בצד."

(ד. בן־גוריון, „דבר", 18.2.48)

ועוד:

„גם עתה (אוגוסט 47'), התנגד רובו המכריע של הציבור הערבי ביפו למאורעות. ביוזמת גורמים צי־בוריים פורסם כרוז נגד המשכתם. על הכרוז חתמו עיריית יפו, אגודת הצעירים המוסלמיים, הקלוב הספורטיבי המוסלמי, אגודת הפועלים הערביים, אגודת ראשי הסניפים ועוד.

אנו קוראים לכל ערבי נבון בעיר לעשות למען השקט..."

(„ממאורעות למילחמה", הוצאת מיפקדת ההגנה, עמ' 63)

■ ■ ■

וזה עדיין לא הכל. אם יטרח מר עמידרור לקרוא את מחקרו של י. שמעוני על „מחנה־חלוחמים הערבי," שהתפרסם בשנתון „דבר" תש"ח—תש"ט, עמ' 171 ואילך, להפתעתו, כי בחיל־השיחרור של קאוקג'י — „הכנו־פיות" — שמנה 8000 איש, נכללו ר ק 2000 ערבים פלסטיניים. 2000, מתוך אוכלוסיה של מיליון נפש! השתתפות לא מרשימה במיוחד.

עוד מסמר לארון־המתים של קביעתו המעמיקה של עמידרור על „היישוב הערבי," אפשר למצוא בסיפרו של אהרון כהן — „תמורות מדיניות בעולם הערבי":

„בכרוזי השמאל הערבי, שהופצו בשיטחי הכיבוש המצריים, העיראקיים והירדניים בארץ־ישראל, נאמר כי ערביי א"י לא ביקשו את התערבותה של הליגה הערבית, כי על חיילי המדינות הערביות לשוב לארצותיהם ולהפנות את נשקם נגד מבעירי המיל־חמה. כן קראו הכרוזים למילחמה משותפת ערבית־יהודית לשיחרור הארץ מן האימפריאליזם."

(שם, עמ' 105)

ומכאן נעבור להיתממות הבאה. ממאמרו של עמי־דרור עולה, כאילו היה דיר־יאסין מעשה יחידי ויוצא־דופן ואני, ברישעותי, נתלה בטבח יחידי זה, כדי להצדיק באמצעותו את כל מעשי־הטבח הערביים.

(במאמר מוסגר ייאמר כאן, שהצדקות למעשי־טבח יכול למצוא רק מי שמחפש אותן. לגבי דידי, אין שום דבר בעולם שיצדיק מעשה־טבח, יחודי או ערבי.)

עמידרור גם משתבח בתגובה הנזעמת של „היישוב" על מעשה דיר־יאסין. אך האומנם היה רק דיר־יאסין אחד?

„א. בן־אליעזר: כמה דיר־יאסינים אתם עשיתם?

מ. ארגוב: אינני יודע על כך שעשינו דיר־יאסינים.

א. בן־אליעזר: אתה יכול לשאול את שר־הביטחון, אם אינך יודע."

(דיברי־הכנסת 2/1219 — 2.8.49)

למה התכוון אריה בן־אליעזר? את אחת התשובות ניתן למצוא במקור אולטרה־ציוני, אם־כי פורש במיקצת:

„ולמסיתים המטיפים לנו מוסר, נזכיר: בשעה שההגנה התקיפה את הכפר טוביאס בגליל העליון, שבו נהרגו נשים וילדים בלבד, לא ניתנה כל אזהרה מוקדמת."

(לח"י, כתבים, כרך ב' עמ' 989)

והנה עוד דוגמה:

„ב־7.2.47 ערכה ההגנה פשיטה על הכפר הערבי סעסע שבגליל העליון. מפקד הפעולה דיווח: הפעולה החלה בחצות... ונמשכה 8 (במילים — שמונה) דקות. במהלך הפעולה נורו 200 (במילים — מאתיים) כדורים, מאה כדורי סטן ומאה כדורי 303. אבידות האוייב — 60 (במילים — שישים) הרוגים. אבידות כוחותינו — 2 (במילים — שניים) פצועים, אחד מהם נחבל מאבן.

פוצצו 20 בתים. (התוספות בסוגריים הן שלי — ב.מ.)

(„תולדות מילחמת הקוממיות," עמ' 95)

■ ■ ■

אני מניח שגם פרשן צבאי יכול להבין מהי המשמעות של קרב הנמשך שמונה דקות, שבמהלכן נורים 200 כדורים הגורמים ל־60 הרוגים... אם־כי קיימת גם האפ־שרות ההומאנית יותר, שמיספר ההרוגים הרב נבע מפיצוץ בתי־הכפר על יושביו, נוסח קיביה.

היכן התגובות הנזעמות על מעשים אלה? (והיו עוד.)

מר עמידרור בוודאי אינו מעלה על דעתו שהיתה כאן תוכנית מדוייקת ומחושבת מראש. לכן, כדאי שיעיין במקור הציוני הבא:

„...פעולות אלה תתחלקנה לסוגים דלקמן: השמדת כפרים (שריפה, פיצוץ ומיקוש חוברות) — בעיקר לגבי יישובים שאין באפשרותינו להשתלט עליהם בקביעות..."

(מתוך תוכנית ד', ספר „חטיבת גיבעתי", עמ' 482)

ונמשיך: כדי להצדיק את דעתו, נשען עמידרור בכב־דות על מעשה מכונית־התופת הערבית שהתפוצצה בר־חוב בן־יהודה בירושלים, בחודש פברואר 1948. בוודאי שכח פשוט לדפדף כמה ימים לאחור:

„לקראת סוף דצמבר (47'), השליך אחד מאנשי אצ"ל פצצה בשוק־הירקות שליד שער־שכם בירושלים. בהת־פוצצות נהרגו עשרות ערבים, ביניהם נשים וילדים."

(„תולדות מילחמת הקוממיות," עמ' 94)

אך קביעתו המצחיקה ביותר של עמידרור היא, ללא־ספק, הקביעה ש„מילחמה החלת ב־29 בנובמבר," עובדה שאינה מפריעה לו להתייחס, בהמשך, ל־1200 האזרחים היהודיים שנרצחו בתקופה שקדמה להחלטת האו"ם. נוח מאד להתקפיא את ההיסטוריה בנקודה שרירותית מסויימת, ולהתעלם מכל השאר. ומה עשו היהודים בתקופה שבה נרצחו 1200 יהודים? הנה כמה דוגמות מתוך מאות מיקרים, לקוחות כולן מן הספר „מערכות האירגון הצבאי הלאומי" מאת דויד ניב.

„6.7.38, — פצצה בשוק בחיפה. 18 ערבים הרוגים, 38 פצועים.

26.7.38 — פצצה באותו מקום. 27 הרוגים ערביים, 46 פצועים.

29.5.39 — פצצות בקולנוע „רקס" בירושלים. 18 פצועים, מהם שניים יהודיים.

20.6.39 — שוב פצצה בשוק הערבי ביפו. 78 ערבים הרוגים.

26.8.38 — פצצה ביפו. 24 הרוגים, 35 פצועים.

ואיפה הבושה על מעשים כאלה? הנה:

„נמצא שהאבידות הערביות בחודש יולי (38') הגיעו ל־140 נפש, יותר מאבידות היהודים בשנה וחצי — מאפריל 36 עד אוקטובר—נובמבר 37."

(„ביולטין לאומי", מס' 3, 5.8.38)

וגם ההגנה לא טמנה את ידה בצלחת. זכורות (ומופיעות במקורות־אינפורמציה ציוניים) פרשות פרדס אבו־לבן, מלון „סמירמיס", הפשיטה לכפר לוביה, הפשיטה לכפר בלאד־אל־שייך ועוד. על זו, האחרונה, כדאי להתעכב:

„ב־12.6.39 חדרו כמה אנשי הגנה לכפר בלאד־אל־שייך, חטפו חמישה תושבים מאחד הבתים, הוליכום אל מחוץ לכפר והרגום ביריות.

מפקד הפעולה סיפר: ידענו על איש־כנופיה מפורסם שגר באחד מבתי הכפר. תיכננו לבוא ולהרגו, ובמיק־רה שלא נמצאהו — נהרוג 4—3 אחרים..."

(„האירגון הצבאי־הלאומי," עמ' 246)

על מעשה זה זכתה ההגנה בברכות נרגשות מאת האצ"ל.

ולכן, מר עמידרור, קודם שתכתוב מאמרים היס־טוריים נזעמים, כדי שתכין שעורי־בית. צפויות לך תפ־תעות. אני משוכנע שתמצא, ללא־קושי, מאות מעשי־רצח שבוצעו בידי ערביים, ותוכל להשיב לי תשובה חריפה.

אלא שאני, בניגוד לך, כבר יודע מזמן שאין שחור ולבן בתולדות היחודים והערבים בארץ־ישראל. אתה עדיין צריך לגלות זאת. רק אפור־עכור יש כאן, ואשמה מתחלקת ונופלת על כל השותפים: יהודים, ערבים ואנגלים.

ב. מיכאל, ירושלים

צ'יצ' והריסת הבתים

כאשר יצאו שוטרי ופקחי עיריית תל־אביב בתרועה גדולה להרוס כמה מיבנים של ערביים ביפו, טרח ראש העירייה **שלמה** („צ'יצ'") **להט** להדגיש, כי אין אפלייה וכי בעת־ובעונה אחת הורסים גם מיבנה בלתי־חוקי בצפונה של העיר. העירייה שקדה על הרס מוחלט של מיבנ־ני־המלאכה של הערביים ביפו, תוך התעלמות מוחלטת מכך שבהרס זה הם פוגעים גם במקור־הפרנסה של מקימי המיבנים. היד החזקה של אלוף (מיל.) להט כלפי ערביי יפו עשתה רושם רב על אזרחי העיר, שהרגיעו את מצפונם זוב, ובנה לעצמו מעל הפנטהאוז שלו עוד פנטהאוז אחד — היינו, דירת־גג מעל דירת־גג. דירת־הגג הנוספת אינה מחו־ברת לתחתונה בחיבור ישיר, כך שאולי ניתן היה לטעון כי מדובר רק ביציאה לעלייה־גג. הדירה העליונה מתחברת ישירות לחדר־המדרגות, ודינה הרס מוח־לט ושלם של כולה, על כל חלקיה.

מה עשו רוזוב וצ'יצ'? בין השניים סוכם על הריסת קיר אחד של הדירה, שכולה חייבת בהריסה. קיר הרוס זה צולם למען העיתונות השוטה, שאינה יו־דעת כי יש להרוס את המיבנה כולו.

אם צ'יצ' רוצה לטעון כי אינו מפלה בין ערבים ליהודים, בבקשה. ברחוב פרידמן 21 בתל־אביב הוקם מיבנה ללא־רישיון, שלגביו הוצא צו־הריסה כבר ב־יוני 1973. למרות הצו, ולמרות פניות רבות של השכנים, לא נעשה דבר. מקים המיבנה הוא **יוסף מורגנשטרן**, שהצ־ליח בעזרת חברי ועדת־בניין־ערים של עיריית תל־אביב ועובדי מחלקת־ההנדסה — להערים על כולם. מיכתבי השכנים, המתנגדים לבנייה הבלתי־חוקית שלו, נמצאים בתיק שנעלם באורח מיסתורי, שבו יש צו־הריסה לגבי המיבנה שהקים. לוועדת־בניין־ערים הוגש תיק חדש, נקי מכל רבב, שבו הוא מבקש להקים מיב־נה נוסף מעל לזה בלתי־חוקי. כיוון ש־הסתירו את המיבנה הלא־חוקי שלגביו הוצא צו־ההריסה, אושרה לו הקמת ת־מירספסת מעל המיבנה שאותו עליו לחרוס.

כל הדברים הללו נמסרו לצ'יצ', אי־שית, על־ידי השכנים, אך עד היום לא נעשה דבר לביצוע צו־ההריסה, או חקי־רת מעשי עובדי מחלקת־ההנדסה שלו. אילו היה שלמה להט מפגין כאן אותו להט שהראה כלפי ערביי יפו, לא היו טענות כלפיו.

דוגמות נוספות: **חיים שיף** בנה את מלון „דיפלומט" בתל־אביב עם קומה בטענה כי חורסים גם מיבנה בלתי־חוקי ברחוב האוניברסיטה בתל־אביב.

אך הודעת ההרס לגבי רוזוב מפוק־פקת, כפי שייווכח כל הקורא את חעוב־דות הבאות:

איזי רוזוב הוא בעל פנטהאוז ברחוב האוניברסיטה בתל־אביב. כידוע, כל בנייה מעל לפנטהאוז אסורה בחלט. הלך רו־שלמה לא־חוקית, בטענה כי גם מלון „פלאזה" עשה את אותו דבר. תחת לה־רוס את שתי הקומות, השוברות את קו־הרקיע, אישר צ'יצ' את ההקמה לאחר הקמתן, איפשר לבעלים רווחים נאים ב־יותר.

מדוע אינו מתיר לערביי יפו מה ש־התיר לבעלי־מלונות בצפון תל־אביב?

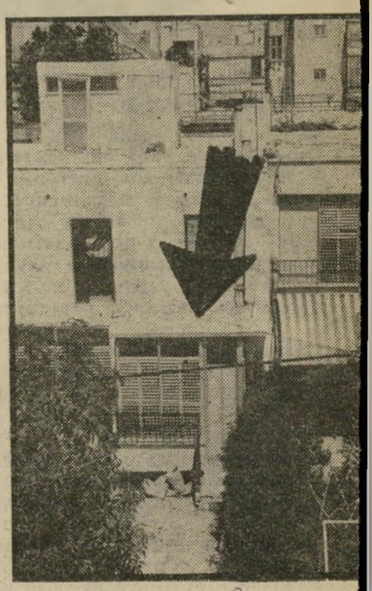

הבית שנועד להריסה
לערבים הרסו —

בנוגע המרפסת בקומה הקרקע – הוגשה בתאריך 11.8.72 חביעה כמפטיח בניך בניה ללא היתר. ביום 7.6.73 ניתן פסק־דין להריסה ע"י הנאשם תוך 24 חדשים.

אשר למרפסת בקומה ב' – אושרה ע"י הועדה ומרם התחילן בבניה.

הצו להריסת הבית
— ליהודים לא!

מצפצפים על רשות־ החברות־הממשלתיות

הנחלת התעשייה האווירית ממשיכה לצפצף על רשות־החברות־הממשלתיות. מי שהיה ראש אגף־כוח־אדם ומינהלה ב־„אלתא", חברת־בת של התעשייה האווי־רית, **יעקב ברגמן**, פוטר לאחרונה מ־„אלתא". הפיטורים באו לאחר שהוגש נגדו כתב־אישום, על ייבוא ציוד ארצה מבלי לשלם מס, במסווה של ייבוא עו־לים. ברגמן הוא גם החשוד העיקרי בפר־שת הונאת מבקר־המדינה, כאשר הסתיר ממנו חומר בעניין הלוואות משונות של התעשייה האווירית לעובדים בכירים, כולל בנו של **אשר בן־יוסף**, סמנכ"ל התעשייה האווירית. נגד ברגמן חושלם תיק במטה־הארצי של המשטרה, ועל מע־שיו אמר מבקר־המדינה לאחרונה, כי הוא רואה אותם בחומרה יתירה.

כאשר הודיעה התעשייה האווירית כי תפטר את ברגמן, הורה לה מנכ"ל רשות־החברות־הממשלתיות, **מרדכי ברגר**, ש־לא לשלם לברגמן כל סכום־כסף כפי־צויים, עד גמר החקירה נגדו. המיכתב קבע, כי אם כבר קיבל מיקדמה על חש־בון הפיצויים, יש לקחתה ממנו חזרה. למרות המיכתב, הורתה התעשייה האווי־רית לשלם לברגמן 90 אלף לירות על חשבון הפיצויים, בטענה כי המיכתב של רשות־החברות־הממשלתיות הופנה ל־„אלתא", ולא לתעשייה האווירית.

בנוסף קיבלה התעשייה האווירית את ברגמן לעבודה אצלה, והוא מועסק ביחי־דה להקמת מיפעלים חדשים, שבראשות **בועז לפידות**. רישמית מודיעה התע־שייה האווירית כי ברגמן אינו מועסק אצלה.

ברגמן הוא גם גיבור פרשת ידיות ח־זהב, שהתקין בווילה שלו על חשבון התעשייה האווירית, וכמו־כן היה אחד מראשי התעשייה האווירית שהעסיקו בבניית ביתם עובדים וציוד של תעשייה. ראשי התעשייה האווירית, ובעיקר אשר בן־יוסף, ממרים את הוראת רשות־החב־רות־הממשלתיות לגביו.

יוזלו חלקי־ חילוף לרכב

מישרד־התחבורה יתמיד להעמיק את הורדות המכס על חלקי־חילוף לרכב, ובודק עתה הסדר, שיבטיח כי החוזלות תגענה גם אל הקונה — מסר מנכ"ל מישרד־התחבורה, **אהוד שילו**. המיש־רד בודק עתה מה עדיף: האם ייעשה הסדר־מרצון עם המוסכים, לסימון מחי־רים, או שהמישרד יוציא צו להבטחת מחירים המירבי של החלפים.

הבעייה עם חלקי־חילוף לרכב, היא המיספר העצום של פריטים, והעובדה שקיימים חלפים רבים המתאימים לכמה כלי־רכב ולכמה תפקידים.

שילו אמר, כי בדעת המישרד להגביר את הפיקוח על המוסכים, והוא ביקש מוועדת־השרים להפשרת משרות, לאשר תיגבור היחידה המפקחת על מוסכים. שילו יציע גם, כי חברות גדולות בעלות מוסכים, הרוצות במוניטין, תצאנה ב־מיבצע של דוגמה בשמירה על איכות ומחירים סבירים, כפי שנוהגות רישתות־השיווק במכירות־מזון.

צרפתי חוזר למס־הכנסה

אברהם צרפתי, לשעבר מראשי מח־לקת־החקירות של מס־ההכנסה, שעזב את השירות הממשלתי לפני שנה, חוזר אליו. צרפתי פרש, בשעתו, כדי לקבל תפקיד בכיר בחברה פרטית לייבוא קו־פות־רושמות. עתה הוא חוזר לכחן כמנהל אגף ניהול־הספרים במס־ההכנסה, בדר־גה של סגן־נצי'ב.

מה רושמות הקופות־הרושמות?

הצפת חמדינה על־ידי יבואני הקופות־הרושמות, בלי בדיקה של המוצר תמיין־בא, מתחילה לתת את אותותיה. העי־תונות הגרמנית דיווחה, לאחרונה, על פשיטת־רגל של חברת „אנקר", שתוצר־תה מיובאת לישראל בכמויות גדולות. „אנקר", חברה מישפחתית, סבלה הפס־דים גדולים בהשקעות במעבר מקופות־רושמות מכניות לאלקטרוניות, הפסידה 40 מיליון מרקים בשנת 1974, וסכום דומה אשתקד. שני בנקים גדולים, „בנק דרזדנר" ו„בנק האיגודים המיקצועיים", ניסו להבריא את החברה, אולם חתוכ־נית נכשלה וחיא פשטה את הרגל.

גם באנגליה מדווחים העיתונים, כי ישראל הצילה את חברת „גרוס", בחז־מינה אצלה 2000 קופות. „גרוס" הפסי־דה למעלה ממיליון לירות־שטרלינג בהס־בה לקופות אלקטרוניות, ועדיין לא ידוע היקף ההפסדים האמיתי — כותבים ה־אנגלים. מה שברור הוא, כי ישראל הצי־לה את החברה, ועתה יש לצפות אצלה לרווחיות במחצית השנייה של השנה.

הנס הסיפרותי

מדי שנה מוצאים־לאור בישראל כ־3000 ספרים חדשים, בשיעורים ממוצעים של 3000 עותק המחדורה. היינו, מדי־שנה מוצעים למכירה 9 מיליון ספרים. אם המחיר הממוצע חוא 30 לירות הספר, הרי שמדי־שנה מציעים לעם ישראל לר־כוש ספרים ב־270 מיליון לירות.

אילו היה כל אזרח קונה פעם בשנה שלושה עד ארבעה ספרים, לא היו ל־תעשיית המו"לות כל בעיות. אולם ה־מציאות היא ששוק־הקונים הפוטנציאלי קטן בהרבה, ואחרי שמפחיתים את מיס־פר האוכלוסין הלא־בוגרים, הלא־מפרנ־סים, נשארים רק כמיליון מפרנסים. מהם — רק כ־25% בוגרי־תיכון, ורק שליש מאלה בוגרי על־יסודי.

המסקנה היא, שמיספר הצרכנים ה־פוטנציאליים אינו עולה על 250 אלף (כמיליון תלמידים קונים רק 300 אלף עותקי ספרים בשנה), אין כל נתון כמה ספרים ניקנים בכסף מלא. גם אם מני־חים כי הצרכנים הפוטנציאליים קונים 20 ספרים בשנה כל אחד בחוצאה כוללת של 600 לירות, מספר הספרים הניקנים אינו עולה על 5 מיליון עותקים מתוך 9 מיליון, המוצאים־לאור מדי־שנה.

השאלה היא, כמובן, כיצד מחזיקה תעשיית החוצאה־לאור מעמד? התשובה נמצאת בתקנה קטנה של מס־ההכנסה, המתירה למוציא־לאור לנכות את מחיר־המכירה של הספר לצרכן — היינו, פחת מלא — תוך ארבע שנים. ספר שלא נמכר יכול להירשם, אחרי ארבע שנים, במאזן, במחיר־אפס. זוהי תקנה שאין דומה לה בסוגי־התעשייה האחרים, וחיא שמחולל לת את הנס הסיפרותי הישראלי.

שכן, ספרים נמכרים בדר־כלל עוד שנים רבות אחרי הדפסתם. נניח כי מו"ל הוציא־לאור 3000 עותקים של ספר, מכר בארבע שנים רק 1000 עותקים. הוא נשאר עם 2000 ספרים, שמחירם לצרכן לפי 30 לירות האחד, חוא 60 אלף לי־רות. את הסכום הזה הוא רושם אחרי ארבע שנים, כחפסד מוחלט, ומנכה אותו מחכנסותיו האחרות. כל עותק של הספר מתוך ה־2000 שנשארו, הנמכר אחרי אר־בע שנים, אינו נושא מס, וכולו רווח נקי.

מו"ל זריז, הנוכח כי ספר שהוציא־לאור ממשיך להימכר אחרי ארבע שנים, מדפיס מחדורה נוספת מבלי לציין זאת, מוכר אותה כאילו היתה חלק מן החד־פסה חראשונה.

כן, בעזרת תרגילים זריזים בניהול־ספ־רים, מצליחה תעשיית־הספרים הישרא־לית לראות אור, ורווחים שמנים.

אוגוסט הקדוש

מדי כמה חודשים, כאשר משום־מה שוככת בחלת הקניות של הישראלים ו־שערי הדולרים השחורים יורדים, בגלל גרידת הציפיות לפיחות נוסף, בא שר־האוצר **יהושע רבינוביץ**, ונותן תנופה חדשה למיסחר. השבוע הכריז, כי בחו־ש אוגוסט השנה יחליט האוצר על צע־דים חמורים בכלכלה. מכאן, שתוך חוד־שיים ינקוט האוצר צעדים שהם או פי־חות מאסיבי — או מיסים כבדים ע־ספים.

ואכן, תוך שבועות ספורים מאז חכר־תו של שר־האוצר, החלו הקונים זור־מים אל בתי־המיסחר למיניהם, וחמו־דים חסתערו על מוכרי המטבע חזר ח־שחור.

חכריזותיו של שר־האוצר מחזקות את כעתו של הכלכלן **סבר פלוצקר**, כי האוצר מעוניין בבהלת קניות, ובעיקר בהגברת ייבוא מוצרי־צריכה, מקציב לשם כך מיליארד דולר מדי־שנה, על־מנת לס־פק לישראלים אביזרי־מותרות. הסיבה היא, כמובן, שבמכירת מיליארד דולרים אלה סופג האוצר מן השוק כ־10 מילי־ארד לירות, המוזרמות מבית־חדפוס שלו. אילולא נספגו לירות אלה על־ידי רכי־שות מן הייבוא, חיתה נגרמת עלייית־מחירים ענקית של מוצרים ישראליים.

כך מפעיל שר־האוצר בלכלת־קסם: הוא מדפיס עודפי לירות, ומזרימן לשוק באמצעות תקציב חממשלה, כדי לשמור על הפעילות הכלכלית הקיימת. עודפים אלה אינם חוזרים לאוצר בצורת מיסי־אמת, ונשארים במשק כחון שחור. כיוון שיש לספוג אותם, מוכרים דולרים לצור־כי ייבוא, כשאין למדינה רזרבות מטבע זר כלל, ולווים לשם כך דולרים בחו"ל, בריבית גבוהה. נראה כי שר־האוצר מע־דיף תהליך זה, על־פני גבייה מס־אמת.

מכתבים

השכינה תהיה שכנה

הפתעה משמחת גרמה לי קריאת ביקורתו של דן עומר („נמר של נייר", העולם הזה 2017), על סיפרו של יורם קניוק אדם בן כלב.

במייוחד נהניתי מן הקטע המוקדש לאחיו של גיבור הספר — אדם שטיין.

למרות העובדה הברורה שהרברט (אחיו), מוצג על־ידי הסופר כפרי הזיותיו ומחלתו של הגיבור, הצליח דן עומר להופכו לדמות חיה, המתגוררת עם הגיבור באותו מכון (כנראה במיטה הסמוכה): „במכון מצוי גם אחיו־תאומו של אדם..."

ניתוח זה, המעיד מעל לכל ספק על קריאה יסודית והבנה מעמיקה, מעמיד את דן עומר בשורה הראשונה של המבקרים המקוריים.

הנני מצפה בקוצר־רוח לביקורתו של מר עומר על שיריו של ביאליק, שבהם השכינה תהיה בוודאי שכנתו הצעירה של ביאליק, ולניתוח המחזה המלט ל־שקספיר, שבו כפי הנראה אביו של המלט חי וקיים, ומתגורר בעליית־הגג.

ייתכן שדן עומר מייצג את מדיניות העולם הזה לתמוך במקופחים. כך שלא תישאר הזייה ללא קורת־גג.

אורנה רז, חיפה

מי אתה, בסאם שכעה?

מאמרו של אורי אבנרי על ביקורו ב־שכם (העולם הזה 2019) היה מאלף. היה כדאי שתקדישו מקום רחב יותר לתיאור האנשים שנבחרו לרשויות המקומיות ב־

ראש־עיריה שכעה
מניין?

גדה — מי הם, מניין באו, מהו ריקעם החברתי, מהן השקפותיהם, מה עשו ב־עבר, וכו'.

מיהו, למשל, בסאם שכעה, שאבנרי התרשם ממנו בצורה כה חיובית?

חיים גור, ירושלים

לזנבר את המצב

למיקרא כתבתו של יגאל לביב „מחירות לעבדות" (העולם הזה 2016), על מדיניותם הכלכלית של האדונים הנכבדים זנבר ו־רבינוביץ, אני מתחיל להבין מהו מקור הביטוי „לזנבר את המצב הכלכלי של המדינה."

י. ל. הייסטר, אנגליה

טעות יעזים צודקת

● עד 2700 לירות נקי + דיור חינם + הוצאות נסיעה מציעה חב' „השמירה" בע"מ לצעירים המעוניינים לעבוד כאנשי אבטחה באילת. יתקבלו רק יוצאי יחידות קרביות בתפקידים קרביים וכו'

„ידיעות אחרונות", 1.5.76

בנצי שאולוף, בת־ים

מיבצע הנחות של „ליאד"

מיבצע הנחות לרוכשי וילונות נפתח לקראת חג-השבועות בכל עשרת סניפי „ליאד" מפעלי טקסטיל בע"מ.

במסגרת המיבצע יוענקו הנחות ניכרות על מחיר הרכבת ותפירת הווילונות, הנחות העשויות לחסוך לקונים מאות לירות!!

צוות הדקורטורים המנוסים של חברת „ליאד" עומד לרשות הקונים בכל רחבי הארץ לייעוץ ולתכנון הווילונות, ולשילובם כהלכה במראה הדירה.

במסגרת המיבצע יוענקו לרוכשי הווילונות ב„ליאד" כרטיסי „שי חינם", העשויים לזכות הקונים בשי ששווי כ-100 ל"י!

ליולדת

אנחנו אומרים גם מה

לא לקנות

אצלנו:

- זול יותר
- שרות טוב יותר
- יעוץ טוב יותר

מבחר ענק של כל הנחוץ לתינוק, ממוצץ ועד מיטה

Baby

„ביבי" "BABY"
המלך ג'ורג' 45, ת"א

סיגארים מסוג הוואנה, וידלין הוא ילד אינטליגנטי

■ הבדיחה האחרונה על יו"ר הכנסת **ישראל ישעיהו** מספרת, כי לקראת ביקורה של הנסיכה ההולנדית **בי־אטריקס** הכין ישעיהו את עצמו היטב. הוא רשם על פתק את המילים שבהן יקדם את פני הנסיכה: "welcome!" והניח את הפתק בכיסו. כאשר הגיעה הנסיכה, ביקש ישעיהו להוציא את הפתק מכיסו, אך הוציא בטעות את תווית המעיל וקרא: "דיאולן! דיאולן!"

■ אחד האורחים, שנכחו במסיבה שערכו ראש־הממשלה **יצחק רבין** ואשתו **לאה**, בן־ביתם הירושלמי לידידי מוזיאון ישראל, היה המיליונר **ג'וזף בורקר**, מי שהיה בעלה הראשון של **כריסטינה**, בתו של המיליארדר היווני המנוח **אריסטוטים אונסיס**. בולקר, שבא לישראל בגפו, חיפש כל הערב בת־לווייה שתיאות לנסוע איתו לבילוי סוף־שבוע באילת. אורח אחר במסיבה, שהגיע לישראל בעילום־שם, היה השחקן **דנאפ פייר־בנקס**.

■ באוכרה לחללי "יום האדמה" בכפר עראבה הסביר ראש מועצת סכנין, **ג'מאל טרבין**, כיצד השפיע עליו איתן יום. לשם כך השתמש במשל ערבי: פעם פגש צבוע באדם, והצליח לפתותו, בדיברי־חלקלקות, לבוא עימו למערה. האיש, שהיה שבוי בקיסמי לשונו של הצבוע, הלך אחריו כמהופנט. כשהגיעו למערה, נכנס הצבוע בקלות דרך הפתח הצר. אולם האדם נתקל במיצחו בסלע, והחל שותת מעט דם. מעוצמת המכה התפכח האדם, וברח. הנמשל: הדם הערבי שנשפך ב־30 במארס שיכנע את טרבין, שהיה איש המערך, לשנות את דעתו.

■ פחות משוכנעת היתה המשוררת **תירצה אתר**, בתו של **נתן אלתרמן** המנוח. כשגילתה כי רק"ח מפיצה חוברת־הסברה של מאורעות יום־האדמה, ובה קטעים מדיברי אביה, ביקשה להפסיק את ההפצה מייד. אלתרמן עצמו, שהיה בסוף ימיו איש ארץ־ישראל השלמה, הגן באותו שיר על זכותם של ערביי ישראל לשיוויון מלא במדינה.

■ אלוף (מיל.) **אריאל** ("אריק") **שרון** היה אחד האורחים בהצגת־הבכורה של מחזהו של **הילי מיטלפונקט**, הגג, שהוצג באולם הקטן של הבימה. אריק, שבא בחברת אשתו **לילי**, נאלץ להמתין למעלית, ועמד לאחר להצגה. אך מחיילות חיב"ה, שעמדו בפתח, הציעה לו לעלות בדרגות ואמרה: "זה רק ארבע קומות, וזה בכלל לא יזיק לך." אריק צחק, אך העדיף לחכות למעלית.

■ נעדר מהצגת־הבכורה דווקא נשיא מכון ויצמן, הפרופסור **מיכאל סלע**, חותנו של הילל מיטלפונקט ואבי אשתו, **עירית**. סלע ואשתו **שרה** חגגו באותו ערב מלאת 60 שנה לנשיא־המדינה, הפרופסור **אפריים קציר**, בעצרת חגיגית שהתקיימה בירושלים.

■ כאשר צילצל הטלפון בביתו של אריק שרון, בשעה שתיים בלילה, היתה הפתעתו שלמה. אולם כאשר הרים את האפרכסת, שמע לתדהמתו צלילי גיטארה. אריק הנדהם חשב שמישהו מסדר אותו, עד שהתברר כי היה זה ידידו הטוב, **עמוס קינן**, ששהה אותה עת בפאריס, בביתו של הגיטאריסט הישראלי־לשעבר **פאקו**. כטוב לב המסובים ביין (צרפתי) החל פאקו מנגן ועמוס, שהיה במצב־רוח עליז, החליט שאריק חייב לשמוע גם הוא את המנגינות. הוא טילפן ליישראל, ומשך שעה ארוכה האזין שרון לצלילי הגיטארה מפאריס.

■ שר־החוץ **יגאל אלון** נתן לעוזרו **חיים כראון** כמתנה שתי קופסות של סיגארים קובניים. כראון החליט לחלק את המתנה בין שני ידידיו, עוזר שר־המישפטים **יחיאל** ("חיליק") **גוטמן** וח"כ מפ"ם **אליעזר רונן**. רונן, הבקיא בסיגארים, בחן את הקופסה ואמר לכראון: "בזה הרגע נתת לי מתנה בשווי של 1250 לירות!"

■ יגאל אלון ערך ביקור־נימוסין אצל אחד הבדואים, המשרתים בצה"ל, והנחשב כחייל מצטיין, ושאל אותו: "מה אני יכול לתת לך תמורת מה שעשית למען המדינה?" ענה לו הבדואי: "תעודות־זהות לשבע נשותי ופילגשי, כשבכולן כתוב שמי כשם הבעל." ענה לו אלון: "אצלנו בארץ יש שיוויון. לי יש רק אשה אחת, אז למה שלך יהיו שבע נשים?" הבדואי לא נשאר חייב, השיב: "אם יש שיוויון, אז תן לי מינוי של סגן־ראש־ממשלה!"

■ שר־המישטרה **שלמה היל** סיפר כי חזה, יחד עם בנו בן השתים־עשרה, בתוכנית־הטלוויזיה לנוער עלם ועלמה, וכי ראה את העלם **אהרון ידלין**, שר־החינוך והתרבות, שהשתתף בתוכנית. אישי־שיחו העיר כי הנוער, שהשתתף באותה תוכנית, היה מאד אינטליגנטי. השיב השר באירוניה: "כן, כן, גם שר־החינוך־והתרבות היה מאד אינטליגנטי."

■ המנחה **מני פאר** היה בשידור חי בגלי צה"ל, כאשר הגיעה אליו הבשורה כי אשתו **קרני** ילדה במזל טוב, בן שני. מני הנרגש מיהר לבשר את הבשורה למאזינים, ביקש מהם כי יטלפנו אליו ויציעו לו שם עבור הרך הנולד. אחד המטלפנים היה האלוף **רחבעם** ("גאנדי") **זאבי**, הידוע בשמות המקוריים שהעניק לילדיו, ובהם שמות כמו פלמ"ח ומצדה. הוא הציע למני את השם "בשם", שפירושו: בן של מני. מני קיבל את ה־הצעה, אך טען כי השם מתאים לבת, והבטיח לגאנדי שלבת הראשונה שתיוולד לו יעניק שם זה. מאזין אחר הציע למני את השיא גיא, שפירושו יום־גיוסם של י"א־באייר, היום שבו נולד התינוק. אך מני וקרני החליטו לבסוף לקרוא לבנם עומרי.

■ ימים ספורים לפני שהפך אב מאושר, נכח מני בטכס ברית־המילה של בנו של ידידו, **ישראל גוטסינדר**, המתחרה איתו בפעם השנייה על התואר אב. גוטסינדר, שהוא החצי האחד מצמד רעים ואיש־מילואים של מקהלת הרבנות הצבאית, זימר בברית פירקי־חזנות. אחד האורחים בברית־המילה היה הרב הראשי לצה"ל, תת־אלוף **מרדכי פרין**, שנהנה מאוד משירתו של בני, ואף אמר לו זאת. התערב מני ואמר: "אם כל־כך נהנית מהשירה שלו, למה שלא תחשיב לו את הברית במקום יומיים מילואים?"

■ המשוררת הלאומית של גוש־אמונים, **נעמי שמר**, טוענת כי בעלה, הדוקטור **מרדכי הורוביץ**, הממונה על ההגבלים העיסקיים במישרד־המיסחר־והתעשייה, רוצה לרדת מהארץ ולהגר הגירה פוליטית, אך היא עומדת בדרכו.

■ בעייה מיוחדת היתה לצייר האיטלקי **עימנואל לוצאטי**, צייר התיפאורות הנודע. הוא הסכים להכין איורים לספר החדש של שירי־הילדים של המשוררת מקיבוץ עין חורוד, **מיכל** (שפתיים לעשות דבש) **סנונית**, שייקרא אני ואבי מטיילים עכשיו. אולם לוצאטי אינו יודע אף מילה עברית. חברת קיבוץ רוחמה תירגמה את השירים לאיטלקית, התירגומים נשלחו לצייר באיטליה, וזה החזיר את האיורים בדואר חוזר. סנונית, שילדתה השלישית נולדה לאחרונה, ראתה את לוצאטי בפעם הראשונה רק בשבוע שעבר בפרס השחקן המצטיין של השנה, על שם מאיר מרגלית. תחת להודות על הפרס כמקובל, החליט "דדי" לנצל את המעמד החגיגי, בנוכחות נשיא המדינה, ולקבול על מצבו של השחקן, שאינו זוכה, לדעתו, בתשומת־הלב הראויה מצד הקהל כאמן. דבריו התקבלו בהתלהבות, והנשיא צעק לעברו "בראוו!" מייד לאחר הטכס התקיימה מסיבה בביתו של הצייר מירון סימה, בה נכח גם עמיתו של תאומי, אבנר חיזקיהו.

סאלם חאמד אעודה

פסל בדואי מסיני, הוא אחד המשתתפים ביריד־האמנויות המתקיים בשדרות ח"ן בתל־אביב. את פסליו יוצר הבדואי מאבני הר־סיני, והם הפכו מוצר המבוקש ביותר ביריד. סוחרי־אמנות כבר התלבשו עליו, וערכו לכבודו מסיבה שאליה הזמינו אספנים. אך הבדואי ישב במסיבה על הריצפה, ולא שם לב למתרחש סביבו. מייד כשנסתיימה חזר אל מקומו ביריד, כשהוא מושך אליו קהל־סקרנים, ובהם השחקן אורי לוי (בתמונה), שרכש ממנו פסל. כשנשאל הבדואי איך הוא מרגיש בתל־אביב, השיב: "אבות־אבותי סיתתו את לוחות־הברית שנתן אלוהים למשה רבנו, אז אני מרגיש פה כמו בבית." נאום סאלם אעודה.

עודד תאומי

שחקן "התיאטרון הקאמרי", זכה בשבוע שעבר בפרס השחקן המצטיין של השנה, על שם מאיר מרגלית. תחת להודות על הפרס כמקובל, החליט "דדי" לנצל את המעמד החגיגי, בנוכחות נשיא המדינה, ולקבול על מצבו של השחקן, שאינו זוכה, לדעתו, בתשומת־הלב הראויה מצד הקהל כאמן. דבריו התקבלו בהתלהבות, והנשיא צעק לעברו "בראוו!" מייד לאחר הטכס התקיימה מסיבה בביתו של הצייר מירון סימה, בה נכח גם עמיתו של תאומי, אבנר חיזקיהו.

אנשים

הראשונה והאחרונה לפני שנתיים.

■ לפני שנסעו לתחרות האירווידיון, ערכו חברות מרי קונט וניבה **לירדנה ארזי, רותי הולצמן ולאה לופ־טיין,** בנות שלישיית שוקולד, מנטה, מסטיק, מסיבת־פרידה בבית־הגבינות היפואי בוטיצ'לי. למסיבה הגיעה גם אחת משכנות בית־הגבינות, הזמרת **תיקי דיין,** שירדה מביתה כדי לרוקן את סחר האשפה, ראתה שיש מסיבה, הצטרפה לחוגגים יחד עם הסחורה באותה מסיבה ניגשה תיקי אל מנכ"ל מרי קוונט, **שלמה איזק,** וביקשה ממנו מוצרי איפור. השיב לה אילת: „תבואי אלי למישרד, ותקבלי." באחד מימי השבוע הגיע אילת למישרדו בשעות הצהריים, מאד בחיל־האוויר, שלא היה מוכן להיפרד מארבעת הנחשים שהוא מגדל, ביקש לבי הביא אותם איתו לקייטנה.

■ סגן ראש־עיריית תל־אביב, **דויד שיפמן** טוען כי הבעייה הערבית היא בעייה תחבורתית: „צריך רק לפתור את בעיית הובלת הערבים מישראל לארצות־ערב."

■ אחיו, **מרדכי שיפמן,** שהוא דובר סולל־בונה, אמר: „הבעייה הערבית היא בעייה של רוחות. פעם היו בארץ רוחות־קדים, והיום רוחות־קדום."

■ ח"כ הליכוד **חיים קורפו** אינו אוהב צרפתים. בזאת נוכחו כל משתתפי הדיון על תקציב מישרד־הבריאות.

ג'וקי ארקין

חגג השבוע את הצגת ה־150 של הו־פעת לחקת „בנות הג'ז" שלו, בהשתתפותן של כל בנות הלהקה ובהן חברתו הנוכחית, בברלי באנד (לשמאלו). כשטילפן אחד מידידיו בלילה למודיעין 14, וביקש את מיספר הטלפון של ג'וקי ארקין, ענה לו קולה המונומנם של המרכזנית: „איזה ג'וק? אין לנו שום ג'וקים פה!"

ראה בחורה מנמנמת לפני פתח חדרו. לשאלתו מי זאת, השיבה לו מזכירתו: „היא מחכה לך כבר מהבוקר." אילת ניגש אליה וגילה שזו תיקי דיין: „אתה זה שהבטחת לי מערכות־איפור כמו לשוקולד, מנטה מסטיק," אמרה לו. „הבטחתי, הבטחתי," השיב לה אילת, ו־הזמין מהמחסן מערכת־איפור. אחרי התודה, אמרה לו תיקי: „תראה שעכשיו יקבלו גם אותי לאירווידיון."

■ מזה 24 שנים מנהלת **הדסה תאומים** את קייטנת הדסה בכפר־שמריהו, הידועה גם בשם קייטנת הרמטכ"לים, מאז שילדו של רב־אלוף (מיל.) **מרדכי מקלף, עומרי,** ו־שלושת ילדיו של רב־אלוף (מיל.) **צבי** („צירה") **צור** בילו בה את החופשות בילדותם. הקייטנה, שהתפרסמה גם בגלל פינת־החי המטופחת, שאליה מביאים הילדים את בעליהם שלהם למשך תקופת שהותם בה, אירחה כבר חיות שונות, החל בכלבים, חתולים, קופים, זיקית, ותולעי־משי ו־כלה בצב של **מירי,** בתם של **רות וחיים חפר,** שנשאר בקייטנה למשך כל התקופה שמישפחת חפר תשהה בארצות־הברית, לצורך תפקידו של חיים חפר כנייספה תרבותי. אך השבוע, לראשונה מזה 24 שנים, נאלצה הדסה תאומים להגיד „לא", לבנו של טייס בכיר אות, שהתקיים בוועדת הכספים של הכנסת. שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב** סיפר כי מיספר ימי־האישפוז לנפש בישראל הוא מהנמוכים בעולם, אפילו פחות מאשר בצרפת. התערב ח"כ קורפו, ואמר: „צרפת זה לא דוגמה! הצרפתים הם עם חולה, ולא רק מבחינת ימי־אישפוז."

■ כאחד הקוראים הנלהבים של ד"ר **הרצל רוזן־בלום,** איש ארץ־ישראל השלמה, נתגלה הבמאי **גרשון פלוטקין,** שהוא דווקא חבר המועצה הישראלית למען שלום ישראל—פלסטיני. טוען פלוטקין: „כשאני מרגיש שיש לי לחץ־דם נמוך, אני לוקח מאמר של רוזנבלום, ואז לחץ־הדם שלי עולה מהר מאד."

■ על הפרשן הצבאי המנוח, ד"ר **ישראל בר,** שמת בכלא, מספר פלוטקין: „בר, שהיה ייקה מושלם, אהב להשתמש בביטויים של החבריא, מבלי להבין אותם בדיוק. פעם התווכח עם **יעקוב חזן** על ענייני צבאיים, ואמר לו לפתע, לתדהמת כל השומעים: ‚אחת שתיים — אתה אידיוט.' כשנשאל לפשר התפרצות זו, השיב בתמימות: ‚כך אומרים החברה.' נסתבר שהתכוון לומר: ‚אחת מן השתיים — או שאתה אידיוט, או שאני אידיוט.'"

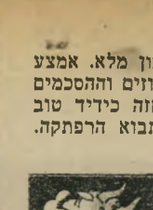

השבוע כל תוכניותיך תתגשמנה. אנשים שוב יתנו בך אמון מלא. אמצע השבוע הוא הזמן המתאים לפעילות והישגים. חתום על החוזים וההסכמים עליהם היססת לחתום בשבוע שעבר. היזהר מאדם המתחזה כידיד טוב והרוצה להילוות אליך. תחת הרומן המשעמם שניהלת, תבוא הרפתקה.

ה־20 בחודש עשוי להתגלות לך כיום בעל משמעות בכל הקשור לפעילותך הרומנטית. תיווכח שיש לך יותר ידידי־אמת ממה ששיערת. מתנות שימושיות יפתיעו אותך. חיי־חברה עליזים ונעימים יסיחו את דעתך מבעיות היום־יום. התקשרות עם בן מזל בתולה, עשוייה להועיל לך.

את נמצאת — כרגיל — על פרשת־דרכים. אלא שהפעם לא תוכלי לשבת בחיבוק־ידיים. הוא ידרוש ממך צעדים נימרצים, ועצם הדרישה הזאת תדרבן אותך לעשות דברים שישנו את כל חייך. בן תאומים: אל תסתבך, דווקא עכשיו. אתה זקוק לכל חושיך. זהו שבוע קשה, אם כי לא מסוכן ולא תהיה כל־כך עצמאי. עסוק בשבוע זה בספורט.

אם כי יש כל הסיכויים שתרצה לנצל את החופש החדש שלך, אל תעשה זאת: גם הנסיעות מסוכנות השבוע, לבני מזל סרטן וגם שינויי הפתע טומנים בחובם כל מיני סכנות פסיכולוגיות. כדאי, לעומת זאת, להכיר אנשים חדשים, ולהתעניין בתחומים חדשים. עיסקה טובה מזדמנת בדרכך.

כמו בשבועות האחרונים, הבעיות המרכזיות שלך הן: חוסר־כסף ושיעמום. במישור הפיננסי אין רגיעה. מוטב שתתחיל לחשוב על חריגה קיצונית מעיסוקיך — או אי־עיסוקיך — הרגילים. אם לא תשנה את המצב, אתה עשוי להיתקע לצמיתות. במישור הרומנטי לבי־אה, אין חדש.

מצבך הנפשי מוסיף להשתפר — וזאת, בזכות היכרויות חדשות, ועל־יסוד כמה התפתחויות המוכיחות לך, כי יש לך כל הסיכויים לפענח את הקשרים שקשרו אותך למצב סטאטי, כישרונך יתגלה ברבים, למבוכתך ולשימחתך. אל תהיו שוטים, בני בתולה: נצלו זאת לפרנסה.

היא אוהבת אותך — רבה איתך — אוהבת אותך. וזה מה שקובע. על כן אל תתחשב בסערות קטנות. את, בת מאזניים, פנקי אותו אם הוא מתקצף: זה חלק מן העניין. עסקיך: תחזית ורודה, בתנאי שלא תתלהב ולא תעשה דברים נחפזים. בריאות: ככה ככה. אתה יכול לשמור על עצמך. החורף עדיין לא עובר והמזלות עוויינים את ריאותיך השבוע. היזהר!

שבוע של אורות וצללים. מצבי רוח משתנים, ותערובת של שימחה ודיכאון. לקראת סוף השבוע המתיחות תחלוף ותפנה את מקומה לפעילות יוצרת, שתביא לך סיפוק רב. אורחים בלתי צפויים ולא אהודים יטרידו את מנוחתך, ואחד מידידיך לעבודה יתפוס בליבך מקום בלתי צפוי. אל תזניח את חובותיך, ואל תתחמק ממילוי הבטחותיך.

יחסים רומנטיים אינטימיים עשויים להאפיל השבוע על כל התרחשות אחרת בחייך. אם אתה חושב שהגיע הזמן להתייחס ברצינות רבה יותר לעתידך, ולקשור את עצמך לחיי־משפחה, זה השבוע המתאים לעשות זאת. אל תמתין רגע נוסף. טוב ליבך עלול להיות לך לרועץ. השתדל להרגיע את עצביך המתוחים בשבוע זה. בידור לא יזיק לך, למרות ההוצאה הכספית הגדולה. השבוע כדאי לשמור על הבריאות.

השבוע תסיים בהצלחה תפקיד בו לקחת חלק בעבר. אתה חוזר שוב לעבודתך הקבועה. היזהר מהתנגשויות בינך לבין חבריך לעבודה. האנשים שמקנאים בך מחכים שתעשה מישגים כדי להשתמש בהם נגדך. עם קצת עירנות תוכל להתגבר על המכשולים שבפניך. בת גדי, לבשי כחול.

כדאי שתשתחרר מכל הבעיות הקטנות המטרידות אותך ואינן מניחות לך להתרכז בדברים החשובים באמת. זה יועיל לך יותר ממה שאתה מאמין. פגישה בלתי־צפוייה תביא עימה נסיעה קצרה ונעימה, שתוצאותיה תהיינה פחות נעימות. אל תהסס להצעה נועזת שתוצע לך.

נו, עוד שבוע מאומץ שכזה. אבל אם את עושה את כל המצווה עלייך על־ידי ממונייך או הבוסים שלך — יבוא הפסדך (בזמן על שכרך (ביוקרה ובהתקדמות) אל תבזבז! עד לשבוע הבא אתה חייב לקנץ בהוצאות ובהחלטות. לעומת זאת, זוהי תקופה מצויינת להגות ותוכניות לחשוב דברים חדשים. לבשי בהיר, בת דגים — צאי לחיק הטבע.

חופשה שכולה חגיגה

הכל במחיר אחד.

* אוכל מפתה, מזנונים תאוה לעיניים, קוקטילים, אפריטיבים, גבינות ויין חופשי בכל ארוחה.
* בידור וצחוק "הצגות" ו"תצוגות אופנה" מוסיקה וריקודים במועדון.
* ספורט והתעמלות, שייט מפרשיות, סקי מים, דייג, צלילה.
* יאכטה מלכותית לשייט דייג וצלילה. (בתוספת מחיר קטנה)

350 ל"י ל-2 ימים.
796 ל"י ליומיים כולל טיסה.
957 ל"י לשלשה ימים כולל טיסה.
1118 ל"י לארבעה ימים כולל טיסה.
(המחירים בחצי פנסיון לארם בחדר זוגי).

הזמנת מקומות בכל משרדי "ארקיע" אצל סוכני הנסיעות וב"סלע האדום", אילת
טל. 059-3171

בסלע האדום באילת.

החייל ירה בדם קר בתלמידה בת ה־17 שברחה לקומה ה־3 בחדר־המדרגות

לינה חסן נבולסי

בחיים (ימין) ואחר מותה

רצח "בשגגה"

לינה עיתה במרוצה במדרגות, רשמעה כיצד החייל, שרדף אחריה ב־רחוב, החל שובר את מנעול שער־הברזל של הבית, למטה. היא החליטה לעלות קו־מה נוספת, בבית מס. 5 באחת הסימטות של שכם. לינה נאבולסי רעדה מפחד, ליבה הלם בחוזקה וגרונה נחנק. רגליה הובילו אותה בקושי למעלה, עוד קומה, ועוד קו־מה. היא נכנסה אל הבניין שניות ספורות קודם־לכן, כאשר החיילים פתחו באש על הפגנה של תלמידים.

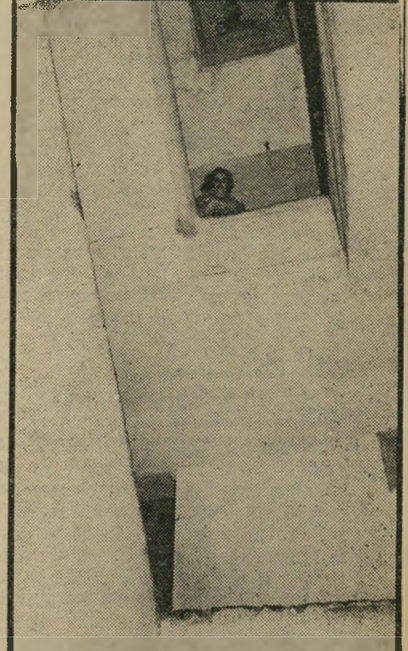

הדבר היה בשעות־הבוקר של היום הרא־שון השבוע, באחת המערכות המתחוללות בעיר שכם דבר יום־ביומו. התלמידים הת־פזרו בבהלה לשמע היריות, והחיילים המשיכו לירות ולרדוף אחריהם. בין ה־תלמידים היו כאלה שידו אבנים, אך היו גם נערות שרק עברו ברחוב, בדרכן לבית־הספר.

אחד החיילים הללו רדף אחרי לינה עד הבית מס. 5. הצעירה הצליחה להיכנס ל־בית, ונעלה את השער מאחוריה. החייל לא ויתר, פרץ את שער־הברזל, וכיוון את נשקו אל המדרגות, דרך הפתח שבמעקה. הוא עדיין לא הבחין בנערה. הוא קיווה שהיא תחפש אותו בהגיעה למעלה, ואז תתכופף מעל המעקה כדי לראות היכן הוא.

החייל לא זז. הוא חיכה לקורבנו, כש־נישקו דרוך בידו, ומכוון לעבר הנערה ש־למעלה בקומה השלישית. הוא ידע מה הוא עושה. ואז התכופפה לינה מעל המעקה, בתיקווה לגלות שהחייל עזב כבר את ה־בניין. באותה שניה שבה חשפה את ראשה מול כוונת הרובה, הוא לחץ על ההדק. לינה צנחה לאחור. זרם דם פרץ מגרונה ומאפה. היא מתה במקום. החייל הוריד את נישקו ונמלט לרחוב.

כך נרצחה בדם־קר לינה חסן נאבולסי, התלמידה בת ה־17 משכם. אך דובר־צה"ל טען, שהיא לא נרצחה. הוא מסר שהיא נהרגה בשגגה, וכי המושל הצבאי התנצל וביקש סליחה מהוריה השכולים של ה־נערה. כדור נפלט מרובהו של חייל. ה־מושל הבטיח חקירה.

ואולי היתה זו יריית־אזהרה באוויר, ש־ממנה נהרגה לינה? החייל ידע שהוא יכול לפגוע בה, ולכן כיוון את נישקו למעלה,

מאת

מרסל זוהר

כך היא נהרגה

לינה חסן נבולסי בת ה־17, תלמידת בית־ספר תיכון בשכם, נרצחה בשעות־הבוקר של היום הראשון השבוע, בחדר־המדרגות של הבניין שלתוכו נמלטה כדי להציל את חייה. חייל צה"ל רדף אחריה, כאשר כוחות־הביטחון פתחו באש על תלמידים שהפגינו וידו בהם אבנים. החייל ירה בחדר־המדרגות כשהבחין בראשה של חצעירה מעל למעקה (תמונה מימין נראית שכנה באותה המקום). הוריה טוענים ששני כדורים פגעו בצווארה. בתצלום למעלה: לינה על האלונקה, דקות ספורות אחרי מותה. למטה: לינה מועברת על האלונקה לבית הוריה.

אל ראשה. הוא לא פחד פן יהרוג אותה, מפני שלא נאמר לו שאסור להרוג. נאמר לו רק שעליו לפתוח באש, והוא פתח ב־אש. אולי לא חבין בדיוק את הפקודה. אולי גם הפעם נאמר לחיילים: „טפלו בהם יפה."

לינה נאבולסי שילמה בחייה על שגגתו של חייל צה"ל. היא היתה בתו של תושב שכם אמיד, בעל בית־חרושת לסבון, אב לארבעת ילדים. לפני ימים ספורים שיחרר חאב את לינה ממעצר, בערבות עד המיש־פט, אחרי שנעצרה בחשד של השתתפות בהפגנות־רחוב למען הקמת מדינה פלסטי־נית. אין כיום בשכם אף בית־ספר אחד שבו לא מתנהלת פעילות מסוג זה. אך

האם שכם בוערת? צמ"גים ופח"נפט בוערים בכביש הראשי בשכם

(המשך מעמוד 21)

התיק שפתחו כוחות־הביטחון נגד לינה נאבולסי נסגר. אביה יקבל חזרה את 2000 הלי׳רות, דמי הערבות שהפקיד.

הרצח־בשגגה של חייל צה״ל הפך את לינה נאבולסי גיבורה לאומית. מייד אחרי שהתרחשה הדראמה בשכם, יצאו אלפי תושבי העיר לרחובותיה, והפכו את שכם־הקבורה של התלמידה להפגנות־רחוב סוערות. בצהרי היום הראשון השבוע בערה שכם בלהבות־זעם. עשן כבד עלה לשמיים. הכבישים נחסמו במיתרסים של אבנים ו־צמיגים בוערים. הרחובות הפכו שדה־קרב.

בצהרי היום, יצאה שכם למיתקפת־נגד. אלפי תושבים כבשו את הרחובות מידי כוחות־הביטחון. ההמון למד, שאם יתייצבו אלפים סביב הארון של הקורבן, לא יעזו החיילים ושוטרי מישמר־הגבול לפזרם בכוח. גרעין המיבצע נאסף ליד ביתה של לינה.

כבר בשעות הראשונות, אחרי שנודע לתושבים על רציחתה, תפסו מאות צעירים עמדות ליד בית הוריה של לינה, ועלו על הגגות. שכם כולה החליטה להגיב בזעם, כאיש אחד, על מותה של הצעירה. ראשי העירייה, הצוות החדש שזכה בבחירות, לא ניסו להתחמק מה־אחריות והסיכון. העיר שכם התארגנה בתוך שעה בחזית אחת, עם נבחריה בראשה.

הזמנים שבהם היה ראש־העירייה מרשה לעצמו ללכת נגד הכיוון, ולנסות להרגיע את הרוחות, כדי להשתיק את התושבים, חלפו. היום אין בעירייה מי שישרת את השילטונות, כמו בעבר הלא־רחוק. שכם ממתינה להגיב בכל רגע. היא רק מחכה להזדמנות. מגוחך ומצער הוא, שדווקא מי שמעוניין בשקט בערי הגדה, הוא־עצמו מספק, על מגש, את ההזדמנויות לפריצת קרבות ברחובות שכם.

מי שהדליקו את הפתיל גם הפעם היו שוב כוחות־הביטחון. מותה של לינה היה הניצוץ שהצית את שכם. כאשר סיפקו כוחות־הביטחון את ההזדמנות החדשה ל־התקוממות נגד הכיבוש, לא היה עוד כוח שיהיה מסוגל לעצור את ההמון הנזעם ולהרתיעו מפני מילחמה ברחובות.

הדרכים סביב בית מישפחת ההרוגה נחסמו על־ידי ההמון. על מירפסות הב־תים הופיעו עשרות דגלים פלסטיניים. תמונות גדולות של הנערה המתה הודבקו על לוחות. כוחות־הביטחון נמנעו מלהת־ערב. עשרות נציגים מערי הגדה הגיעו לשכם, כדי להביע את הזדהותם עם בני־העיר. תוך זמן קצר נאספו קרוב ל־6000 איש. הפעם לא חיו רק צעירים בין המפ־גינים. שכם כולה יצאה לחלוק כבוד אחרון לבתה. הארון נעטף בדגל פלסטיני, וזעקות־הזעם נשמעו למרחקים. המסע נע לעבר בית־הקברות שבמיזרח העיר.

ההמון טיאטא כל שעמד בדרכו. גם הפעם העדיפו כוחות־הביטחון שלא לבוא במגע ישיר עם קהל האלפים. אך ההת־פוצצות הקרובה, והבלתי־נמנעת, הורגשה באוויר. שכם החליטה להילחם.

האם הם יצאו מדעתם?

ע שרות **הנגמ"שים** ומכונות־הסיור של מישמר־הגבול וצה״ל, שערי־הברזל של הקסבה והנשק הרב שבידי השוטרים והחיילים לא הצליחו למנוע את קרבות־הרחוב שהתפתחו. תוך דקות ספורות, בין שני סיורים שיגרתיים של כוחות־הביטחון, שנעו בנגמ״שים, הצליחו עשרות צעירים להפתיע את החיילים והקימו מחסומים של צמיגים בוערים. למקום הועברו פחים של דלק ושילדי־מכוניות. עשן סמיך החל מתאבך לשמיים.

העיר שכם בערה. תושביה עלו על הגגות, והחיילים הסתערו ברחובות, במיר־דף אחר מקימי המחסומים הבוערים. פני־הם של החיילים שניצבו מול תימרות־העשן ניראו יגעים מן הרגיל. המחזה היומי בערי־הגדה החל נותן אותותיו.

פינוי בכוח תושבי שכם המתמרדת הקימו מחסומי צמיגים ושילדי מכוניות בוערים ברחו־בותיה של העיר. כוחות־הביטחון לא ניסו לפנות את הדרך בעצמם. הם חטפו אזרחים מפתח בתיהם, או עוברים־ושבים ברחוב, ואילצו אותם לגרור את המחסומים מן הכביש במו־ידיהם. המק־לות שבידי החיילים נכנסו לפעולה, ותוך דקות הושלמה המלאכה.

„זוהי רק ההתחלה." מכריזים תושבי שכם ורמאללה. „האם הישראלים יצאו מדעתם? מדוע הם מתגרים בנו? איך אנחנו יכולים לשתוק כשהם הורגים כל יום ערבים בגדה?"

כל יום הרוג חדש

חזיתיה של שכם מלאים צמיגים חרוכים, פחי־נפט, אבנים מפוזרות ב־כל, סימני אש וחריכה ברחובות, זגוגיות מרוסקות, שרידי מחסומים, שערי־ברזל שבורים. התנועות סגורות. ריח כבד ב־אוויר. הנגמ"שים המסתערים, היריות נש־מעות מפעם־לפעם במקומות שונים בעיר, מזכירים את ימי כיבוש בודפשט על־ידי הרוסים. לכל ברור ששכם נלחמת, והיא לא תיכנע בנקל. המצב רק מידרדר והולך.

בצידו האחר של המיתרס עדיין אין מבינים את המתרחש. הסיבה למאורעות המחמירים בשכם, ובערים אחרות בגדה, לדעתם, היא הקנסות הקלים שמטילים בתי־המישפט על מיידי־האבנים.

„העונשים הקלים שהטילו בתי־המישפט שימשו, כנראה, עידוד לעבריינים," קבע שופט־השלום בירושלים משה חסון, בה־טילו קנס בסך 3500 ל"י על צעיר מרמ־אללה, שידה אבנים בשוטר מישמר־הגבול.

אך גם אחרי שהשופט המלומד חסון הטיל את הקנס, ברוב רחמתו, על הצעיר מרמאללה, המשיכו הישבי הגדה ליהרג מכדורי כוחות־הביטחון.

למחרת רציחתה של התלמידה בת ה־17 משכם, נהרג ביריות כוחות־הביטחון התלמיד עבדאללה מוסטפה חלי אבו־חוואס, בן ה־18. הוא נפגע מיריות החיי־לים שעברו ליד בית־הספר בדרך לרמא־ללה, והם ירו בו — לפי גירסת דובר צה"ל — בגלל תקרית עם צעירים שידו אבנים והקימו מחסום בדרכה של משאית צבאית. לפי גירסת מנהל בית־ספר נפגע הקורבן מהיריות שירו החיילים על בניין המוסד, שעה שהצעיר שהה בחצר.

המשחק המחריד והעקוב־מדם על המשך הכיבוש בערי הגדה מחריף. אם לא יחול שינוי מוחלט במדיניות המימשל — שינוי פוליטי לקראת פיתרון ושינוי מיבצעי ב־טיפול בהפגנות, שיימנע הרוגים — יידרדר המצב בקצב מהיר אל התהום.

ביום השני בלילה היה נדמה כי מישהו התעורר לחומרת המצב. פורסמו הודעות מרגיעות על הימנעות משימוש בנשק חם. אבל כבר ביום שלישי בבוקר נפצע פצעים אנושים נער צעיר בירושלים העתיקה — כאילו כדי למלא את המיכסה של הרוג ערבי אחד ליום.

אות ה„וי"

בבתי־הספר שבערי הגדה מבטא כל ילד את הסיסמה: „אש"ף — כן, ישראל — לא!" אפילו הילדים בכיתות הנמוכות מקדמים פניהם של המבקרים בסימני ה„וי", לאות־ניצחון. בתמונה: תלמידות ברמאללה.

צמיגים בוערים

24 שעות ביממה נמשך הקרב בין מתמרדי שכם לבין כוחות־הביטחון. בקרבות־רחוב אלה, אפילו השניות חשובות מאד. תוך דקות ספורות מצליחים הצעירים לחסום את הדרכים הראשיות, להצית את הצמיגים ולהיעלם, לפני בואם של הכוחות המצויירים. בתצלום: לאחר ההצתה.

במדינה

העם MORAL INSANITY

אז הזעק השחור של אי־החוקיות מצטרף הדגל האדום של אי־השפיות

בין שאר המושגים שהומצאו על־ידי הפסיכולוגיה המודרנית, מופיע המונח Moral insanity פירושו: אי־שפיות מוס־רית.

מי שלוקה במחלה זו, יכול להתנהג כאדם רגיל מכל הבחינות, זולת אחת: אין הוא מסוגל לעמוד על המשמעות המוס־רית של מעשיו. הוא עומד מחוץ לנורמות המוסריות המקובלות של החברה התרבו־תית. עד שזו נאלצת לכלאו או לאשפזו.

סיידה גוברת. השבוע נהגו חלקים גדולים של הציבור הישראלי, כלי־התיק־שורת ומוסדות־המימשל, כאילו לקו זה־מכבר בשיתוק מוסרי.

החיים במדינה התנהלו כרגיל. הציבור כולו עקב בדריכות אחר קרב־התרנגולים בצמרת (ראה עמוד 25). הכותרות הרא־שיות היו מוקדשות לשביתות.

אולם באותה שעה קרו בארץ דברים שעוררו את השאלות המוסריות העמוקות ביותר — ואלה לא נשאלו. בשני ימים רצופים נהרגו צעירים בשטחים המוחזקים, והצטרפו לשורה המתארכת והולכת של הרוגים ערביים, שנפלו מאש כוחות־הביט־חון בשטחים אלה ובישראל עצמה.

מעשים אלה עוררו בישראל אך תשומת־לב מעטה. בכלי־התיקשורת הם נדחקו לתחתית העמודים, ולסוף מהדורות־החד־שות. הממשלה לא דנה בהם כלל, או בהיסח־הדעת. המימסד המדיני התעלם מהם. העיתונות החופשית לא חקרה את המאורעות, כדי לאמת את ההודעות הריש־מיות. מילבד בודדים, לא הרים איש קול של מחאה או דרישה לחקירה.

מבחינת הישראלי הרגיל, יכלו המאור־עות לקרות מעבר לימים ולמידבריות. ואי־לו העולם התרבותי, שעקב אחר המאו־רעות מקרוב באמצעות דיווחי הטלויזיה, שהביאו אותם אל כל בית בצבעים חיים, החל מסתכל בישראל בסלידה גוברת.

מיתר להרוג. יכולות להיות דיעות שונות על מקור ההפגנות בשטחים המוח־זקים — החל בדיעה שזוהי מזימה של שנאי־ישראל נגד קיום המדינה, וכלה בדיעה שזוהי מילחמת־שיחרור צודקת של אוכלוסיה כבושה.

אולם אין קשר בין דיעות אלה לבין הנורמות המקובלות לפיזור הפגנות. לשם כך פיתחו המדינות המודרניות שורה מגוו־נת של אמצעים בלתי־קטלניים: תותחי־מים, כוחות מאומנים המצויידים בנשק קר, גאז מדמיע, כדורי־גומי. להוציא מקרים נדירים ביותר, שוב אין נופלים קורבנות־אדם בהפגנות במדינות־תרבות, אף כשהן אלימות ביותר.

שיטות אלה ידועות היטב לכוחות־הבי־טחון בישראל, ולראייה: לעולם אין קור־בנות־חיים בהפגנות של יהודים, גם כשהן לובשות אופי אלים ביותר.

משום כך לא יכול להיות שמץ של ספק, כי אנשי צה"ל והמישטרה קיבלו, קרוב לוודאי, הוראות המרשות להם להרוג בני־אדם, גם כששום סכנה אינה צפויה ל־חיי ההורגים. אם לא נאמר להם הדבר ב־פירוש, הרי נוסח ההוראות הוא כזה שה־חייל והשוטר המצוי מקבל רושם זה.

על־פי ההלכה שנקבעה, בשעתו, במיש־פט כפר־קאסם, על־ידי השופט בנימין הלוי בשיבתו כשופט צבאי בכיר, כל פקודה כזאת היא בלתי־חוקית. מתנוסף עליה, כאימרתו של פסק־הדין, הדגל השחור של אי־החוקיות, שכל אדם סביר רואה אותו בעליל.

יריות ישקרים. אי־החוקיות בולטת מעבר לכל ספק — למרות ההודעות הריש־מיות, המופרכות על־ידי המציאות עצמה. ולראייה:

● אחרי הרציחות הראשונות, לא ננק־טה כל פעולה כדי למנוע את המשכתן. עצם אי־הפעולה מוכרחה היתה לשכנע את אנשי כוחות־הביטחון שפתיחת אש על בני־אדם, לשם הריגתם, מותרת ואף רצויה.

● עד היום לא ננקטה שום פעולה מישפטית בולטת נגד הפושעים, שרצחו על דעת עצמם. החייל שהרג את הילד באבו־דיס לא הועמד עד היום למישפט. המישפט נגד הרב משה לוינגר, הפוגרום־צ'יק מחברון, הפך בדיחה גלוייה, כאשר השופטים משתתפים בכל לב באווירה המ־בודחת, המזכירה מישפטים דומים ברוסיה הצארית.

● נגד איש מן ההורגים לא נערכה עד כה חקירה גלוייה ופומבית.

● גם אחרי מאורעות ה־30 במארס, שבהם נקטלו אזרחים ישראליים חפים־מפשע, באמתלה של „הפרת עוצר", לא החליטה הממשלה להפעיל את חוק ועי־דות־החקירה ולבקש מינוי ועדת־חקירה ממלכתית מישפטית. על שום חקירה כזאת לא הוחלט השבוע.

● הדוברים הרישמיים הוסיפו לפרסם הודעות שיקריות, ששקרנותן היתה גלוייה למנסחים ולקוראים כאחד, בדבר „יריות באוויר", „יריות בשגגה", „ניסיונות להר־ציא נשק מידי חיילים", „כדורים נפלטו", וכיוצא באלה שקרים שקופים.

● חלק ניכר מכלי־התיקשורת והדוב־רים הממשלתיים הצדיקו את מעשי־הרצח בפה־מלא, והכתירו אותם בכותרת המכו־בדת „מדיניות היד הקשה". כשרצח נקרא „מדיניות", הוא הופך מכובד.

● דיבריהם של מאות עצורים על הכ־אות שיטתיות ושיגרתיות במישטרה הפכו כה אחידים, עד כי לא נותר עוד ספק באמיתותם. לא נערכה על כך שום חקירה, וכלי־התיקשורת עברו על כך בשתיקה גמורה.

טימטום ופשע. השיטה כולה מטומ־טמת. היא תביא בהכרח להוצאת כל השט־חים המוחזקים מידי ישראל ללא תמורה כלשהי, ללא שלום וללא הפסקת־הלוחמה. כמאה העשרים הוכח עשרות פעמים כי אמצעים כאלה מסתיימים תמיד, ללא מיק־רה יוצא־מן־הכלל, ובכישלון השילטון ול־דירבון התקוממות.

אך מעבר לשאלות של תבונה ותועלת, מזדקרת שאלה חמורה לאין־שיעור יותר: שאלת השפיות המוסרית של מדינת־ישראל ועם־ישראל.

מדינות ניתנת לשינוי, וסיסמות ניתנת להפסקה. אך הריקבון הפנימי עלול להש־חית את בעליו עד ללא תקנה, אם לא יקומו בעוד־מועד נוגדנים פנימיים חזקים ביותר.

דיפלומטים

המאבק בין החיים והשימחה

שתי הפרימה־דונות חדיפלומטיות מתקוטטות על חכמה הבינלאומית

כמו בדיחה־בתוך־בדיחה, השתרבבה מילחמת־האיתנים דיניץ־הרצוג לתוך ה־עימות הגורלי רבין־פרס (ראה עמוד 25). שימחה דיניץ האפרורי וחיים הרצוג ה־מתון, היו חבוקים כמו שני מתגוששים בזירה רומאית, בקרב לחיים ולמוות.

התופעה עצמה אינה חדשה. להיפך: היא מלווה את המדינה מאז היום שבו הוסרד התפקיד של ראש מישלחת יש־ראל באו"ם מן התפקיד של שגריר יש־ראל בוושינגטון.

עד אז, כאשר נשא אבא אבן בשני התפקידים גם יחד, היה קיים ביניהם שלום יחסי.

חיצים מורעלים. הצרה הבסיסית היא כי שני התפקידים מאויישים, דרך־קבע, ב־כוכבים.

ראש־המישלחת בניו־יורק עומד תמיד במרכז זרקורי הפירסומת הבינלאומית, ומפתח לעצמו במהירות תכונות של פרי־מה־דונה. השגריר בוושינגטון, לעומתו הוא, מטבע תפקידו, הסופר־סטאר של ה־דיפלומטיה הישראלית, וגם הוא מאמץ לעצמו אופי פרימה־דונאי.

כששתי פרימה־דונות דרות כימעט ב־

(המשך בעמוד 24)

במדינה

(המשך מעמוד 23)

כפיפה אחת. במרחק של כמה מאות קי־לומטרים זו מזו, ובאותה הארץ עצמה — זוהי הזמנה לפורענות.

בפעם האחרונה קרה הדבר כאשר ה־שגריר יצחק רבין בוושינגטון התרגז באו־פן קבוע על הכוכב באו"ם, יוסף תקוע. בין השניים התעוספו חיצים מורעלים, כאשר כל אחד מהם מאשים את השני בכך שהוא מחבל במדיניות־החוץ ומסכל את קו הממשלה.

פלירט מרגיז. זהו ויכוח טיבעי. ראש־המישלחת (הנקרא, לעיתים, בטעות „שג־ריר ישראל באו"ם") נמצא בזירה בינ־לאומית, וממלא תפקיד תעמולתי בעיקרו. באו"ם קובעים הקולות של המדינות ה־קטנות והעולם השלישי, וראש־המישלחת מתאים את עצמו, בצדק, למציאות זו.

יתר על כן, האו"ם הוא צוהר למדינות שאינן מקיימות יחסים עם ישראל, ובראש־ן ברית־המועצות.

השגריר בוושינגטון, לעומת זאת, מואמן רק לממשלה אחת — שהיא הממשלה בעלת־החסות על ישראל. כאשר ראש־המישלחת באו"ם מפלרטט, למשל, עם ה־

ראש־מישלחת הרצוג
כוכב —

שגריר דיניץ
— מול סופר־סטאר

נציג הסובייטי, יש לכך מייד השלכות על מעמדו של השגריר בוושינגטון כלפי מישרד־החוץ שם.

השבוע היה זה מקור הסיכסוך בין ה־שניים, שהגיע במהרה למימדים של מש־בר.

נציב עליון. יש עוד סיבה, המטביעה את חותמה על משברים כאלה.

השגריר הישראלי בוושינגטון עומד ליד עורק־החיים של המדינה, המחבר אותה עם ארצות־הברית. שום תפקיד דיפלו־מטי ישראלי אף אינו מתקרב לחשיבותו של תפקיד זה. ממילא אין השגריר באר־צות־הברית חש עצמו כדיפלומט רגיל, ה־כפוף לשר־החוץ, אלא כמעין נציב־עליון ישראלי בבירת אמריקה, הכפוף רק ל־ראש־הממשלה. כך היו יחסי רבין־גול־דה, למורת־רוחו הרבה של שר־החוץ אבא אבן, השונא מאז את רבין. וכך הם יחסי דיניץ—רבין, למורת רוחו של יג־אל אלון.

ממילא נוטה שר־החוץ להתנקם בשג־ריר, על־ידי העדפת ראש־המישלחת. אלון ירש את דיניץ מקודמו, אך את חיים חר־צוג הוא מינה בעצמו.

לא פלא הוא שהשבוע נקט אלון צעד בלתי־רגיל, שיגר להרצוג מיברק־ברכה על הופעותיו האחרונות באו"ם.

היתה זו סטירת־לחי גלויה לדיניץ.

מי אתה?

מי יתייחס אליך ברצינות
אם אתה נכנס לחנות
ומבקש סתם "סרט צילום"?
הרי זה כאילו אמרת על עצמך
שלאחד כמוך אפשר לתת כל דבר.

אבל כשאתה נכנס ומבקש בפירוש
סרט AGFACOLOR CNS 2
יודעים מייד שאתה אדם רציני.
שאיתך אין חכמות.
ונותנים לך AGFACOLOR CNS 2
כמובן, אדוני.

AGFACOLOR CNS 2.
לתמונות חדות ומיוחדות

פרסום: א. גלבלום

שואפים להתקדם?
למדו במהירות ובהצלחה
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
באולפן גרג (בר־קמא).
ת"א: גורדון 5, טל. 224532.
חיפה; בי"ס „במעלה",
קורס חדש ב־25.5.76.

מלכת המים 1976
תטום לאירופה וחזרה
במטוסי חברת
OLYMPIC AIRWAYS

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים
רחוב פלמח 30, יפו,
טל. 827621.

קרב התרנגולים בצמרת השילטון

היחסים המסוכנים בין ראש־הממשלה ושר־הביטחון דוחפים אותם להכשיל זה את זה על חשבון המדינה

ב**יום־שבת שלאחרי** יום־העצמאות כיבדו גם ראש־הממשלה, יצחק רבין, וגם שר־הביטחון, שמעון פרס, בנוכחותם את מסיבת־העצמאות המסורתית הנחגגת מדי שנה בביתו של אלוף (מיל.) מאיר עמית, כיום מנכ"ל כור.

שניהם היו אורחי־הכבוד של החגיגה. אבל די היה לכל אחד מהנוכחים לתעיף מבטים חטופים בשניהם כדי לקבל תמונה ברורה ומיידית של טיב היחסים בין שני האנשים, התופסים את שתי עמדות־המפתח בשילטון במדינה.

כל אחד מהשניים בחר לעצמו פינה אחרת בגינתו של המארח. הם עמדו בשני קצוות הגינה, במרחק ניכר זה מזה, כשהם מקפידים על כך שדרכיהם לא יצטלבו חס וחלילה.

ראש־הממשלה, יצחק רבין, עמד שם, שחוח מעט, כשהעוויות בשפתיו, שהיא ספק חיוך ספק טיק עצבני, משמשת כסמלו המסחרי. בידו האחת החזיק כוסית וויסקי ובידו השניה חופן של גרעיני חמניה, אותם פיצח במומחיות של צופה־הקולנוע הטיפוסי בישראל. הוא היה די בודד שם, בפינתו. מעת לעת אומנם ניגשו אליו אורחים, בירכו אותו לשלום ופיטפטו עמו מעט, אבל היו רגעים ארוכים בהם ניצב לבדו בצד, כמי שאינו שייך לכל ההמולה החגיגית שבגינה. אפילו אשתו, לאה, לא היתה לידו. היא התרוצצה בגינה כדי ליתקל מדי פעם בעתונאים ולהעיר להם כמה היא אינה מרוצה מהם, לנוכח ההתקפות על בעלה.

בפינה השניה, שם עמד שמעון פרס, היתה ההתקהלות החברתית מעט יותר סוערת. שמעון שוב הפגין את עליונותו על יצחק רבין כאיש־חברה, המפזר חיוכים לכל עבר ושתמיד מצויה מתחת לשינו החלקלקה התחכמות מילולית כלשהי לכל מי שיפגוש.

לא היה גם אחד מבין באי אותה מסיבה שלא חש במתיחות שעמדה באוויר בין שניים. למרות שלא החליפו מילה ואפילו לא זיכו זה את זה במבט, היה המחזה של שני ראשי השילטון, במסיבת האצולה החברתית של ישראל, עדות מדכדכת למדי על יחסי־האנוש השוררים בצמרת, בין שני האישים האמורים להנהיג את המדינה ב־אחת מתקופותיה הקשות ביותר, אם לא הקשה שבהן.

בור עמוק

כ**אשר, בסוף השבוע** שעבר, התפרץ שמעון פרס כלפי יצחק רבין ב־ישיבת לישכת מיפלגת העבודה, והטיח כלפיו האשמות קשות ביותר על שילטון־יחיד, על התנשאות ועל זילזול בחברים, היה הגורם הישיר לכך ראיון שהעניק רבין לכתב הארץ יואל מרקוס.

הדברים שנאמרו באותו מאמר ייחסו אומנם ל„מקור פנימי יודע דבר", שהעריך „את דיעותיו, סמכותו, הצלחותיו וכישלונותיו של ראש־הממשלה." אבל לא היה זה סוד כי מאמרו של מרקוס פורסם זמן קצר אחרי שהוזמן לשיחה אישית עם רבין. גם טיב הדיעות שהובעו באותו מאמר לא הותיר כל מקום לספק באשר לזהותו של אותו „מקור פנימי יודע דבר."

למרות שדבריו של רבין במסווה ה„מקור הפנימי" עסקו במיכלול מקיף של בעיות שילטוניות ומדיניות, הרי עיקרם היה מיתקפה אישית חמורה ביותר על שר־הביטחון שמעון פרס.

קשה לדעת אם היתה זו כוונתו המקורית של יצחק רבין, או שהמראיין המנוסה הוא שדירבן אותו לדבר ומשך אותו בלשונו כשהוא מתמקד בעיקר על שאלת היחסים האישיים בין ראש־הממשלה ושר־הביטחון, שהפכו כבר למשל ולשנינה בעיני כל. כך או כך, רבין כרה לעצמו בור עמוק. לא היה זה משום שהדברים שהביע באותו ראיון אנונימי לא היו ידועים, או משום שהשקפתו ודיעותיו על שמעון פרס הן בבחינת סוד. אלא שהיתה זו הפעם הראשונה בה באו הדברים הישר מפי הסוס.

עיקרי הדברים שאמר רבין למרקוס: „אין הוא מודאג מסמכותו בתוך מפלגתו להעביר את הקו שימצא לנחוץ. להוציא את דויד בן־גוריון המנוח, שהיה משכמו ומעלה מבחינת אישיותו ובעל זכויות היסטוריות, לא חיו לשום ראש־ממשלה יותר סמכויות או יותר חופש פעולה כפי שיש כיום ליצחק רבין...

„למרות אישיותה יוצאת־הדופן ומעלותיה הרבות, היתה גולדה מאיר במידה רבה שבויה בידיו של משה דיין. מצבו של רבין שונה בכך שאינו מחוייב להיכנע לתכתיביו של שר־הביטחון הנוכחי. רפ"י אינה מה שהיתה ואם לא יהיה בידה תיק־הביטחון או תהיה מחוץ לממשלה, היא למעשה אבודה...

„לא היה מזיק אילו היה עובר בכנסת החוק המעניק לראש־הממשלה את הזכות לפטר שר... אילו היתה לו זכות כזאת היה רבין מפטר שר, אך אינו מוכן לגלות את מי. הוא דוחה את הכחשותיהם של מקורבי שמעון פרס לפיהן ידו (של פרס) לא היתה מעולם בשום מעשה חתירה או השמצה של ראש־הממשלה. יש יסוד להניח שקיימת פעילות נגד ראש־הממשלה ממעט ‚עוזרים' או ‚מקורבים', פעילות היוצרת את הרושם ששר־הביטחון יושב באופן מתמיד על הגדר.

„הנכון הוא ששר־הביטחון טעה בהערכה לגבי תוצאות הבחירות בגדה, וטעות זו גרמה לממשלת־ישראל לעשות מהלכים ש־לא הוסיפו לה יוקרה (למשל ההמלצה ל־גירוש הנכבדים מחברון)... למרות טעות זו בהערכה אין רבין רואה סיבה להתחשבן עם שר־הביטחון. הוא לא היה רוצה שאי ההבנות ביניו לבין שר־הביטחון יחמירו, אך במידה שהצד השני יתרום להחמרה אין ראש־הממשלה מפגין שום חשש מכך."

היתה זו הכרזת מילחמה גלויה מצד יצחק רבין על שר־הביטחון. עבור שמעון פרס היו הדברים ששמיע יצחק רבין, כשהוא מסתתר מאחרי חתואר „מקור פנימי יודע דבר", קאוזט בלי — עילה לצאת למיתקפת־נגד.

גבר הלול

ה**תרחמה שגרמה** התקפתו של רבין על פרס, והתקפת־הנגד של פרס על רבין, בקרב עסקני מיפלגת העבודה, היתה צבועה. גם ההכרזות כאילו בכך נפתחת ההתמודדות בין השניים על השילטון במדינה, היו הכרזות־סרק. שכן ההתמודדות הזו נפתחה מזמן. היא לא נפסקה לרגע מהיום שבו הושגה ההכרעה במרכז מיפלגת העבודה ויצחק רבין הועדף על פניו של פרס כמועמד המיפלגה לראשות־הממשלה.

אבל הדברים עמוקים וגם חמורים הרבה יותר מתיאור שטחי של התמודדות על השילטון בלבד.

ההתנצחות הגלויה והניסתרת בין רבין ופרס אינה רק קרב־תרנגולים, בו כל אחד מהם מנסה לנקר את עיני יריבו ולמרוט את נוצותיו כדי לזכות בתואר גבר הלול. היא נובעת במידה רבה מהשוני הקיצוני שבמיבנה האישיות של שני האנשים האלה, מתפיסות־העולם שלהם, מדרכי חשיבתם ופעולתם. מבחינה זו רבין ופרס הם שני הפכים קוטביים. כל ניסיון לפשר ביניהם או להחליף את התפורים ביניהם, בשם שלימות המיפלגה או טובת העם והמדינה, נדון מראש לכישלון.

המכנה המשותף בדמויותיהם של רבין ופרס מסתכם אולי בפני הפוקר ובעור חפיל שמסוגלים שניהם לעטות על עצמם.

מעבר לזה רבין הוא אדם מופנם, חושב, מחוסם אנוצנטרי ואינדווידואליסט. הוא בן בעומק ליבו לטיפוסים מסוגו של פרס. אין זה רק הבוז שרוכש איש־חצבה מקצועי לסוחר־חנשק שלא לחם יום אחד בחייו, או לעסקן המיפלגתי המנסה לטפס אל השילטון באמצעות תכסיס במדמנה של העסקנות המיפלגתית. זהו בוז אישי כלפי אדם חמסמל את התגלמות האספ המנופח, המסוגל לזכות בפופולאריות בזכות מליצות נבובות שאין מאחוריהן כל רעיון או מחשבה או בזכות חיוכים פוטוגניים.

הדברים אינם חדשים והם לא נולדו את־מול או בחודש האחרון. הם אינם מתחילים רק בהתפרצותו של המקור הבכיר, שלא היה אלא יצחק רבין עצמו, בוושינגטון, כלפי רשימות תרכש השעריריות שהכין משרדו של פרס. או נאלץ רבין לבלוע את הצפרדע ולקחת את חאשמותיו חוזרה בהתנצלות.

אבל הבוז שהוא רוחש לפרס, חביקורת הקטלנית שיש בפיו כלפי אישיותו וצורת ניהולו של מישרד־חביטחון, הם ישנים יותר.

עוד לפני שמונה חודשים, בספטמבר 1975, חשף העולם הזה (1984) לראשונה את תוכניתו של יצחק רבין לסלק את שמעון פרס ממשרד־חביטחון, כדי לקחת תיק זה לעצמו. או, כשפורסמו הדברים, הם נראו מצוצים מהאצבע וחסרי־שחר. אולם כל חדברים שפורסמו או לא רק שהם יפים גם להיום, אלא שיש בהם כדי להסביר את הרקע לקרב התרנגולים ש־

רבין ופרס: היישבו שניהם יחדיו בלחי אם הוכרחו?

(המשך מעמוד 25)

פרץ בצמרת והנראה משום מה לרבים חסר פיגר והיגיון.

במילים ספורות: רבין סבור כי שמעון פרס בתפקיד שר־הביטחון הוא כישלון מונומנטאלי. והוא חרד להשלכות שיכולות להיות לעובדה זו לגבי קיומה של מדינת־ישראל. אם המדינה יכולה להרשות לעצמה צרים כושלים בכל תפקיד אחר, אין היא יכולה להתיר לעצמה אפילו לרגע אחד לוקסוס מעין זה במשרד הביטחון.

שכן פירוש הדבר אינו רק ביזבוז או מינהל בלתי תקין. יש לכך היבטים חמורים מאוד על כושרו המיבצעי של צה"ל וגם כושר עמידתה של המדינה כולה במיקרה של מילחמה נוספת.

זו היתה הסיבה ביגללה היה רבין מוכן לצאת לעימות גלוי עם שמעון פרס כבר כשנה אחרי בחירתו, ולמנות את אלוף (מיל.) אריק שרון כיועצו לענייני־ביטחון, על אפו וחמתו של פרס, למרות התנגדותו המוצהרת, וגם בלי להיוועץ בו.

פרס לא היה מוכן לבלוע סטירת־לחי זאת, שפירושה הפומבי היה מינוי קומיסאר לענייני־ביטחון במישרד ראש־הממשלה. שתפקידו היה לעקוב אחרי פעילותם של ביטחונית של פרס והרמטכ"ל ולדווח על כך לראש־הממשלה. הוא ומוטה גור עשו כל מה שביכולתם כדי להצר את צעדיו של אריק ולמנוע את שיתופו בדיונים ובהכרעות בענייני־ביטחון. מדיניות זו הרגיזה את עצמה. אריק נאלץ להתפטר. רבין, שרצה את אריק לידו — ואילו רק כדי לנטרל מפעילות אופוזיציונית עוד יותר — נאלץ להודות כי פרס וגור הביסו אותו במערכה זו.

שניהם צודקים

בּ אותה מידה בה רואה יצחק רבין את שמעון פרס כחדל־אישים בתחום הביטחוני, כך רואה גם שמעון פרס את יצחק רבין כלא־יוצלח בתור ראש־ממשלה. בדיוק כשם שרבין סבור שייטב למדינה שייטב לביטחונה אם הוא יהיה גם שר־הביטחון, מאמין גם שמעון פרס שטובת המדינה מחייבת שהוא עצמו יישב על כס ראש־הממשלה.

המשקיף האוביייקטיבי מן הצד עשוי ל־התפנות למחשבה כי במיקרה זה הצדק הוא עם שניהם. רבין צודק בתפיסתו כי פרס הוא כישלון כשר־הביטחון. מבלי להיכנס לתחומים צבאיים וביטחוניים כמוסים, מה שקרה בחודשים האחרונים בשטחים הוא מוחזקים הוא נו"ן (האות הראשונה של „נכשל." המסמנת כישלון בצה"ל) מוחלט של פרס. לחובתו נזקפת שרשרת של טעויות חמורות בהערכות ובמדיניות וכן באי־ריסון כוחות צה"ל משימוש הרה־אסון בנשק־חם. כישלון זה בילבד דיו היה בכל מדינה מתוקנת להביא להתפטרותו המיידית של שר־הביטחון.

מצד שני צודק גם שמעון פרס בראייתו את רבין כראש־ממשלה שלא הצדיק את התיקוות שתלו בו. בשיחות פרטיות, בין מקורבי ובקרב אישים ועסקנים שאת תמיכתם הוא מנסה לגייס, מתאר פרס את מצבה של המדינה בצבעים עוד יותר קודרים משאר היא מתוארת בכל אחת מ־„מסיבות המאוכזבים" של לילות־שישי של הפכו לאופנת המדינה.

פרס מאשים את רבין בגלוי באחריות להידרדרות היחסים עם ארצות־הברית, ב־„רכות", ב־„ותרנות", ב־„חוסר חוש־שידרה" ובעוד כהנה וכהנה ביטויים. גם את הידרדרותה המואצת של המדינה לקראת שואה כלכלית רואה פרס ככישלון אישי של רבין.

במחלוקת זו בין השניים, מי מהם אינו מתאים יותר לתפקידו, ומי מהם נכשל יותר בתפקידו, ידו של פרס היא על העליונה ולו רק מסיבה אחת: לציבור הרחב קל יותר לראות את שגיאותיו ואת מחדליו של ראש־הממשלה מאשר את אלה של שר־הביטחון.

האיש שאינו טועה

לּ פרס יש עוד יתרון אחד על רבין: כאיש יחסי־הציבור והפירסומת העצמית, הוא אינו מסוגלור לגבי עצמו, יודע מדי פעם גם להכות על חטא באלגנטיות ולהודות בשגיאות. לא כן רבין.

אפילו ידידיו הקרובים הבודדים של רבין עומדים לאחרונה מופתעים נוכח תופעה בלתי מוסברת באישיותו, שיש בה כדי להעיד על ניתוק ותלישות מהמציאות. רבין אינו מבין מה רוצים ממנו. הוא קורא ושומע את דברי הביקורת המוטחים כנגדו וכנגד ממשלתו ואינו מסוגל לקלוט את פישרם.

רבין מאמין ומשוכנע, בכל מאודו, ש־הוא מנהיג את המדינה ואת העם בצורה המבריקה ביותר ובצורה הנבונה והמפוכחת ביותר בה הונהגה המדינה מאז הקמתה. הוא בטוח שכל החלטה שהוא מקבל, או המתקבלת בהשראתו, ואפילו אם פי־רושה אי־החלטה — היא ההחלטה הטובה ביותר שניתן היה לקבל בתנאים הנתונים. הוא אינו סבור כי שגה, ולו אפילו פעם אחת, באיזה שהוא מעשה שעשה או החלטה שקיבל בתוקף תפקידו.

שמץ מתחושה זו של „אני ואפסי עוד," ניתן היה לחוש מבין השורות בראיון ש־העניק רבין ליואל מרקוס בהארץ. אולם מקוראיו של רבין חשים אותה יום יום מקרוב. למרות שהוא נוטה לקבל עצות, מאזין לדברי אחרים ונוטה לשמוע ולש־קול דיעות שונות, הרי אחרי שקיבל החלטה הוא לא יודה כי שגה או טעה.

אם מוכן יצחק רבין להודות בטעות אחת שעשה, הרי זו הטעות בהסכמה ש־נתן, מבלי שהיתה לו ברירה כמובן, להכ־ליל את שמעון פרס בממשלתו, כשר־הבי־טחון. הדברים קיבלו בשעתו ביטוי מפי יועץ־הסתרים הקרוב של רבין, יעקב חל־פון, וישיקפו את דעתו של רבין עצמו. רבין נאלץ אומנם לנתק את קשריו עם חלפון אחרי פירסום הדברים, אבל הם נשארו תקפים בעיניו עד עצם היום הזה.

יצחק רבין אכול תיסכול על שאין ביכולתו לסלק את פרס מממשלתו, לפטרו וליטול את תיק־הביטחון לעצמו. ברור לו שסילוק פרס מהממשלה ישמיט את הקר־קע מתחתיה ומתחת שילטונו.

משום כך מנסה רבין להביא לגירושו של פרס מהממשלה, אולי אפילו לא כתוכ־נית מוגדרת וברורה, אלא כמישאלה כמו־סה הפורצת החוצה בהזדמנויות שונות. הוא מנסה לקרב אליו את אנשי רפ"י האחרים ולטעת בליבם תיקווה כי אם יז־נחו את פרס, עשויים הם להיות נשכרים מכך. הוא מנסה לחזק את קשריו האי־שיים עם הרמטכ"ל, כדי שזה לא יראה את עצמו תלוי בפרס בילבד. והוא עוקץ את פרס בכל הזדמנות אפשרית במטרה ברורה למרר את חייו, לבזותו בעיני אח־רים, להוריד את כבודו־העצמי בעיני עצ־מו עד שלא תיותר לו ברירה אלא להס־תלק מרצונו מתפקיד שר־הביטחון.

מי עצבני?

דּ' יעיין כפרוטוקולים של כל אחת מישיבות הממשלה בחודשים האחרונים כדי להיווכח כי רבין אינו מח־מיץ שום הזדמנות להציק לפרס, להשפילו ולשימו ללעג ולקלס בעיני חברי הממ־שלה האחרים. הוא אינו עושה זאת תמיד בדרך הישירה, אבל גם כשהוא עושה זאת בעקיפין, יודעים הכל למי הוא מתכוון.

לא מכבר, בעת אחד הדיונים על ההת־נחלויות בשומרון, העיר רבין: „דרושות החלטות כואבות, אך יש המשתמטים מאחריות גם בממשלה." היה זה רמז עבה כמו פיל לדעתו של רבין על פרס, אותו הוא רואה כמשתמט במילחמת־העצמאות, הממשיך את מסורת ההשתמטות גם בממשלה.

רק לפני שבועיים, בעת שפרס הציע בישיבת הממשלה „ציר רוחב" שיוביל מ־השפלה אל הרי השומרון, הקניט אותו רבין והוכיח את בורותו בעניינים צבאיים עד שפרס לא יכול היה להבליג עוד ושי־סע את רבין: „למה אתה מפריע לי ללא צורך? זו לא שיטה!"

רבין, שנוכח כי הצליח להוציא את פרס מכלי, העיר בליגלוג: „למה אתה כל־כך עצבני?"

על רקע זה ניתן גם להבין את פשר הראיון שהעניק רבין למרקוס, בו עקץ את פרס בכל צורה אפשרית. הפעם אין רבין יכול לטעון כי היתה זו פליטת־פה, או כי דבריו לא הובנו כראוי. הוא עצמו עבר על הכתבה לפני שפורסמה ומחק דב־רים שלא רצה שיתפרסמו, אפילו לא בשם „המקור הפנימי יודע הדבר."

קרב־התרנגולים בצמרת יכול היה להיות אולי בידור לאומי משעשע, לולא מחיר הכרטיס להצגה, שהוא מופקע לכל הדי־עות. שכן, כבר עתה יש סימנים לכך שכמה מההחלטות החשובות והגורליות של המדי־נה אינן נחתכות בצורה ראציונאלית, וכי היריבות בין ראש־הממשלה ושר־הביטחון משחקת בהן תפקיד מכריע.

במאמצם המשותף להציג איש את רעהו ככישלון, מוכנים גם רבין וגם פרס להכ־שיל את האחד את השני במיתכוון, כשאת מחיר הכישלון משלמת המדינה.

במדינה

נוער

תנו להם לדבר!

תלמידי התיכון מתכוונים לפתוח השבוע במאבק — נגד דיכויים במיסגרות־החינוך

הקיימות כארץ

בשבועות הקרובים עלולה לפרוץ שבי־תת־התלמידים הראשונה בתולדות מדינת־ישראל. ב־25 במאי יארגן ועד־התלמידים־הארצי עצרת־מחאה מול בניין הכנסת. למחרתו עלולים חברי־הוועד, להכריז על שביתת־לימודים בכל בתי־הספר התיכוניים בארץ.

מיהו ועד־התלמידים־הארצי ועל מה יצא קיצפו? מי עומד מאחריו, ומי תומך בו? בניגוד למועצת־התלמידים־הארצית, שהיא מועצה הכוללת את נציגי מועצות־התל־מידים של כל בתי־הספר התיכוניים בארץ, נתמכת על־ידי מישרד־החינוך־והתרבות ובדרך־כלל אינה מעזה לצאת בגלוי נגד המורים והמימסד המחנך — ועד־התלמידים־הארצי הוא הגוף הסורר, המורד במוסכמות החינוך בארץ.

מורדים מוד „יורמים". בראש הוועד עומדים אליהו קאופמן, תלמיד שמינית בבית־הספר התיכון המקיף ברמלה, אשר שימש עד לפני חודשים אחדים כיושב־ראש מועצת־התלמידים־הארצית — וחבר מועצת־התלמידים־הארצית־לשעבר, צבי גולדברג, תלמיד האקדמיה למוסיקה בירו־שלים. העובדה ששני ראשי־הוועד היו ב־עבר חברים במועצת־התלמידים־הארצית, והתפטרו מתפקידיהם, מצביעה על הקשר הסמוי הקיים בין מועצת־התלמידים־הארצית לבין ועד־התלמידים־הארצי.

„הוועד הוא גוף שנתמך על־ידי חברי מועצת־התלמידים, שהם נציגי כל תלמי־די בתי־הספר התיכוניים בארץ," מסביר צביקה גולדברג. „אולם מאחר שהוועד הוא גוף נפרד, הוא לא צריך לעשות חש־בון או למסור דין־וחשבון למישרד־החי־נוך או למנהלי בתי־הספר."

את הסיבות להקמת ועד התלמידים הארי־צי מסביר אליהו קאופמן, היושב־ראש: „מועצות־התלמידים בארץ נמצאות תחת מרותם של מנהלי בתי־הספר ומפקחי מישרד־החינוך. הן אינן מייצגות את די־עותיהם של תלמידי בתי־הספר, אינן גיל־חמות על זכויות התלמידים ואינן מש־תדלות להדביר את נגע האדישות שפשה בנוער הישראלי הלומד. מועצות־התלמידים רוקדות לפי חליליהם של מנהלי בתי־הספר, והמועצות הפדגוגיות למיניהן."

השעייה כשיטה. בשבועות האח־רונים הושעו מלימודיהם ארבעה תלמי־דים באיזור תל־אביב, אחרי שהביעו את דיעותיהם בפומבי. שלושה תלמידי שמי־נית מבית־הספר בליך ברמת־גן — יואב פלטניק, ארנון ראמי ומשה נוביץ — הוש־עו מלימודיהם על־פי החלטת המועצה־הפדגוגית של בית סיפרים. הם הואשמו ב־הפצת חוברת בשם מגע ודעת, שאותה כתבו, ערכו והפיצו (תמורת תשלום) ב־מיסדרונות בית־סיפרים (העולם הזה 2015).

בבית־הספר בליך ברמת־גן נועשות הרוחות. עתה מכירים הכל את החוק, ה־אוסר על תלמידים להפיץ כל חומר ע־תונאי, סיפרותי או מיפלגתי במיסדרונות בית־הספר. אולם בשבועות האחרונים הפיץ תלמיד שמינית, מתומכי גוש־אמונים, כר־זות וחוזרים של גוש־אמונים, בשטח בית־הספר. החומר הוחרם על־ידי המנהל, וה־תלמיד נגוזר.

„בדיוק באותו יום התפרסמה החלטת המועצה הפדגוגית, שהחליטה להשעות את יואב, ארנון ומשה. זו ממש התנהגות של איפה־ואיפה! אותם זרקו, אבל התלמיד שהפיץ חומר של גוש־אמונים רק נזף ובזה נסגר איתו העניין," התרעם תל־מיד שמינית.

גם בית־הספר התיכון עירוני ה' עלה באחרונה לכותרות. לדיברי תלמידים, נע־רך מאז שנת־הלימודים הקודמת ציד־מכ־שפות מצד ההנהלה, נגד שלושה תלמי־דים: עידו דאובר, דני גבירץ ומיקי לנד־או שהביעו את דיעותיהם הפוליטיות ב־עיתון שהוציאו, ובעלון בית־הספר.

הקש ששבר. בבית־הספר התיכון ה־חדש בתל־אביב תבעו 31 תלמידים מהנ־הלת בית־הספר למנוע חיבום לצאת ל־„הפגנת־חובה", למען הציונות. ועוד ב־תיכון חדש — תלמידים הוכרחו לשמוע הרצאה בבית ז'בוטינסקי מפי דוקטור יש־ראל אלדד, מראשי תנועת ארץ־ישראל השלמה.

מכונית „דודג'" צבאית ישנה, ש־עליה התנוסס דגל קטן, דלקה ברחוב־בות תל־אביב אחרי ג'פ צבאי, שנסע בצורה פרועה. השנה היתה 1949.

כשהצליח בעל הדודג' להשיג את ה־ג'פ, נדהם נהגו. בדודג' ישב הרמטכ"ל בפועל, ייגאל (מתחרז עם „ישראל") ידין. הוא הוריד את הנהג מהמכונית והובילו למעצר מיידי במחנה שרונה, מקום בו שוכן היום בית־החולים ליולדות בקרייה בתל־אביב.

שני אופנועי המישטרה הצרפתית דלקו אחרי מכונית שכורה, שנסעה באחד ה־רחובות הסואנים של פאריס. השנה היתה 1953. כשהשיגו השוטרים את המכונית ואותתו לה לעצור בצד, התברר להם כי הנהג־העבריין הוא האורח הישראלי ייגאל ידין. כשהסבירו השוטרים הצרפתיים ל־ידין מה היתה העבירה, התברר לו כי הוא חצה צומת ברמזור אדום. שיטת ה־רימזור באירופה אינה אחידה. בארצות מסויימות האור הירוק הוא התחתון, וב־אחרות הוא העליון. ידין, שהוא עיוור צבעים, ושהיה באותו זמן בטיול בכמה ארצות־אירופה, חשב כי האור הדולק מולו הוא ירוק ועבר את עבירת־התנועה ה־חמורה.

שתי אפיזודות אלה, מחייו של „האיום הגדול ביותר שהיה אי־פעם על מיפלגת העבודה," כפי שהגדיר השבוע אחד מ־ראשי מיפלגה זו את ידין, מאפיינות את דרכו של האיש, הנושא בשני תארים כה מנוגדים, שאצלו הם משלימים זה את זה: רב־אלוף ופרופסור.

מידי פעם, כאשר נדמה כי המדינה ניקלעת לתוך מישבר, מועלה כאילו אוטו־מטית שמו של ידין, כמי ש„יכול להציל את המצב." ידין, שכימעט אף פעם לא עסק בפוליטיקה, הצליח עד היום שלא להיגרר לפיתויי השררה, ולא להיכנס ל־חיים הפוליטיים בישראל. אולם שלא כ־בפעמים קודמות, יזם הפעם ידין עצמו את הידיעות על הכוונה להקים רשימה בראי־שות ידין לבחירות לכנסת בשנה הבאה.

מה שלא הצליח לעשות מנהיגה הוותיק של האופוזיציה, מנחם בגין, במשך כימעט 30 שנה, הצליח ידין לעשות בשבוע אחד. ראשי מיפלגת־העבודה נתקפו בבהלה, ה־גוברת והולכת ככל שמגיעות לאוזניהם יותר ויותר תגובות של בוחרים־מן־השורה הפונים אל ידין, שחזר בתחילת השבוע מחו"ל, ומבקשים ממנו להקים את הרשי־מה החדשה.

אגדה וחשבון

בּ מיסדרונות הכנסת דחקה הידיעה, על כוונתו של ידין אפילו את הדי־ווחים על קרב־התרנגולים בין רבין ל־פרס. „אם ידין ילך לבחירות, זה יהיה סופו של שילטון העבודה!" היתה הדי־עה הרווחת.

מחשבי החישובים הקבועים של הבית שלפו פינקסים ועפרונות, וערכו חישו־בים „בטוחים," כמה מושבים בכנסת יוכל ידין להשיג. „הוא יגמור את המיפלגות הקטנות, ופירושו של דבר כ־3 מנדטים. הוא ינגוס מהמערך כמה מנדטים נוספים ומיספר דומה מהליכוד. לאלה יש לצרף את חברי־הכנסת של רפ"י, שירוצו עדיין במיסגרת מיפלגת העבודה, שזה לפחות עוד חמישה מנדטים, וכן את חברי לעם בתוך הליכוד, שגם הם יהיו לפחות חמישה, על פי הסכם הליכוד." אם חישוב זה נכון, ייווצר בכנסת הבאה מצב שיאפשר לידין לתמרן בין הגושים, ואולי אפילו לזכות בתואר ראש־הממשלה.

לעומת הקולות המעודדים והתגובות ה־מפוחדות שגם הן מעודדות אותו, יעצו אחרים לידין שלא להסתבך בהרפתקה הפוליטית: „היית עד היום אגדה בצי־בור הישראלי, חבל לגפץ אגדה זו!" הציע לו מאמר מערכת, באחד היומונים. „מיפ־לגת העבודה אמנם חלשה, אבל מנגנון־הבחירות שלה ירמוס אותך," הזהיר אותו ידיד קרוב. „רשימה עם בן־גוריון, דיין ופרס ב־1965, שהיו אז בשיא זוהרם, זכ־תה רק ב־10 מנדטים," טענו לעומתו ידי־דים אחרים.

נראה כי ידם של הידידים האופטימיים תהיה על העליונה, וידין יכריז בכל זאת על הקמת רשימה חדשה. למרות השמועות „כל המיקרים האלה מעידים כאלף עדים, שקיים דיכוי חופש־הפרט וחופש־הביטוי בבתי־הספר התיכוניים בארץ," טוען אליהו קאופמן, יו"ר ועד־התלמידים־הארצי. „ח־תארגנות שלנו היא ניסיון ראשון לשנות את מה שקורה היום בבתי־הספר התי־כוניים.

הכובע הבא של יגאל ידין

שפשטו ברחוב הסוליטי, לא יצרף ידין את אריק שרון לרשימתו, ואפילו לא את עזר וייצמן. שרון פרוע ונץ מדי לטעמו האישי והפוליטי של ידין, ואילו עזר חזר לחרות. גם האלוף מאיר („זרו") זורע, מנכ"ל מקורי ישראל, לא יצטרף. לזרו אין כל כוונה להיכנס לחיים הפוליטיים. היחידי מהשמות שהועלו עד כה, שאכן יצטרף לידין ויהיה בוודאי מיספר 2 ברשימתו, הוא חיים לסקוב, אף הוא רב־אלוף במילואים, מי שהיה חבר ועדת־אגרנט לצידו של ידין.

מעטים מכירים את דיעותיו הפוליטיות של ידין ואת השקפותיו, לגבי נושאים אשר יעסיקו את מערכת־הבחירות הבאה, בגלל הסיבה הפשוטה שבמשך השנים השתדל ידין שלא להצהיר הצהרות פוליטיות, ו„להישאר מחוץ לבצה." הוא מוזהה כמקורב לאנשי רס"י, כמי שהיה אחד מנערי בן־גוריון, אך בכל ההיסטוריה של בן־גוריון לא היה אדם שהעז להתנגד לו כל־כך כמו ידין, ואף להרתיח את דמו של הזקן.

אחרי דו"ח ועדת אגרנט משוכנעים רבים כי ידין הוא ידיד בלב ובנפש של משה דיין, והיו שייחסו לו אף מניעים מפוקפקים. אולם מעט מאד אנשים מבקרים את אישיותו ומעשיו של דיין כמו ידין.

הצהרות אחדות שלו בקשר לשטחים הם מחזוקים, אחרי מילחמת ששת־הימים, גרמו בציבור לרושם כי הוא מחסידי ארץ־יש־ראל השלמה. אולם ידין הוא מאותם המוכנים להחזיר את השטחים, כל השטחים, תמורת הרבה פחות ממה שמכונה כיום „שלום אמת" מוחלט.

עימות עם שדה

כ די להבין ניגודים אלה בדימוי הצבורי של ידין, יש להבין את הניגודים באופיו ואת ריקעו האישי.

ידין נולד לפני 59 שנים למישפחה מכובדת בירושלים. אביו, הפרופסור לארכיאולוגיה אליעזר סוקניק*, ואימו, הגננת חסיה פינסוב, הותירו לו מורשת המלווה אותו כל חייו. ה„ג'וק" הארכיאולוגי של אביו חדר גם אל ידין, וכיום הוא אחד הארכיאולוגים המפורסמים בעולם. אופייה של אמו, שהיתה גננת במיקצועה, חביא את ידין להיות איש מישפחה ובית למופת.

בגיל 15 עזב את תנועת הצופים והצטרף להגנה. כשסיים את לימודיו בגימנסיה רחביה, פנה לאוניברסיטה ולמד בה, מילבד ארכיאולוגיה, גם לשון עברית ולשון וספרות ערבית. במאורעות 1936, כשהוא בן 19, גוייס להגנה, מאותם מעטים שעיסוקם היחידי היה באירגון ושקיבלו משכורות.

עלייתו היתה מטאורית: מדריך־נשק בגוש עציון וקריית־ענבים, מפקד גיזרת צפון־ים־המלח, ושלוש שנים אחר כך, כשהיה בן 22, שלישו של מי שהיה אז ראש־המטה־הכללי של ההגנה, יעקוב דוסטרובסקי (דורי). בשנת 1943, כשידין היה בן 26, מונה לראש אגף־המיבצעים במטה־הכללי של ההגנה.

חודשים אחדים אחר־כך התגלה לראשונה אופיו המרדני של ידין. דורי פרש, ובמקומו מונה יצחק שדה. בין שדה וידין התגלעו חילוקי־דיעות בעניין שנראה כיום בעל חשיבות מועטה: האם לקבוע את המיקלע כשיעור באימוני־כיתה או לא. ידין דרש ללמד על המיקלע, ושדה חשב שזה מיותר. ידין פרש בטריקת־דלת וחזר ללימודיו.

באוקטובר 1947 קרא לו בן־גוריון חזרה לשירות הביטחוני, וידין מונה ראש אגף־המיבצעים הראשון של צבא ההגנה. הרמטכ"ל היה אז דורי, אולם דורי היה כבר אז חולה, ואת מקומו מילא למעשה ידין.

מאת

יוסי ינאי

אז החלו בינו לבין בן־גוריון ההתנצחויות וההתנגשויות, שהביאו למתחים, למריבות, לשערוריות ולמישחקי־הברוגז המפורסמים של בן־גוריון. ידין התנגד לטהלת חטיבה 7 לקרב על לטרון, ובן־גוריון הכריע את הכף נגדו, דבר שעלה בדם רב ונסתיים בכישלון מוחץ. אחד המג"דים בקרב זה היה חיים לסקוב.

ידין, שלא הבין את השיקולים הפוליטיים של בן־גוריון, התנגד לפירוק הפלמ"ח. עוד לפני כן, בשיא המילחמה, ביקש בן־גוריון לפטר את ישראל גלילי, שהיה מעין סגן־שר־הביטחון. ידין, יחד עם הפיקוד הצבאי כולו, התנגד לצעד זה, ואז הוכרז בצה"ל מרד־הגנרלים המפורסם. בן־גוריון הכניע ביד רמה את המרד, שבראשו עמד ידין, והקצינים נסוגו מרידתם. היחידי שלא נסוג היה האלוף אליהו בן־חור (כהן), שהיה גם היחיד שנענש. דרגתו נשללה ממנו, והוא הורד על־ידי בן־גוריון לדרגת טוראי. בדרגה זו שירת כנהג־זחל בפלוגת שועלי שרמשון.

הריב הבא של בן־גוריון עם ידין היה בשאלת מינוי מפקד חזית המרכז. ידין רצה שהתפקיד יימסר ליגאל אלון, אולם הזקן ביכר על פני אלוף הפלמ"ח את האלוף הצייתן והממושמע, אם כי בעל כישורים צנועים מאד: צבי איילון. כשהבין בן־גוריון כי ידין עומד להתפטר אם לא ימונה אלון, הקדים אותו והתפטר בעצמו. ידין נבהל, חזר בו מהתנגדותו, ואיילון מונה לתפקיד.

בישיבת המטכ"ל שדנה בנושא זה היו חילופי־הדברים בין בן־גוריון לבין ידין חריפים ביותר, והצעקות נשמעו עד למרחוק. בעיצומו של הוויכוח איבד ידין את שליטתו, וזרק את עט־הנובע שלו בחוזקה על השולחן. לאחדים ממשתתפי הישיבה היה נדמה שידין זרק את העט על בן־גוריון. בן־גוריון החוויר, אולם חזר במהירות לעשתונותיו, והתעלם מזריקת העט.

אך הריב הגדול בין השניים הביא לבסוף להתפטרותו של ידין. הרמטכ"ל ראה את תפקידיו של צה"ל לא רק במישור הביטחוני המיידי, אלא גם כגורם מחנך למדינה כולה. כוחות ניכרים הוקצו לטפל בעולים חדשים. המיסגרת הקרבית־למחצה של הנח"ל הוקמה ביוזמתו של ידין. חילות האוויר והים שולבו במערך הצבא, למרות הדרישה להקימם כזרועות נפרדות. למרות פעילות זו דרש בן־גוריון לקצץ בתקציב הצבא ולפטר אלפי אנשי־קבע. בן־גוריון דרש לקצץ 20 אחוז מתקציב צה"ל ולפטר מאות אנשי־קבע, מיספר שהיה באותם הימים בעל משמעות עצומה. ידין הודיע אולטימטיבית כי אם יבוצעו הקיצוצים, הוא יתפטר מתפקידו, ובן־גוריון קיבל את ההתפטרות, שלוש שנים בילבד אחרי שמונה ידין לרמטכ"ל. יום אחרי שנכנס לתפקידו יורשו של ידין, רב־אלוף מרדכי („מוטקה") מקלף, מי שהיה סגנו של ידין, נקם בן־גוריון את ניקמתו האחרונה ברמטכ"ל הסורר שלו: לתקציב צה"ל נוספו 20 אחוזים, וגזירת פיטורי אנשי־הקבע בוטלה.

אשה אדמונית

מ שנת 1952 ועד היום, במשך 24 שנים, נישאר ידין במקרר הפוליטי והביטחוני מילבד כמה גיחות, שאותן ערך כיוצע במילחמות ששת־הימים והכיפורים, וכחבר ועדת־אגרנט. הוא התמסר לארכיאולוגיה, סיים את לימודיו באוניברסיטה העברית בירושלים, הפך מחלמיד־מן־המנין לראש החוג לארכיאולוגיה. הכאריזמה שלו, כישרונו להרצות חומר מדעי בצורה פופולארית, חוש־הריח המייוחד שלו בכל הנוגע לארכיאולוגיה, הפכו אותו תוך שנים ספורות לאחד המדענים המפורסמים בעולם.

כשיצאה בזמנו המישלחת הארכיאולוגית למידבר־יהודה, החליטו ברוב קולות אנשי בעת הארכיאולוגים, ראשי המישלחת, לתת לידין את איזור החפירה בו היו פחות סיכויים למצוא מימצאים בעלי־חשיבות. הוא קיבל את הדין, והיה היחידי שחזר עם מימצאים של ממש: מגילות מידבר־יהודה, שהביאו לו פירסום בינלאומי. למרות שהחפירות במצדה היו כימעט כל־שלון ארכיאולוגי, היה די בעובדה שידין היה זה שחפר באתר, כדי שמצדה הנשכחת תחזור שוב למפה העולמית.

כל אותה תקופה עמדה לצידו של ידין רעייתו כרמלה, שנפטרה לפני חודשים אחדים. ידין הכיר את כרמלה, בעלת השיער האדמוני הלוהט, המרץ הבלתי־גיל־אה והחוכמה הרבה, עוד כשהשניים היו ילדים קטנים, ומישפחותיהם, מישפחת סוקניק ומישפחת הד"ר ארתור רופין, אביה של כרמלה, גרו זו מול זו ברחוב רמב"ן ברחביה. הם נישאו לפני 35 שנה, כשידין היה בן 24. כרמלה, שחלומה היה להיות מתרגמת ספרים, תירגמה אמנם בכישרון רב מיספר ספרים, אך החליטה להקדיש עצמה לשרות עבודתו המדעית של בעלה. למרות שלא היתה לה כל השכלה פורמאלית בארכיאולוגיה, מעידים עליה מדענים יודעי־שם, כי היא היתה מומחית בשטח זה. כרמלה היתה עורכת את הכרטיסיות המדעיות של ידין, מכינה את הרצאותיו, מתייקת את החומר, עוברת על מימצאים ודואגת לפגישותיו ולמערכת יחסי הציבור שלו. קשה היה להגיע אל ידין, אם לפגישה ואם לשיחת־טלפון, מבלי לעבור את הסלקציה של כרמלה. את כל אלה עשתה תוך כדי שהיא שומרת על בית חם, מכניסה אורחים ומגדלת את שתי בנותיהם, אורלי וליטל.

פטירתה של כרמלה, שהיתה מכה קשה ביותר לייגאל ידין, היא שפתחה — לדעת רבים מחבריו — את הדרך להשתלבותו של ידין בחיים הפוליטיים בישראל. ידין צריך בעיסוק נוסף כדי למלא את החלל העצום שהותירה אחריה כרמלה בחייו. בעוד שעד כה הקדיש עצמו לה ולמישפחתו, החליט, כפי הניראה, כי מעתה הוא יקדיש עצמו לחיים הפוליטיים במדינה.

---

* השם ידין היה שמו המחתרתי של יגאל סוקניק, שאותו הוא אימץ לעצמו כשם־מישפחה קבוע. כך עשה גם אחיו, השחקן יוסי ידין.

„עוד לא כולם יודעים מה זה בדיוק ועד־התלמידים־הארצי, אבל יש לנו נציגים בבתי־ספר בכל הארץ, ואני מקווה שבמשך הזמן תהיה תמיכה, לפחות מתחת לפני השטח, של כל תלמידי השביעיות והשמיניות בארץ."

למילחמתם של פעילי ועד־התלמידים הארצי נגד השעיית התלמידים מבלין ומעירוני ה', הצטרפה בשבוע שעבר מועצת־התלמידים של בית־הספר בליך ברמת־גן, שהודיעה על התפטרותה בגלל „דיכוי חופש־הפרט וחופש־הביטוי בבית־הספר, והשעיית התלמידים שהוציאו את מגע ודעת."

ב־25 במאי, מול מישכן הכנסת, מתכוון ועד־התלמידים־הארצי להקים קול־צעקה. „אנחנו נמחה," מסביר צביקה, „ואני מקווה שזו תהיה מחאה של כולם נגד חצעדים הדיקטאטוריים של הנחלות בתי־הספר בליך, עירוני ח' ובתי־ספר אחרים. אין זה משנה מה כתבו או אמרו המושעים, ואם אנחנו מסכימים עם מה שנכתב. עצם השעיית התלמידים, שרוצים להביע את דיעותיהם באופן חופשי גם במיסגרת בית־הספר, מבטא את דיכוי התלמידים בכל בתי־הספר התיכוניים בארץ. המיקרים האלה הין הקש ששבר את גב הגמל."

במשך ששת חודשי כהונתו כמנהל אמנותי פיטר יוסי יזרעאלי (משמאל) 18 שחקנים, הטוענים שהוא הורס את התיאטרון הלאומי

אבנים בכיר הזכ

„ה עוזם כוזו במה, ולכל שחקן יציאותיו וכניסותיו..." אמת זו, של ויליאם שקספיר במחזה כטוב בעיניכם, חזרה וטפחה בפניהם של שמונה שח־קני התיאטרון הלאומי הבימה שקיבלו, לפני כשבועיים, מיכתבי־פיטורין, בהם נת־בשרו כי לגביהם, סוף העונה הנוכחית בתיאטרון הוא גם סוף העונה של חלו־מותיהם, תיקוותיהם וביטחונם הכלכלי.

כמו אחרי כל גל כזה, מלווים הפי־טורין גם הפעם בכעס, עלבון ומרירות צורבים, הניחכים על אוזנו הבלתי־קש־בת של המנהל האמנותי הכל־יכול, השו־לט היחידי בגורלם של השחקנים הבלתי־קבועים — הבמאי יוסי יזרעאלי, שכו־כבו דרך בספטמבר 1975, כאשר מונה על־ידי שר־החינוך־והתרבות כמנהל אמ־נותי בעל זכות־וטו.

מייד עם היכנסו לתפקידו החדש, כ־שהוא מחליף את השחקן שמעון פינקל, זיעזע יזרעאלי את קירות הבניין המחו־דשים. הוא פיטר עשרה שחקנים ותיקים, וקיבל במקומם עשרה שחקנים אלמו־ניים, בוגרי בתי־ספר לדראמה, בהצהירו כי ברצונו ליצור צוות שכל אחד מחב־ריו הוא הטוב ביותר.

תיאטרון הבימה כאילו ניער מעל גבו את אבק־השנים, ואותם שחקנים בלתי קבועים שנותרו יחד עם הקבועים, נר־תמו במרץ לעבודה השוטפת. כשרבים מהם תולים תיקוות גדולות ביוסי יז־רעאלי, האיש אשר על המהפכה. אחרים, ספקנים יותר, צפוי במתרחש בעיניים חש־דניות, וציפו לראות מה יילד יום.

והיום הגיע. שישה חודשים אחרי גל־הפיטורין הקודם, שטף את התיאטרון גל פיטורין נוסף. אלא שהפעם גרם הגל להרמת־גבות אצל רבים וטובים, ולו רק בשל העובדה שברשימת המפוטרים מצויים שמותיהם של שחקנים כמו אבי־בה מרקס, מוסקו אלקלעי ואריאל פורמן.

את מותר רשימת המפוטרים מרכי־בים שמותיהם של יצחק קלוגר, מי שהיה מועמד לפיטורין בשנה שעברה, אך פי־טוריו בוטלו ברגע האחרון; תחיה שמו־אלי, מי שזכתה לגלם את התפקיד הרא־שי במקבט ליונסקו ושנחשבה כתיקווה של דור השחקניות החדש בתיאטרון; דליה גור, ששיחקה בהצגות רבות בעו־נה הקודמת ונורית לוטן, צעירה בעלת עיניים יוצאות־דופן והופעה מייחדת במי־נה, שעדיין לא ניתנו לה אפשרויות רבות לו־את כישרונה.

ואם הצעירים שבחבורת המפוטרים מתבי־עדיין בעובדה שסולקו מהתיאטרון, ואינם מוכני־שוחח על כך בגילוי־לב, הנה הוותיקים, אלה ש־הפיטורין עז אצלם מכל בושה, מוכנים לפתוח סגור־ליבם, ולהטיח את טענותיהם כלפי יזר־הכל־יכול.

„השחקנ

תמיד שותקים

א ריאל פורמן הוא שחקן בן 36, שהש־כבר בהצגות אין־ספור ובסרטים רבים. הוא אינו מוכר לכל אזרח במדינה, אך חובבי התיא־הלאומי מכירים אותו היטב. שש שנים הוא מפרנ־אשתו מירה ושני בניו, ממשכורת־הרעב שמקבל

„לא מחשרב!" טוען שלמה ברי־שביט (בתמונה עם יצחק קלוגר).

„זה עניין אישי!" טוענת נורית לוטן בת ה־26, שחובאה על־ידי יוסי יזרעאלי לתיאטרון, וחטוענת שלא הועסקה על־ידו שנה תמימה.

„הוא פוחד ממני!" מכיוון שחיא שחקנית מ צוינת, וחוא מסתדר רק שחקנים שחם עדיין סטודנטים, טוענת חשחקנית המנוסה אביבח מר

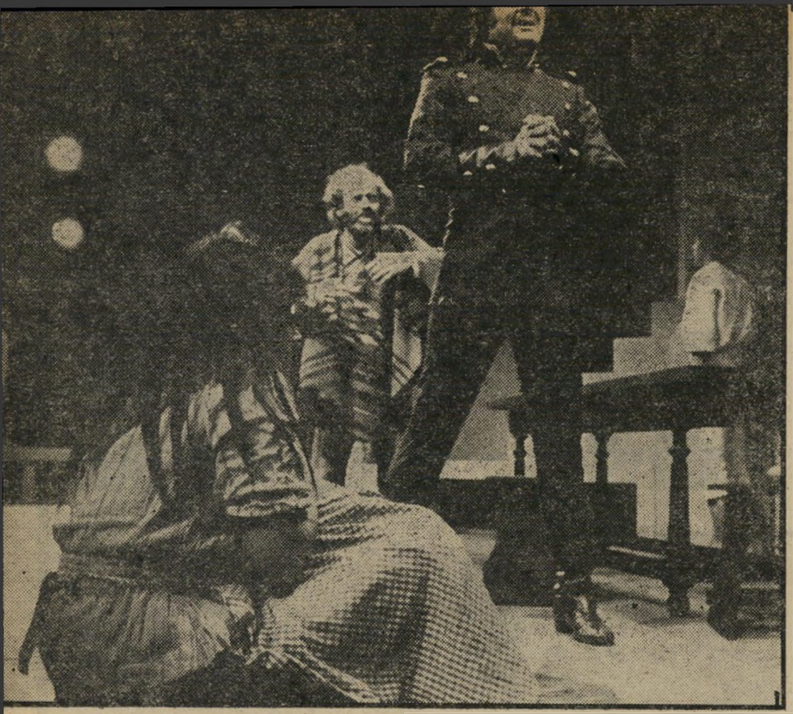

וכית

ואני תלוי בחסדיו. לכן, כשאמר לי, כי שיחה אחת ויחידה שהיתה לי איתו: ‚אתה ירושה של פינקל, וכל מה שקשור בפינקל אני לא רוצה בתיאטרון,' הבנתי שמצבי קשה. וכך, אחרי שהצלתי לתיאטרון אלפי לירות בקפיצות ובתפקידים ללא־חזרות, הוא קרא לי אליו, נתן לי להמתין לו שעתיים, וכשיצא מחדרו טפח לי על השכם ואמר לי אגב חליכה, ‚כל הכבוד!'

„הוא טוען שהוא מפטר אותנו בגלל בעיות תקציביות. אלה סיתפותי־ביצים! אני משתכר 2.632 לירות ברוטו בחודש! איך זה יכול להשפיע על תקציב של מיליונים? למה הוא לא חוסך בדברים אחרים? למה הוא שילם כספים על הצגות שלא הוצגו? למה הזמין מחזות שלא חוצגו? יעקב שבתאי כתב להבימה מחזה בשם הנבחרים וקיבל עבורו כסף. הבימה לא הציגה אותו, והוא הועבר לתיאטרון העירוני של חיפה. דויד מוכתר קיבל כסף כדי לביים את המלך אובו, ודויד אבידן קיבל כסף לתרגם אותו. מישהו שמע על הצגה כזו ברפרטואר של הבימה? יש שם פועלי־במה, תישעה פקידים, תיפאורות־ענק, תילבושות־פאר. אבל באלה לא מקצצים. קודם־כל פוגעים בגוף הפאסיבי, בשחקנים, כי הם מרוב כאב ופחד, תמיד סותמים את הפה."

„החתול המת סותם חורים!"

מדחימים מאד, ללא־ספק, והם פיטוריו של השחקן מוסקו אלקלעי.

(המשך בעמוד 34)

„אווירה של פחד!"

משרה יוסי יזרעאלי, לדבריו של אריאל פורמן (בתמונה מתוך **בני ערובה**) על שחקני התיאטרון הלאומי. אריאל טוען כי יזרעאלי פיזר הבטחות על ימין ועל שמאל, ולא עמד בהן גם כלפי מנויי־התיאטרון, כשהבטיח להעלות 15 הצגות והעלה רק שש.

בהבימה. אל התיאטרון הגיע, כשיוסי יזרעאלי בחר בו לשחק בפרגינס, הפקת־חענק בבימויו, שעלתה לתיאטרון 500.000 לירות והפכה כישלון.

„כשיזרעאלי הגיע לתיאטרון, הוא הודיע שיש כמה שחקנים שהוא מוכן לתת להם צ'אנס, מכיוון שלמרות מה שחוא חושב עליהם, בתיאטרון סבורים שיש להם מקום בלהקה," מספר פורמן. „אני הייתי ביניהם. הבנתי שאני צריך להוכיח את עצמי. ההזדמנות ניתנה לי מהר משציפיתי. כשחלה ניסים עזיקרי, הודיעו לי על כך 12 שעות מראש. קפצתי לתפקיד שאותו גילם באוצר, ושיחקתי אותו 15 פעמים. כשחלה שלמחל"ה ברי־שביט, החלפתי אותו תוך הודעה של שש שעות מראש, ואילו את שמוליק עצמון החלפתי 20 דקות לפני שעלה המסך.

היינו לבושים בביגדי ההצגה, תקהל כבר ישב באולם ורק שמוליק לא הגיע. אמרתי ‚חבר'ה, ההצגה חייבת להימשך,' ועליתי. אני לא יודע כמה כסף חסכתי לתיאטרון על־ידי ההתחלפות והתקציות האלה. כשיזרעאלי הגיע לתיאטרון, הוא הבטיח הבטחות על ימין ועל שמאל, אבל בין המציאות לבין ההבטחות יש סער עצום. ניסיתי לדבר איתו עוד לפני שפוטרתי, אך הוא תמיד קבע לי ראיונות שבוטלו ברגע האחרון. הוא החדיר בין השחקנים אווירה כזו של פחד, שכדי לדבר איתו צריך קודם לגשת אל המזכירה.

„הוא הסתבך לא רק עם שחקנים כמוני, אלא גם עם שחקנים ותיקים ומצויינים, שלא נוצלו השנה במסגרת הרפרטואר. היה לו ריב עצום עם השחקנית מרים זוהר, שלחמה כל־כך כדי שיקבל את תפקיד המנהל האמנותי. מה היא עשתה השנה? כלום! (מרים זוהר, שרבה עם יזרעאלי על רקע בקשתו ממנה שתגלם את טטיאנה בחלום ליל קיץ וסירובה, בטענה שהיא מבוגרת מדי לתפקיד, סירבה לדון בכך ואמרה: „כרגע אין לי מה להגיד על יוסי יזרעאלי.")

„מה עשו העונה ישראל בקר, שלמה ברי־שביט, נחום בוכמן וטובה פדרו? מה עשה מישה אשרוב? קיימת בתיאטרון אווירה של פחד, אי־שקט וחששות, והוא אשם בחלק נכבד מזה. אני לא צריך את יזרעאלי כדי שיגיד לי אם אני טוב או רע, אבל אני שחקן לא קבוע בהבימה, אלא שחקן שמקבל הצעות מבימויים שונים, ואני מעדיף לעבוד בתיאטרון שבו אני יכול לבחור את התפקידים שלי. אני לא מתכוון לשחק בתיאטרון שבו אני מקבל הצעה אחת בשנה, ואם אני לא מסכים לה, אני נשאר בבית. אני לא מוכן לשבת בבית ולקבל משכורת בלי לעבוד. אני לא מוכן לשחק בתיאטרון שבו אני מקבל הצעה אחת בשנה, ואם אני לא מסכים לה, אני נשאר בבית. אני לא מוכן לשבת בבית ולקבל משכורת בלי לעבוד."

מאת

שרית ישי

„סכין בגב!"

כך מתייחס מוסקו אלקלעי (בתמונה, עם חשחקנית מרים גבריאלי בסרט **חגיגה לעיניים**), אל פיטוריו מן התיאטרון חלאומי אחרי, שלדבריו, חבטיח לו יזרעאלי כי ישחק בתיאטרון עונח נוספת.

„היית עוזבת במילא!"

טוענת דליה גור (בתמונה מתוך **חטיפת האפיסיור**), הנחשבת ככי־שרון צעיר ומבטיח, ושפוטרה אחרי שבאה אל יזרעאלי וביקשה ממנו חופשה־ללא־תשלום.

„מעליב!"

טוענת תחיה שמואלי, ולכן אינה רוצה להגיב על עניין הפיטורין.

יום לאחר שהמישטרה חקרה את עמי אבטיחי, ממנהל „אוטוקרס",

נמצאה גופתו מרוסקת. חקירה מיוחדת של „העולם הזה"

מגלה כי הוא נרצח על רקע פרשת הונאה וגניבות

גופה על המידרכה

ב יום ה־10 בפברואר השנה הבחינו עוברים־ושבים בגבר מוטל על המידרכה, לפני בית חברת־הביטוח אדרס, ברחוב יבנה 32־30 בתל־אביב. מפיו נזל דם רב, והוא היה חסר־הכרה. אחד מעובדי בנק אוניקו, שמישרדיו באותו בית, מספר כי עזר להתיר את מיכנסיו של האיש כדי להקל על נשימתו. כשהגיע האמבולנס, אמרו אנשיו כי האיש לקה בהתקף של מחלת־הנפילה. הגבר חסר־ההכרה הורכב לבית־החולים הדסה, וכעבור זמן־מה נפח את נישמתו, מבלי שחזר להכרתו. השעה היתה קרוב ל־12 בצהריים.

באותה עת נמצא ראובן מנגל, אחיו של האלוף קלמן מגן ז"ל, העובד כמבקר ובוחן מטעם חברת אוטוקרס־רוס־כרמל, במוסך איילון ברחוב נחלת־יצחק בתל־אביב, בסיור־ביקורת. שעה שדיבר עם בעל־המוסך, שלמה („מומו") צרפתי, נקרא לפתע ל־

מאת

יגאל לביב

טלפון. על הקו היתה מזכירתו של עמי אבטיחי, מנהל מחלקת השירותים והמכירות במיפעלי אוטוקרס. קולה היה נרגש מאד, והיא סיפרה לו כי זה־עתה התקשרו עימה מן המישטרה, סיפרו לה כי גופתו של עמי הובאה להדסה, וכי נראה כי התאבד בקפיצה מגג בית אדרס.

השוטרים ביקשו כי מישהו מעובדי החברה, המכיר את עמי, יבוא לזהות את גופתו. מנגל לקח עימו את מומו, אך קודם־לכן ביקש ממנהל־העבודה של מומו, יאיר סיריון, כי בגמר העבודה יביא את מכוניתו של מנגל אל ביתו של עמי. מנגל הסביר כי ייסע במכוניתו של מומו, ואחר־כך יגשו לביתו של עמי, להודיע לאשתו על מות בעלה. כשהגיעו השניים להדסה זיהו את הגופה, ללא צל של ספק. הרופאים אמרו כי חזהו רוסק כליל, ולפחות שמונה צלעות נשברו. המוות עצמו נגרם, כנראה, כתוצאה משיתוק הלב עקב ההלם וריסוק החזה.

חיפוש שנערך בבגדיו של עמי אבטיחי גילה במהרה גלוית־דואר, שמצידה האחד תמונת גן־יעקב שליד בית הבימה. מצידה השני היו כמה שורות בכתב ידו של עמי, שבהן נאמר כך:

„בליץ (שם אשתו, בילהה), שלום. לא זוכר אם סיפרתי לך שהייתי אחמול אצל רס"ר קלמארו ביפו, וסיפרתי לו המון שקרים. מזל שיש גלויה בכל־בו, בטח תקבלי אותה מחר. להת', עמי."

חוקרי־המישטרה, שטיפלו בגופה, הגיעו למסקנה כי עמי התאבד בקפיצה מגג הבית ברחוב יבנה. הגלוייה העידה על כך, וכן גילו עקבות ספיעות על הגג. התיק נסגר כמיקרה של התאבדות.

אך חוקרי־המישטרה ממרחב הירקון, שטיפלו בסגירת התיק, לא ידעו כלל כי ביום מותו של עמי הביא יאיר סיריון את מכוניתו של מנגל לביתו של עמי כפי שהתבקש. כאשר הגיע לבית, שברחוב פינסק 6 בתל־אביב ראה, להפתעתו, כי מכוניתו של עמי — טריומף 1300 — חונה בחניון שלידו. הוא ניגש אליה וראה לתדהמתו, את חגורת־מיכנסיו הציבעונית של עמי מוטלת על מישענת־החנייה, ליד הפתח למי־הגשמים שהיה מכוסה ברשת־ברזל. היתה זו החגורה האהובה על עמי, והוא חגרה בכל עת. יאיר לא הבין כיצד הגיעה למקום זה, וכיצד זה מכוניתו של עמי נמצאת ליד הבית, בעוד גופתו נמצאה ברחוב יבנה.

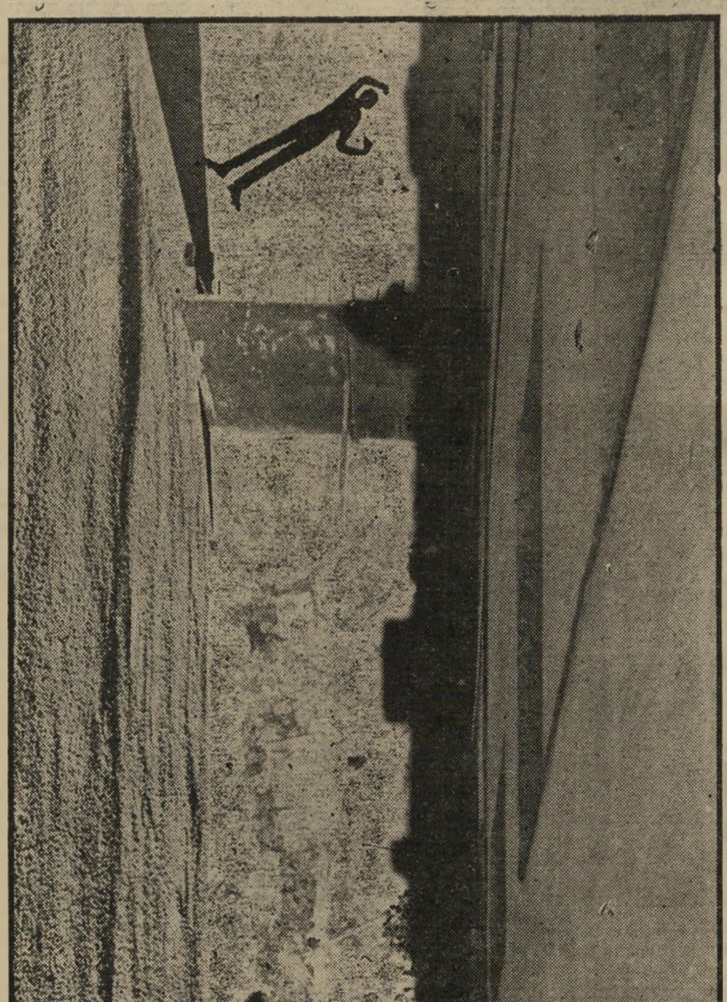

כאן נמצאה הגופה

בתל־אביב, הבחינו עוברים־ושבים בגופתו של עמי אבטיחי חסר־ההכרה ושותת־הדם. עמי נפטר בבית־החולים, מבלי שחזר להכרתו. התמונה בעמוד צולמה מגג הבית מיספר 32. על המידרכה, לפני המעבר שבין בית מיספר 30 לבית מיספר 32, ברחוב יבנה

היועץ הכלכלי של שובינסקי והמושך בחוטי כל הפרשיות של אוטוקרס, הבטיחה חניגה לכל הנאשמים, בתנאי שיגישו לה את ראשו של רפיה על טס. כך עשתה גם עם יהודה אילת, נציג מערכת הביטחון בלונדון וקודם־לכן ראש־מינהל־ההרכשה במישרד־הביטחון, שעשה עיסקות רבות עם אוטוקרס.

תוך כדי המירוץ אחר רפיה, נתקלה המישטרה בשלושה צ'קים של בעל מוסך בשם מ.ל.מ. שלושה הצ'קים, בסכומים שווים, היו לפקודת בוחן של מישרד־הביטחון, בנימין דרור ועמי אבטיחי. כשחקרה את הבוחן ואת דרור, קיבלה מפיהם הסבר כי המדובר במכוניות שהשלושה קנו בשותפות ממישרד־הביטחון, שיפצו במוסך מ.ל.מ. ומכרו, ואחר־כך התחלקו ברווח.

מוסך מ.ל.מ. היה רק תחילתה של הפרשה. ראובן מנגל התלונן לפני מצ"ח (מישטרה צבאית חוקרת), כי במוסך זה נעלמים חלקים. מצ"ח הציב מארבים מול המוסך, השיג תמונות המוכיחות את הדבר. בעל־המוסך נעצר, והסך עד־מדינה בספרו על קנונייה בינו לבין השמאי זאב יהודאי ולבין בנימין דרור ויחד עם מרדכי קרטוני האחראי לתשלומים לרכב במישרד־הביטחון. תוך כדי חקירת פרשת הקנונייה, שעליה הוגש כתב־אישום נגד קרטוני, התגלו הצ'קים — שאחד מהם היה על שמו של עמי אבטיחי.

ב־9 בפברואר השנה נקרא עמי אבטיחי למטה־הארצי של מישטרת ישראל ביפו, נחקר על־ידי רס"ר קלאמרו בדבר הצ'ק שנועד לו. בתום החקירה חזר לביתו. אך כאשר התאבד, למחרת היום, לא מצאו אנשי המטה־הארצי של המישטרה כל קשר בין ההתאבדות לבין החקירה שנחקר או שעתיד היה להיחקר. גם הם הסתפקו בקביעת מישטרת מרחב־הירקון כי מדובר בהתאבדות בגלל החשש מן הפירסום ש־תביא החקירה.

רצח, לא התאבדות

ח בריו של אבטיחי, עימם שוחחתי, סיפרו לי על הגלוייה ותוכנה, כפי שהסבירו, עורר חשד כי אין זו גלוייית־התאבדות. שכן, אדם המתכוון להתאבד, יכתוב לאשתו בעניין ילדיו, רכושו וכו'. פרט לכך, כל מכריו ומי שהיו קשורים עימו, עזבו את הארץ סמוך למותו. ביניהם היו ראובן מנגל, ידידו הטוב; שלמה טמיר, שהיה אחראי מטעם כונסי־הנכסים על מכירות כלי־רכב; ערבי מרמאללה בשם בילאל, שהיה מנהל מוסך בקריית־אריה ועימו היה עמי קשור. האם הם נסעו מפני שחששו מחקירה, או האם מפני שהיו קשורים במותו? אחדים מהם, ובעיקר טמיר, רבו עם עמי, ובאחת הישיבות עם כונסי־הנכסים האשים עמי את טמיר בשחיתות ובגניבות, וכתוצאה מכך פוטר טמיר על־ידי הכונסים.

אבטיחי עצמו, כך הסתבר, גרף הון רב בתקופת כינוס־הנכסים. קודם־לכן היתה לו דירה בשדרות שאול המלך בתל־אביב. הוא קנה לעצמו דירה חדשה, ברחוב פינסק 6, מבלי שמכר את הקודמת. נוסף לכך קנה דירה להוריו. את דירתו מילא בתמונות יקרות. לפני שנה וכמה חודשים הפסיק לעבוד, ואמר כי יש לו די כסף כדי לחיות בלי לעבוד. הוא נסע לאנגליה לכמה חודשים, חזר ארצה זמן קצר לפני שהחלה פרשת מעצרי מערכת־הביטחון, שהובילה אליו.

נפגשתי עם אשתו, בילהה. היא סיפרה אולם הוא שמר את חשדותיו לעצמו, גילה אותם לכמה מחבריו בהזדמנות חברתית. בשיחה עימו, השבוע, סיפר את כל הנאמר למעלה.

שלושה צ'קים מוזרים

עוד מי שיצ עמי אבטיחי הגיע ל־אוזני, לראשונה, לפני שלושה שבועות, עת התחלתי עוקב אחר המיקרים של מעצרים בעיניני שוחד במערכת־הביטחון. העיתונות פירסמה מדי־פעם ידיעה על מעצרו של בעל־מוסך זה או שמאי אחר, כחשודים בקנונייה להונאת מערכת־הביטחון. כאשר שוחחתי עם אחדים מהנעצרים, רמזו כמה מהם כי הפרשיות שבגללן נעצרו, הן כאין־וכאפס לעומת המתרחש באמת בסיווק ומכירת ניכסי אוטוקרס.

אוטוקרס היתה חברה בעלת רשת מיפעלים להרכבת־מכוניות בישראל, בבעלותו של יצחק שובינסקי, שהסתבכה בחובות של יותר מ־100 מיליון לירות, ונמסרה לכינוס נכסים ופירוק באמצע שנת 1972. הקשר שבין פרשיות השוחד במערכת־הביטחון לבין פירוק אוטוקרס גירה את סקרנותי, והמשכתי לשאול ללא־הרף, את המעורבים במעצרים, על כל מה שידעו, או יכלו לדעת. וכך, באחד הימים שמעתי לראשונה את שמו של עמי אבטיחי. היה זה כאשר הובא ארצה בנימין דרור, עובד בכיר במישלחת־הקניות של מישרד־הביטחון, ונחקר תוך שיתוף־פעולה מצידו. דרור, כך נמסר לי, עשה יד אחת עם השמאי זאב יהודאי ועם כמה בעלי רכב שנפגע, בהוצאת כספים במירמה ממישרד־הביטחון. זה היה הכיוון שבו חקרה המישטרה, כיוון קל ודרור שבו נמצאו לה עדי־מדינה למכביר.

המישטרה ראתה מול עיניה את האפשרות לשים יד על יוחנן רפיה, מי שחיה

כי בעלה לא התאבד אלא מת מהתקף־לב, וכי יש לה אישור רפואי על כך. היא הכחישה מכל־וכל כאילו נפל או הופל מבניין, ואמרה שאינה יודעת דבר על גלוייה כלשהי. עמי סיפר לה על החקירה מייד כשחזר מן המישטרה, ואמר כי שאלו אותו שם בדבר הצ'ק שקיבל ממוסך מ.ל.מ. ביום מותו אמר לה כי הוא נוסע לקנות ספרים, ואחר־כך יהיה בסיסרייה באיניבריסיטה, שם למד אמנות. מותו היה, לגביה, הפתעה מוחלטת.

דבריה לא סתרו את דיברי האחרים, עד שלא היה מנוס מפנייה למישטרה, כדי לבקש לראות את תיק מותו ולקבוע מי משקר. משום כך גם לא היה מנוס משיתוף המישטרה בחומר שהתגלה. שיחה קצרה עם אנשי המטה־הארצי, וכן עם מרחב הירקון, שיכנעה אותם כי כדאי לבחון מחדש את פרשת מותו של אבטיחי. התברר כי טרם נעשתה בדיקה גרפולוגית של המיכתב, על־מנת לקבוע אם נכתב תחת לחץ. אולם ראיתי במו־עיני את הגלוייה ששלח, ותוכנה מחשיד מאד. מחשיד היה גם המימצא של הפאתולוג, כי המכה אינה מתאימה לגובה הבניין שממנו כאילו הופל, וכי זו יכולה בהחלט להיות גם מכה ממכונית.

אחרי שבדיקת התיק הוכיחה כי אשתו של עמי משקרת, משום־מה, בדקתי במקום מציאת הגופה.

התברר כי גגו של בניין מספר 32 ברחוב יבנה נעול כל העת, ולא ניתן לעלות אליו. הכניסה לגג הבית מיספר 30 עוברת דרך מרכזיית־טלפון, שבה יושבת מרכזנית. היא לא ראתה איש עובר שם.

עובדות אלה, יחד עם מציאותה של החגורה ליד ביתו, וכן מכוניתו שנשארה בבית, הובילה אותי למסקנה כי עמי לא נפגע ברחוב יבנה, אלא במקום אחר, וכי נלקח לשם מביתו. עובדה היא שהומת למחרת חקירתו במישטרה, וכי השאיר גלוייה המכחישה את דבריו במישטרה, וכי אלה שרצחוהו לא ידעו מה אמר במישטרה.

אחרי ששוכנעתי כי עמי נרצח, התחלתי מחפש את הסיבות לכך. היו שתי אפשרויות. האחת: אלה שחששו ממה שעלול היה לומר עליהם, והיו כל השנים בריב עימו; השנייה, אלה החוששים מדבריו למרות ששיתפו עימו פעולה משך השנים. היה ברור לי כי התשובה תביא גם את הפיתרון לסוד התעשרותו הפיתאומית. וכאן צריך היה לנבור בשנות מכירת רכוש אוטוקרס על־ידי הכונסים, החל מנובמבר 1972.

מיליונים בלי להתאמץ

התוצאות היו מרחיקות. אחד הדינים־וחשבונות של כונסי־הנכסים מוסר, כי מיום מינויים בנובמבר 1971 ועד אפריל 1972, נמכרו 1800 מכוניות במחיר של 36 מיליון לירות! מאפריל ועד היום נמשכות המכירות בקצב של מאות מכוניות לשנה — הן משומשות, והן מכוניות לאחר שיפוץ. סביר לקבוע, כי מדובר במכירות בהיקף של 50 מיליון לירות. המדובר בכלי־רכב בשלבי־גמר שונים, שהיו ב־מלאי של אוטוקרס עם הפירוק, בעיקר מסוג טריומף, וכן בכלי־רכב מסוג דוכס וכרמל, וטנדרים שהיו ברשות צה"ל ואשר צה"ל החזירם לאוטוקרס כתום שנתיים לערך.

כונסי־הנכסים נהגו תחילה למכור כלי־רכב מוחזרים אלה כמות־שהם, ורק לאחר־מכן החלו משפצים אותם על חשבונם ומוכרים אותם אחרי השיפוץ במחירים גבוהים יותר. בשנים 1972 עד 1975 נמכרו מדי־חודש כ־200 כלי־רכב באופן כזה. המכירות בוצעו ללא כל מיכרזים, לפי הוראת הכונסים ובאישור בית־המישפט.

בדיקת התיקים גילתה, כי הקונה העיקרי של כלי־הרכב היה חברה בשם מ.ל.מ. (מרכז למכוניות משומשות) בבעלות ישראל לוויט, שקודם־לכן עסקה במתן שירותים לרכב אוטוקרס. חברה זו רכשה ללא מיכרזים כלשהם, עד אמצע שנת 1972 800 מכוניות משומשות ללא שיפוץ; מ־אמצע שנת 1972 ועד אמצע שנת 1974 רכשה 450 לא־משופצות ועוד 300 משופצות. המחירים ששילמה היו מחירי־אפס. כאשר, באמצע שנת 1974, חתמה חיזה לרכישת 500 מכוניות נוספות, פנה חיזו של יצחק שובינסקי, דן ירושלמי, בעל רשת מוסכים, לבית־המישפט, ומחה על החוזה החתום. הוא הציע מייד להכ־פיל 1000 לירות למחיר שתשלם מ.ל.מ. עבור כל מכונית. תיק בית־המישפט מגלה, כי למעשה שילמה מ.ל.מ. מחיר ממוצע של 8500 לירות לדוכס, ו־6000 לסטנדר. הקונה שילם מיקדמה של 200 לירות למכונית, בעוד שמאחרים דרשו 3000 לירות למכונית.

האחראי למכירה למ.ל.מ. היה עמי אבטיחי, כפי שהוכח מתיק בית־המישפט. הוא כפה על כונסי־הנכסים, שראו בו את המוציא־לפועל שלהם, למכור לישראל לוויט את כל המכוניות, ללא מיכרזים. לוויט מכר לאחר־מכן כל מכונית ב־14 אלף לירות ומעלה. עיסקות אלה הביאו לו רווחים של כמה מיליונים טובים, ללא כל סיכון.

עמי אבטיחי היה, כאמור, האחראי מטעם הכונסים על המכירות והשירותים של אוטוקרס. נטייתו לכיוון לוויט ומ.ל.מ. היתה מן המפורסמות, ועוררה חשדות שאיש לא העז לאומרם בקול. באותה עת שבה עסק אבטיחי בדאגה ללוויט, הטיל כונס־הנכסים על שלמה טמיר עסק אחר.

מי רצח את עמי?

טמיר עבד בשביל כונסי־הנכסים, בעבר, בפירוקים רבים, הועסק על־ידם גם בפרשת אוטוקרס. הם הטילו עליו למכור כ־1000 מכוניות טריומף 1300, שנמצאו במלאי עם תפיסת המיפעלים. טמיר פתח מישרדי מכירה ברחוב רמ"ז בתל־אביב, ובעזרת מימון גדיב שאיפשר מכירה בתשלומים, הצליח למכור את כל המפוניות תוך שנה.

במקביל נכנס לעיסקה נוספת. התקשר עם ערבי בשם בילאל, תושב רמאללה, מומחה למנועי מרצדס ועם מכונאי בשם אמיל, בילאל ואמיל שכרו מן הכונסים את מוסך ליילנד ביהוד. טמיר שיכנע את הכונסים, כי במקום למכור רכב לא־משופץ, כפי שדרש אבטיחי, מוטב לשפץ לבד ולמכור יותר ביוקר. הכונסים שוכנעו, וחלק מן הרכב הופנה לשיפוץ במוסך של טמיר ושותפיו ביהוד. זמן קצר לאחר־מכן נמכר מוסך ליילנד ביהוד, וטמיר עם שני שותפיו הקימו שותפות חדשה עם ארנסט עבאדה, לשעבר גיזבר אוטוקרס ובתקופת הכונסים האחראי למחלקת השיפוץ. יחד פתחו מוסך בקריית־אריה ב־פתח־תיקווה, והחלו מפנים לשם רכב של הכונסים שחזר מצה"ל.

נפתחה מילחמה גלוייה בין אבטיחי, שדאג ללוויט ולמוסכיו, לבין טמיר שדאג למוסך בקריית־אריה, בו היה שותף. אבטיחי האשים את טמיר באחריות לגניבות מן המוסך ביהוד, וכן בשותפות במוסך בקריית־אריה. לטמיר (לפי דבריו בשיחה עמי עתה, בביקורו בישראל), לא היו כל הוכחות בדבר הקשר בין אבטיחי ללוויט, ומשום כך הוכרח להתפטר. מייד עם התפטרותו מכר גם עבאדה את חלקו, והמוסך נשאר בידי אמיל ושותף חדש בשם אהרון דביר, והוא נקרא עתה מוסך עתיד.

המגלה

יאיר סירקין, אשר בשל עמי אבטיחי ביום מותו, הבחין כי מכוניתו של עמי חונה ליד הבית, וכי בחצר הבית מוטלת חגורת־מיכנסיו של עמי.

האלמנה

בילהה אבטיחי, המנסה, כנראה, לכסות על האמת בפרשת רצח בעלה עמי. אינה מהססת לספר דברים לא־נכונים, כדי למנוע גילוי הרוצחים. היא סירבה למסור כל פרט שביכולתו לקדם את החקירה.

ישראל לוויט, אגב, מכחיש בכל תוקף כאילו נתן כספים לעמי אבטיחי, או כאילו היה מעורב בצורה כלשהי במותו. כן אישר, כי בשנה האחרונה הקים מיפעל גדול לשיפוץ מנועים באשדוד, בהשקעה כבדה מאד.

טמיר אף הוא מכחיש כל קשר למותו של עמי. הוא טוען כי נסע לגרמניה שבועיים לפני מותו של עמי (עם מעצרי עיסקת מישרד־הביטחון, שהובילו אל עמי). הוא מאשים בכך בגלוי את הקשורים בעיסקי לוויט, שולח אצבע מאשימה לעבר הדרגים הגבוהים ביותר, שאיפשרו ללוויט כל השנים לקנות בחצי־חינם אלפי מכוניות, ולגרוף מיליונים.

מי רצח את עמי אבטיחי? על שאלה זו תצטרך המישטרה להשיב. אולם תוך כדי חקירה היא תיאלץ גם לחשוף את פרשת הגניבות בתקופת כינוס־הנכסים של אוטוקרס — גניבות השמות בכיס הקטן כל מה שאירע בחברה זו קודם שהתמוטטה.

הדמות המסתורית

שלמה טמיר, דמות־מפתח בפרשת כינוס־הנכסים של **אוטוקרס** ומותו של עמי אבטיחי, טוען כי נסע לגרמניה כשבועיים לפני מיקרה־המוות. הוא שוהה עתה בביקור קצר בישראל.

המפתח

איש־המיסתורין יוחנן רפיח, יועצו הכלכלי של יצחק שובינסקי והדמות שמאחרי כל מעשיו. המישטרה סבורה כי הוא יודע הכל על פרשיות־השוחד והעיסקות של **אוטוקרס**.

שומרי־החוק של רחובות עסוקים להם זמן לעסוק גם במילחמה

הכוחות המזויינים של רחובות

הזמרת ליאת פאר ניסתה להתאבד ביגלל אהבתה הנכזבת לסמל הנשוי מרחובות והתלוננה שהוא הכה אותה

כ אשר יצא אשר שרון, סמל במישטרת רחובות, לעבודתו ביום החמישי שעבר, לא ידע כי באותו רגע יתחיל הוא עצמו להוות ציר מרכזי, בסיפור שיהווה נידבך נוסף למעמדה המבוסס של העיר רחובות כפייטון־פלייס הישראלית. לא חל־פו שבועיים מאז התגלגלה העיר — ו־בעיקבותיה המדינה כולה — מצחוק, עם גילוי סיפור־אהבתם של „הרב־פקד והצנח־נית" (העולם הזה 2018), ועדיין לא הספיקו הכל להתאושש — והנה החל מתרחש רצף־אירועים מהיר ומרתק, שאיים להעמידו בצל, ובאותה עיר עצמה.

דקות אחדות קודם שיצא את ביתו, התדפקו על דלתו של אשר שרון הצלם פטר פן (סטפנסקי), והכתב מאיר דורון, אנשי העולם הזה. הם ביקשו לשמוע מפיו, את גירסתו לגבי סיפור־האהבה שלו עם הזמרת ליאת פאר. הוא טרק את הדלת בפניהם.

אך הם לא ויתרו. כאשר יצא בדרכו לעבודה, לתחנת־המישטרה, שבצפונה של העיר, ברוכבו על אופניו ברחובה הראשי, החל צלם העולם הזה מצלם אותו. הסמל, שהיה לבוש בגדים אזרחיים, הוכיח עצמו כשוטר עיברי אמיץ. בסוכנו בידיו על פניו, כסגולה נגד עדשת־המצלמה, החל רודף אחרי פטר ומיידה בו אבנים ושיברי־לבנים שליקט מצידי הכביש. הכתב והצלם לא התקרבו אליו, אלא כדי שני מטרים בלבד.

כל אותה עת המשיך פטר, הצלם, להציח את השתוללותו של סמל־המישטרה. כאשר פנה הסמל, על אופניו, לסימטה צד־

„המירדף" אחרי הסמל

במישטרת רחובות הואשמו כתב וצלם **העולם הזה** בעריכת מירדף אחר סמל־המישטרה אשר שרון. את ההאשמה העלה הסמל עצמו, שהיה עד יחידי למירדף. קודם־לכן האשים את כתב וצלם **העולם הזה** בתקיפתו, ורק מאוחר יותר גובשה במישטרה ההצעה להאשימם בגרימת תאונת־דרכים, ובהתנהגות פרועה במקום ציבורי.

בצילומים ניתן לראות בבירור את סמל שרון, רוכב על־גבי אופניו, כשהוא מסוכך בידיו על עיניו ופניו. לאחר־מכן החליט הסמל להסתתר מאחרי מיטפחת, ולבסוף בחר בגיגית, שמצא באחת החצרות. ואחרי ש„תפס" טרמפ במכונית **סובארו**, נותרו אופניו המיותמים בחצר אחד הבתים. הכתב והצלם הואשמו, באחד השלבים, גם בגניבת האופניים האלה. רק אחרי שנזכר הסמל היכן הוא השליך את אופניו, בוטלה ההאשמה המגוחכת הזאת.

באהבה, אך יש ולהכות עיתונאים

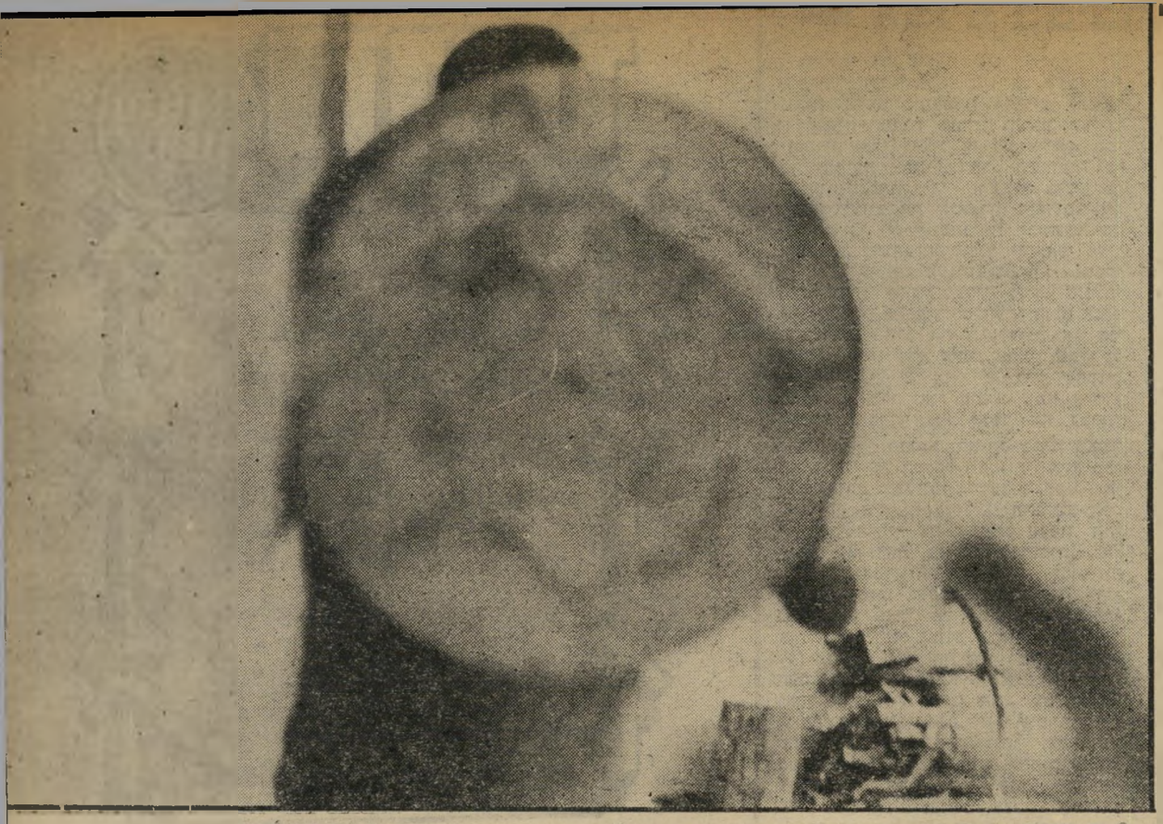

דית, „תפס" פטר טרמפ במכונית סובארו אדומה, שבה נסעה חבורת־צעירים. במהרה איתר את הסמל שרון כשהוא מסתתר בחצרו של בית, מאחרי גיגית גדולה. שרון הזדקף מעבר לגיגית והחל צועק: „אני שוטר! אני אעצור אותך על הצילומים האלה!" אחר השליך את הגיגית, וחידש את התקפות־האבנים שלו. הוא רץ אחרי הצלם ברחוב, נופף באגרופיו וקילל ללא־הרף, למשוש־ליבם של העוברים־והשבים.

משנוכח כי לא יצליח להתמודד עם כוחות־הריצה של צלם המערכת, הורה לצעירים שבמכונית הסובארו, שצפו במחזה, להסיעו לתחנת־המישטרה.

„אהבתי אותו והוא אותי!"

השתוללותו התמוהה, לכאורה, של סמל־המישטרה היה, כך הסתבר, בסיס מוצק למדי. סיפור אהבתם של הזמרת המתחילה (תקליטון אחד) ליאת פאר (ספר), בת ה־20, תימניה ילידת שכונת שערייים וגרושה טרייה, ושל הסמל אשר שרון (35), נשוי ואב לשניים, הוא סיפור סייטון־פלייס קלאסי שיש בו הכל: משולש

כשהוא מסתתר מאחרי ג'ג'ית צעק סמל־המישטרה אשר שרון לעבר צלם „העולם הזה": „אני אעצור אותך!"

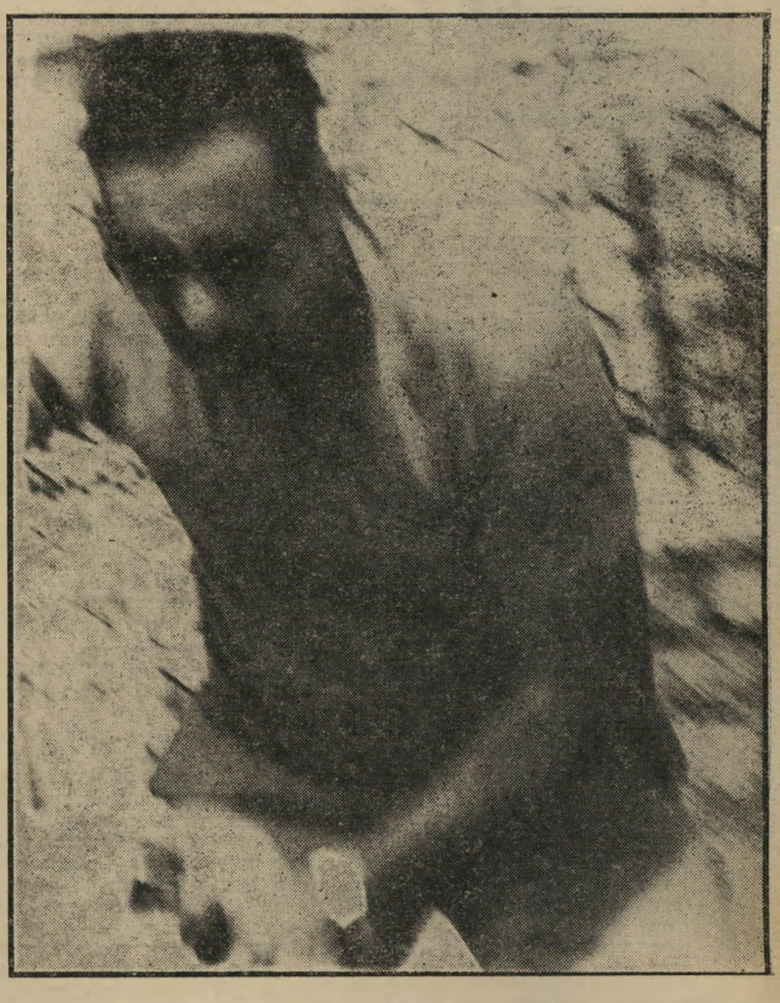

ניצחי, ניסיונות־התאבדות, סצינות קינאה, מיכתבי אהבה ושינאה — הכל בכל. וכל צד בו מכחיש, כמובן, את גירסתו של הצד האחר.

סיפרה ליאת לכתב העולם הזה, מאיר דורון: „הכרתי את הסמל אשר שרון לפני חצי שנה, כשנלקחתי לחקירה במישטרה. מישהו, שהייתי חברה שלו בעבר, האשים אותי שניפצתי את חלון מכוניתו. הסמל שרון חקר את המיקרה. למחרת החקירה הוא הופיע בביתי, והביא לי את תעודת־הזהות שלי שנשארה במישטרה. חזמנתי אותו להיכנס, והתחלנו לשוחח.

„מצבי הנפשי היה קשה באותה תקופה. אחרי גירושי מבעלי הראשון ניסיתי להתאבד כמה פעמים, ושכבתי זמן רב בבית־החולים קפלן ברחובות, ובבית־שיקום ליד נס־ציונה. מצאתי בו, בשוטר, את הביטחון שלו הייתי זקוקה, והתאהבתי בו.

„התחלנו להיפגש בגלוי. כשהוא עבד במישמרת־לילה, הייתי נוסעת איתו בניידת. ידעתי שהוא נשוי, אבל אהבתי אותו וגם הוא אהב אותי. הוא הבטיח לי, לכשאסיים את הליכי־הגירושין שלי מבעלי ואהיה פנויה, הוא יתגרש ויתחתן אתי. המשכנו להיפגש למרות האיומים של בני משפחתה של אשתו. בגללו פרץ ריב גדול ביני, יחד עם הורי, לבין משפחתה. אבל אני בטוחה שהוא אהב אותי כל הזמן.

„הצרות התחילו לפני חודשיים בערך. הוא החליט להתפטר מהמישטרה. כך, לפחות, הוא אמר לי. כולם ידעו שאני המאהבת שלו, והוא סיפר שבמישטרה לחצו עליו בגללי. חוץ מזה, הוא הפסיק להיות מפקד־מישמרת. הוא הוזמן אל סגן־ניצב מגשה גולן, סגן־מפקד נפת־המרכז, ואני באתי איתו לשם. אחר־כך הוא סיפר לי שהבטיח לגולן להיפטר ממני. אבל המשכנו להיפגש, והוא נשאר במישטרה.

„בחודש ינואר הוא התחיל לשלוח לי מיכתבים, והאשים אותי שאני בוגדת בו, כביכול. חשבתי שהוא רוצה להוכיח לעצמו שאני עדיין שלו, והחזרתי לו אותם. הוא גם רצה שנברח לאילת. רק העבודה הפריעה לו. בילינו חודשיים נפלאים ביחד. אבל לפני כחודשיים, הרגשתי פיתאום שמשהו לא בסדר איתו. פעם היה בא לפגישות שקבענו, ופעם לא. למרות שהוא הסביר לי שאנחנו צריכים להמשיך להיפגש בשקט עד שיחזירו אותו לתפקידו הקודם, כמפקד־מישמרת, לא יכולתי לעמוד בלחץ.

„ניסיתי להתאבד. לקחתי כדורים ויצאתי לרחוב. מה שקרה אחר־כך אני זוכרת רק כמו תמונות קטועות מסרט. סיפרו לי שקראתי את האינפורמציות שאליהן חיברו אותי בבית־החולים קפלן, וברחתי. בבית־החולים גם אמרו לי שאני בהריון. הייתי בפאניקה. רציתי ישר לתחנת־המישטרה, ולא מצאתי אותו, אז רצתי אליו הביתה. כשנכנסתי לשם, ואני הייתי אצלו כבר הרבה פעמים בעבר, הוא היכה אותי. הוא גילגל אותי

(המשך בעמוד 36)

השוטר תוקף

את צלם **העולם הזה** פטר פן, שצילם אותו, לאחר מכן היכה את כתב **העולם הזה** מאיר דורון. בשעה שהגיע בניידת־מישטרה, כדי לעצור את הכתב והצלם, צעק לעבר השוטר הנוסף, שהיה איתו: „לירות בו! צריך להרוג אותו!" גם חברי השוטרים, בתחנת־המישטרה ברחובות, איימו על הכתב והצלם, ואפילו בנוכחותו של מפקד מישטרת רחובות, אליעזר גרייבר.

הבוס

מפקד מישטרת רחובות, רב־פקד אליעזר גרייבר. „אני הקרבתי למען המדינה!" צעק על כתב **העולם הזה**. „ואתם מרשים לעצמכם יותר מדי!" הוא השמיע דברי שינאה ואיומים.

אבנים בביבר הזקוקית

(המשך מעמוד 29)

מוסקו, שחקן ותיק, נשוי ואב לשני תי־נוקות, שיחק בתיאטרון הילדים והנוער שבהנהלת אורנה פורת, והוזמן על־ידי יוסי יזרעאלי להציל לו, אס־או־אס, תפ־קיד במחזה אמא קוראז'. השמועות ב־הבימה מספרות, כי יזרעאלי ביקש מ־מוסקו לעזוב את תיאטרון הילדים, תוך הבטחה כי יועסק בהבימה, וכשעשה כן, קיבל את מיכתב־הפיטורין. יזרעאלי מצי־דו, מכחיש את העניין, וטוען: „מוסקו הוא שחקן שאני מעריך מאד. הזמנתי אותו לשחק בתפקיד, שלדעתי הולם אותו. הוא רצה לעזוב את תיאטרונו, אך אני הזהרתי אותו שלא ימהר, מכיוון שבלהקה הקבועה של הבימה יש לי שחקנים רבים בני־גילו ואני חושש שמא איאלץ לפטרו. מוסקו עצמו יאשר את דברי."

אך מוסקו, מסתבר, לא רק שאינו מאשר את דבריו של המנהל האמנותי, אלא מכ־חיש אותם מכל־וכל: „שבוע לפני ה־פרמיירה של אמא קוראז' הוא בא אלי, וביקש שאחליף את שמוליק עצמון. התי־קבלתי בהבימה בזרועות פתוחות. שי־חקתי בתיאטרון־הילדים בבוקר, ובהבימה בערב. הבנתי שהמצב לא יכול להי־משך כך, באתי אל יזרעאלי ושאלתי אותו: ,מה דיני בעונה הבאה?' הוא אמר לי: ,בעוד כמה חודשים אהיה יותר חכם,' והוא אומנם בא אלי במועד הנקוב, ואמר לי: ,לך, חתום חוזה עם המנהל האדמיניסטרטיבי, שמוליק עומר.' הוא היה בשבילי סמכות עליונה. וכשאורנה פנתה אלי וביקשה ממני לחתום איתה, אמרתי: ,סליחה, אני לא פנוי.' וכך הפ־סדתי את מקום־עבודתי אצלה.

„יש בהבימה 20 שכירים, שמתוכם בחר לפטר שמונה. וזה אומר שהם האנשים הפחות־נחוצים או הפחות־טובים, וזכותו לחשוב עלי כעל הכי פחות טוב. אלא שזה לא קרה לי עד היום, ואני לא מרשה לאף אחד להתייחס אלי כך. הוא פגע בי אישית! הוא יכול להגיד לי גנב, רוצח, רמאי, אני לא איעלב. אבל להגיד לי שאני לא כישרוני? זה לחקוע לי סכין בגב! דויד לווין ועומרי ניצן רוצים אותי בתוקף, אבל הוא הוציא אותי בגלל בעיות תקציביות, ולקח במקומי את צמד חומה ומגדל. בז'אנר שלי קיימים אברהם רונאי, יהודה אפרוני וברוך דויד. יש להם זכויות לפני, והם שחקנים טובים. אך מה יקרה אם הם לא ירצו לקבל את אחד התפקידים שמועיד להם יזרעאלי? מה הוא יעשה? איזה עלבון זה לקחת מפח־האשפה את החתול המת, ולסתום חורים! הוא מתייחס אל השחקנים כאילו היו בשוק־עבדים. כל התירוץ הזה של צימצומים הוא פורים־שפיל. הוא מפטר, ולוקח שח־קנים אחרים ,במקום'. ויחד עם זאת, אני לא מקנא בו."

השחקנית אביבה מרכס עדיין ב־הלם. האשה הבלונדית העדינה ויפת־המראה, שבאה מאנגליה, אינה מאמינה כי פוטרה. הבמאי עומרי ניצן רוצה בה לתפקיד מרכזי במחזה כובע־הקש האי־טלקי, והיא פחדה שפירסום הפיטורין יגרום לכך שלא תקבל את התפקיד. היא מאמינה שפיטרו אותה רק כדי שלא לתת לה קביעות. „זה הכל עניין אדמיניס־טרטיבי, הם יחזירו אותי," אמרה בעצ־בנות ניכרת. „בעוד שלושה חודשים אשחק בכובע־הקש האיטלקי. אילמלא הורידו את חלום ליל קיץ, לא היו מפטרים אותי. שיחקתי שם את טיטאנה. אני מסרבת להתראיין," פסקה.

„נשארתי עם הלשון בחוץ!"

כ עבור שעות אחדות, שינתה דעתה. ביקור במישרדי הבימה הבהיר, סו־פית, כי למרות רצונו העז של עומרי ניצן שהיא תשחק בכובע־הקש האיטלקי, היא לא תקבל את התפקיד. אביבה מרכס, המחזיקה בביתה תיק עב־כרס של בי־קורות מצויינות, מפוטרת מהבימה. בביתה המרווחה בטוב־טעם, בצפון תל־אביב, היא יושבת בכורסה בסיגנון לואי ה־17, אשה יפה שקשה לאמוד את גילה. עיניה כחו־לות־בהירות ועור־פניה חלק. בקול שקט ותרבותי היא אומרת: „אני לא מבינה מה הולך פה, אחרי הביקורות הנפלאות שקיבלתי, על התפקיד הראשי שעשיתי ב־על קלות־דעת וצביעות, אחרי שכתבו ש־אני מצויינת, אחרי שהוחלט שאני אשחק תפקיד כל־כך מרכזי בהצגת־יוקרה כמי חלום ליל־קיץ, הוא מפטר אותי! כמה פע־מים הוא הביע באוזני את הערכתו לי כשחקנית. אני לא מבינה איזה ג'ק נכנס לו לראש.

„אני חושבת שהוא פשוט פוחד משח־קנים מיקצועיים. הוא מסתדר הרבה יותר טוב עם שחקנים צעירים, שהם עדיין חצי־סטודנטים. לאלה הוא יכול להס־תכל בעיניים בביטחון. לנו, השחקנים ה־מיקצועיים, הוא מדבר אל האף, ותמיד בקול היסטרי ועצבני. אני זוכרת, ש־כשהסתבר לו שאני בוגרת האקדמיה ה־מלכותית לאמנות התיאטרון בלונדון, הוא נדהם. נדמה לי שזה אפילו הבהיל אותו. אין לי בעיות איתו, כמו לשחקנים רבים אחרים. אני פשוט נכנסת אליו לחדר ואומרת לו מה אני חושבת עליו.

„פגשתי אותו היום בתיאטרון, אמר־תי לו שרוצים לראיין אותי בשביל הע־תון, ושאלתי אותו מה עלי לתגיד, לפי דעתו, מדוע הוא מפטר אותי. הוא הביט בי בעצבנות, ותוך כדי הליכה אמר: ,כן, אני יודע שרוצים לראיין. העיתונאים ה־אלה תמיד מחפשים את הגועל־נפש.' הבטתי לו בעיניים, ואמרתי לו: ,נכון, זה באמת גועל־נפש. אני פשוט עדיין לא מאמינה שפוטרתי. נדמה לי שכל זה חלום רע. כשאני חושבת שהם צריכים עכשיו לחפש, בשביל כובע הקש, שחקנית שדו־מה לאביבה מרכס, בזמן שיש להם אותי פנויה זה כואב, כואב מאד.

„כשאני רואה את שמה של שחקנית צעירה מופיע ברשימת המשתתפים בהצגה מסויימת, במקום שמי, אני רוצה לבכות. כשעבדתי בהבימה, עבדתי על משכורת־רעב, מפני ששחקנים מרוויחים בדיחה של

מנהל יזרעאלי
„אני מחבב ומכבד..."

משכורת. נסעתי באוטובוסים, לא קניתי בגדים, אבל לא היה איכפת לי. אני שח־קנית רצינית. סירבתי להצעות מפתות של תיאטראות מיסחריים. אני שחקנית של תיאטרון רפרטוארי, אני אוהבת להיות חלק מקבוצה. וכעת אני בחוץ. אני כל־כך המומה ומיואשת, שאני אפילו מעלה בדעתי את האפשרות לחזור לאנגליה. חב־רים אומרים לי: ,איך הוא יכול לעשות לך את זה?' מבקרי־תיאטרון ועיתונאים לא מבינים מה הוא עשה. אבל זה לא משנה את העובדה שאני נשארתי עם ה־לשון בחוץ ועם מיכתב־פיטורין ביד."

„זה לא פיטורין!"

ך אכן, פיטוריה של אביבה מרכס הדהימו את השחקנים יותר מפיטוריו של כל שחקן אחר. יוסי יזרעאלי, בשיחה עם העולם הזה, סירב להתייחס אל פי־טוריו של כל שחקן בנפרד, בטענה כי הדבר יפגע בשחקנים יותר משיועיל להם. אך כשלא יכול עוד להתחמק, היה מוכן לומר כי הוא מעריך מאד את אביבה מרכס כשחקנית, וכי פיטוריה לא היו אמנותיים אלא תקציביים, מכיוון שכפי שהוא רואה את הרפרטואר של העונה הבאה, לא יימצא לה במיסגרתו תפקיד מתאים. הוא שכח, משום־מה, את התפקיד בכובע הקש.

תחיה שמואלי סירבה להגיב על פיטו־ריה, אם־כי המקרה שלה ברור. תחת־התקבלה לתיאטרון השחקנית לבנה פינ־קלשטיין, שחזרה מארצות־הברית, ושנתו־ניה החיצוניים דומים מאד לאלה של

ספורט טוטו

השבוע
מינימום הפרס הראשון
חצי מיליון ל"י

מינימום כלל הפרסים
מיליון ל"י

יום ח' — המועד האחרון למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

Mango

„הצעות שקשה לסרב להן"...

תקליטי השבוע	מחיר רגיל	מנגו
אירוויזיון 76	48	39.90
תקליטה הסקסי של דונה סמר	48	39.90
כורת צפוף באוזן	48	39.90
האבנים המתגלגלות	48	39.90

תקליטי חוץ — הגיעו משלוחי ענק
לד זפלין * אלטון ג'ון * ריק וויקמן
בנוסף מבחר משגע של תקליטי חוץ החל מ־29.90 ל"י.

זוגות חנישאים — השכרת מוסיקה זכי כים

בתקליטי מנגו
* ייעוץ והשמעת תקליטים ללא הגבלה. * משלוחים בגובינא לכל הארץ. * השכרת מערכות לחתונות ומסיבות. * אירגון תערוכות, השמעה ומכירת תקליטים בקיבוצים, מושבים ומוס־דות. * תלושי שי.

על כל קניה של 12 תקליטים, 1 חינם.

* רח' האלוף דוד 2 רמת חן
טל. 768178
* כבר מסריק 14 תל אביב
טל. 221986

האמת מאחרי מותו של האיש החזק

בחברת־הענק הממשלתית לבניין „שיכון ופיתוח"

שחלה את עצמו על העץ המפורסם בקיסריה

שני חברי קיבוץ שדות־ים, שהיו בדרכם מתמשק לכיוון תל־אביב, ביום חשני שעבר, נדהמו: ב־צומת קיסריה וחכביש הישן חיפה—תל־אביב, על העץ המפורסם הניצב בדיוק בצומת — עץ המתווה תחנת־טרמפים בלתי־רישמית למבקשים לנסוע אל חווילות של קיסריה, לאור־עקיבא או לשדות־ים — התנודדה גופת גבר.

הקיבוצניקים מיהרו לעבר העץ, והורידו את הגופה התלוייה. מבט חטוף גילה להם כי הגבר, בן ה־50 לערך, תלה עצמו בחולצתו־שלו, וכי המעשה בוצע שעות רבות קודם־לכן. הגופה היתה כבר קרה. ליד הגופה היה מונח תיק מישרדי, שבו נמצאו מיסמכים של חברת שיכון ופיתוח ושל הבנק לשיקום ולמלאכה. ליד המיסמכים, בתא נייפרד בתוך התיק, היו שני תפוחי־עץ עטופים בעטיפה פלסטית.

אותה שעה היתה צמרת חברת־הבנייה הממשל־תית הגדולה, חברת שיכון ופיתוח, עסוקה בחיפושים בכל רחבי הארץ. מכוניות של מנהלי־החברה יצאו מתל־אביב דרומה וצפונה. מכונית אחת נסעה לאש־קלון, אחרת לכיוון חיפה, ומכוניות נוספות ערכו חיפושים בבתי־מלון בתל־אביב.

בשעות־הצהריים המוקדמות הגיעה הידיעה ל־מישרד, והחיפושים הופסקו: גופתו של מי שהיה היה זה אחרי שהגיע מיכתב עלום־שם למישרד מבקר־המדינה, ובו הואשמו שלושה מקידים בכירים ברכישת דירות לבני־מישפחותיהם — דירות שלא היו מיועדות להם — במחירים נמוכים מהרגיל.

השם הראשון שנקב בו היה שמו של יושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת שיכון ופיתוח, יוסף שרון, מי שחיה מנכ"ל מישרד־השיכון. השם ה־שני היה זה של יצחק בהרב, יועץ החברה, העובד ב־שיכון ופיתוח על־פי חוזה מיוחד, בתפקיד שנראה מיסתורי. דוברת החברה לא ידעה להגדיר באיזה עניינים, בדיוק, מייעץ בהרב, ורק הודתה כי אין לו חדר במישרדי החברה בקרייה בתל־אביב. השם ה־שלישי היה מנשה רוזן.

מבקר־המדינה החל חוקר בפרשה, ואף דרש הסברים משר־השיכון. ההסברים שניתנו לאברהם עופר היו, שחדירות לא ניקנו עבור השלושה אלא עבור בני־מישפחותיהם. שרון הודיע שלא הוא קנה את הדירה אלא בתו, ואילו מנשה רוזן הודיע כי הדירה נרכשה על שם בנו.

הדירות, שניקנו מן הקבלן תפרטי, משה גרובר, על־ידי שיכון ופיתוח, עבור עולים, בסוף שנת 1973, הוצעו למכירה חופשית, בגלל היעדר ביקוש מעולים חדשים. כך אירע שכל אחד מהשלושה רכש דירה בת 110 מטרים מרובעים בהרצליה, בסכום הנמוך של 85 אלף לירות.

התשובות של שיכון ופיתוח ושר־השיכון תניחו, כנראה, את דעתו של מבקר־המדינה, אשר ראה בעצם רכישתן על־ידי שלושה פונקציונרים של החברה, „מעשה טיפשות" — כפי שחודה אחר־כך מנכ"ל שיכון ופיתוח, אברהם כהנוב — ולא מעשה־שחיתות. אולם רוזן היה שרוי במתח רב לקראת פירסום דו"ח מבקר־המדינה, באותו יום שבו שם קץ לחייו, ולא ידע אם המבקר יכלול את פרק שלושת הדירות בדו"ח שלו, או לאו. רוזן החליט לחקדים רפואה למכת הדו"ח, ממנה חשש, והתאבד ביום פירסום הדו"ח. צחוק הגורל הוא, שהמבקר לא כלל בדו"ח שלו את הפרשה.

ידידיו בשיכון ופיתוח יודעים לספר, כי הצעד ה־ראשון שעשה רוזן בעקבות הפרשה היה להתפטר מתפקידו חרם. „אני עייף, ואין לי יותר כוח לעבודה חזו," נימק את בקשתו להתפטר. ואומנם, שבועיים לפני מותו יצא לחופשת־התפטרות מהחברה. יום קודם מותו כבר החל עובד בתפקידו החדש: מנכ"ל הבנק לשיקום ולמלאכה, חברת־בת של בנק טפחות. למרות שכאן חיה מנכ"ל, בעוד שבתפקידו חקודם חיה סמנכ"ל בילבד, חיתה זו ירידה תלולה בדרגה. חברת שיכון ופיתוח היא חברת־ענק, והאיש ששלט על מערכת השיכון ופיתוח: „איש בעל נשמה נהדרת, פתוח ומוכן לעזור לכל אחד." הוא חי חיים שקטים ומאורגנים להפליא. כולם זוכרים כיצד מדי־יום, בשעה 10 בבוקר, היה שולף מתיקו שני תפוחי־עץ שחביא מחבית, מקלפם באיטיות ואוכל אותם בטיכסיסי ממש. שני התפוחים שנותרו בתיק שנמצא ליד גופתו, היו האחרונים, שאותם לא הספיק לאכול.

שיחזור שנערך לאחר מציאת הגופה גילה כי ביום הראשון, יום לפני המוות, הוא נסע במכונית הלאנצ'יה שלו מתל־אביב לכיוון חיפה. ליד קיבוץ מענן מיכאל התפוצץ צמיג במכוניתו, והוא פנה לעזרת המוסך של הקיבוץ. לאחר שהוחלף הצמיג, ביקש רוזן מן העובדים במוסך שיסיעו אותו לתחנת־האוטובוסים: „אין לי כוח לנהוג אחרי הפיצוץ בגלגל," הסביר להם. הוא ירד מהאוטובוס, שהמשיך לתל־אביב, בצומת קיסריה, ושם התאבד.

בשבוע שעבר היתה אמורה להיערך מסיבה גדולה לכבוד רוזן, ביוזמתו של מנכ"ל שיכון ופיתוח, כחנוב. חוכנה רשימת מוזמנים, ומסמר־המסיבה היה אמור להיות דיבורי־ברכתו של כחנוב לרוזן. ביום השלישי ה־אחרון נערכה חלווייתו של רוזן. המשתתפים בחלוויה היו, רובם, אותם אנשים שחופיעו ברשימת חמוזמנים למסיבה. את ההספד נשא מי שחיה צריך לברך ב־מסיבה: מנכל שיכון ופיתוח, אברהם כחנוב.

בעל נשמה נהדרת

רב עזיבתו, כשחבחינו ידידיו בדיכאון העמוק שבו הוא שרוי, חשבו שמקורו בעצם הפרישה מן התפקיד חרם. „ממלא מקומך, ישראל שחם, עוד לא נכנס לתפקידו," אמר לו ימים ספורים לפני מותו מזכיר החברה, יצחק אלון. „אתה עוד יכול להתחרט ולהישאר בחברה." רוזן דחה את ההצעה. כיום, יש כאלה חטוענים כי אילו היתה ההצעה מגיעה ממנכ"ל החברה, כחנוב, או מיושב־ראש מועצת־המנהלים שלה, שרון, ייתכן שרוזן היה מקבל אותה, ונשאר בתפקידו.

דווקא יום קודם מותו, ביום הראשון שעבר, היה רוזן שרוי במצב־רוח מרומם. כשראו זאת, חשבו עובדי החברה כי דיכאונו חלף, ונזכרו באימרתו המפורסמת של רוזן, בכל פעם שהיה נתקל בקושי: „אם עברתי את השואה בגיל 12, אני יכול להתגבר על כל בעייה."

רוזן, ניצול השואה, היה, כפי שמגדירים אותו חברו

מיכתב עלום־שם

ק המקורבים ביותר אל רוזן ידעו, כי בשבועות האחרונים היה האיש שרוי בדיכאון עמוק. ל־אחרים נדמה היה כי אין — ולא יכול להיות — אדם מאושר ממנו. משך שנים רבות עבד רוזן, שהיה בן 52, בחברת שיכון ופיתוח, בהגיעו לדרגה הבכירה של סמנכ"ל לענייני כספים; הוא נודע כאיש־חזק, שעל־פיו יישק דבר בחברה. חיי־המישפחה שלו היו מאושרים.

למרות היותו פקיד בכיר טרוד וסוס־עבודה, הקפיד רוזן משך כל השנים לנסוע, מדי יום ביומו, לביתו שבגיבעתיים, אל רעייתו פרידה ושני בניו: עודד, חמשרת עתה בצה"ל, וגבי בן ה־16. מדי יום, בשעה חמש אחה"צ, בדייקנות של שעון, היה נועל את דלת מישרדו ונוסע הביתה. רוזן היה אדם שלא הירשה לעבודתו לחבל ולחפריע לחיי־המישפחה שלו. אולם לפני חודשים אחדים אירע משבר בחייו.

התאבדות בגלל הביקורת

האיש־החזק בחברת שיכון ופיתוח, סמנכ"ל החברה ומנהל מחלקת הכספים שלה, מנשה רוזן, היתה זו שנמצאה תלוייה על העץ חמפורסם שבקיסריה.

בעל נשמה נהדרת

שיחזור שנערך לאחר מציאת הגופה גילה כי ביום הראשון, יום לפני המוות, הוא נסע במכונית הלאנצ'יה שלו מתל־אביב לכיוון חיפה. ליד קיבוץ מענן מיכאל התפוצץ צמיג במכוניתו, והוא פנה לעזרת המוסך של הקיבוץ. לאחר שהוחלף הצמיג, ביקש רוזן מן העובדים במוסך שיסיעו אותו לתחנת־האוטובוסים: „אין לי כוח לנהוג אחרי הפיצוץ בגלגל," הסביר להם. הוא ירד מהאוטובוס, שהמשיך לתל־אביב, בצומת קיסריה, ושם התאבד.

בשבוע שעבר היתה אמורה להיערך מסיבה גדולה לכבוד רוזן, ביוזמתו של מנכ"ל שיכון ופיתוח, כחנוב. חוכנה רשימת מוזמנים, ומסמר־המסיבה היה אמור להיות דיבורי־ברכתו של כחנוב לרוזן. ביום השלישי ה־אחרון נערכה חלווייתו של רוזן. המשתתפים בחלוויה היו, רובם, אותם אנשים שחופיעו ברשימת חמוזמנים למסיבה. את ההספד נשא מי שחיה צריך לברך ב־מסיבה: מנכל שיכון ופיתוח, אברהם כחנוב.

„במשכורות אני חוסך מיליון!"

„א מעבר לזה, אני חייב לציין שיש משהו בזרימה האנושית שהוא תמיד חיובי. אסור לדרוך במקום אחד, צריך להחליף. אני צריך לחשוב לטווח רחוק, אם אני יכול להרשות לעצמי לש־מור על כישרונות צעירים, שאולי היום הם לא טובים, אך יניבו פירות בשנה הבאה. יש קושי מסויים להגיד לשחקן מסויים: ‚אתה אומנם צעיר שהוכיח את עצמו, אך יש בתיאטרון צעיר שעדיין לא הוכיח את עצמו, אבל ברור לי שהוא הרבה יותר טוב ממך. מובן שיחד עם השיקולים התקציביים היו קיימים גם שי־קולים אמנותיים. אילו הייתי יכול, כל־כלית, לשמור על השחקנים שפוטרו, לתת להם צ'אנס יותר ארוך, הייתי עושה את זה. אבל התקציב שלי, כמנהל אמנותי, צוות הקיים. אני מבין את המרירות והכאב של השחקנים שפוטרו. אילו יכול־תי, הייתי מסביר מעל דפי העיתון מדוע פוטר כל אחד ואחד מהם, אך אינני יכול. אלה הם דיני נפשות, דברים עדי־נים מאד.

יזרעאלי עצמו ניאות להקדיש זמן לרא־יון, למרות היותו עסוק בחזרות אחרו־נות על אורייב העם לאיבסן, שאותו הוא מביים, ואמר כצפוי: „אני לא קורא ל־תופעה הזאת פיטורין. אנשים עובדים על חוזים שנתיים, וכשמסתיימת העונה הם מסיימים את עבודתם בתיאטרון. אני מנסה ליצור להקה עם השחקנים הטובים ביו־תר. את כל השחקנים שפוטרו אני מחבב ומכבד, אך הם חייבים לדעת שאני נתון תחת חרב־התקציב, אם בשנה שעברה פי־טרתי עשרה שחקנים ולקחתי עשרה אח־רים במקומם, הרי השנה פיטרתי שמונה ולקחתי אחת, וזאת עובדה. משכורת ממו־צעת של שחקן עולה 65 אלף לירות ב־שנה. על־ידי הפיטורין, פלוס קיצוץ אמ־נותי, אני חוסך בסביבות מיליון לירות.

„זה לא היה קל. הדברים נעשו בכא־בים איומים, והשיקול הסופי היה מיסח־סדום. אילו יכולתי, הייתי מחדש את ה־חוזה עם חלק הגדול מן השחקנים שפוט־רו. עברו עלי שבועות של לבטים. גי־סיתי למצוא דרך, לברר אפשרויות, לרי־אות אם אוכל, בכל־זאת, לשמור על ה־הגדול, התחילו לדבר על פיטורים. ראי־תי שאני לא עושה שום דבר, והבנתי שאני הולכת."

דליה גור, שהחליפה את אפרת לביא בעל קלות־דעת וצביעות, ושגילמה גם תפקידי־מישנה אחרים, טוענת כי למרות פיטוריה היתה עוזבת במילא. יזרעאלי אי־שר כי דליה הקלה על חיין כשביקשה ללכת בעצמה, אך לא הכחיש כי היה מפטר אותה במילא.

נורית לוטן היא בוגרת בית צבי, בת 26, שצורפה ללהקה אחרי שיזרעאלי בחן אותה, ויש לה מה לומר: „לא איכפת לי, בעצם, שפוטרתי. הייתי עוזבת בין כה וכה. יש דברים שיותר מעניינים אותי, כשחקנית, מאשר להיריקד בהבימה. אני רק יוצאת נגד הקו של יוסי. אני חושבת שהוא טועה באופן שבו הוא עובד עם שחקנים צעירים. אני יכולה לנחש מדוע הוא פיטר אותי, זה דבר אישי, ואני עדיין לא רוצה לדבר עליו. אני לא מאמינה שזה עניין של חוסר־תקציב, כמו שהוא מנסה לתרץ. פיטורי השחקנים לא יפתרו את בעיות התקציב. במשך השנה שהייתי בתיאטרון לא העבידו אותי בכלל. לא עשיתי כמעט כלום, והרווחתי 1500 לירות לחודש, ברוטו. ממשכורת כזאת קשה לח־יות. לפני כמה חודשים התחיל הפחד הוא 13 מיליון לירות, ומתוכם תקציב ה־משכורות הוא 10 מיליון. אמרו לי: למה אינך חוסך בתיפאורות, בתילבושות? ובכן, חסכתי, והגעתי לחיסכון של 130 אלף לירות בסך־הכל. ואילו במשכורות, כאמור, אני חוסך מיליון לירות."

וכך נוצר מצב אבסורדי: אם בזמנו של שמעון פינקל, קודמו של יזרעאלי בתפ־קיד, נטען נגדו כאילו אינו נותן הזד־דמנות לצעירים, הרי היום טוענים שיז־רעאלי נותן הזדמנויות רבות מדי לצעי־רים ופחות מדי לוותיקים. רבים חולקים על זכות־הווטו שלו, על בחירת הרפרטואר, על דרכי־הפיטורין שלו ואופן־עבודתו. אך כדרכם של שחקנים, הם מסרבים לומר את הדברים בקול רם ומעל דפי העיתון. הם מסתודדים ומתלחשים בחדרי־חדרים וכששואלים אותם לעניין, הם מסרבים להשיב.

אולי משום כך אין יוסי יזרעאלי מת־רגש מן המהומות שהוא מעורר, ואומר: „מדובר פה בשישה חודשים ראשונים מתוך שלוש שנות קדנציה. אינני רוצה להעיד על עיסתי, אך בתקופה כזו קצרה קרו פה המון דברים." ואם הוא מתכוון לזרימה האנושית, לחילופי־שחקנים ולתק־ציב צוברי־גירעונות — כאן, לפחות, הוא צודק.

הכוחות המזוינים

(המשך מעמוד 33)

במדרגות, וצעק אל אשתו, כינרת, שתרתיח מים ותשפוך עלי.

„מצאתי את עצמי זרוקה בחדר־המדרגות, רועדת ורטובה. אשר הזמין ניידת, ולקחו אותי למישטרה. הוא האשים אותי ששברתי את דלת ביתו, ואז גררו אותי בכוח לניידת והכריחו אותי, בתחנה, ל־חתום על משהו. למחרת הלכתי שוב אל ביתו, כי בלילה הקודם שכחתי שם את הצעיף שלי. הוא היה עם אשתו, שהתחילה לצעוק עלי ולקלל אותי בערד שפעם, ב־עבר, היא הציעה לי שגעור שלושתנו יחד. אשר היכה אותי, ושפך עלי מים.

„ברחתי משם. חזרתי הביתה, נגעלתי ב־חדרי ולקחתי כדורים. מצאו אותי כמעט מתה, ולקחו אותי שוב לקפלן. אחרי ש־התעוררתי רצתי החוצה, לקחתי מונית ו־נסעתי אל סגן־ניצב גולן, ברמלה. ביקשתי להגיש תלונה נגד אשר על המכות ועל המים ששפך עלי. סיפרתי לגולן את הכל.“

„אני אהרוג אותך!“

את גירסתו־שלו על פרשת־האהבה סירב אשר שרון למסור, ואז פרץ בהשתוללותו האלימה המפורסמת. אחרי שנמלט שרון לתחנת־המישטרה, ניגש פטר, צלם העולם הזה, אל המקום שבו השאיר הסמל את אופניו המיותמים, וצילם אותם. הכתב, מאיר דורון, המתין כל אותה עת במרחק־מה ממקום־ההתרחשות, במכוניתו.

ובאותה שעה נכנסה מישטרת רחובות להילוך גבוה. למקום הגיעה ניידת. נתן איתה הסמל שרון, הפעם במדים, ולידו ישב שוטר נוסף. שרון גרר את מאיר דורון (תצלם עדיין צילם בחצר), משך בשערו והשליכו לניידת. תוך כדי כך נפ־צע חכתב בזרועו השמאלית ובלחיו ה־ימנית. „אני אירה בך! צריך לירות בו! להרוג אותו!“ צעק שרון, שאיבד כל שליטה על עצמו. עדי־הראייה הרבים ש־ראו כיצד היכה את הכתב, סיפרו אחר־כך כי שרון ידוע במישטרת רחובות כ„חשו־טר המכה.“ גם נוסעי מכונית הסובארו העידו במישטרה: „השוטר תקף את הצלם. לא היתה שום תקרית בין הכתב והסמל.“

כאשר נשאל שרון על־ידי הכתב, באיזו אשמה הוא נעצר, השיב לו: „אני אהרוג אותך!“ הדרך לתחנת־המישטרה היתה מלווה מילמול טורדני של אשר שרון, ש־מילמל ללא־הרף קללות על כתב העולם הזה, על הצלמים ועל „עם העיתונאים.“ אל תחנת המישטרה נגרר הכתב בלא ש־התנגד, ונזרק אל דלפק היומנאי כשהסמל שרון פוקד בקול: „להאשים אותו בתקיפת שוטר!“

אז גילה מישהו לסמל שרון כי הפצע שבמיצחו שותת דם. „קחו אותי לקפלן! מהר לקפלן!“ צעק שרון. לכתב, שגם הוא שתת דם, מן הפצעים שגרם לו שרון, לא דאג איש, בשלב זה.

אשר שרון לא נסע לבית־החולים. כש־חזר, אחרי כמה דקות, נתן את ההוראה הבאה שלו: „למצוא את הצלם!“ הכתב יצא עם ניידת ושני שוטרים, ומצא את פטר. שוטר נוסף, שהגיע למקום בניידת, בלבוש אזרחי, התחיל מאיים במכות, ב־„שיחות בארבע־עיניים,“ וב„כריתת אצב־עות־חידיים של כתב וצלם העולם הזה.“

תאשמה: תאונת־דרכים

הצלם לא נעצר. השוטר, רפי חיים, שכח לשאול את שרון באיזו אשמה ל־עצור אותו. מאוחר יותר, לאחר שהבטיח את מצלמותיו ודיווח למערכת על מעצר הכתב, ניגש פטר לתחנת־המישטרה. שם עטו עליו שוטרים, איימו עליו והודיעו לו: „אתה בחקירה!“

בינתיים שמע הכתב, מאיר דורון, הרצ־אה מעמיקה על ציונות ועל הקרבה עצמית למען המולדת, מפי מפקד־מישטרת רחו־בות, רב־פקד אליעזר גרייבר. זה הבטיח: „אני אסגור את העניינים שיש לי עם העולם הזה אחרי שאפשוט את המדים ב־קיץ.“ גם סגן־ניצב גולן הגיע, מרמלה, ויחד עם קצינים נוספים ממישטרת רחו־בות, התאספו הכל ובאו לחזות בעצירים יוצאי־הדופן.

כאשר פנה פטר פן אל רב־פקד גרייבר, וביקש שירסן את השוטרים שתקפו אותו, קיללוהו ואיימו עליו, צעק גרייבר לעברם: „הסתלקו כולכם. עיזבו אותו!“

ארי אבנרי, שהתקשר אל מפקד־המישט־רה, נתבשר: „מאשימים אותם בגרימת תאונת־דרכים.“ ההחלטה על כך נפלה ל־אחר הסתודדות קצרה באחד החדרים ב־תחנה. מיותר לציין שמכוניתם של הכתב והצלם מעולם לא התקרבה אל אופניו של הסמל שרון. האופניים הפכו ה„הוכחה“ ה־מישטרתית להאשמה כי הצלם והכתב גרמו תאונת־דרכים, שבה נפצע שרון במיצחו.

„אתם הפלתם את שרון מאופניו! וגם גנבתם אותם! עובדה, יש לו פצע במצח. זאת תאונת־דרכים,“ הודיעו למאיר דורון ולפטר פן. רק מאוחר יותר נזכר אשר שרון היכן השאיר את אופניו. התלונה על הגניבה בוטלה.

„אני לא רוצה להיות מעורב,“ אמר גרייבר, יהזמין חוקר תאונות־דרכים מ־מישטרת רמלה. בעוד הכתב והצלם ממתי־נים, הגיעה לתחנה אשתו של סמל אשר שרון, כינרת. „טילפנו אלי מן העיר, ו־אמרו שאשר נפצע. חשבתי שגמרו או־תו,“ סיפרה. לאחר שנרגעה, ניאותה ל־חביא בפני כתב העולם הזה, מאיר דורון, שהמתין לחקירתו, את גירסתה וגירסת בעלה בדבר סיפור־האהבה הרחובותי ה־מרעיש החדש.

„היא ניצלה את בעלי!“

יפרה כינרת שרון: „ידעתי על ליאת מהתחלה. היא גרושת, וניסתה לשים קץ לחייה כבר פעמים רבות בעבר, עוד לפני שהכירה את אשר, בעלי. הוא רצה לעזור לה, לשקם אותה, להחזיר אותה לחיים נורמליים. היא רבילה להידבק כמו דבק לכל מי שמנסה לדבר איתה. זה מתחיל עם הזמנה לכוס קפה, ומגיע מהר מאד לדברים אחרים.

„כשהתחילה להטריד אותי ואת אשר בבית, כבר לא יכולנו לסבול. מגיע לה לא רק מכות ומים. אני חייתי הרגע אי־תה, ויושבת כל החיים בבית־חסוהר. ליאת היא טפילה, וניצלה את בעלי כמה שרק יכלה. היא סחטה ממנו את הנשמה.

„רב־פקד גרייבר, וגם גולן, ידעו ממנה כבר מזמן. עכשיו היא ממציאה סיפורים כאילו אשר הבטיח לה נישואין. שקר. היא רק רוצה להרוס מישפחה. היא כבר גמרה הרבה אנשים. עכשיו תורו של בעלי, אף פעם לא הצעתי שגגור שלושתנו יחד. היא משקרת.“

סגן־ניצב גולן מכחיש אף הוא את סיפו־רה של ליאת: „סמל שרון מעולם לא הגיש את התפטרותו מן המישטרה. יש עדים רבים שראו את ליאת מטרידה אותו בביתו, משליכה אבנים, שוברת דלת, צוע־קת אליו ברחוב. כשהיתה אצלי, להגיש תלונה נגד שרון, אמרתי לה שתפסיק לרדוף אחרי גבר נשוי. הפסיקי לחרוס את חייו, אמרתי לה. היא לא שמעה ב־קולי.“

סיכמה ליאת: „למרות הכל, נשארתי מאוהבת. השתדלתי להחזיק את עצמי. כשנפגשנו, ביוזמתו של אשר, הוא ניסה לשכנע אותי שיחד נתקן את המעוות, ו־נמשיך לאהוב. אני החזקתי את עצמי חזק, ולא הסכמתי. אז הוא התחיל להטריד אותי. הוא מציק לי, ויודע על כל צעד שאני עושה. אני מתכוונת להגיש נגדו תביעות אזרחיות על הפרת הבטחות־הניישואין שלו, ותביעת־נזיקין על הנזק שגרמו לי מכותיו. אני רק מבקשת שהוא יניח לי, שפצעי יירפאו. אני רוצה לפתוח דף חדש.“

בתחילת השבוע נלקחה ליאת, פעם נו־ספת, לצורך חקירה למישטרת רחובות. במהלך החקירה היא הואשמה, כי איימה ברצח על הסמל שרון ועל בני־מישפחתו, באמצעות הטלפון. „שרון איים עלי שאם תפורסם הכתבה הוא יגמור אותי,“ סיפרה ליאת, „הוא ממשיך להטריד אותי בלילות ולא מרפה ממני. אני לא יודעת מה יהיה־זז אני חושבת שבסוף אברח מרחובות.“

מי צודק? קשה לברר. המישטרה, מכל מקום, צודקת תמיד. אחרי החקירה ב־מישטרת רחובות שוחרר צלם העולם הזה בערבות עצמית של 500 לירות, והכתב בערבות עצמית של 1000 לירות. גם ה־מכונית, שהואשמה בגרימת התאונה, שוחר־רת (בלי ערבות). לאחר שלא נתגלה עליה סימן לתאונה כלשהי.

סגן־ניצב גולן הבטיח לבדוק את טענות הכתב וחצלם על מכות ואיומים בתחנת־חמישטרה, ובדרך אליה. האשמה המגוחכת, כאילו גרמו מאיר דורון ופטר פן לתאו־נה, שבה נפצע סמל־המישטרה, בעינה עומדת. ותעיר רחובות צהלה ושמחה.

השבוע ב„להיטון“:
מיבצע פרסים ענק!
הפרס הגדול:
טעורות טבעות פלאטין בשווי
~תכשיטי אוכנה עילית~
10.000 ל"י
אל תחמיצו!!
הטבעות יוגרלו בין כל הפותרים נכונה את החידון בן שני השלבים המתפרסם ב„להיטון“
הפתעה: כל זוכה תוכל לבחור טבעת בגודל הרצוי לה, באחד ממוקדי המכירה של „פלאטין“
„להיטון“ - שבועון מבריחה לכל המשפחה
השבוע ב„להיטון“: פוסטר צבעוני ענק של יגאל בשן
חופש אמיתי באילת מחיל
ב ארקיע arkia

סרטים

מירוץ נגד הזמן

את כל המיליונים שגרף מן הסנדק הראשון והשני — משקיע המפיק־במאי הסריטאי פרנסיס־פורד קופולה (35) בסרט־ענקים חדש, שהחל מביים באיי הפיליפינים: אפוקליפסה — עכשיו. זוהי יצירה אפית על מילחמת הצבא האמריקאי בוויאט־נאם — נושא, שכימעט שלא טופל בקולנוע האמריקאי־מיסחרי, למעט הכומתות הירוקות, סרט ימני־פאשיסטי, שנוצר לפני כשבע שנים, בעידודו של ג'ון ויין.

גיבורי הסנדק, מארלון בראנדו ורוברט דובאל — שבים ומשתפים פעולה עם קופולה, לאחר שהסכימו ביניהם על מיכסת האחוזים שיקבלו מהכנסות הסרט. שבועות אחדים לפני תחילת הצילומים — ויתר פרנסיס־פורד קופולה על שירותיו של כוכב־הצמרת כטיב מקווין, שדרש שלושה מיליון דולר (!) כדי להופיע משך כשלושה שבועות בלבד מול המצלמות. „הוליווד לא תמשיך להתקיים כך," אמר או קופולה — והגיע ליתר הבנה פינאנסית עם בראנדו ודובאל. השניים מגלמים שני קציני צבא אמריקאיים — בראנדו מפקד על פלוגה תועה בג'ונגל, ודובאל — מפקד להק־הליקופטרים היוצא למשימות־התקפה.

בנים כדי להשמיד. אפוקליפסה — עכשיו נכתב בצוותא בידי קופולה, ועמיתו התסריטאי־במאי ג'ון מיליוס (29), שהתבסס על סיפרו של ג'וזף קונראד לב האפלה. „המשימה הקשה ביותר," אומר קופולה, „היתה איתור מקומות־ההסרטה באיי־הפיליפינים, שבהם נוכל לשחזר את קרבות־הדמים בדלתה של הנהר מקונג. בהרי קאם ראן, בחופי אנאם ובג'ונגלים של קאמבודיה."

מרכז־העצבים של ההפקה נמצא בעיר־העסקים הפיליפינית נפומוקאנו. בגבעות שליד העיר שוחזרו מיספר בסיסי־צבא אמריקאיים ושני כפרים וייט־נאמיים, שבהם ייערך עיקר צילומי הסרט.

„אנו מקיימים את הכפרים בדייקנות רבה," אומר דין טאבולאריס, זוכה האוסקר, האחראי על עיצוב התיפאורות. „גוטעים שדות־אורז נרחבים, בונים שיבעים בקתות, מותחים גשר באורך 400 מטרים — הכל כדי להשמידם בשבועות הקרובים, בתיאור דקדקני ומפורט של הרס וטבח־דמים. אנו נמצאים במירוץ נגד הזמן: עלינו לסיים מייד את כל קיטעי־הפעולה — לפני בוא הגשמים הסוחפים..."

על צוות־ההסרטה לעבוד עוד שישה־עשר שבועות בצילומי־חוץ בפיליפינים — קודם שישובו לאולפנים בהוליווד, להשלמת הסרטות־הפנים.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: התפוז המכני, מלתעות, האיש שרצה להיות מלך, חליל־הקסם, סרט מתוק.

ירושלים: מלתעות, צמד בכותרות, זהות גנובה.

חיפה: מלתעות.

תל־אביב

★★★★ **חליל הקסם** (סטודיו, שוורד): חגיגה מקסימה ושובת־לב של אופרה ותיאטרון, מוסיקה וקולנוע. אינגמר ברגמן מניף על מוצארט ושיקאנדר — שרביט־של־גאון, באינטרפרטציה מלאת הומור, דימיון וטוב־לב. חוויה נדירה.

ירושלים

★★★ **צמד בכותרות** (ירושלים, ארצות־הברית): קומדיה מלוקקת, מיקצועית וסינתטית — אודות שני כוכבי וודוויל שעבר זמנם. וולטר מתאו וג'ורג' ברנס קשישא, שזכה לא מכבר באוסקר על תפקידו בסרט, מגלגלים בפיהם דיאלוג נוסח פינג־פונג ששם בפיהם המחזאי ניל סיימון. משעשע מאד.

חיפה

★★ **היהודים הזוטם** (המרכז, ארצות־הברית): הבמאי פיטר ייטס, שיצר את בולית — חזיר על סיגנונו המרתק בתיאור שוד יהלום נדיר, שמבצעת כנופיית פורצים לא־מיקצועית ובראשה — ג'ורג' סיגל ורוברט רדפורד. מותח ומבדר, עם כמה צחוקים־לעניין.

שריף הומו ואינדיני רשע

בקומה זקופה (ארצות־הברית, תל־אביב, תל־אביב) — לכאורה זהו סרט־פעולה מן הסוג שנהוג לכנות „סוג ב'." לכאורה, זוהי מחאה על מצבם החברתי העלוב של האינדיאנים. ייתכן גם, שזהו מינשר המעודד את ההומוסכסואלים „לצאת מן הארון." אבל, בתסריט של בקומה זקופה, שביים ויליאם קאסטלמאן, אין הפעילות האינטנסיבית, אף לא הקצב המהיר והעוצמה הסוחפת שאיפיינו סירטי־פעולה מאותו ז'אנר כבהילוך גבוה ובראש מורם.

העלילה מתפתחת במתכונת הקלאסית: הטוב, המוסרי, הנעלה והגיבור — מתגלמים כאן בדמותו של האינדיאני ג'וני ענן־אש (ויקטור מוהיקה) הנאבק ברע, במושחת, בשפל ובסאדיסט — המגולם בידי חוואי לבן (ראלף מיקר, מרושע להפליא). העימות ביניהם נובע מרקע חברתי: האינדיאני המושפל מבקש להחזיר ראש ולהשתלב בחברת הלבנים. אבל אחרי שלוש דקות הפתיחה של הסרט — מחוויר ונעלם ההקשר הסוציולוגי. הסרט נותר בתחום יחסי השינאה הגזענית וחסרת־ההיגיון של הלבן לאינדיאני, והעלילה מתקדמת על מישור חדגוני, יבש ופשטני — ולכן גם חסר־עניין. גם התסריט מקבל, במהלך הסרט, תפנית מוזרה: מרגע שענן־אש נוטל את החוק לידיו ומבצע מעשי־נקמה מזוויעים (קירקוף, שק־נחשים

ג'יסון לדג'ר וויקטור מוריקה ב„קומה זקופה"

המולבש על הראש, קבורת־אדם בעודו חי), הוא שומט מתחת לרגליו את הבסיס המוסרי להתנהגותו, ומאבד את אהדת הקהל באולם, הסולד ממעשי־הטובח. מעניין, אם בארה"ב לא הפך הסרט בומראנג, לדימויו המתקדש של האינדיאני.

שיחזור של פרשה

הפוסיידון בלהבות (איטליה, סינמה 1, תל־אביב) — שם הסרט מטעה, ומעיד כאילו הוא חיקוי איטלקי זול לסרט הקאטאסטרופות ההוליוודי הרפתקה בפוסיידון (1972). למעשה, זהו שיחזור קולנועי של פרשה אמיתית, שהתרחשה ב־1970: אוניית־המשא פוסיידון, שהובילה מיטען של דשנים לחקלאות — עלתה באש מול עיר־תעשייה איטלקית. היה חשש שהחום הכבד יגרום לפיצוץ הרסני של מיטען הכימיקאלים — ויביא למותם של אלפים מתושבי העיר.

וכך משחזר פוסיידון בלהבות, בתבונה ובחיגיון ריאליסטי (להבדיל מדרך־המחשבה הסינמאטית של הקולנוע הפיקטיבי), את המאמצים לכבות את הדליקה על האונייה, שניטשה על־ידי מלחיה; את הניסיון לצנן את מיטען־הדשנים הלוהט בחום, ואת גרירת האוניה לאורך הנהר, החוצה את העיר — אל חיק הפתוח, בסכנה שהאונייה תתפוצץ בכל רגע. אין לסרט דמויות ראשיות, המובילות את הדרמה. יוצריו מביטים על ההתרחשויות במצלמה אובייקטיבית ככל האפשר — וכך גם מתארגן התסריט, המספק מידע בחיר ושוטף על מה שהתרחש, הן באונייה והן בעיר. כתוצאה מכך — גם הדרמה המתפתחת שומרת על פרופורציות נכונות, ואינה נגררת אחר סצינות־זוועה של מיתות משונות, האופייניות לסירטי־

ה„פוסיידון" העמוסה דשנים עולה בלהבות

האסון. להיפך: הבמאי עושה הרבה כדי לחסוך, לרכז ולהעשיר את מרכיבי הדראמה הכמו־תיעודית הזו: תיאור כן ומרטיט של גיבורים, שטובת־הכלל חשובה להם מעל־מם; שיקול־דעת ולבטים, תושייה והיסוסים — מנת־חלקם של נושאי התפקידים הציבוריים; או התנהגות חייתית של אספסוף, שאינו נשמע להוראות ולסדר — ומשבש את פעולות התצלה.

הללויה לעלוב־הנפש

פאנטוצי השלומיאל (איטליה, גורדון, תל־אביב) — פאנטוצי הוא גיבור איטלקי, שזכה בשנים האחרונות בפופולאריות עצומה בקרב השיכבות העממיות באיטליה. מקורו — בשני ספרים שחיבר פאולו וילג'יו, פקיד לשעבר, שבעזרת דימיון פורע הביא אל בין השורות את כל תיסכוליו הדתיים, המישפחתיים והמעמדיים: הוא קורבן טראגי־קומי של חברה רומסת ודורסת, שאינה יודעת מהו רגש־אנוש. פאנטוצי הקולנועי הרבה יותר מיסכן ממקורו הסיפרותי. הסופר פאולו וינלג'יו עצמו מגלם על האקרן את דמות־טיפוחיו: גוף, שמן, פחדן, מכוער ועלוב־נפש.

מה שנראה כאן חסר־טעם ותפל עד סלידה — התקבל אצל האיטלקים בהללויות סוערות: פאנטוצי השלומיאל היה בשנה שעברה ללהיט־הקופה מס' 1 באיטליה — אולי משום שהקהל העממי שנהר לסרט, מצא בו את ייצוג פחדיו ותיסכוליו. שכן, פאנטוצי הוא .פקיד קטן שחי בפחד מתמיד, בכניעה ובהתבטלות מוחלטת מול מעביריו. הוא מוחל על כבודו־העצמי, כדי שלא לאבד את המשכורת והביטחון הכלכלי שמקנים לו מעבידיו. גם בביתו אין הוא רווה נחת: אשתו ובתו הן ספחות נדבקות, ההופכות את חייו אומללים עוד יותר. ייתכן שהאי־טלקים מתמוגגים מן המסע המשפיל שעובר פאנטוצי לאורך חסרט. אבל לגבי הקהל בארץ הוא בחזקת גיבור מאוס

פאולו וילג'יו בדמות פאנטוצי

ובזוי: הוא מדחיק את ניצני ההתמרדות שלו, מוחל על כבודו ואינו מצליח בדבר. אדם כזה אינו זוכה באהדה — וקשה לסבול אותו במשך שעה וחצי. מה־גם שהתסריט אפיזודי, ומורכב מסצינות קצרות המגובבות זו על גבי זו, בלא קו סיפורי מוביל ומתפתח.

טנק מתפוצץ בעת התקפה במילחמת־העולם הראשונה

מאז יומו הראשון של הטנק הכריזו עליו שוב ושוב כעל מת - אך בכל מילחמה חזר ותפס מקום דומיננטי

המת החי

עד הופעת הטנק היתה המילחמה בייבשה שרוייה בעידן הנשק־האישי. יכולתו של כל צבא לקיים תימרון־מיבצעי נמדדה, קודם־כל, בכמות החיילים, הרגלים או הרכובים, שיכול היה להעמיד. אלה הפעילו נשק אישי (חם וגם קר), בתוספת נשק־ציוותי פשוט (מיקלעים). לכן, עד כמה שלחיימת כוחות־הקרקע נגעה, לא היה הפער שבין אומות מתקדמות או מפגרות, מבחינת רמתן ויכולתן הטכנולוגיות, כשלעצמן בעל ערך מכריע.

כוחות־הים, לעומת זאת, נכנסו כבר במחצית המאה הקודמת לעידן „מערכות־הנשק": עוצמתם נמדדה באיכות ביצועי אוניות־המילחמה שלהם, הרבה יותר מאשר בכמותן, והפער הטכנולוגי — כפי שהתבטא בתכונות האמצעים וגם ברמת המפעילים — קבע, למעשה, מראש, את תוצאותיה של כל התנגשות ימית, אם אירעה בין צי של מדינה מפגרת לבין זה של מדינה מפותחת.

רמת היכולת והתודעה הטכנולוגיות של החברה, המעמידה את הצבא אינה משפיעה, לפחות כיום, על עצם השגת האמצעים — גם המפגרת במדינות, אם רק בירכה האלוהים בנפט, יכולה כיום לקנות אמצעים מתוחכמים ביותר, על כל עזריהם, אביזריהם ומשלימיהם. לא כן עניין ניצול האמצעים, הפעלתם ואחזקתם, במייוחד לאורך זמן.

התופעה בולטת ביותר בתחום האווירי. כיום, אף המטוס, שהוא מערכת־נשק מורכבת כשלעצמה, איננו אלא „בורג" (ראשי, כמובן — אך בכל־זאת בורג) במערכת־אמצעים, אשר מידת יעילות שאר חלקיה וכן יעילות שילובם ההדדי של כל מרכיביה, היא הקובעת

הטנקים, ולא הצנחנים, מוטטו את מערך הנ"ט המצרי בחווה הסינית

את מידת יעילותם של המערכת ביכללה ושל כל מערכת־משנה בה. כך, יעילות המטוס היא פונקציה של יעילות הבקרה האווירית, נכונות חישובי „הבחורים הממושקפים" בדבר חימוש המטוס והזנת מערכות־הבקרה שבו, רמת שירותי־החימוש שלו וכו'.

לכן, בחינת עוצמת־האוויר של כל צבא מסויים רק על־פי מיספר מטסיו לסוגיהם עשוייה להטעות מאד.

בצורה פחות קיצונית, אך דומה עקרונית, חלים הדברים האלה גם על הטנקים. לצורכי הפעלת הטנק בלחימה אין דרושים, באופן ישיר, אלא ארבעה אנשי־צוות בילבד. וכן, בניגוד לחי"ר ולצבאות של עידן הנשק־האישי, אין כמות הטנקים שיכולה לרכוש, להפעיל ולתחזק כל מדינה שגודלה „סביר", תלוייה במצאי כוח־האדם שברשותה, כמו במידת יכולתה להקים ולקיים את מערכת־האמצעים הכוללת, אשר הטנק משובץ בה ומהווה חלק ממנה. רמתה הטכנולוגית ויכולתה התעשייתית של המדינה הינן, לעניין זה, בעלות חשיבות מכרעת. עדיפות בהן מאפשרת השגת עוצמה רבה, במחיר השקעות נמוכות־יחסית בכוח־אדם.

כך, מצד שעורי־העוצמה היחסיים בין ישראל ומדינות־ערב, בתחומי כוח־האדם מכאן והיכולת הטכנולוגית וחתעשייתית מכאן, הטנק חינו אמצעי־לחימה משתלם ביותר לישראל — וביכולתה להקים ולקיים עוצמה כמותית של טנקים, אשר תהיה בלתי־פרופורציונלית, לטובתה (מבחינת יחסי־הכוחות המיספריים, כהשתקפותם מנתוני כוח־האדם הכשוואתיים).

זהו החלק השני של מאמר בשם „המלך טנק", שחלקו הראשון פורסם בגיליון האחרון של „העולם הזה"

מאת **בנימין עמידרור**

טוב ליהודים

בין השאר מאפשרת ההסתמכות המירבית על מערכות־נשק, שהן — כמו הטנק והמטוס — חלק ממערכת־אמצעים מורכבת יותר, גם מיצוי רב ויעיל יותר של משאבי כוח־האדם בכללם, משום שתפקידי שירותים, תיקונים וכיו"ב, שחשיבותם כמו מישקלם הכמותי גדלים, ניתנים להיעשות גם על־ידי אנשים שאינם כשירים לתפקידי־לחימה; וכן, מפני שהטנק מופעל על־ידי צוות, ניתן להשיג רמת תיפעול יעילה ביותר, גם כאשר אחד או שניים מאנשי־הצוות גופם אינם בעלי כישורים מעולים במייוחד, כלוחמים.

חיחידי בין אנשי־הצוות שנדרשות בו תכונות של לוחם וגם פעולה המונחית על־ידי קולי מצב הלחימה, הוא מפקד־הטנק.

כבר הטכנולוגיות הקיימות, ובוודאי אלו שבעין, יכולות לאפשר למפקד־הטנק להפעיל כימעט לבדו את המערכות הראשיות של הטנק — כלומר, להסיעו, לטעון את כלי־נשקו, לבקר את אישם ולהפעיל את מערכת־הקשר — כאשר תפקיד שאר אנשי־הצוות הוא מישני ושכני בלבד, במידה שבכלל יש בהם צורך. הטנק אס השוודי, שהינו טנק־שירות פעיל מזה כמה שנים, כבר קרוב מאד למצב זה.

„תוצרי־לוואי" מעניין אחר של ה„מערכתיות" המתוארת הוא, שהארכת משך־המילחמה והיפגעותם הגוברת של האמצעים, אינם בהכרח ומכל הבחינות לרעת ישראל. מפני יתרונותיה, מסוגלת המדינה להעמיד מערך גדול וגם יעיל לאחזקת מערכות־נשק והשבתן לכשירות.

באופן זה, יש ביכולת צה"ל לקצר מאד את מישכי הכנתו־מחדש־לקרב של הטנק (כמו של המטוס); וגם לתקן במהירות רבה, בתוך שדה־הקרב או בסמיכות אליו, את הכלים הניזוקים והפגועים. כך, שיעור הטנקים המחוסלים, מתוך כל אלה שנפגעו, קטן ביחס לזה שאצל האוייב — מה שמשפר בהתמדה, בתחום זה, את יחסי־הכוחות לטובתנו. נזכור, כי במילחמה האחרונה לחמו אותן יחידות ועוצבות טנקים שלנו מן ההתחלה ועד הסוף; והתחדשותם הנשנית־וחוזרת, התאפשרה בעיקר משום יכולת החילוץ וההחזרה — לכשירות של מערך החימוש הצה"לי, לעומת זאת, יכלו צבאות מצריים וסוריה להשיב את עוצמת הטנקים שלהם לרמה סבירה, רק באמצעות מישלוחי־טנקים מבחוץ (מרוסיה, מיוגוסלביה, ומאלג'יר). לכן, לפחות בשטח זה, תלות הערבים ברכבות־אוויר ובצבירתה־מראש של רזרבת־ענק, יקרה מאד ובלתי־משומשת־ביוזעין בשלבי־הפתיחה, גדולה הרבה מתלותנו (הצרה היא, שיכולתם לעמוד בהוצאות אלה עולה גם היא כמה־וכמה־מונים על יכולתנו — אך זהו סיפור אחר).

לא היתה כל הפתעה במאבק בין הטנק והנ"ט במילחמת יום־הכיפורים

אחרי שבירנו למה טוב הטנק ליהודים ומתאים לצה"ל, עולה השאלה, אם בכלל יכול

הטנק — טוב או לא טוב — לפעול בשדה־הקרב של ימינו: כלומר, להשתתף בלחימה והשפיע על תוצאותיה כמו עד עתה, בלא שהמחיר יהיה כה גבוה עד שכל יתרונות הטנק, המוחלטים כמו הסובייקטיביים (לנו ובתנאינו), ייצאו בהפסד אבידותיו הכבדות־מדי.

מוות ותחייה

כ בר הזכרנו כי סמוך לתום מלחמת יום־הכיפורים עלתה ונשמעה הקריאה: „הטנק מת.“ מערך הנ״ט המודרני, שחידושו העיקרי טיל־הנ״ט המונחה — בין הסאגר הרוסי, שהנחייתו ידנית והוא נחשב „דור ראשון“, ובין הטאו האמריקאי, שהוא מן „הדור השני“ — נראה היה קטלני כל־כך ששיתק, כמדומה, את הטנקים בשדה־הקרב.

מאז נצטננו מעט הניתוחים, וחכך מסכי־מים כי, בדומה למרק טוויין בימיו, גם הידיעות על מותו של הטנק היו מוקדמות במיקצת.

בתופעה כשלעצמה אין כל חדש: הטנק כבר הוכרז מת לא־אחת. בעיצומה של מלחמת־העולם־השנייה כבר רכשו הצבאות את התחדעה, הידע והכלים להתגוננות נגד־טנקית יעילה. בזאת הושם הקץ — או כך דימו — למסעות הבליץ, כמו אלה אשר שטפו על־פני פולין, צרפת ורוסיה בתחילת המילחמה. אולם, כעובדה, עד סוף המילחמה המשיך הטנק והיה, בכל הצבאות ובכל החזיתות העיקריות (להוציא בורמה והפאסיפיק) עמוד־השדרה של כוחות־היבשה, בכל קרב או מערכה שתכליתם היתה השגת הכרעה.

בשנה האחרונה של המילחמה הורגמו כמה מפעות „בזוק“, שהא ביישו את הראשונים. ביניהם כלט המיבקע של פטון מראש־הגשר של נורמנדיה, אשר מוטט את החזית הגרמנית בצרפת. אילו נוצץ וחומשך כיאות, ודאי שהיה גורם תוצאות מכריעות יותר — אולי עד כדי הכרעת גרמניה, ממערב, כבר ב־1944.

לקראת סוף המילחמה הופיעו והופעלו בשדה־הקרב כלי־נ״ט אישיים וצוותיים קלים ויעילים, מסוג הבזוקה התול״ר (תותח ללא־רתע) וה„פאנצר־פאוסט“ („אגרוף השיריון“ הגרמני, אשר היה טיל אישי חד־טעמי). באופן זה ניתן לרווח את שדה־הקרב באמצעי־נ״ט ושוב קבעו וקיבלו רבים וטובים כי הפעם, אכן דועך הטנק ומגיע קיצו.

ההתנגשויות שאירעו מאז, ובעיקר בקוריאה וגם המילחמות בזירתנו החישו, כמובן, הערכה זו. בעיקבות

מחוץ לצה״ל לא סבר איש שהתקפת־מצח של טנקים יכולה להתגבר על מערך נ״ט בעל עוצמה

הופעת טילי־הנ״ט המונחים, החל באמצע שנות החמישים, שבו ועלו ניתוחים פסוקים, מלומדים יותר וגם פחות, אשר בישרו פעם נוספת את קץ עידן הטנק וסתמו עליו את הגולל המיבצעי. מילחמת יום־הכיפורים אישרה, כמדומה, דיעות אלו.

אכך רק כמדומה. כבר אמרנו כי לא נשקי־פלא נגד־טנקי הוא שגרם לאובדנים הנוראים של רק״מ בכלי־טנקים בפרט, באוקטובר 1973, כמו שגיאות הצדדים, ככל הפשור לחכי־עלת רק״מ ועוצבות רק״מ.

נשק הנ״ט הופיע יחד עם הטנק — ומיום־הולדת הטנק עד עתה, לא היה אפילו יום אחד שבידי החי״ר לא נמצא נשק נגד־טנקי יעיל. כבר לאחר התקפות־הטנקים הראשונות של בעלות־הברית במילחמת־העולם הראשונה למדו הגרמנים להציב תותחי־שדה קלים בכיוון ישיר, ולירות מהם ב„כוונת פתוחות“ אל הטנקים, ששיר־יונם אז לא עמד בפני פגיעות כאלו. בשנים שלאחר־מכן פותח רובה־נ״ט, אשר הופעל על־ידי חייל בודד וירה קליעים חודרי־שיריון. בשעתו היה רובה זה חודר כל טנק שבשירות.

אבל כבר בראשית מילחמת־העולם השנייה התעבה שיריון הטנקים, ורובה־הנ״ט הפך מיושן (רק הרוסים המשיכו להפעילו, מחוסר נשק־נ״ט אישי יעיל אחר. ממנו שרד התחמיש, בן 14.5 המ״מ, שעליו ניבנה המיקלע הכבד הרוסי המודרני). כך, משך כל אותה מילחמה היה תותח הנ״ט, הכבד והמסורבל יחסית, האמצעי הראשי של החי״ר ללחימה בטנקי האוייב.

עד אמצע המילחמה הובילו הגרמנים גם בתחום זה. רגילים לקשור את רומל ואת מעללי „קורפוס אפריקה“ שלו בעיקר בטנק. אך הטקטיקה אשר ייחדה את רומל לא הייתה טנקאית טהורה, אלא התאפיינה בשילוב תותחי־נ״ט עם טנקים.

כדי לשמור על הטנקים ולשחררם לתפקידיהם הייעודיים, שאף רומל תמיד לחציב לפני הטנקים הבריטיים, כאשר אזה תקפו, לא טנקים משלו, אלא מסך של תותחי־נ״ט. לצורך זה היה מקדם, כתעוזה רבה ומעוז לחזה, יחידות תותחי־נ״ט.

אותן היה פורש במקומות שבהם צפה התקפת־טנקים בריטית. הטנקים הגרמניים היו נסוגים אז אל מאחרי

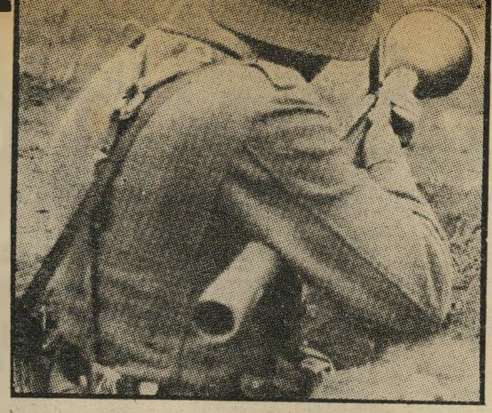

„פאנצרפאוסט“ גרמני (מילחמת־העולם ה־2)
אגרוף אישי

מסך התותחים; אלה היו מטפלים בטנקים הבריטיים ביעילות ולאחר־מכן, בחיפוי הנ״ט, היו הטנקים הגרמניים שבים וגחים קדימה.

הטנק הוא שחרק, בחשבון כולל, את תוצאות המערכות הגדולות בחזית המילחמה. אולם, כעובדה, עד סוף המילחמה המשיך הטנק והיה, בכל הצבאות ובכל החזיתות העיקריות (להוציא בורמה והפאסיפיק) עמוד־השדרה של כוחות־היבשה, בכל קרב או מערכה שתכליתם היתה השגת הכרעה.

עלילות רומל

ב ניגוד גמור לדיעות הרווחות, משום־מה, לא היתה כל הפתעה שהיא במאבק שבין הטנק לנ״ט ביום־הכיפורים, או בתוצאותיו.

כבר במילחמת־העולם הראשונה, ועוד יותר בשנייה, הוכח ונקבע, כי מערך נגד־טנקי שהוכן כיאות, ואפילו בחיפזון. הוא יריב קשה לטנק — וככלל, עדיף עליו.

שום טנקיסט שפוי לא סבר מעומק שכבוחו „לנפנף“ מערך נ״ט עדיידי שיסתער עליו חזיתית, עם טנקים בלבד.

מובן, שבמיקרים לא־מעטים אכן בוצעו הסתערויות כאלה וגם הצליחו, אבל אלה נחשבו והתקבלו תמיד כיוצא־מן־הכלל.

כבר הזכרנו, כי רומל היה מביס את השיריון הבריטי בעיקר באמצעות תותחי־הנ״ט שלו — אשר לרוב פעלו בנחיתות כמותית מול הטנקים, אבל היו ערוכים ומופעלים בהשכל. במהלך נסיגת רומל מאל־עלמיין לטריפולי היה מסך־נ״ט גרמני, בן קומץ תותחים בילבד מצליח, כדבר רגיל וקבוע, להשהות ולעכב התקדמות דיוויזיית־שיריון בריטית — ולרוב מתקפל באבידות קלות, ברגע האחרון, רק כדי שייסוג כמה ק״מ אחורה וייערך להשהייה נוספת.

באל־עלמיין נשלחה חטיבת טנקים בריטית להסתערות־מצח על מערך־נ״ט גרמני־איטלקי. אבידותיה הכבדות נחזו מראש; ואכן, „מתוך 95 הטנקים שיצאו לקרב אבדו 75, ומתוך כ־400 קצינים וחוגרים... אבדו 230“ — הכל בהתקפה אחת. למסך תותחי־הנ״ט אבדו 35 כלים — יחס אבידות של 1:2 לטובת התותחים — רובם מן הקלים יותר. ה„88“, שגם כאן גרמו את עיקר הנזק, מטווח רחוק, נפגעו פחות, מנעו את פריצת מערך־הנ״ט ועצרו את חטיבת הטנקים קודם שהגיעה ליעדה.

מעלל דומה, ואפילו רב יותר, ביצעה באל־עלמיין יחידת־נ״ט בריטית, אשר קודמה אל מעבר לשדות־המוקשים הגרמניים שנפרצו, עם 19 תותחי־נ״ט „סיקס פאונדרס“ (שירתו גם בצה״ל). היחידה נערכה בחיפזון ובחשיכה, על תוואי שכונה „חרטומן“ — בדיוק בגיזרת ריכוז השיריון של „קורפוס אפריקה“ למכת־נגד. משחר ועד חשיכה ניצבו הבריטים, בעמדות שטוחות, בפני התקפות טנקים שניחתו עליהם מכל עבריהם לסירוגין ובלמו כל מה שהוטל נגדם.

פעם תקפו 40 טנקים גרמניים מול אחת מגיזרות־המשנה של „חרטומן,“ ובה ארבעה תותחים בילבד.

פאנצר גרמני בתונים
הנ״ט גבר

שלושה מהם הושמדו, אך 20 טנקים נפגעו, וההתקפה נהדפה. בגיזרה אחרת הסתערו תישעה טנקים איטלקיים מול תותח בודד — שפגע בכולם. לבסוף נסוגו הבריטים, אבל הגרמנים הותשו וכימעט שלא התקדמו. המאזן הסופי היה: 10 תותחי־נ״ט אבדו, שלושה נוספים הוצאו מכלל פעולה, שישה נותרו כשירים. לגרמנים נשמדו 32 טנקים, חמישה תותחים־מתנייעים שפעלו כטנקים וכ־20 אחרים יצאו מכלל פעולה, אך נגררו — יחס של יותר מ־1:4 לטובת הנ״ט.

אירוע זה אכן הדגים „את אוזמת־ירם של טנקים כנגד תותחים נגד־טנקיים טובים, המופעלים ברוח איתנה, אפיקו בהיותם מוצבים בשטח נטול יתרונות טיבעיים.“

שירת־הברבור של רומל בצפון־אפריקה היתה התקפתו במדינינה, שבדרום תוניס. מול 150 הטנקים שריכז, יחד עם חי״ר וארטילריה, הציב מונטגומרי מערך תותחי־נ״ט חפוז אך חזק. אישים היעילה הביסה והיכתה אחור, בכוחות־עצמה, את התקפתו המרוכזת — אך החזיתית — של „קורפוס אפריקה“ המהולל. מערך תותחי־הנ״ט כימעט שלא נפגע, ושליש כוח־הטנקים הושמד.

...ועוד לא נגענו במערכות הגדולות של הזירה הרוסית; כמו, „קשת קורסק“, שבה הביסו „חזיתות (תותחי) הנ״ט“ של הרוסים את דיוויזיות הפאנצר הגרמניות בשיאן. מן הצד השני, זרעו הנ״טים שבמערכי־ההגנה הגרמניים את שיטחי־ההריגה שלהם בפיגרי יחידות ועוצבות־טנקים רוסיות שלמות.

דומיננטי, אבל...

ה נה כי כן, לכל מי היודע, שגם צבאות אחרים, מילבד צה״ל, ניהלו מילחמות, לא היתה יכולת מערכי־הנ״ט המצריים לעמוד מול הסתערויות חזיתיות של טנקים בגדר חידוש, או הישג מייוחד.

התופעה יוצאת־הדופן שבמילחמות ישראל־ערב היתה דווקא אי־עמידות מערכי הנ״ט ה־מצריים בששת־הימים, למרות עוצמתם הרבה.

באוקטובר 1973 רק תיקנו המצרים את עצמם — ועדיין היו רחוקים מכושר הנ״ט שגילו הגרמנים, הבריטים או הרוסים, במיטבם, במילחמת־העולם השנייה. למרות שהמצרים היו חמושים באמצעי־נ״ט רבים, צפופים וחדישים מאלה של מילחמת־העולם, לא עלה בידיהם להגביל את חופש־הפעולה של הטנקים הישראליים, או לגרום להם אבידות בשיעור ובמידה שראינו כבר לפני 30 שנה.

נזכור כי מערך־הנ״ט המצרי בחווה הסי־

אירועי 73' לא הולידו אמיתות, אלא אישרו אמיתות ישנות בפעם נוספת

נית, שהיה גרוע וגם חזק פי־כמה מכל מסך־נ״ט של רומל, או מזה הבריטי ב„חרטומן“, לא החזיק מעמד בפני התקפות של חטיבות מאוגדות שרון וברן — וכפופו של דבר, ח ט נ י ק י ם הישראליים הם שמוטטוהו והשמידוהו (הצנחנים לחמו שם בגבורה רבה, אך חופי עזן, או פעלו, בצורה כה גרועה, עד שלא חרו עילו כימעט כלום).

במה שנוגע להשפעתם ולקטלניותם של אמצעי־הנ״ט החדישים, ובעיקר הטיל־המונחה סאגר, הרי אלה לא הגיעו, פסיכולוגית ומעשית, לאלה של ה„88“ הגרמני בשעתו. במידבר המערבי, היה כל תותח בודד כזה שווה־ערך להרבה עשרות סאגרים בסיני.

מחוץ לצה״ל שבין ששת־הימים ליום־הכיפורים, מעולם לא סבר שום איש־צבא, ולא קיבל, שהתקפת־מצח של טנקים ביבוד יכולה להתגבר על מערך־נ״ט בעל־עוצמה — ובוודאי לא כדבר רגיל וקבוע.

מעולם הבינו הכל וגם לימדו, כי הבקעת מערך־נ״ט חזק הינה עניין לארטילריה ולחי״ר לפחות כמו לטנקים — ותכופות, חלקם של הטנקים בלחימה כזו פחות מזה של שני שותפיהם.

המילחמה האחרונה לא חידשה הלכות, אלא רק החזירה את צה״ל ואת הטנקיסטים לשיפיון־החדעת המיקצועי — או כך עלינו לקוות.

כל מה שסיפרנו בשיבחי הנ״ט לא בא אלא להראות, כי הדיבורים על מות הטנק, לפחות בכל שדה־קרב שיידמה ליום־הכיפורים, הינם הבל ורעות־רוח. גם במידבר המערבי, במישורי רוסיה ובאירופה, שם היטיבו תותחי־הנ״ט לעשות. מן הנ״ט ביום־הכיפורים, היה הטנק אמצעי־הלחימה הדומיננטי, ללא־עוררין. אין אולי ראייה מובהקת יותר לכך מאשר העובדה, שההגנה הקרקעית היתה — והינה — קודם־כל, הגנה נגד־טנקית.

אך „דומיננטי“ אין משמעו כליכול או כלי־תי־מנוצח. לכן, אם לא יופעל כיאות, יוכם הטנק בידי אוייבו — ממש כמו עד עתה. אירועי אוקטובר 73' לא חולידו אמיתיות אלו ולא חידשון, אלא רק אישרו אותן בפעם נוספת — המי״יודע־כמה.

דרכי חיים

מן הפח אל הפחת

דיעותיו של האדריכל זיעזוע את דרום־אפריקה, ועתה הן מזעזעות את ישראל

כשעזב הרולד רובין את דרום־אפריקה לפני שמונה שנים, ועלה לישראל, לא העלה בדעתו כלל את האפשרות שהיחס לאמנותו בארץ־חמדת־אבות, יהיה זהה ל־יחס שבו זכו ציוריו בארץ מולדתו.

הארולד בן ה־44 אדריכל במיקצועו, נמ־נה עם א.ם אמנים המגיבים, באמנותם, על ההתרחשויות גם אם אינן נוגעות להם. כשהתקיימה בדרום־אפריקה הפגנה של כושים נגד מדיניות הממשלה, שגודעה בשם „שארפיל" ובה גורו הכושים על־ידי המישטרה, יצא בסידרת רישומים נגד מדיניות האפארטהייד, למרות הסכנה ש־בדבר. כשהתקיימה בדרום־אפריקה תחרות על נושאים דתיים, הגיש ציור של ישו.

שני אנשים שביקרו בתערוכה, האחד כומר והאחר אזרח, הקימו צעקות וטענו כי הציור פוגע ברגשותיהם. המישטרה הגיעה למקום, התמונה הורדה, והוא הוזמן למישפט שבו נטען נגדו, כי הוא מחלל את הקודש ופוגע ברגשות דתיים.

הכן ירש מהאב. מייד אחרי המשפט עלה הארולד לישראל, עם אשתו ושני ילדיו. כאן שירת בצבא למרות אי־

אדריכל רובין ואשתו *
המפקד שלי

התלהבותו, והציג תערוכות בגלריות ה־חשובות מבט, גורדון ודוגית.

בשנת 1975 נקרא לשירות־מילואים ב־חברון והלך — כמו שהוא הולך תמיד ל־מילואים — מתוך חובה, ולא מתוך הת־להבות. שירות־המילואים בחברון השפיע עליו קשות, והוא מספר: „ראיתי את ה־הידרדרות של המצב בין החיילים והתוש־בים המקומיים. הרגשתי את האוירה הנור־אה שבין שולט ונשלט. לא החזקתי מעמד, הייתי ממש חולה פיסית, ושוחררתי.

„בדרך לרופא קפצנו, המפקד שלי ואני, לפוצץ כמה בתים. ניסיתי לדבר אתו, והבנתי כי כובע־הפלדה שהוא חובש על ראשו הוא הירושה שלו מאביו, ושבנו יירש אותו ממנו. כשהשתחררתי, הרגשתי דחף עצום לצאת בסידרה שלה קראתי „המפקד שלי". הסידרה אינה עוסקת ב־מפקד הספציפי ששירת אתי במילואים, היא עוסקת בכל אותם מפקדים, שהדרגה חשובה להם יותר מחיי־אדם."

ובינתיים חלו שינויים גם בחייו הפר־טיים של הארולד רובין. הוא התגרש מ־אשתו הראשונה ונשא לאשה את המחזאית מרים קיני (השיבה) המסכימה לדיעותיו.

את ציורי „המפקד שלי" ניסה הארולד להציג בגלריות חשובות. אך כולן נרתעו מהסידרה, שבה שולטים כובע־הפלדה, נעליים מסומרות ואבר־מין מזדקר. לבסוף נמצאה לו גלריה קצתן בתל־אביב שהסכי־מה לקחת על עצמה את הסיכון, והוא יציג בה את הסידרה החל מן השבוע הבא.

* המחזאית מרים קיני.

"מלון לרום אילת, אוהב אוהבים."

רכשנו מוניטין של פינוק זוגות בירח דבש.

הצטרפו לנאהבי המלון, לירח דבש שלא יישכח

2222 ל"י

ל- 2 מחודש יוני

4 לילות - פנסיון מלא - מארוחת ערב ביום ההגעה, עם ארוחת בקר ביום העזיבה

מסעדה מפוארת, צלי אש, מועדון לילה, בריכת שחיה ענקית עם בר צף, מועדון בריאות, טניס.

להזמנת מקומות נא להתקשר: טל. 4111 (059) או 229191 (03)

מלון לרום אילת

חוף אלמוג/אילת

מיכתבים לעיפי

שמתם־לב שיום־העצמאות האחרון היה שונה מכל ימי־העצמאות שקדמו לו? ואתם בטח לא יודעים למה.

פטישי־הפלסטיק, היו אותם הפטישים. הפזמונים בחגיגת־הזמר היו כמו בפסטי־בלים. ובכל זאת היה שינוי.

אלה היו התיסרוקות של החיילות בלהקות־הצבאיות.

עד לפני שנה היו להקות הצבאיות שמורת־הטבע האחרונה של הצברויות בנוסח הקוקו והסרפאן מימי הפלמ"ח והנח"ל. אפילו אם זה היה מלאכותי זה נראה מרענן. השנה גם זה נעלם.

צבטתי את עצמי כדי להאמין שאני לא חולמת. ראיתם אותן, את כל בנות הלהקות הצבאיות, שנראו כמו יצאו ישר מסלוני ספרי־הצמרת, או כאילו היו בובות־שעווה בתצוגת תיסרוקות?

אתם תראו, עוד שנה אחת כזאת ויום־העצמאות יהפוך ליום־הספרות!

* * *

אחותה של סינדרלה

אם אין לכם מספיק צרות משלכם, אתם מוזמנים לחלוק עמי את צרותיה של (1/20). **„הכותבת היא צעירה נאה, חב־רותית, תרבותית (אקדמאית) וגם רומנטית. חיפשתי את נסיך החלומותי עד שהגעתי לגיל שלושים. והנה, ביום בהיר אחד, נדמה היה לי כי מצאתיו: נאה, משכיל, חייכן וג'נטלמן.**

„האמת היא שקצת התיסכתי. הוא היה מתוק מדי. חיזוריו הלוהטים והעקשניים נמשכו כמעט שנתיים. היו עליות וירידות. ופתאום, בערב אחד, מצאתי את עצמי בחברת ידידים ובני משפחתי ברבנות. נישאתי. במזל רע.

„תיכף אחרי החתונה שינה החתן את פרצופו המחייך, הוריד את המסכה הג'נ־טלמנית והתגלה בכל הדרו... טיפוס לילי וערמומי, ונוסף לזה שקרן לא נורמלי. נכון שבחיים אומרים שצריכים להתפשר, אבל לא היה עם מי. הוא הדהים אותי בהתנהגותו. המשיך את חייו כרווק, לא השתתף בניהול הקן המשפחתי. האשה כמעט ואינה קיימת. הוא רואה רק את עצמו ואת לא. אחרי חודשיים של עינויים, כמו שאומרים, רצח רומני', עזבתי אותו וחזרתי למשפחתי ופתחתי בתהליך „שיח־רורי' ממנו באופן רשמי. הוא מבלבל קצת בערמומיות שלו אבל אני תקווה שאצא במהרה מהמעגל הסגור ואפתח דף חדש, יותר מזהיר בחיי."

נשמע אולי כמו סיפור אחותה התאומה של סינדרלה, אבל מה אפשר כבר להפסיד?!

* * *

הדברים הקטנים

„הבחורה שלי היא זו היודעת להינות מהדברים הקטנים שבחיים," כתב לי (2/20) **וכמעט רציתי להעיר לו שבמדור שלי איני מרשה גסויות. אבל ההמשך שיכנע אותי: „דברים קטנים, כמו סרט טוב, או ספר טוב, שפת־יים, שיחת־רעים שקטה, טיול קטן או פיקניק. ואפילו, אפילו צפיה משותפת בטלוויזיה (בתוכניות הטובות, כמובן)."**

אם זה נשמע לך מסעיר לבלות ערב מול מוקד ולסיימו בפסוקו של יום, את יכולה להמשיך לקרוא: „אחרי כמה שנים שהסתובבתי בחו"ל וראיתי עולם, חזרתי לארץ חמדת אבות והחלטתי להתבסס. אני כבר מזמן לא־ילד, ומשהו בעצמות רומז לי להפסיק את חיי הרווקות ולחפש את הקשר האמיתי עם חברה לחיים. אני אוהב אותך שקטה, נאה (לא חייבת להיות חתיכה אבל קצת חן־נשי זה תמיד טוב), ישרה עם עצמך ועם הסובבים אותך."

ואם זה לא מצלצל באוזנייך כמישהו שמזמין סטייק על האש, עם קצת חמוצים ובצל בתוך הפיתה, אז הנה מה שהוא מציע לך בתמורה: „חיים, הבנה והומור שקט."

* * *

תחביב ימאני

אם מושה גור קבע שחל שיפור בצה"ל בעת האחרונה, יש לו על מה להסתמך. כמו על מיכתבו של (3/20), **המעיד שחיי־לים בצה"ל הפכו הרבה יותר אמיצים.**

שיפטי בעצמך: „אני חייל ,ימני' (מלשון תימני) בשירות צבא־הקבע. אוהב בנות משוחררות, שתחביבן כתחביבי — לקיים יחסי־מין בכל התנוחות הידועות שישנן. אבל לא רק זה, אני אוהב גם לשוחח וכן צריכה להיות גם היא. ושתהיה בת 19 — זה הגיל! או אם את חושבת שאת כן"ל, אז כתבי אלי. אני מחכה לך. בדירתי או בדירתך."

הלוואי שאתבדה, אבל יש לי הרגשה שהבחור־צ'יק ייווכח שאופנת שיחרור־האשה טרם הגיעה לישראל.

* * *

הזמנה בפיזמון

שמישהו יחבר לזה מהר מנגינה, ואז ישירו את זה בחגיגת־הזמר הבאה:

שם רחוק בלב השרון,
בין פרדס לבין לולון,
שם גרות שתי עלמות,
אך סגורות, הו! מה סגורות!
הן מצפות לשני עלמים,
(לא מוכרחים להיות עלמי־חן)
בעלי נתונים ממוצעים:
שקטים, נבונים וחביבים,
שלא חגגו עדיין 25 אביבים.
אך עברו את גיל העשרים
והשאר יסופר במילים...

הן, (4/20), **מבקשות להפגות לכל אחת מהן מיכתב נפרד, או מכתב משותף אחד אל שתיהן שייכתב על ידי שני ידידים.**

* * *

הסדר לישיבה

בדקתי את חותמת הדואר. זה הגיע באמת מירושלים. גם גראפולוג שבדק את כתב־היד במיכתבו של (5/20) **מניח, כי כל הסיכויים הם שאין זו מתיחה וכי הבקשה אוטנטית.**

בבקשה, תאמינו או לא:

„אני תלמיד־ישיבה, שפתחתי עיני וראי־תי שטוב בחוץ. ולדאבוני גלימת־הרבנים שעוטרתי, פיארותי וזקני שהחל לצמח, אין בהם כדי לקרב עדי מבנות המין היפה. אבל הרי אמרו חז"ל: אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בפנוכו. והריהו מכיל:

„יש לי עצה אחת לכל אלה שכותבים אלייך: במקום לכתוב כל כך הרבה, שיקחו את העסק ברצינות ויזיזו את התחת.

„נ.ב. אני בן 25, 175 ס"מ, אבל הולך לי בצורה בלתי־רגילה. זאת הסיבה שאני לא כותב למדור שלך. מה דעתך?"

אז אני אגיד לך מה דעתי: מה שהרג אותך זה שציינת את הגובה. אילוליא זה הייתי באמת מאמינה שלא כתבת אלי. אל תתרשמנה מאיומיו. הוא לא ישלים את המיכתבים שלכן לסל.

* * *

מרד בכלא

לא, זו אינה טעות. אתם לא בנמר של נייר, אלא במיכתבים לציפי, למרות מיכ־תבה של (7/20): **„הבדידות — בית־כלא אכזר הוא. כאשר נקלעת אני שוב אל מבואותיו, הדרך חזרה קשה ומכאיבה לאין ערוך. הפעם הזאת, כששוב אני עומדת בפתחי בית־כלאי, החלטתי ויהי מה — הפעם אמרוד, לא אתן לרגשותי להיסחף, ואכן, הצלחתי לשבור ולהרוס את שעריו של זה. אולם הלאה — לשאר.**

ישראלית בויה

האם ידעת שהאופנה האחרונה בישראל היא „מראה פליטת־עזה"?

אם לא, כדאי שתדעי מעכשיו.

זה הולך ככה: חולצה הדוקת־חזה ובע־לת מחשוף עשויה משק־חיטה של האו"ם; חצאית מבד ג'ינס עד לקרסול; פלסטיק־מות של פקק המעידות כי „זה עתה הגעת ממחנה הפליטים מס' 3 בג'בליה."

זהו הדיווח האחרון שהגיע מרחוב דיזנ־גוף באמצעות הויה, ירחון־הנשים האמ־ריקאי, שאחרי הפסקה ארוכה שבר את הטאבו שהוטל בעתוני־הנשים בעולם על הנושא הנצחי: האשה הישראלית.

אחרי מילחמת ששת־הימים זאת היתה הסחורה הכי מבוקשת בשוק. מה כבר לא כתבו על האשה הישראלית הנפלאה, שב־אחת ידה מחזקת השלח ובשנייה את הקלח. מאז ספרות הסטאלאגים לא נוצר צירוף כה משלהב של מיניות ואלימות. אפשר היה לחשוב שמילחמת יום־הכיפורים גמרה גם את זה, כמו עם כל שאר הדברים. אבל — לא.

בגיליון של הויה מחודש אפריל כותב יונתן ברודר, מסופרי אסושייטד פרס ב־ישראל, דו"ח מעודכן מרחוב דיזנגוף על מצב האשה הישראלית, שהיא עדיין חיילת וצנחנית, אבל רוצה מהר בעל וילדים, „דבר שאינו מיוחד לישראל, אבל כשאשה מתחילה להרגיש את עצמה כרווקה זקנה בגיל 19 או 20, זה המיוחד..."

להוציא כמה הפרזות פה ושם, הדו"ח הוא מהימן יחסית. דיזנגוף, לפי הדו"ח, הוא עדיין 'שוק הבשר' של ישראל. „הסי־בה ביגלגלה מכנים הישראלים את דיזנגוף 'שוק הבשר' הוא המיצעד הבלתי־נפסק של נשים צעירות ויפות, המשתרכות אל תוך ומתוך בתי־קפה כמו כסית, רוול ופינתי. הרבה סובבי עולם סיפרו לי שישבו בויה־ונטו ובשאנז־אליזה, צעדו ל־אורך השדרה החמישית או רחוב קארנבי ובכל זאת טרם ראו ריכוז כזה של נשים־מהממות־באמת כמו בדיזנגוף..."

אפילו את הבדיחה על הגבר הישראלי „הגומר מהר כדי להספיק לרוץ לספר לחברים," אפשר למצוא שם. סיפרה אותה אחת, יעל, פקידה בת 21, שאמרה ליונתן: „אני אוהבת מין. אם אני פוגשת גבר והוא נושא־חן בעיני, לא עובר חרבה זמן עד שאנחנו נמצאים יחד במיטה. הבעיה היא שישראל היא מדינה קטנה מאוד. ובמקום כמו תל־אביב, השמועה על ההרפתקאות המיניות שלך מגיעה לרחובות מהר מאוד. אין לבנאדם האפשרות להיות מהאנוני־מיות כמו בניו־יורק. נוסף לכך, גברים ישראלים רבים נמצאים עדיין בנקודה בה הם חושבים על מין כעל חריץ נוסף בחגורתם..."

מי שרוצה לדעת יותר מה הולך בדיזנ־גוף, שיתחיל לקרוא את הויה.

את הדו"ח מעטרות כמה תמונות, ביניהן אחת של ישראלית, הנפרדת לשלום מידיד הנוסע באוטובוס של אגד. אין מה לדבר: בתור כרזת־פירסומת של משרד־התיירות, זה נראה לגמרי לא רע.

פרידה ישראלית

אברך נחמד בן 19 וחצי אביבים, המון ספרים, טיולים וספורט. אם זה אומר למישהי, שתכתוב אלי ותצרף גם תמונה," וההגדרה **„תלמיד־ישיבה" אינה צריכה להרתיע. יש גם ישיבות־הסדר, אם אתן מתכוונות למה אני מתכוונת.**

* * *

להזיז את ה...

אין לי הפעם במדור מיכתב־פרס. **זה מפני שאת פרס־השבוע אני שולחת ל־**(6/20) **מקיבוץ בית־זרע, ששלח לי מיכתב בנוסח הבא:**

„לציפי שלום רב,

„אני לא קורא קבוע של העולם הזה, אבל כשמזדמן לי לקרוא בעתון, אני קורא את המדור שלך דבר ראשון. מוכרח להגיד לך שזה יותר טוב מכל ספר בהוצאת מזרחי.

זקוקה אני ליד מחזקת ומעודדת. תאוכל להושיט לך ידי...?"

* * *

לזהבית יהודאי: זכית בהתערבות. תמו־נת „נעורת־החלומות לדוגמא" שצורפה ל־מיכתבו של (2/14) היא באמת תמונתה של הייליי מילס. לא הייתי מתנגדת לקבל חלק מהזכייה.

* * *

מיכתבים למדור זה יש לשלוח לכתובת: **מיכתבים לציפי**, ת.ד. 136 תל־אביב. מיכ־תבים המיועדים למכותבים במדור יש לש־לוח במעטפה כפולה: על החיצונית לרשום את הכתובת הנ"ל ועל הפנימית — **ח־מבויית בכוב של 45 אגורות** — יש לרשום את מיספרו חסידורי של הנמען בילבד. רצוי בספרות קטנות, בצד.

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאתנו- adas
תכשירי יופי לזוכים במדור

דבר השבוע

הוא הגיע לארץ באוניית־מעפילים, שירת בצה"ל במילחמת־העצמאות, חי בקיבוץ, ירד מן הארץ והפך סופר בינלאומי מוכר

איש בלי מולדת

יעקב לינד נולד בהונגריה ב־1927, ערב מילחמת־העולם הוא נשלח להולנד, מקום שם עבר חלק מהמילחמה. בגיל 14 נשלח לעבודת־כפייה בגרמניה. מייד עם תום המילחמה העולמית עלה לארץ־ישראל, והשתתף במילחמת־השיחרור. ב־1950 נסע לאירופה, ובשנות ה־60' ביצר לעצמו מעמד של רומניסט, ליריקן ומחזאי חשוב במערב־אירופה ובארצות־הברית:

● סיפרו הראשון, נשמה של עץ (1961), הוא קובץ־סיפורים. סיפור הכותרת עוסק בשני גברים בקרון־רכבת, כאשר האחד מסביר לשני שמייד עם הירדמו, יקרע אותו לגזרים ויאכל ניתחי־בשר מגופו. סיפור אחר עוסק באדם הנכנס לבניין מלא אנשים עירומים, ה־לוגמים דם מעריסתם. יש בקובץ סיפור אודות רוצח־המונים, המתכנן לרצוח את אביו, אשר מקדימו ורוצח אותו.

● עלילת סיפרו השני של לינד, נוף בבטון (1963), מתנהלת בימיה האחרונים של מילחמת־העולם. זוהי נובלה־אליגורית, המתארת את האודיסיאה של גאוטיאר באכמאן, השב מן החזית־הרוסית לעבר החזית הצרפתית, כשהוא מחפש אחר יחידה, שבה יוכל להשיב לעצמו את גבריותו.

● עולם טוב יותר, סיפרו השלישי של לינד, עוסק בשואה מנקודת־מבט של תרבות־האבסורד. במרכזו שתי דמויות מבוגרות: פקיד־מכס וינאי זוטר, הממונה על ערימת ניירת, ודמות נוספת, הנועלת עצמה בבניין מפני העולם.

● למנות את צעדי, הוא הראשון בסיפורי־האוטוביוגראפיה של לינד, ובו הוא משחזר את חייו עד גיל 25 בשלושה פרקים: בית־ספר למטאפיסיקה מתאר את ימיו של לינד בבית־ספר וינאי. בית־ספר לפוליטיקה ממחיש את נדידותו בהולנד בזמן הנאצים, כפליט בן 11, ואת עלילות־המילחמה בעיניו של ילד. בית־ספר לאלכימיה הוא תיאור בריחתו מאירופה ההרוסה והשטועה לארץ־ישראל.

● מות שועלי־הכסף ומחזות אחרים, ארבעה תסכיתים חדנים בטירוף. מחזה־הכותרת (שועלי־הכסף) עוסק בנאצי המחליף, בתום מילחמת־העולם, את דמו עם זה של קורבן יהודי, ומאמין שכך ייגצל מעונשן של בעלות־הברית. מחזותיו ומערכוניו של לינד מאוכלסים במיפלצות תת־אנושיות.

● מיספרים, המשכה של האוטוביוגראפיה של לינד, תולדותיו משולים לקנדיד בן המאה ה־20, המחפש מחד את „הטוב שבעולמות" ומתאר את חיפושי־הזהות שלו־עצמו. בספר זה נודד לינד מישראל, לאחר תקומתה, דרך מארסיי, וינה, אמסטרדם, פאריס, לוגאנו ועוד ערים אירופיות שבהן הוא מתייסר ובוחן את המרכיב האנושי, בעודו חי מעבר לכרונולוגיות הזמן.

● המסע לירושלים, תיאור מסעו של לינד לישראל, תוך עיסוק בהיבטים שונים של חברה יהודית, והדחף לחדור למשמעויות של האנטישמיות המודרנית, עד לי־פגישה עם דויד בן־גוריון, תוך ניסיון ליצור ניסיון של דיאלוג איתו.

בימים אלה שוהה יעקב לינד בארץ, על־מנת להשלים צילומי סרט־טלוויזיה עבור הרשת המרכזית של הטל־ויזיה הגרמנית. בסרט — פגישות עם אנשי־רוח, סופרים ואמנים, בני־דורו של לינד. בעזרתם הוא מחפש אחר היבטים חדשים ממרחק הזמן לשואה. בין המרואיינים בסרט: **גינטר גראס**, פרופסור **גרשם שלום**, **חנה מרון**, **מכס פריש**, **ג'ורג' שטיינר** ואחרים. להלן שיחה שנערכה בין יעקב לינד לבין דן עומר:

● הנושא־החוזר של ספריך, וחסרט חדר־קומנטרי־אידיאולוגי שאתה מצדם עכשיו, למי מופנים כל אלה?

אני חפץ להיות מועיל. למצוא קורטוב של תיקווה בדורות הצעירים מדורי. כוונתי לבחון את האופן שבו מתייחסים אלה לחוויה, שאותה עברנו, כאנשים צעירים, במילחמה.

ואכן, מתבהר לי שאנשים צעירים שואלים שאלות רק עד לנקודה מסוימת. הייתי אומר, אינם שואלים את השאלות בחריפות שבה היה עליהם לשאול.

אבל קיימת כיום בעולם תחושה אחרת, רתיעה, וניתן להבחין בה גם בישראל. היית אומר שהצעירים גאוותניים מדי, ולכן אינם מרבים לשאול שאלות. הם מצפים שהדברים ייאמרו להם. הם גם חצויים ביחסם אל העבר, ולכן מעדיפים שהמידע יימסר להם בעקיפין, אלה הם דורות צעירים, החוששים ביותר מפני אידיאולוגיות.

● אתה מתכוון לצעירים ישראליים?

בעיקר לישראלים. האידיאולוגיות מעלות פחד בליבם. בעיקר ביגלל העבר, ובייחוד חשש מפני אידיאולוגיות שמאליות. הם מודעים לכך שהסיסמות הישנות איבדו את התכנים. העולם מורכב מדי. צעירים אלה רואים הרבה מן המורכבות הזאת.

● מהי המגמה של הסרט שלך?

ראה, אין להתעלם מאותה חווייה שנושאים בני־דורי מאותה מילחמה. לכן אני פונה, בסרט, אל שיכבה של סופרים ואנשי־רוח, שעברו יחד אתי את טראומת התסו־רות העולם, על־מנת שיעזרו לי למצוא כמה „איזמים" שאני חלוק עליהם.

כוונתי להמונים המכנים עצמם קומוניסטים, ואני מטיל

יעקוב לינד
הציונות היא נוסטלגיה

ספק אם הם מסוגלים לחדור לעומק משמעות הקומוניזם. או אחרים, המכנים עצמם סוציאליסטים. עקרונית, אני מטיל ספק אם אנחנו מתכוונים לאותו דבר.

קיימת כיום קשת של „איזמים", כך שקיים צורך לכתוב מילון פוליטי חדש, כדי שנוכל למיין — ולהבין — את עומק ומשמעות הנושאים שאנו משוחחים עליהם.

כוונתי, בסרט, למקם את המונחים במישבצות ה־נכונות... מהו סוציאליזם? מהו קומוניזם?... וגם אותו דבר המכונה „ציונות"...

● האם במיסגרת המיזון האידיאולוגי החדש, שאתה מנסה ליצור, קיימת תווית של „ציוני" לתושבי־ישראל ולתושב יהודי בחוץ־לארץ, כאותה מידה?

בעיני הציונות היא תולדה של אנטישמיות, שמקורה במיכלול רעיונות אשר הופצו בעיקר על־ידי הכנסייה הקתולית עד שתירגם, מי שתירגם את הקונפליקט היהודי־קתולי למישורים פוליטיים, לאנטישמיות גזענית־מדינית־חברתית. כך שבעניין הישראלי־ציוני, אני חושב שלישר־אלים יש בעייה של זהות. בעיני, העולם הם נחשבים כסתם־יהודים, למרות שבעיני־עצמם הם „יהודים שונים, מכיוון שיש להם מדינה ומציאות להגן עליהן.

לתושבי ישראל אין צורך כלשהו בציונות. בנערותי לימדו אותי ש„ציונות" היא הכמיהה לציון, ואם הנך מתגורר בישראל, הרי הציונות חסרת־משמעות עבורך. אלא שגדמה לי שהציונות משמשת, עבור הישראלים, מין מצב של נוסטלגיה, ולכן איני מצפה מהם להגדרות אידיאולוגיות חדשות בשלב זה.

● משך שנים נעשה ניסיון אינטלקטואלי לעסוק ביחסי ישראל־הגולה, במיפגשים שונים בין אינטלקטואלים ישראליים ויהודיים מחוץ־לארץ. אישים כמו המבקר ג'ורג' שטיינר והסו־פרת סינתיה אוזיק, כלטו בהטפתם ליהודי ה־קוסמופוליט או הרוחני.

אני רואה את עמדתם. היה עליהם לתת הסבר אינ־לקטואלי לעצם היותם בגלות. באשר לי, לא קיים בי צורך להסביר ולנמק את היותי בגלות, למרות שברור לי כי בילעדי קיום ישראל תיראה יהדות הגולה כפארסה.

כוונתי, שאין להתעלם מאירועי מאה השנים האחרונות בהיסטוריה היהודית. אירועים שהצמיחו את הפיתרון הציוני, שמשמעותו היתה להגר לארץ־ישראל, והעמידו את המהגרים במצב שבו עליהם לדאוג לעצמם.

● האם ישראל נראית בעיניך כהתגשמות הציונות?

אני חושב שבמטרה להינצל, עליך להחזיק מדינה. ברור לי שמדינה היא מערכת שאינה צודקת תמיד. ראה, למשל כיצור אנושי, ולאו דווקא כיהודי, אני עקרו־נית נגד אפארטהייד, מכל סוג או צורה, כך שאני מתנגד לעמדת ממשלת־ישראל, המבצעת עיסקות עם השטן. בעיני, האפארטהייד הוא שחור משחור, ואיני רואה איזו תועלת יכול להביא לישראל ביסוס ידידות עם השיילטון בדרום־אפריקה, כל עוד מדיניותה מושתתת על גזענות.

בעיני, לא ניתן להתפשר בנושא זה. אומנם ממשלות הן ציניות, בניגוד לעמים, כך שאני חושב שגם ממשלת ישראל היא ציונית, ומעט מאד ניתן לעשות בעניין זה, וגם אין זה מתפקידי לבקר ממשלה זו או אחרת.

● בכך־זאת אנחנו מצויים כאן בקונפליקט מתמיד עם אומה אחרת, החותרת לעצמאותה.

אישית אני חושב שאין להתעלם מן האומה הפלסטי־נית. אולי פעם לא היתה אומה פלסטינית. אבל עכשיו ברור שהיא קיימת, וקשה להתעלם מעובדות. גם לא נראה לי שצריך להתנגד לתהליך הגיבוש הלאומי ה־פלסטיני, תהליך גדל והולך. אך אשר לשאלה אם הגבול בין ישראל לפלסטין יהיה בירדן, או במקום כלשהו ליד פתח־תיקווה, או במקום אחר, זה אינו תלוי בי. אני סופר, לא מדינאי.

● נדמה לי ששיבוץ הראשונים כיוצר היו בישראל...

הגעתי ארצה מייד אחרי מילחמת־העולם, באוניית־מעפילים, ביוני 1945. הייתי עצור כמה חודשים בעתלית, ואחר־כך הייתי בקיבוץ גל־עד שבהרי־אפרים. מצאתי את מיסגרת הקיבוץ בלתי־מתאימה לי, למרות החינוך החלוצי שלי. החלטתי שעלי לחיות את חיי כאינדווידו־אליסט.

אחר־כך השתתפתי במילחמת־השיחרור, לא כלוחם אלא בחיל־האוויר. לא הייתי חייל מצטיין, ואחרי המילחמה התעניינתי בכתיבה יותר מאשר בדברים אחרים. ה־כתיבה משכה אותי יותר מהפוליטיקה ושאר הדברים, שעניינו את חברי באותה תקופה.

בהתחלה הייתי שחקן. גילמתי תפקידים מישניים ב־תיאטרון הקאמרי. אני זוכר תפקיד שהיה לי ברק אתמול נולדה. בתקופה שלאחר המילחמה פירסמתי את עבודותי הספרותיות הראשונות בשבועון אשמורת, לא בשם יעקב לינד, אלא כיעקב לנדווירט.

● אתה חושב שאילו היית נשאר בארץ, היית מגיע לאותו מעמד סיפרותי מכובד שאליו הגעת באירופה ובעולם?

ראשית, הרי זו היתה שאלה של שפה. שפתי היתה גרמנית, והעיברית שלי דלה. בעצם, איני יודע מה היה קורה אילו הייתי נשאר בארץ. מכל מקום, באותה תקופה שבה עזבתי, הרגשתי שאני זקוק להשכלה תרבותית בסי־

סית. רציתי ללמוד דרמה. כך יצאתי לווינה, שם למדתי אצל מקס ריינהארדט.

● ואחר־כך?

ב־1954 הגעתי ללונדון, וניתקתי בהדרגה את קשרי עם התרבות הגרמנית. משך כמה שנים השתתפתי עדיין בפגישותיה של „קבוצה 47" של סופרים גרמנים צעירים, שאינה קיימת עוד. השתתפתי, ללא מחוייבות כלשהי, מאחר שפוליטיקה גרמנית רבה היתה מעורבת בפעולותיה של הקבוצה.

פוליטיקה תמיד הפחידה אותי, ובניגוד לחברים אחרים בקבוצה, כגינטר גראס והייגריך בל, מעולם לא הטריד אותי אם הקאנצלר הגרמני הוא וילי בראנדט או מישהו אחר. אלא שחברי־הקבוצה הגרמניים הינו מחוייבים חרבה יותר ממני, ולכן הם שבו מגלותם אחד־אחד, לשכון ב־גרמניה.

למרות זאת, כל סופר הוא פוליטיקאי במידת־מה, גם אם אינו משתייך למיפלגה מסויימת, ורצוי שכל דיעה כתובה של סופר תהא פוליטית. אך מבחינת התקשרות אל מיפלגה, הרי אני מזדהה עם דבריו של הקומיקאי גראוצ'ו מארקס על הפוליטיקה, שאותה הגדיר כ„מועדון־חברים שאינני רוצה להצטרף אליו." ולכן אני רואה את מחוייבותי האחת בעצם העיסוק הפוליטי של מוראליסט, ואיני מוכן לעבור למעורבות מסוג אחר.

● סיפרי־האוטוביוגראפיה שלך דנים רכות בנדודיך בארצות שונות. האם יש לך מוּ־דת כלשהי?

לא. יש לי מקום־מגורים קבוע — לונדון, אבל אני שם רק בתור תושב. אנגליה משולה בעיני לאונייה — בין ארצות־הברית לאירופה — שיש לי בה תא־מגורים.

הקואופטציה הקדושה

ספרים

„אחדות העבודה ההיסטורית" מעת: יונתן שפירא
הוצאת עם עובד, 252 עמודים

מי שרוצה לדעת כיצד הפכה מפא"י־ההיסטורית למפא"י־ההיסטורית, וכיצד ביססה זו את שילטונה הכלכלי־חברתי במדינה ובמדינה־שבדרך, במשך קרוב לשני דורות, ימצא את התשובה במילת־הקסם „קואופטציה"*. מונח זה מסביר ומנמק את אושיות המערך־הפוליטי הסבוך של מישחק־הכוחות, וריכוזן, במוקד ההתרחשויות של ארץ־ישראל־העובדת בין השנים 30—1920.

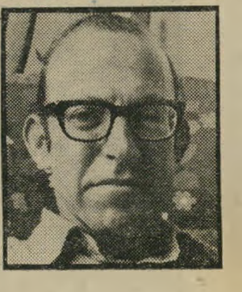

שפירא

מבלי דעת עוסק פרופסור יונתן שפירא בניפוץ שיטתי של פרות־קדושות, אשר נוצרו במהלך שנים ארוכות של רימום־דמויות מנהיגי העליה־השניה מעבר למידתם הא־מיתית.

מסתבר שבניגוד לאגדות־העם הרווחות, הרי שהעס־קנים־המנהיגים של תנועת־העבודה כימעט ולא עבדו עבודת־כפיים כלשהי. שפירא מציין כי שלושת המייסדים של אחדות־העבודה — בן־גוריון, בן־צבי ורמז — נסעו ב־1912 לקושטא על־מנת ללמוד מישפטים, כאשר מטרתם היתה להכשיר עצמם כמנהיגות לאומית לארץ. שפירא מציין באירוניה שבמיר־שם־התושבים בשנת 1949 התעקש בן־גוריון על רישום מיקצועו כ„חקלאי". גם חברו לחיים ולדרך, יצחק בן־צבי, כתב בזיכרונותיו שמעולם לא היה חקלאי — והסביר זאת בכך שהתכוון להיות חקלאי, אך נאלץ למצוא לעצמו מקור־פרנסה שיותיר לו זמן לפעילות ציבורית.

מסיפרו של פרופסור שפירא מסתבר כי מאבק־הכוחות מחד והפער־האידיאולוגי מאידך (מה שקרוי בסלנג מפלגת־העבודה של היום — הסופרמרקט האידיאולוגי) מקורם בנחלת העבר הרחוק של ראשית ימי אחדות־העבודה ההיסטורית. בן־גוריון התמסר בימי הראשית של המיפלגה לביצור שליטתו בגוף הפועלי השולט, בתוקף היותו איש־אירגון ולא איש־חזון, כפי שדמותו מצטיירת כיום. אם נצרף את דברי דויד הורביץ, שכתב כי ברל כצנלסון „רצה להיות דובר התנועה ולא מושלה", לאימרה אחרת מאותם ימים שטענה „כי לא משנה מה עושה בן־גוריון — העיקר הוא מה חושב ברל כצנלסון," יתכן שדיעות אלה תעמדנה לנו להשתחרר מדימוי החוזה הגביא של בן־גוריון.

דמותו של בן־גוריון כאיש־ביצוע, במונחים סוציולוגים, בולטת בסיפרו של יונתן שפירא בתיאורים שונים, כמו ניתוח הדיונים שנערכו בסניפי אחדות־העבודה במאי 1925, כאשר בן־גוריון חייב כל סניף של התנועה להיות „הערן הרואה, האוזן המאזינה והמצפון הבוחן את כל פעולות ההסתדרות, והמעביר את הכל למרכז..." במילים אחרות, סטאליניזם בסיגנון בן־גוריון.

ואכן, בסיפרו של שפירא מתבהרת הפונקציה של חבר־המיפלגה, שהטילה משך שנים חתיתה על המדינה, והוא ממצה זאת בהגדרה של שרגא נצר: „לראות במניחי־היסוד של התנועה (קרי: כצנלסון, בן־גוריון ושות') מורי־דרך, אנשים שלאורם יתחנך..." מיכניזם הכרחי זה של אותה מיפלגה, מצוטט בספר גם מדבריה של גולדה מאיר, שפורסמו ב„ספר העליה השלישית": „ונדמה לי שחשיבותה העיקרית של העליה השלישית היא בקבלתה את התורה הזאת שמסרו לה חברינו מהעליה השניה. קיבלנו אותה בלב שלם ובשימחה, ושמרנו על מצוותיה..."

חלק ניכר מסיפרו של שפירא מוקדש לניתוח טכניקת התהליך שבו פעל הגוף המייסד של תנועה פוליטית זו. לב ההתהליך הוא בחלוקת קואופטציות לנציגי כוחות אחרים, תוך כדי כבילתם האידיאולוגית, ויצירת אותה מיפלצת מתנוונת הממשיכה לחנוק את החיים הפוליטיים בארץ עד עצם היום הזה. מתוך הספר ניתן להבין את תהליכי החיסול של גוף חריג כמו „גדוד־העבודה" (מסתבר שהגדוד היה מיוסד יותר על ספונטא־ניות מאשר על הכתבה פוליטית מגבוה).

ב„אחדות העבודה ההיסטורית" של שפירא מוגדרת הנקודה בה ביצע בן־גוריון את קפיצת־הדרך שלו מאדמיניסטרטור־מיפלגתי לחרושתן של חזון. עוד ב־1928 האמין בן־גוריון בעמעמד־העובדים, וחיבר מאמר בכותרת „ממעמד עובד לעם עובד" ובו הביע את רצונו להסוך את מעמד־העובדים למימסד־עובדים, שיקיף את כל הישוב היהודי של אז. אלא שחמש שנים מאוחר יותר (1933), בכהנו כיושב־ראש ההנהלה הציונית, קיבץ בן־גוריון את מאמריו בכותרת „ממעמד לעם", כאשר המילה „עובד" מושמטת לה, ועימה גם המשמעות האידיאולוגית שליוותה אותה.

הספר רצוף בתגליות „מדעיות" קטנות אך מדוייקות, שיש בכוחן לשנות את סך־הכל של הפרופיל בו מוצגת תקופת שנות העשרים בסיפרי־הלימוד ובתוכניות הנוסטלגיה למיניהן. למשל: מי שחשב שהביורוקרטיה היא נגע ההסתדרות רק מימי קום המדינה, יופתע לגלות שבימי המשבר־הכלכלי ב־1927 הרוויח פועל שכר־יומי של 0.20 לא"י ליום (חמש לירות לחודש) שעה שעובדי מגגנון ההסתדרות הרוויחו בין 10 ל־20 לא"י לחודש, ו־100 פקידי־הסתדרות חריגים, מתוך שש מאות, הרוויחו מעבר ל־20 לא"י לחודש — משכורת אגדתית במושגי הימים ההם.

כיכר סדום בתל־אביב

קשר של שתיקה

קורא חביב! אל נא ייחר אפך, אם אכתוב דף זה בשביל עצמי.

ובכן, הנדון הוא יריד־הספרים השנתי בכיכר עיריית־תל־אביב, בשבוע־הספר־העברי — שנערך על־ידי מוכרי־ספרים שקורין: מו"לים. וגם סופרים וחוליי־קולמוס עלובים באים ליריד זה, בשביל למכור את „חוכמתם" ולהרוויח קצת מעות. ביריד אייר תש"ג באתי גם אנוכי למכור את סחורתי, ואז באו פקחי עת"א, ועימם ברנש נוצץ, והם גירשוני ואיימו להחרים את פרי־עטי, אם אעז למכור שם. „זה שוק רישמי," — אמר הרשע הנוצץ.

ואספתי את סחורתי בתיקי, וכשהגעתי סמוך לפרישמן, ראיתי את המשורר אליעזר דהן (ד. אלירן), עומד ומחלק דפים, כי גם אותו גירשו, ולכן חילק דפים עם שירים ופיתגמים מפרי־קולמוסו. ואז ניגש אליו אדון צעיר ואיים: „זה היום האחרון שאתם מחלקים פה ניירות!"

קורניק

וכתבתי מיכתבים לשניים מכותבי־העיתים, וסיפרתי על מעשי הפקחים, ושאלתי אם כיכר־העירייה היא אחר־זחם הפרטית של המו"לים. וכותבי־העיתים הנ"ל לא השי־בו ולא כתבו כלום בנדון, וכנראה אינם ששים ואינם ממהרים לכתוב וללחום בעד צדק ליהודי אדוק...

וביריד של אייר תשל"ד נהגה עיריית ת"א במידת־החסד, ונתנה לכל סופר וחולה־קולמוס שולחן וכיסא, כדי שיוכל למכור את „חוכמתו" וגם אנוכי קיבלתי שולחן וכיסא. ואחר היריד כתבתי לאחד העיתונים מיכתב־תודה לעיריית תל־אביב. וביריד תשל"ה חזרתי ובאתי לכיכר־העירייה, ופקחי עת"א גירשוני ורדפוני כמה־וכמה פעמים, בגלל פרצופי היהודי, כי סופרים ומשוררים חילוניים ואדמונים הורשו להעמיד שם דוכנים, ולמכור שירה אדומה.

ואני חושב כי פקחי עיריית תל־אביב אינם אשמים, ורק מו"לים חילוניים ואדמונים ושמאלניים שלחום לגרש מן היריד את היהודי האדוק, שהעז ומעז לקרוע מסכות ולחשוף את חלאת סיפרות „התחייה".

ושמעתי כי מאן־דהוא קרא ל„שבוע־הספר־העיברי" בשם: „חג־הספר־העיברי", וזה „חג" לטיפשים, וגורם לנו שחוק וקלות־ראש. כי סופרי „התחייה" שיחתו את העם היהודי, והצמיחו בו גדודי פושעים ושודדים וחשישאים וערסים ורוצחים ושלומאים אדומים, שנותנים יד לישמעאלי הרוצח.

וגם חיללו והורידו את לשון־הקודש לדרגת עוד שפה שמית, כי ללא אמונה בתורה מן השמיים אין ערך לשפה העיברית, ומוטב לקרוא ולכתוב באנגלית, שהיא שפה בינלאומית. ועוד אעז לומר, כי כיחבי הרבי מלובאביץ הגם כיתבי־קודש, וגם אם הם כתובים אנגלית.

ולהבדיל בין הטהור לטמא, כיתבי מנדלי מו"ס ופרישמן ויל"ג וטשרניחובסקי טמאים ונאלחים ומלאים רפש, גם אם נכתבו בעיברית נוצצת.

חיים צבי קורניק

טעמו של שמיר

בחטף

המאבק־הצמוד בין שני כיתבי־העת לסיפרות, עכשיו וסימן־קריאה הגיע למימדים כאלה, שביום פתיחת **„שבוע הספר העיברי"** ראו־אור הגיליונות החדשים של שניהם ● קטלוג הספר העיברי, שהיה רואה־אור מדי שנה בשבוע־הספר, לא פורסם השנה. הסיבה: רוכשי הספרים היו מגיעים לשיטחי התצוגה עם ספרים מסומנים בקטלוג, וצימצמו בכך את אפשרויות מיכמר הספרים ● הצלחתו המיסחרית של המחזה מושל ירחון **ליוסף מונדי** לא סיחררה, מן הסתם, את ההנהלה־הציבורית של התיאטרון הקאמרי, העומדת להוריד את המחזה מעל קרשי הבמה ● בהולנד ראתה אור החוברת הראשונה של כתב־העת P.T.L., העוסק בשירה מתארת ובתיאוריות הסיפרות. עורכו של כתב־העת, **בנימין חרושובסקי** (אוניברסיטת תל־אביב), הצליח ליצור כתב־עת בינלאומי לביקורת הסיפרות בקו־פרודוקציה ישראלית־הולנדית. בין המשתתפים הישי־ראליים בחוברת הראשונה, חוקרי־הסיפרות **שולמית ריימון וזיוה בן־פורת,** ואחרים ● בהוצאת אלאן ליין בלונדון ראה אור סיפרם של **אדוארד לוטווק וד"ר דן הורביץ** „צבא־ההגנה־לישראל", ובו פירוט מדעי־סוציולוגי־אסטרטגי של המרכיבים האנושיים והמגמות האסטרטגיות של צה"ל.

שמיר

הספר זכה בביקורת אוהדת בטיימס ליטררי ספלאמנט ● בתחזית שפורסמה במדור זה על התמנותו של **משה שמיר** כעורך הסיפרות של מעריב (העולם הזה 2015) נכתב: „שמיר, שנתגלה בתקופת העריכה הקודמת כמבקר־שירה, עלול להפתיע את קוראיו בסידרת־מאמרים גו־ספת על מצב השירה העיברית." ואכן, השבוע הוא החל בפירסום סידרת־מאמרים על מצב השירה, בכותרת: „שירת היום — פרקים קצרים." הפרק הראשון מוקדש **לאחרון אלמוג** (ביאליק לא היה תימני), ול**ראובן בן־יוסף** (בעל הנוסח התנ"כי לסיפור אהבה). בין השאר כותב משה שמיר במאמרו: „...אין לי באמת שום מכשיר אחר אלא הטעם האישי שלי, המבוסס אולי על אהבה גדולה לשירה, ידיעה מסויימת בשירה העיברית ופחות מזאת בשירת העולם" ● במאמר שפירסם **חיים גורי** בדבר (12.5), תחת הכותרת: „שני מיכתבים," מופנה אחד המיכתבים למחבר חיי עם ישמעאל (משה שמיר), ובו מביא גורי מזיכרונות־הילדות שלו, וכותב: „...ככל ילד תל־אביבי הייתי בעד תוצרת עיברית. אך כאשר ראיתי כיצד הופכים ארגז עגבניות או ביצים של רוכל ערבי, נשבר לבי בקירבי. האלימות החליאה אותי, אך מיטב שנותינו חלפו בתוככי האלימות, שאם־לא־כן היינו עריקים ממוציאים את עצמם מן ההיסטוריה ומחלישים את הצודקים במילחמתם. תמיד האמנתי בצידקת מילחמת־היתודים, בלי שאמונה זו תהיה בגדר היתר עיסקה להתעללות באסיר או לרצח חפים־מפשע, או לפגיעה באנשים המרימים ידיים..." ובהמשך פנייתו כותב חיים גורי: „אם המכנה המשותף שלנו הוא הסירוב הערבי, אם הסירוב הזה קובע את מעשינו לאורך־ימים, הרי חבל על המחלוקת הקורעת אותנו..."

---

* קואופטציה = צירוף איש לגוף המנהל את האירגון, כדי שיראה עצמו חייב לקבל את מרות האירגון. שהוא הפך משתתף פעיל בניהולו.

שידוכים ההגיון והרגש

„ברגע הראשון נדהמתי. אני? שידוכים? מה פתאום? אבל עכשיו אני יודעת: פנייה למכון להיכרויות היא דרך מודרנית ונבונה" * * חנן בר־נוי, מנהל „רעים": „הפונים אלינו הם גברים ונשים, התופסים עמדה בחיים, המבקשים שאנו נעשה למענם את הסלקציה הראשונית".

מאת רונית טנא

„אינני יפהפיה מסחררת; מעולם לא הייתי. אולי משום כך, השקעתי את עצמי בלימודים — סיימתי תואר ראשון במתמטיקה, אחר־כך תואר שני. הבחורים שרצו אחרי לא עניינו אותי ואלו שיכלו לעניין אותי לא „גילו" אותי ולא היה לי זמן לחשוב עליהם. והנה, בוקר אחד פקחתי את העיניים וגיליתי שאני בת עשרים ושמונה — ורווקה".

הדוברת היא מ.ל., שנאותה לגולל את „מסע הציד" שלה אחר בעל, משמצאה כי היא בראשית העשור השלישי של חייה, לבדה. יש לה שיער בהיר, עיניים חומות וארשת פנים נבונה. נכון, היא מעט עגלגלה, „לא חתיכה" כל־שהיא, אבל בעלת קסם אישי רב.

„תחילה „דאגו" לי ההורים, חדודות. הכירו לי גברים ,ממשפחה טובה', עם מעמד', עם דירה ומכונית'. אבל — זה לא היה ,זה'. יום אחד ישבתי אצל חברה טובה שלי, נשואה, ודיברנו על ,הבעיה' שלי, מה דעתך לנסות משרד שידוכים?' שאלה אותי.

„ברגע הראשון נדהמתי. אני? שידוכים? מה פתאום! מי יכבר בא למשרד שידוכים, את מי יציעו לי שם? אבל אחרי שיחה עם החברה, ואחרי חרדה־הרבה מחשבה, החלטתי — מה יש לי להפסיד? ננסה!"

■ דרך מודרנית ונבונה

מאירה ניסתה. באה למשרד שידוכים שעליו אמרו לה כי הוא מחזיק ורציני. כאה עם הרכה היסוסים, מבוישת מאד. נכנסה, התקבלה אצל המנהל — ולפתע חשה שהיא נמצאת בחברת ידיד, אדם כוגר — אך לא מכוגר — הממה לה אוזן, מקשיב לה, נכון לעזור.

„כשאומרים משרד שידוכים, חושבים על איזה שדכן זקן ומכוסף מהעיירה היהודית הגלותית, המחזיק בפנקס קטן ומקומט, המלא רשימות הכתובות ב־אותיות קטנות וצפופות. לא! קודם כל, לא ,משרד שידוכים', אלא מכון להיכרויות.

„סיפרתי שם על עצמי, על תכונותי, על הרקע שלי, ועל מה שאני מבקשת למצוא בגבר שאיתו אני אמורה לחלק את חיי. זמן קצר אחר־כך התקשרו אלי גברים שקיבלו את מספר הטלפון שלי ממכון ההיכרויות, לאחר ששמעו עלי מפי מנהל המכון — ותכונותי נראו להם. ברור, שהטלפון שלי ניתן רק לאלה שתכונותיהם־שלהם תאמו לאלה שביקשתי אני".

כיום מ.ל. נשואה, זה שלוש שנים ויותר, ואם לתינוק חמוד בן שנה. על הדרך שבה הכירה את בעלה היא טורענת בחום: „אין שום בושה לפנות למכון להיכרויות! להיפך! זו דרך מודרנית ונבונה לפתור בעייה קשה, המציקה לנערות רבות, וגם לגברים רבים. לדעתי", היא מוסיפה, „הבושה צריכה להיות מנת חלקם של אלה, אשר ,מתביישים' לפנות לעזרת מכון שכזה, ו־מעדיפים להיוותר בבדידותם ולחכות לנס!"

■ חתן בן 80; כלה בת 70

מאירה הכירה את בעלה כאמצעות מכון „רעים". זהו המכון הוותיק והמנוסה ביותר בתחום ההיכרויות החוגג כימים אלה עשר שנים להיווסדו.

„במידה מסויימת, סיפורה של מאירה הוא אופייני", אומר חנן בר־נוי, מייסד „רעים" ומנהלו. „רבים מאד הם אלה הרואים בפנייה למכון היכרויות משהו שיש להתבייש בו. אבל המספר הגדל והולך של גברים ונשים שפנו אלינו, בעשר שנות קיומו של מכון ,רעים' — כשמונים אלף בקירוב — מוכיח, שהדעה־הקדומה הזאת מתחילה להיעלם."

חנן בר־נוי הוא גבר צעיר ונעים־סבר, בן שלושים ושמונה, בעל טביעת עין חדה והבנה רחבה בפסיכולוגיה ו־בסוציולוגיה, כדי לעמוד על תכונות חבאים אל המכון. זה „הסוד" שלו — וסוד הצלחתו של המכון. ואכן, בעשר השנים שבהן פועל „רעים", סיפל בידעוזרת בגברים מגיל עשרים וכמה („איננו מקבלים צעירים שגילם נמוך מגיל יוצאי־צבא") ועד גיל שמונים („האם מצא כלה? לא. מה אתה חושב, שכולם מתחתנים?..."), נערות מ־גיל 17 ונשים, שהמבוגרת שבהן היתה בת למעלה משבעים — „החתן — בן שבעים וחמש").

ל„רעים" משרד בתל־אביב — ברחוב בן־יהודה 58א', ובחיפה, ברחוב ירושלים 16א'. המשרדים שוכנים היכן שנקל לבאים למצוא את הדיסקרטיות שאותה הם מבקשים, לשבת בנחת, בנעימות, לספר על עצמם ולזכות באוזן קשובה ואוהדת.

על רצינותו של מכון „רעים" מעידה כאלף עדים העובדה, שהוא פועל זה עשר שנים; זו אינה תקופה של מה בכך. מנהלו, חנן בר־נוי, מקפיד להכניס בו שיכלולים שונים, המתחייבים עם הזמן. עיקר דאגתו לכרטסת הפונים למכון.

■ הכרטסת — „סודי ביותר"

כרטסת זו מסווגת כ„סודי ביותר", כאשר היא מכילה את שמות הפונים למכון ופרטיהם האישיים: גיל, גובה, השכלה, מקצוע, מוצא, מצב משפחתי, מצב הבריאות, השירות הצבאי, האמצעים הכספיים — למעשה, הכל. כשולי הכרטיס מצויים פרטי ניתוח אופי ואישיות, ולעיתים גם דו"ח פסיכולוגי או גרפולוגי.

הכרטסת נתונה במתקן המשוכלל ביותר לכרטסות הממויינות בשיטה ידנית. הוא קרוי „ספיד־פלקס", ומאפשר שליפה מהירה של כרטיס — או כרטיסים — שבהם מעוניין מנהל „רעים", שרק הוא, והוא בלבד, רשאי לטפל בכרטסת.

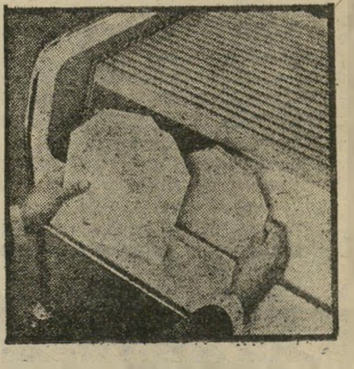

כרטסת „ספיד־פלקס"

הכרטסת זוכה לעדכון יומיומי. נוספים פרטים אישיים, אם יש צורך. נוספים כרטיסים נוספים, עם הצטרפותם של פונים ל„רעים", ומוצאים כרטיסים — כאשר מהדהדים צלילי מארש החתונה...

מה זכות הקיום של מכון להיכרויות בשנות השבעים של המאה העשרים, בעיצומו של עידן המתירנות? חנן בר־נוי שומע את השאלה, מחייך, ומשיב בגילוי־לב: „דווקא כיום, מכון דוגמת ,רעים' עשוי לחועיל", הוא אומר. „המתירנות הביאה לכך, שקל להכיר את בני המין השני באופן בלתי־אמצעי, אך אז הולכים שולל אחר המראה החיצוני. למשל, בחור הולך ברחוב. רואה ,חתיכה'. הוא ,מתחיל' איתה בגלל צורתה הנאה. רק כעבור זמן הוא מגלה שאין היא לרוחו — השכלתה נמוכה מדי לטעמו, היא עקרת־בית גרועה, או — גם זה קורה — הדבר החשוב ביותר בעיניה הוא כסף.

■ ההגיון — והרגש

„בקיצור", ממשיך חנן בר־נוי, „הכחור הלך שולל אחר הרגש. אך, כאשר הוא כא אלי, מדבר קודם כל ההיגיון; התכונות שהוא מבקש בבת הזוג, אופייה, כישוריה, ובאמצעותי הוא מכיר נערות שיש להן את התכונות הללו. אחר־כך, עם אחת מהן יתפתח גם הרגש — ומה טוב מזה?"

ניסיונו העצום של חנן בר־נוי, הביא אותו לחלק את הפונים ל„רעים" לשני סוגים עיקריים. „סוג אחד", הוא אומר, „הם אלה שעד שהם באים — יוצאת הנשמה. הם מוכרחים להתנצל, להסביר, לתרץ, מדוע באו. לעיתים קרובות הם פונים למכון בגלל לחץ־חברתי כבד המופעל עליהם. אנשים אלה הם חסרי בטחון, ומשימתי הראשונה בטיפול בהם היא להחדיר בהם את הבטחון הדרוש להם. זה חשוב יותר מבן־זוג. עם בטחון — הם מוצאים את בן־הזוג המבוקש.

„הסוג השני הוא של בעלי הבטחון העצמי. הם באים, מתיישבים, ומספרים על עצמם. כשבאה אלי בחורה שכזאת, היא איננה צריכה לומר לי שהיא מה שקוראים ,מוצלחת'. רואים את זה. וקל יותר לשרת אותה".

האם כולם מתחתנים? — אני שואלת את חנן. „האמת — לא", הוא משיב. „אחרת, היה סה תור עד כיכר ,מוגרבי'... אבל, ביתר רצינות, איננו מודד את ההצלחה של ,רעים' במספרים, או באחוזים. החשוב הוא, שאנו בנויים ל־היכרויות רציניות. הפונים אלינו אינם חלכאים ונדכאים אלא גברים ונשים מצליחים ובעלי עמדה, שרוצים כי אנו נעשה למענם את הסלקציה הראשונית בבחירת בן או בת זוג".

חנן בר־נוי בשיחה עם אחד הפונה ל„רעים": רק לא־נשואים מתקבלים.

■ בלי הרפתקות חולפות

שאלה שאין להתעלם ממנה בעסקי השידוכים, היא החשש של רבים מפני מכון לא־רציני, המבקש להפגיש אנשים „מודרניים", לחילופי זוגות למשל.

„במובן זה אינני ,מודרני' בכלל", מדגיש חנן בר־נוי. „בחור המבקש למצוא כאן בחורה להרפתקה חולפת — טועה. גם צעיר בן עשרים המקווה שדרך ,רעים' יכיר אשה בת שישים — יגלה שזו אינה הכתובת. הנתון הראשון שאותו אני בודק הוא: הרישום, לא־נשוי' בתעודת־הזהות. המטרה של ,רעים' היא, להביא להיכרויות שיוליכו לחופה. רק זה!"

■ מבוקשים: בני 30—50

הנה כי כן, חנן בר־נוי עוסק במקצועו בכייעוד. אילו לא במודע, אך זה אצלו „בדם". הוא משתדל לעזור לכל פונה. גם אם זה הורה מיואש, הרוצה לשחק עם נכדים — ובתו עדיין רווקה. גם אם זה חבר, המנסה לחלץ ידיד „בצרה". נכון, הנן מרווית מזה. שהרי זה מקצועו, וזה עסוקו. אבל הפיפוק שבצבר הרווח החומרי — גדול יותר.

הפונים ל„רעים" מהווים חתך מייצג של האוכלוסיה בישראל. חילונים ו־דתיים; בעלי מקצועות חופשיים ועובדים במלאכת־כפיים; יפים (ויפות) ו־יפים פחות; צעירים ומבוגרים. בכרטסת שלו רשומים עתה כשנים־עשר אלף איש — שישים אחוז מהם נשים, וארבעים אחוז גברים. יחסית, מרובה מספר הנשים שבגילאי עשרים—שלושים, ו„חסרים" לו גברים בני שלושים—חמישים.

לרשומים ב„רעים" ניתנת גם האפשרות לבקר במועדון להכיר בן או בת־זוג ב־אוירה נינוחה ושבעית לצלילי תזמורת ותוך כדי ריקוד. המועדון מתקיים באחד האולמות המפוארים בת"א ואיננו נושא את השם „רעים". חנן מספר על פעילויות רבות נוספות שהוא יזום, אשר כולן מיועדות להביא לידי מקסימום זוגות נשואים. „לשמחתי" אומר חנן: „מרבית הזוגות הנישאים באמצעותינו הם זוגות מאושרים".

במדינה

משטרה

חקירה בשחור־לבן

חנער בן ה־17 הוכה ונעצר — ושוחרר רק כשהתכרר שאינו ערבי

הניידת של משטרת רמת־גן פנתה במהירות מן הכביש הראשי, ונכנסה לחצר מיפעל הבלוקים שברחוב ז'בוטינסקי 166 בבני־ברק. מתוכה זינקו שוטרת צעירה וקצין־זוטר למרכז החצר. השוטרת, שעל חולצתה התנוסס המיספר הסידורי 41362, הצביעה על נער שחרחר שעבד במקום ואמרה: „הנה, זה הוא!"

הקצין לא היסס אף לרגע. הוא תפס

מתיזנן צ'רנובילסקי
רק לא ערבי

את הנער, לוי צ'רנובילסקי בן ה־17, באוזנו, והחל בועט באחוריו. „למה אתה מרביץ לי?" שאל הנער הנדהם. „סתום ת'פה! אין לך זכות־דיבור!" השיב לו הקצין, והמשיך להכותו. כאשר התעייף מן המהלומות והחל מתנשם, הירפה ה־קצין מן הנער ואחז במוט־ענ שנח על הקרקע.

השוטרת כחולת־העיניים, שהתלוותה אליו במשימה חשובה זו, החליטה שהגיעה השעה להתערב. היא קפצה ממקומה ובלמה את עמיתה. „עזוב את זה!" צעקה אל הקצין. „אל תתערבי!" השיב לה זה. „אני אלמד אותו!"

אך אז הירפה הקצין ממוט־הענ, וגרר את לוי צ'רנובילסקי אל הניידת. „אתה עצור!" הכריז באוזניו. „אתה בא אתי! אני אשבור אותך. אני אלמד אותך לצייית לשוטרת!"

מכות בלי מירה. כחמש דקות לפני שביצע קצין מישטרת רמת־גן את מעשה־הגבורה שלו, ב־19 באפריל בשעה שבע ורבע בבוקר, מיהר לוי צ'רנובילסקי אל מיפעל־הבלוקים של אביו. חיש עליו לעזור לפועלים הערביים שעבדו במקום. הוא החל חוצה את החצייש, וכנראה לא שם לב לכך שבדיוק באותו רגע התחלף תאור ברמזור והפך אדום.

שוטרת שניצבה ליד מעבר־החצייה ביקשה מלוי את תעודת־הזהות שלו. הנער, לדבריו, אמר לה כי אינו רגיל לשאת איתו מיסמכים. הוא הסביר כי ימים אחדים קודם־לכן חזר מסמינר של בני־עקיבא בארצות־הברית, ושם לא היה זקוק לתעודת־זהות.

סיפר לוי השבוע: „השוטרת אמרה לי להיכנס לניידת שהיתה בסביבה, ואני עניתי לה שאם היא לא מאמינה לי, היא יכולה למצוא אותי בחצר מיפעל־הבלוקים של אבי, במרחק של כ־40 מטר ממעבר־החצייה שלידו עצרה אותי. אז היא עזבה אותי, ואני נכנסתי לחצר המיפעל והתחלתי לעבוד.

„פיתאום הופיעה השוטרת עם הקצין בחצר המיפעל שלנו, והוא התחיל לחר־

(המשך בעמוד 49)

תשבץ העולם הזה 2020

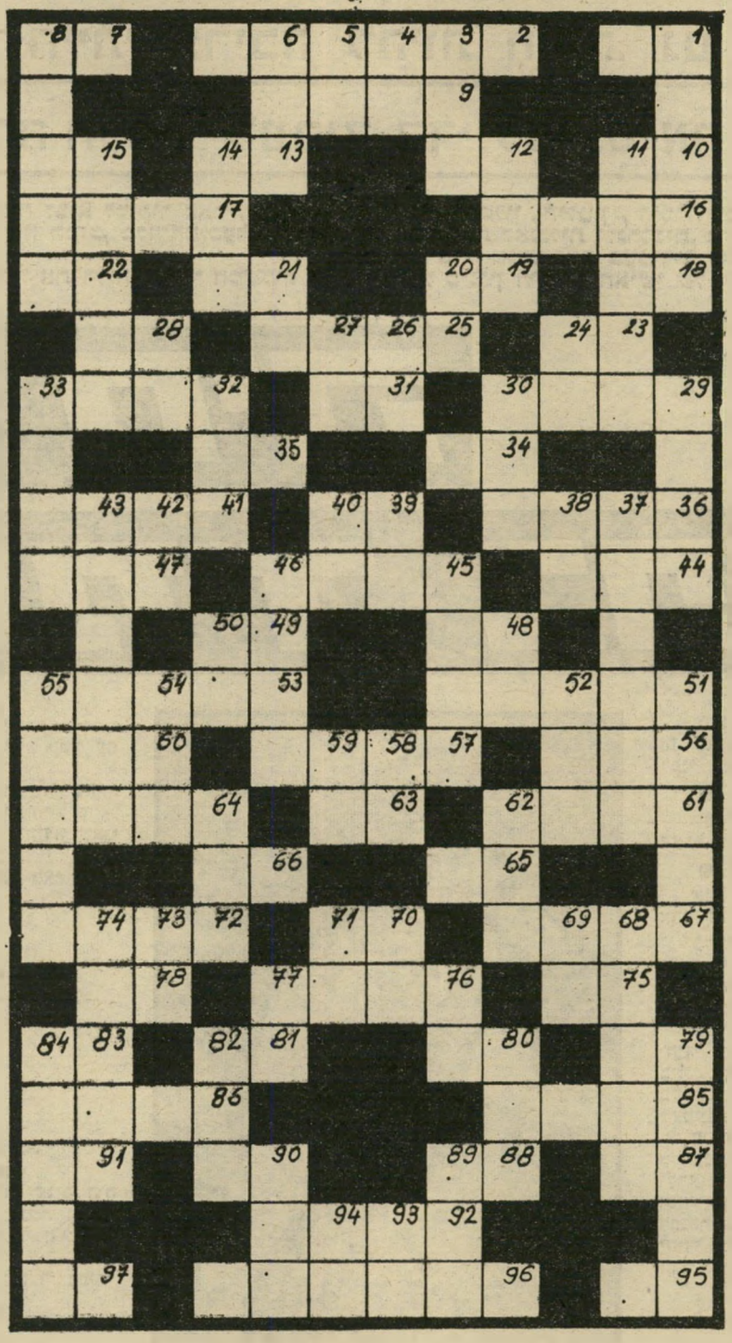

מאונן:

1. קידומת צרפתית; 2. קאמפינג; 7. עלוב־נפש; 9. אשתו הראשונה של אחשוורוש; 10. חומת מים; 12. מילת־שלילה; 13. בת־קול; 15. תג; 16. נחיר, בטוח; 17. חבל בארץ; 18. גיבעה קטנה; 19. צאצאה; 21. דורון; 22. מסולם חצלילים; 23. קריאת־יגון; 25. שרף; 28. מסולם הצלילים; 29. בלמו; 31. מבין; 32. משתמש בריאותיו; 34. תרופה; 35. נהר באיטליה; 36. חומר־דלק המצוי בביצות; 39. נוי, יופי; 41. מעדן אפוי; 44. יפה למראה; 45. צמרת; 47. איבר־חנשימה של הדגים; 48. אותו אכלו אבותינו במידבר; 49. עצם בפה; 51. חנק; 53. נהר ברוסיה; 56. משורר ישראלי; 57. לכאן!; 60. סיום; 61. צמח־בר ממישפחת המורכבים; 63. פרוסה; 64. מגלה; 65. רשוב במיקצת; 66. בתוכם; 67. ארוכה; 70. ממלא־מקום (ר"ת); 72. חמשת החומשים; 75. מרגן; 76. סיפון; 78. מילת־שלילה; 79. אסקופה; 80. שן־החפתח; 81. תינוקות של בני־רבן; 83. כינוי; 85. תואר־אצולה אנגלי; 86. לא גבוה; 87. שמא; 88. בוא! מלמעלה למטה; 90. בתוכך; 91. נזכר לעיל (ר"ת); 92. יום ולילה; 95. פתי; 96. אנדרוגינוס; 97. מילת־שאלה.

מאונך:

1. כתלים; 3. עוף אגדי באגדות חז"ל; 4. בן־אדם; 5. מין מעדר; 6. דרך, באיטלקית; 8. קמלה; 11. בנה את אתונה והמציא את המיסרשים; 12. תעלת־שום־כין; 14. כלי־קיבול לנוזלים; 15. יין צעיר שטרם תסס; 20. יחידת התפר; 21. חזר; 24. מיקווה־מים ענקי; 25. מספיק; 27. קידומת הולנדית; 28. שניים; 29. מרבה לחייך; 30. אריס; 32. „כוחות שיריון, ...!"; 33. סופר אנגלי נודע (ש"מ); 37. בירת הנגב; 3. קריאת־יגון; 42. זאת (הפוך); 43. היצירה הראשית בסיפורות האשורית; 45. גניחה; 46. כתוב, מצויין; 48. מילת־שאלה לזיהוי; 50. מילת־שאלה לזיהוי; 50. מילת־זירוז; 51. פליחת תלמים; 52. ריבע; 54. מישחק־ילדים סופולרי; 55. הרגעה, הורדת מתח; 58. בהשאלה: מרכז; 59. זוג בלי התחלה; 62. חרי; 64. כלי־קיבול לנוזלים; 68. יישוב בשפלת־החוף; 69. זכר בבקר; 70. זז; 71. שאין נשמת באפו; 73. נהר באפריקה; 74. מיספר אחד; 76. איברי־תנועה; 77. הכפף!; 79. עיירה בגדה שהתפרסמה באחרונה; 80. יחידת בדירה; 82. מסטינג; 84. קולג'; 89. נוזל המשמש לכתיבה; 90. לטשו עיניים; 93. מאותיות א"ב; 94. מחלך בשחמט.

קשקשת 2020

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. החגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

קשקשת 2018

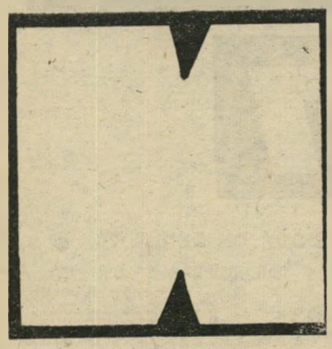

● חיצים לשום־מקום.
שירי בן־עמי, רח' יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, תל־אביב

● שני חודי־עפרונות מאחת חוות־דות מעלים זיכרונות.
נרב לביא, רח' אחוזה, כרכור

● בייבי, מיסטר פרוג — חראשו, טוואריש לאנס!
שאול יחישום, רח' אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

● כימעט־תאונת בלוד.
דני בן־חור, רח' דובנוב 21, תל־אביב

● מלתעות אחרונות.
עוסרה שיטרית, רח' שלם 10 א', רמת־חן

השבוע בדרייב־אין
בשעה 7.15
„הפרופסור חקוסם"
בשעה 9.30
שבוע שני
סרטו של קרלו פונטי
„בצל ודמעות"

בס'טונות
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון

כהן מודל
תל־אביב, ה', נחלת בנימין 4, קומה ב', דרך החצר
פתוח ברציפות עד
שעה 6 בערב
להזמנות ע"י סוכן: טל. 50344, ת"א

עם **דליה לביא**

„אני ביישנית מאד ✶ תמיד אמרו: מדליה לא ייצא שום דבר ✶ תמיד הייתי צריכה להיות חזקה. גם כשלא הייתי בגיל ארבע־עשרה הלכתי לעבוד כדי לפרנס את המישפחה שלי..."

לקראת יום־העצמאות באה דליה לביא לביקור בארץ, ושהתה כאן במשך כמה ימים. נילווה אליה ידידה הטוב, מלך־המיסעדות הישראלי מהאמבורג, מאנפרד כץ.
בעת הביקור ריאיין אורי אבנרי את דליה. בחדר המשקיף על פני הים, במזון „הילטון", דיברה דליה בחופשיות, כשהיא עוברת מדי־פעם מעברית לאנגלית ולגרמנית, ולוגמת יין לבן כדי להעניק לעצמה אומץ. בראיון המתפרסם בעמודים אלה נעשה ניסיון לשמור, ככל האפשר, על סיגנון דיבורה האישי של דליה ולהביאו לקוראים כלשונו.

„אני חיה תמיד בפחד!"

„לכן אני מדברת בחוקפנות..."

אני מאד ביישנית. אין לי מישקפיים, שאני יכולה להתחבא מאחריהם. אוי, כן, יש לי מישקפי־שמש!
תמיד הייתי ביישנית. אני באה במבוכה בקלות. עכשיו, בראיון הזה, אני במבוכה. לכן אני מדברת בתוקפנות. זאת אחת הצורות שלי לדבר, כשאני במבוכה. ההתקפה היא ההגנה הטובה ביותר. כך אומרים.

● **מאיפה זה בא, הביישנות?**

מלידה. אני יודעת?

אולי ביגלל שהייתי הבת הבכורה, והייתי צריכה באופן אוטומטי להיות החזקה, כבר בגיל צעיר. אני לא יודעת. אני חושבת שזה מלידה. זה אופי.

אחותי, למשל, לא מתביישת מאף אחד. שום דבר לא מרגש אותה, ולא מרגיז אותה, והיא לא מתביישת. לה יש שלווה נפשית. היא מצאה את עצמה בגיל צעיר, וזה מגיע לה.

ילדות

● **מה קרה לכם בגיל צעיר?**

קרו לנו דברים מאד לא־נעימים.

● **דליה, האם את אמביציוזית?**

לכל אדם יש אמביציה. אבל אין לזה שום קשר עם הקאריירה שלי.

האמביציה שלי היא — לאט־לאט, באיזושהי צורה, אני לא יודעת בדיוק איך, למצוא את הדרך לעזור לישראל באמצעות הקאריירה שלי. כי זוהי הדרך היחידה שאני מכירה.

זוהי האמביציה היחידה שיש לי, בעצם, כאמביציה. חוץ מזה, יש לי המון מישאלות.

פחד

● **איזה מישאלות?**

למצוא שלווה נפשית.

● **אין לך?**

לא. אף פעם לא היתה לי.

● **למה?**

לא יודעת. אולי אף פעם גם לא תהיה לי.

תמיד אני חיה בפחד. אני ביישנית מאד.

מעולם לא קיבלתי שום השכלה. במשך שנים היה לי קשה לעמוד מול אנשים שלמדו יותר ממני, והייתי צריכה להוכיח להם שאני מסוגלת להתמודד עימם כימעט בכל עניין.

הייתי צריכה ללמוד לבד, מה שלא למדתי בבית־הספר. עזבתי את בית־הספר בכיתה ו'.

● **למה עזבת?**

אבא נפטר, והלכתי לעבוד.

● **במה?**

עבדתי בהרבה דברים. עבדתי כדוגמנית, כי זה קל, לא צריכים שכל בשביל זה. הייתי צריכה לעזור לאמא. הגעתי דווקא לדרגה של דוגמנית־צמרת, במרכאות.

לא שהייתי תלמידה מצטיינת. אגב, הייתי מצטיינת בתנ"ך, בהיסטוריה ובציור, בכל הדברים ההומאניים. אבל כשזה בא לחשבון, שלא נדע מצרות כאלה! עד היום.

בבוקר אני בלת'־נסבלת, ביגלל לחץ־הדם הנמוך שלי

מזל שהמציאו את המחשבים.

● **אז מי עושה לך את החשבונות?**

המכונה. המחשב. יש לי מחסום נפשי בחשבון. אני לא אוהבת דברים לוגיים. בעיני, ההיגיון הוא כל־כך לא־הגיוני!

ביישנות

● **מניין הביישנות שלך?**

אבא נפטר כשהייתי בת 14. סבא נפטר כשהייתי בת 16. לא היה לנו כסף. סבא שלי שכב 20 שנה משותק, לפני שמת.

● **כשבי־ציון?**

לא. הוא היה בבית־אבות. זה עלה הרבה כסף, ורק האבא שלי עזר. הסבא הזה היה אבא של אמא שלי.

● **מה עשה אבא שלך?**

אבא שלי היה הגנן בבית־ההבראה בשבי־ציון. בן־אדם לא רגיל! אני זוכרת עליו שני דברים.

כשהייתי בת 9, הוא נתן לי את השיר אם של קיפלינג, ואמר לי שתמיד אסחוב את זה איתי, וכשאני אמצא את עצמי עצובה או בודדה, שאקרא את זה. זה עוזר לי עד היום.

שנית, האבא שלי היה לא־דתי, אבל הוא היה יותר יהודי מכל יהודי. הוא הלך לבית־הכנסת רק פעמיים בשנה: בראש־השנה וביום כיפור. אבל ממנו למדתי את כל הגאווה וההבנה לעם שלי. וביגללו הייתי התלמידה הכי מצטיינת בתנ"ך ובתלמוד וכו'.

היתה לו חוכמת־חיים בלתי־רגילה.

אני זוכרת כשהוא נפטר, הרב גלר מנחריה כתב נאום, וקרא אותו על הקבר של אבא בשבי־ציון, שזה מושב דתי ועוד איך! הוא אמר: כולכם פה דתיים, והולכים לבית־הכנסת כל הזמן ומתפללים, אבל היהודי הזה שנפטר היה יהודי אמיתי. הוא חי רק בשביל לתת, ועזר לכולם, והיה חבר נאמן. אלהים ישמור עליו!

אמא

● **מניין המישפחה? מגרמניה?**

לא. מרוסיה. אנחנו מעורבים.

● **אמא כאה מגרמניה?**

כן, היא היתה ילידת גרמניה, מברסלאו.

היא היתה בשבילי אחת הנשים הכי נבונות. היתה לה חוכמת־חיים טבעית. גם היא לא למדה. לא היתה בבית־ספר. היא לימדה את עצמה את הכל, מאמנות וסיפרות, ועד רפואה.

כל הגברים שהיו לי פגשו אותי במצבים שהייתי מאד חלשה

היא לימדה את עצמה כל־כך טוב, שהשתמשו באמי כאחות במצבים קריטיים במילחמת־השיחרור. היה לה ידע לא־רגיל ברפואה. היא גילתה את המחלה שלה, סרטן, עוד לפני הרופאים, ואמרה להם מה לעשות. זאת היתה אשה שעד היום אני לא זוכרת שאי־פעם התלוננה על משהו.

לולא היא, אני לא חושבת שמיכל, יוסף ואני היינו מגיעים למה שאנחנו היום.

„דוגמנית לא צריכה שכל... לא קיבלתי השכלה... אבא מת כשהייתי בת 14..."

במשק שבי־ציון קראו לה „הגורו." כולם באו אליה. היא שמעה את כל הסודות במשק. אף פעם לא מתחה ביקורת על אף אחד. היא אמרה לי את זה תמיד: קחי לך זמן להבין בן־אדם, לפני שאת עושה עליו ביקורת. לכל דבר בחיים יש סיבה. הצרה עם האנשים היא שאין להם זמן, או קודם־כל הם עושים ביקורת.

● **איך דיברת איתח?**

עיברית. עם הסבתא שלי, האמא שלה, אני מדברת גרמנית. וגם עם אחותה של אמי.

● **אמא השפיעה עליך?**

היא היתה האדם שהכי הערצתי בחיים. מכל האנשים הגדולים, המפורסמים, החכמים והמלומדים שהכרתי, אף אחד לא הגיע לקרסוליים של האמא שלי.

● **מה היא רצתה שתהיי?**

דליה.

היא ידעה שאני עוברת כל מיני משברים. הקאריירה שלי ביכלל לא עניינה אותה.

אמי הבינה אותי. מצד אחד היא רצתה שאהיה דליה, שאהיה עצמי. אבל היא ידעה שהאהריות היא כולה עלי, שאני חבת הבכירה שפירנסה את המישפחה. לכן רצתה לעזור לי בדרכים שונות — בזמן שנתנה לי, בהבנה שלה, בפילוסופיה שלה. היינו יושבות לילות, עד הבוקר, לדבר על החיים, על ערכים, מה אמיתי ומה לא.

היה לח יופי פנימי.

כסף

● נובע מדבריך שהלכת לקאריירה שלך בשביל כסף, בשביל לפרנס את המישפחה.

זה נכון. רציתי שאחותי ואחי ילמדו מיקצוע. את אחותי שלחתי לבית ברל, להיות גננת, ואחי הלך לכפר חירוק ולטכניון בחיפה.

רציתי לבנות לאמא שלי בית מאבן. אנחנו גרנו כל החיים שלנו בצריף. הצריף עדיין עומד בשבי־ציון.

תמיד אמרו שמדליה לא ייצא שום דבר, היא לא למדה. אמרתי לאמי: אל תדאגי!

האיש היחיד שירכוש אותי הוא אדם שיבין מה עברתי, איזו אישיות כפולה יש לי

מזה באה האמביציה. אמרתי לה: יום אחד אני אבנה לך בית מאבן!

בצריף לא יכולנו לבשל בחורף, כי כל הסירים היו דרושים כדי לאסוף את המים שדלפו מהגג.

כשהתחילו לבנות את הבית, בית האבן, בשבי־ציון, והעמידו את פיגומי־העץ בשביל הבטון, רצה אחותי — שהיתה בת 12 — אל האמה שלי ובכתה: „בונים שוב פעם בית מעץ!"

בניתי את הבתים — שני בתים, אחד לאמא, ואחד קטן לי — בשבי־ציון, ולא בהרצליה, כי אני סנטימנטלית. אני נאמנה למושב שלי. אני האדם הראשון שבנה בית בשבי־ציון. גם אמא רצתה להישאר שם.

הצריף חישן עומד לפני הבית, ועוברים על פניו כשבאים לבית.

באלט

עזבתי את הארץ בגיל 12. לקחו אותי לשוודיה. קיבלתי מילגה ללמוד באלט. זה היה הדבר היחידי שתמיד רציתי: להיות רקדנית־באלט.

תיתה לי צרח־צרורה. כשנעלתי נעלי־באלט, לא ראו את הראש. הייתי גבוהה מדי. חוץ מזה היה לי לחץ־דם נמוך. עד היום יש לי. היין עוזר לי נגד זה.*

בבוקר אני בלתי־נסבלת, ביגלל לחץ־הדם הנמוך. זה לוקח זמן עד שהלחץ עולה. כשאני קמה מהמיטה, מסתו־בב לי הראש. לכן אני לוקחת קפה ודבש במיטה, אז הדם מתחיל לרוץ. בבוקר אני לבנה לגמרי, עד שהדם מגיע לראש.

● **אז הפסקת לרקוד?**

כשאבי נפטר, חזרתי לארץ.

למרות שהייתי תלמידה מצטיינת, גילו שלא אוכל

(המשך בעמוד 48)

* בעת הראיון שתתה דליה יין לבן.

„בעיני הגרמנים אני בחורה אכזוטית, שחומה, תוקפנית, בעלת קול צרוד..."

(המשך מעמוד 47)

להיות רקדנית־באלט, כי הייתי מתעלפת בזמן הפירואטים, כשמסתובבים.

אז ויתרתי על הקאריירה כרקדנית. כשאבא נפטר, התחלתי לעבור כדוגמנית. מאונס.

הייתי אז בת 14. בתרו אותי ל„גערת אקמן", קיבלתי בשביל זה פרס בסך 200 לירות. נתתי אותן לאמא שלי.* עבדתי בשביל דיווה ואלד.

סרטים

זה נמשך עד גיל 17. אז הגיע לארץ רפי נוסבאום, בכבודו־ובעצמו, וראה תמונות שלי בביגדיי־ים בחלונות־הראווה של דיווה. הוא התקשר לשביי־ציון, ואמר לאמא שלי שהוא מחפש בחורה לסרט חולות לוהטים. הכסף היה יותר טוב מדוגמנות, והיינו זקוקים לכסף. אמרתי לאמא: יאללה, סרטים לא סרטים, הולכים לעשות סרט. כך התחלתי בקאריירה של הסרטים.

● **ואיך זה נגמר?**

שנאתי את הסרטים. נשבעתי לא לעשות יותר סרטים. באלט זה אמנות, אתה עצמך. סרט זה באלאגן, זה לא חלוי בך.

זה נראה לי מישמש כזה — במאי, צלם, ליישינג, ובסוף אתה ביכלל לא מכיר את עצמך.

אבל יותר מאוחר בחיים למדתי לרחוש לזה כבוד.

גמרתי את חולות לוהטים, והתחתנתי. למזלי חרע, או הטוב, בעלי היה מיודד עם אנשי־סרטים. שיכנעו אותו שאעשה סרטים צרפתיים, וכך התחלתי להיכנס לזה בצרפת. המישפחה של בעליי־לשעבר גבתה את כל הכסף. מעולם לא ראיתי אותו.

בעלים

● **אם כן, הבה נדבר על הבעלים.**

לא שווה לדבר עליהם!

בעלי הראשון הבטיח שאוכל לבכות על הכתף שלו, אבל הוא בכה

● **מדוע, עד עכשיו, לא חיתך כך בנישואין? בוודאי חשבת על זה לא מעט.**

אני בן־אדם פגיע. כל הגברים שהיו לי פגשו אותי במצבים שבהם הייתי מאד חלשה.

חיפשתי את האהבה ואת ההבנה ואת האני־לא־יודעת־מה, אבא, אמא, מה שלא היה לי בצורה טיבעית, כי אני חייתי האבא והאמא. אני מנסה להבין את עצמי — הייתי תמיד צריכה להיות חזקה, גם כשלא הייתי, לתת את הרושם, להיות הצוק של גיברלטאר, כשבעצם לא הייתי. אני לא מתלוננת, אבל זו עובדה.

● **וכן?**

חשבתי שהבעלים הם חזקים. כשאת פגיעה, את עיוורת. השיטוט שלך לקוי. וכל הגברים שהיו לי, תמיד התקשרתי איתם במצבים שהייתי מאד חלשה. וכל הגיי־שואין שלי תמיד קרו ברגעי־חולשה.

הבעל הראשון שלי (ג'קי) — הכרתי אותו כשאבא נפטר ואמא כבר היתה חולה. חיפשתי מישהו שאוכל להישען עליו, שיעזור לי. הוא בא ממישפחה יהודית־צרפתית, והוא אמר: „את יכולה לסמוך עלי, את יכולה לבכות על חכתף שלי!" אבל ה ו א בכה.

בעלי השני (ג'ון סאליבן, אביו של ראובן) היה אותו דבר. אהבתי אותו מאד. הוא היה האדם הכי חלש וחכי טוב שהכרתי בחיים שלי. הוא חיפש אמא, ואני חיפשתי אבא. זה לא הלך.

בעלי השלישי (פיטר ריטמייסטר) — אותו הדבר. כמו חשני. גם הוא חיפש אבא, או אמא. אבל הוא אדם שעליו אני לא יכולה להגיד שום מילה רעה. בעצם, על אף אחד מהם אני לא יכולה להגיד דבר רע, חוץ מזה שהם היו חלשים.

● **את נשמעת כמו אשה חזקה, שנרמה זה שהיא חלשה?**

אני חזקה, אבל חכוח שלי בנוי על הצורך. אני צריכה להיות חזקה, כדי לחחזיק מעמד. אבל באופן בסיסי אני לא חזקה ביכלל.

האיש היחידי שירכוש אותי אי־פעם יהיה אדם שיבין מה עברתי, איזו אישיות כפולה יש לי, שהנסיבות יצרו.

---

* אקמן היתח שרשרת של חנויות כל־בו בתל־אביב.

אני לא נולדתי אדם חזק. נולדתי אדם רגיל.

● **ומנחם גפן?**

מנחם יודע המון, הוא לימד אותי המון.

לא היה לי שום ידע. מניין יהיה לי? משביי־ציון? מהספרות? הוא לקח אותי למוזיאונים בכל אירופה. הוא לקח אותי לספרד, לוונציה, לכל איטליה. הוא הסביר לי את הכל. הוא כגראה הרגיש שיש לי הרצון לדעת, אבל שיש לי הפחד להיראות כאחת שלא יודעת. הוא הוציא את זה ממני, את התסביך שהיה לי, שאף פעם לא למדתי. אני חייבת לו תודה על זה. אני תמיד אוהב אותו, כידיד.

אנטישמיות

● **האם נתקלת בחייך באנטישמיות?**

זה לא חסר, בכל העולם. רק תן להם את ההזדמנות!

„אני מצליחה בגרמניה

ב'גלל הנוסטלגיה לאשה.

בשבילם אני אשה!"

כשרק בא משבר־הגפט, זה צץ בכל מקום.

ראובן הלך לבית־ספר יהודי במיאמי. קראו לו היברו אקדמי. אני זוכרת, כשהתחילו הבעיות עם הנפט, יום אחד הגענו לבית־הספר וראינו שכתבו על הקירות: „שירפו יהודים, לא נפט!"

אז הבנתי שאין מקום ליהודים, בשום מקום, לא חשוב איפה. המקום היחידי זה בארץ. מפני שאם מישהו בארץ אומר לך „יהודי מלוכלך!" אתה יכול להסתובב אליו, ולהגיד לו: „גם אתה!"

זה הבהיל אותי. לא חשבתי שבאמריקה, ועוד ב־מיאמי־ביץ', שם, במרכז, יש אנטישמיות כל־כך חזקה!

● **יש לך שם בית, עד אי?**

באי שאני גרה בו, „סאנסט איילנד מס' 1", לא נתנו ליהודים עד לפני חמש שנים להיכנס. יהודי לחם שם, וניצח, והיה הראשון.

הוא סיפר שכאשר בא לאי, כל אנשי האי חזמינו אותו למסיבת־קוקטייל, והוא חשב שרוצים לברכו על בואו. כשבא למסיבה, אמרו לו שהזמינו אותו כדי להגיד לו באופן אישי שלא רוצים יהודים, ושיסתלק מן האי. אבל הוא נשאר, וכך התחילה הקהילה היהודית באי. היינו המישפחה השלישית. עכשיו יש 40.

במרחק חמש דקות מהאי שלי יש אי אחר, קוראים לו „אינדיאן קריק". שעד היום לא נותנים שם ליהודים להיכנס. אף יהודי לא יכול לקנות שם בית. אומרים את זה בפירוש ליהודים. לא רוצים יהודים, כלבים וכושים.

● **היו לך הרפתקות על רקע זה?**

פעם הלכתי למועדון־רחצה שיש לו חוף פרטי, וליהו־דים אסור לשחות שם. יש לי חברה נוצרייה, שהיא חברה במועדון הזה. אמרתי לה: „את צריכה לעשות לי טובה, אני מוכרחה להיכנס למועדון הזה! אני רוצה לראות אם הבוררים האלה יודעים על מה הם מדברים!"

באתי, ונתנו לי להיכנס בקלות. הלכנו לבאר. היה מלא אנשים, כולם מן האצולה של מיאמי ביץ', לא־יהודים. שתיתי, כדי לקבל אומץ. ואז אמרתי להם: „שמעתי שהמועדון הזה אסור ליהודים. איך אתם מבחינים בהבדל בין יהודי ולא־יהודי? אני נכנסתי לכאן. בקלות. אף אחד לא הסתכל עלי ולא עצר אותי. אני יהודיה — יותר מזה, אני ישראלית, ומאד גאה בזה. זה רק מוכיח שאני יותר חכמה מכם, ולא בורה כמו כולכם כאן! ואני גאה שהייתי מסוגלת להוכיח לכם את זה, ונכנסתי ושתיתי איתכם, למרות שזה משפיל אותי!"

חברתי שאלה: „את גמרת?" עניתי: „גמרנו, אפשר ללכת!"

כל האנשים היו אילמים מרוב תדהמה.

האנטישמיות שלהם זה יותר עניין גופני מאשר נפשי, הם חושבים שכל היהודים נראים אותו הדבר. הוכחתי להם שזוהי רק צורת־מחשבה, אמונה ומסורת.

ולכן נשארנו בחיים, וכל העמים האחרים נעלמו. ברוך השם.

גרמניה

● **בגרמניה נתקלת בזה?**

אני מוכרחה להגיד שציפיתי בגרמניה לאנטישמיות, ועד היום עוד לא נתקלתי בזה. אומנם, אני באה במגע רק עם אמנים.

בעלי השני חיפש אמא, ואני חיפשתי אבא

לא באתי במגע עם אנטישמיות. להיפך. כרגע נזכרתי במיקרה מחריד.

היתה לי פתיחה בהאמבורג, בסיבוב־קונצרטים, לפני שנה. אחרי 20 דקות עלה גבר אחד על הבמה, עם ילדה קטנה, מונגולואידית, ולפני קהל של 4000 איש הוא אמר: „תראו את הבת שלי. זה העונש שאלוהים נתן לנו על מה שאנחנו עשינו ליהודים! אני מבקש מדליה שתברך את הבת שלי ותסלח לה, כמו שישו אמר: ‚הם לא ידעו מה שהם עושים!'"

זאת היתה הרגשה איומה. לא יכולתי לשיר. הייתי מוכרחה להפסיק.

מיקרים כאלה קורים לי הרבה. אני מקבלת הרבה מיכתבים כאלה. רבים מן הנוער הגרמני מגיעים לארץ ביגללי. ביגללי התחילו להבין את הקשר לישראל, וגילו סקרנות לגבי ישראל.

זהו הסיפוק שלי מהעבודה שלי. לעזור לישראל בצו־רה שלי. הצורה היחידה שלי היא דרך האמנות. השירה. אני לא פוליטיקאית, לא דיפלומטית, אני פשוט זמרת. אבל אני רוצה לנצל את העמדה שלי כזמרת, את ההצלחה שלי, להגיע לקהל שמקשיב לי, מבלי שהם יודעים את זה, בתת־הכרה. לחנך אותם להבין אותנו, לתת להם את הרצון לבוא לארץ ולראות במו־עיניהם מה קורה כאן, ולא לקרוא את זה בעיתונים.

● **עד חשבון מה את זוקפת את החצלחה העצומה שלך בגרמניה?**

זה התחיל מפני שבעיניהם אני בחורה אכזוטית, גבוהה, שחומה, תוקפנית, בעלת קול צרוד. הייתי מאד כנה איתם. הם לא רגילים לזה.

הם אוהבים בן־אדם שהוא חוק, זה עם של מונחגים, לא מנהיגים. אם מישהו די חזק, הם מקשיבים לו.

היה לי הרבה מה להגיד להם, אני חושבת.

נראה שגם הגעתי בזמן הנכון. אני לא יודעת. זה הרבה עניין של עיתוי. אולי מפני שאני לא שמאלצית, ולא בולשיטר, ולא כל־כך קאריירי־סטית, שאיכפת לי מה אני אומרת.

גם מפני שאני ישראלית. באותה תקופה, אסתר ואבי עופרים עזבו את גרמניה, והפסיקו את הקאריירה שלהם, ואני הגעתי. אולי גם זו סיבה.

אבל בעיקר זוהי נוסטאלגיה לאשה. היתה להם מארלן דיטריך, שעזבה, ועד חיום היא לא מופיעה בגרמניה.

בשבילם אני אשה.

(המשך מעמוד 45)

ביץ לי בלי לשאול אותי מילה. אני חושב שהוא היה בטוח שאני פועל ערבי, בגלל צבע־העור השחום שלי. אחרי שהוא הודיע לי שאני עצור, החזיק אותי בניידת שלו במשך כשעה. משם הוא נסע לכמה מקומות, לקחת ולהוריד שוטרים מהמכונית, ואני נסעתי איתו.

„אחר־כך הוא אמר לי שאם אבקש סליחה מהשוטרת, הוא יחזיר אותי למקום שבו היכה אותי קודם. לא התווכחתי איתו יותר. עשיתי כדבריו, והוא הביא אותי חזרה למיפעל. ביקשתי מהשוטרת שתמסור לי את שמו של הקצין, אבל היא סירבה. היא אמרה שאין לה עניינים איתו."

העדים פוחדים להעיד. עוד באותו יום, בשעות אחר־הצהריים, הלך לוי צ'רנובילסקי עם אמו לתחנת־המישטרה ברמת־גן, כדי להגיש תלונה נגד הקצין שהיכה אותו. בתחנת־המישטרה נאמר לו, שאם תוך יומיים לא יביא עדים לתקרית, התלונה תבוטל.

סיפר לוי: „הערבים שהיו בחצר המיפעל כשזה קרה, פוחדים להעיד נגד הקצין. הם אומרים: ‚אם בעל־הבית היהודי מקבל מכות מהמישטרה, או מה יעשו לנו אם נעיז לדבר נגד קצין־המישטרה?'"

הגיב פקד אבינועם כהני, דובר מטה מחוז תל־אביב של המישטרה: „הנער לא הוכה. לא היו דברים מעולם." והוא היה אף מוכן לגלות את שמו של הקצין: מפקח שימעון ברמלי.

עד היום לא נמסר ללוי צ'רנובילסקי אם המישטרה חוקרת בדבר, ומה עלה בגורל תלונתו. הוא גם אינו יודע מדוע זכה בטיול־חינם משך שעה ברכב מישטרתי. „כנראה לקח לקצין שעה להשתכנע שאינני ערבי, ואז הוא החזיר אותי," אמר.

ישראלים בחו"ל

מציאה של חצי מיליון

איך יכול ישראלי־לשעבר לקבל משכורת חודשית של מיליון דולר (כימעט)

מי שדאג בישראל לישראלי־לשעבר משולם ריקליס, יוכל להתנחם עתה בבשורות טובות: משכורתו של ריקליס בשנת 1975 הסתכמה ב־915.866 דולר,

מיליונר ריקליס
מה משולם למשולם?

כפי שמדווח הניו יורק טיימס, שהכתיר בשבוע שעבר את ריקליס כאחד המנהלים ה„משולמים" ביותר בארצות־הברית.

משכורתו ה„יסודית" של ריקליס היתה אומנם רק 415.866 דולר, אך מועצת־המנהלים שלו, בחברת ראפיד אמריקן, הנשלטת כמובן בכוח־ההצבעה שלו־עצמו, מצאה לנכון להוסיף למשכורתו השנתית את הסכום העגול של חצי־מיליון דולר כ„דמי מציאה", המוסברים בכך שריקליס

(המשך בעמוד 50)

מה שתקרא ב„חדשות המשטרה"

לא תקרא בעתון אחר:

100 עמודים של חומר מרתק ובלעדי!

בפעם הראשונה הותר לפרסום:

★ **„הסנדק" מחולון נפל במלכודת**

מצוד אחרי הרוצח האכזרי במדינה:

★ **מבוקשים: קצב או פאתולוג**

טוב, אז נדפקת...

★ **לחיות כאסיר ברמלה**

סיפורו של אונס התיירת:

★ **מיהו בעל הצלקת?**

חדשות המשטרה

ירחון המשטרה בארץ ובעולם

מדור נשק נרחב — וכל המדור הקבועים

הופיע! גליון חודש מאי 1976
מה?! עוד לא קראת?!

הפצה: „גד" צ'לנוב 13 ת"א

נופש וקייט- בית-זית

• ארוח כפרי במשקי החברים
• למתארחים: בריכות שחיה ללא תשלום
• מתחילת יוני גם מסעדה בבריכות

נא לפנות למושב בית-זית
ד.נ. הרי יהודה, טלפון 02-524616
בין השעות 9.00-13.00 ו-15.00-17.00

אתה מחפש שינוי?
בוא לפונטא סקלה
והנפש באווירה המיוחדת של מפגש בין־לאומי בחוף האדריאטי. אנו מציעים לך 3 טיולים נהדרים, הכוללים בנוסף לחופשה המשגעת בפונטא סקלה גם סיורים באוסטריה, דנמרק, לונדון ופריס.

טיול א'	—	**10.8 — 15.7**
טיול ב'	—	**10.8 — 22.7**
טיול ג'	—	**24.8 — 5.8**

גנים טורס בע"מ
רמת־גן, רחוב ביאליק 39, טלפון 720346 — 721286.
סניפים:
הוד השרון (רמתיים), דרך השרון 36, טל. 052-34351.
כפר־סבא, רחוב וייצמן 33, טל. 052-25510.

מבצע החודש

שי חינם o.b. אובה

לקיץ חפשי ומשוחרר!
מלאי
ושלחי התלוש הרצ"ב
ותקבלי ברואר חוזר
אריזת שי חינם של
טמפוני o.b.
בצרוף עלון הסברה.

o.b.

הטמפון הקטן שכבש
את העולם,
נותן לך הרגשת בטחון
וחופש.
תוכלי לרחוץ בביקיני,
לרקוד, לטייל
ולטבול באמבט
כל החודש בבטחון מלא -
ללא חשש.

o.b.

בעל כושר ספיגה
הטוב בעולם, ב-3 גדלים:
מיני: לנערות, לבתולות
ולנשים עם דימום מועט.
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרא: לנשים
עם דימום רב.

לכבוד
אר"בה - מח' ההסברה,
ת.ד. 9113, חיפה
אבקש לשלוח לי אריזת שי
של טמפוני o.b.

שם _____
גיל _____ עיר _____
רחוב _____ מס _____
אני משתמשת בטמפונים כן/לא
(מחקי המיותר)
מתוצרת _____

o.b.

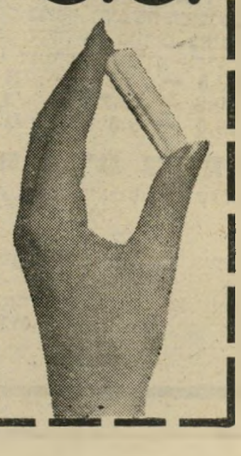

במדינה

(המשך מעמוד 49)

מצא קונה לחברה לייצור לבידים, שהיתה בבעלותו כמובן.

מסתבר, שמשכורת־מנהל של יותר מ־ארבע־מאות אלף דולר אינה כוללת את שירותיו של המנהל למציאת קונים לחברות שהוא מנהלן. כך אמר גם שלום עליכם, בעת שבה היה הסופר היהודי מפורסם יותר מנדבן הישראלי: „אמריקה, היא ארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות," אמת ויציב.

דרכי אדם

הימור בטוח

דוקטור רות לווינסון זנחה עתיד בטוח בשטח הפוליטרים למטכת כן־הציירים

היא קמה בוקר אחד במצב־רוח רע. ד־החליטה שדי לה להיות מדענית. את ה־דיפלומה, שאותה השיגה בעמל רב ואחרי שש שנות לימודים, שעליה חרוטות המילים „דוקטור לכימיה," הטמינה עמוק ב־מרתף. דוקטור רות לווינסון החליטה להיות ציירת.

נגנים וג'וקרים. אחרי שש שנות לימודי ציור, עבודה רבה (150 שעות עבודה היא מקדישה לכל ציור), ייאוש לפעמים והרבה רצון להצליח, היא ניצבה גאה ומאושרת בטרקלין בית יד לבנים, שם קיבלה את פני האורחים הרבים שנהרו לתערוכת־היחיד הראשונה שלה. כל תמונותיה נמכרו כבר בערב־הפתיחה.

„אני מציירת על אהבה. אוהבת לצייר נגנים, ג'וקרים, עירום," סיפרה רות (35), חייכנית ומלאת־מרץ. „אני מתמודדת עם שני סיגנונות, הקלאסי והסוריאליזם. ה־הישג, שהגעתי אליו בתערוכה, הוא יצירת אפקט של גוף דומם הנראה כמת־נועע."

רות החלה לצייר בהיותה בבוסטון שב־ארצות־הברית. „זו היתה תקופה של לב־סים," היא מספרת. „הייתי עם בעלי, גבי, שהוא מנהל מחלקת־ריאות בבית־החולים אסף הרופא והיה שם בהשתלמות. פיתאום התברר לי שאני יכולה לבטא עצמי הרבה יותר טוב בלי מילים. הדימיון התפתח ונפתח לאופקים חדשים, וראיתי שזה מצליח לי."

כשחזרה ד"ר לווינסון לארץ, לסדה את התיאוריות מן הציירים אלכסנדר, בקרמן ועוקשי. „אחרי התערוכה הראשונה, כבר פנו אלי שאפתח תערוכה בחו"ל, ברוצ'סטר שבארצות־הברית, לשם אסע עם בעלי ושלוש חבגות, שוב לצורך השתלמויות של גבי," היא מספרת.

בינתיים היא ממשיכה לצייר, בעיקר בלילות. בימים היא עוסקת באמנות שימושית יותר. למשל, בכניסה לבית המשותף שבו מתגוררת מישפחת לווינסון ברחובות, ציירה רות על גבי קיר־הכניסה: „זה פשוט היה מכורר." והיא אינה יודעת מדוע קוראים לבית „הבית המצוייר של רחובות." אמנות שימושית אחרת, לדבריה, היא גידול הבנות.

רק לאנשים מסויימים. דוקטור לווינסון מוכנה למסור את ציוריה רק לאנשים מסויימים מאד. „לכל מי שמבקש לרכוש תמונה אני אומרת, שיקנה אותה רק אם הוא מרגיש שלא יוכל לחיות בלעדיה. אני עוקבת אחרי כל תמונה עד שהיא מגיעה לתחנתה הסופית. גם אחרי כך אני מבקרת בבתי הקונים לעיתים תכופות. הקשר שלי אל כל תמונה הוא כאילו היא היתה ילדה שלי."

במכון וייצמן קצת מצטערים, שכן „הפסדנו מדענית מעולה עם עתיד מבטיח," הם אומרים. אבל כשראו אותה חבריה המדענים, זוהרת ומאושרת בערב־הפתיחה, היו מוכנים לסלוח לה. „היא תהיה ציירת גדולה," הם מוכנים להמר. ולמדענים, שאינם מפיחים קביעות חסרות־בסיס, אפשר בהחלט להאמין.

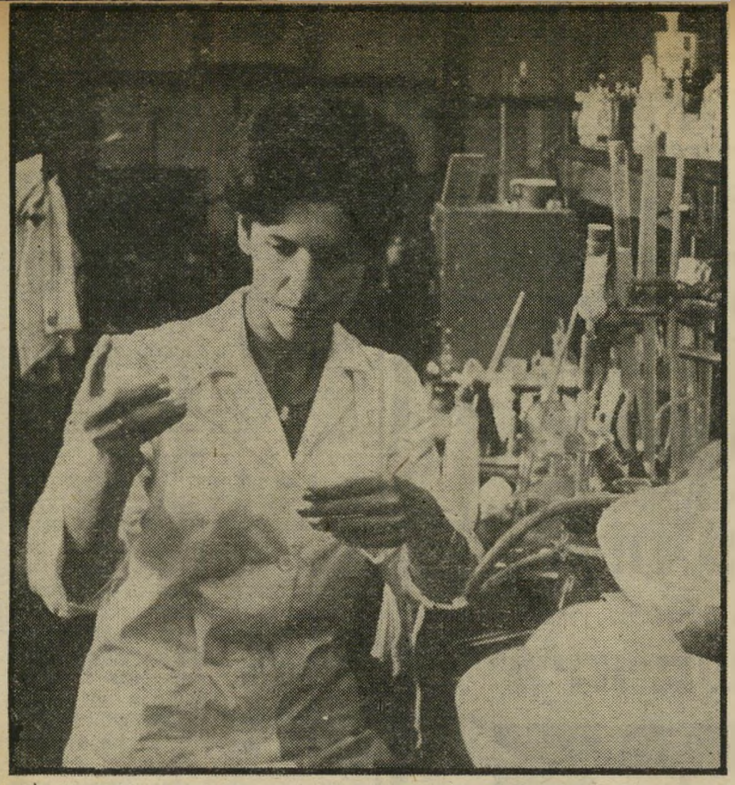

ד"ר לווינסון במעבדה
— ללא אומר ודברים

ד"ר לווינסון בתעריכה
— במקום הפוליטרים

חיפה

קופה ב' התרוקנה

שנים רבות שלט מאחרי־הקלעים יצחק אלטוביה

בכך מה שקרה בחיפה — ונפטר כשהוא נשכח

מעסקנים המקומיים של חיפה, מצאו להם בחודשים האחרונים תחביב חדש. כשהם צופים ובוחנים את העיר השסועה והמגוונת מבחינת המנהיגות, הם מעלים זיכרונות: „איך היה בתקופה הטובה." „התקופה הטובה" היתה, כמובן תקופתו של אבא חושי, ששלט שילטון ללא־מיצרים בחושיסטאן שלו.

כל המתרפקים על העבר בחיפה קיבלו לפני שבועיים מהלומה נוספת, אשר העמידה אותם, שוב, בפני העובדה המצערת, לדעתם: השילטון החזק בחיפה מת סופית. היה זה כאשר נודע בעיר על פטירתו של יצחק אלטוביה, בן ה־73.

יצחק אלטוביה סימל, יותר מכל אדם אחר, את שילטון היד־החזקה של אבא חושי. אלטוביה לא היה מאוהבי־הפירסום. הוא עשה את מלאכתו מאחרי־הקלעים, כמעין־מהדורה משוכללת של שרגא נצר המפורסם.

אלטוביה גמוך־הקומה, חבוש־המישקפיים ובעל רעמת־השיער המכסיפה אך הדלילה, היה ממקימי שירותי הנמלים בחיפה, (שב"ם), וניהל אותו מטעם סולל בונה משך שנים רבות. במהלך הזמן הפך מנהיגם של הפועלים והסוראים הסלוניקאים בנמל, והפך יד־ימינו של אבא חושי. חושי קירב את אלטוביה, וזה אירגן לו, בתמורה, את תמיכתם של פועלי הנמל, אשר עליהם התבסס העורף הפוליטי המפורסם של חושי.

שגיאת־חייו: רפ"י. תוך תקופה קצרה היה אלטוביה לאיש הכל־יכול בחיפה. הוא היה הממונה על קופה ב' המפורסמת של אבא חושי, היא הקרן האדירה שממנה שאב חושי את הכספים לפעולות לחיזוק מעמדו בעיר. הוא היה מן המנהיגים הבלתי־מעורערים של סדרני הפועל, אשר הטילו את חיתיתם על עיר הנמל.

בפילוג הגדול במפא"י, כאשר הוקמה רפ"י של בן־גוריון ואלמוגי, התנדנד אלטוביה משך שבועות מיספר מבלי שיידע במי לבחור: בחושי או באלמוגי. שיחה קצרה שאירגן אלמוגי עבור אלטוביה עם בן־גוריון, שיכנעה אותו להצטרף לרפ"י.

בכך הצטרף אלטוביה לשורה ארוכה של אישים שעשו את שגיאת־חייהם. חייו בנמל חיפה, שהיה מבלכתו עשרות שנים, הפכו קשים ביותר. אבא חושי נקם באלה שבגדו בו, אפילו אם היו מידידיו המקורבים ביותר.

שלוש שנים עד נלחם אלטוביה בפצבו החדש, אולם כאשר נרכש שב"ם על־ידי רשות הנמלים הוא עזב, ונעלם מעל המפה הפוליטית בעיר.

כשנודע בעיר על פטירתו, נוכחו בני־מישפחתו כי זיכרונם של העסקנים, שרק לפני שנים מעטות היו נתפסים חילרועדה רק לשימעו של אלטוביה, קצר ביותר. אף עיתון לא הספיד אותו, וזרם המנחמים שבא לביתו שבקריית־חיים היה דליל ביותר.

3K מחשבה הנפש בפונטה-סקלה

השתצף מכף רגל עד ראש בחוף הנודיסטים המפורסם ביותר בדרום אפריקה.

הצטרף לאחד משלשת הטיולים שלנו הכוללים בנוסף לתוספת המשצת ב"פונטא-סקלה", גם ביקור בדרבן, קופנהגן, לונדון ופריס.

קבוצה א' 15/7 - 10/8
קבוצה ב' 22/7 - 10/8
קבוצה ג' 5/8 - 24/8

ארגון:
רמה-טורס בע"מ
הרשמה:
בכל משרדי נסיעות מורשים.

אף קלוריה מיותרת!
נשר מאלט
Nesher Malt
מי אמר שמאלט משמין?
במאלט, המשקה הטבעי והמרווה, לא תמצאי אף קלוריה מיותרת.
ולא תשלמי אף אגורה מיותרת.
מאלט הוא משקה רך קלוריות שמחירו זמין מכל משקה קל אחר
והוא אף בריא מכל משקה קל אחר: אין בו צבע מאכל.
אין בו חומר משמר ואין בו כל תוספת מלאכותית.
שתו מאלט לרוויה:
המשקה היחיד היכול להתפאר במה שאין בו.
מאלט-משקה קל קלוריות

מי היה איפה

מאחר שלאה רבין לא מצאה לנכון לערוך מסיבה לכתב רשת־הטלוויזיה אי־בי־סי, ביל סימונס, שקיבל פרס עבור תוכנית־הטלוויזיה שהכין על יצחק רבין, עשתה זאת במקומה פרדריקה סגל. אין לה עכשיו מועדון, אך זה לא הפריע לה לערוך את המסיבה בביתה היפואי, ולהזמין לשם ידידים ותיקים כמו העיתונאי שייקה בן־פורת, יעל ודן פתיר, שייקה ולידיה אופיר, ואחרים. לכבוד המאורע החגיגי בישל דב סגל במשך יומיים שלמים את המאכל הצרפתי שוקרוט, שבתוספת הר־בה יין העלה את המוראל למתח גבוה.

רחל מרחלת

את הסיבה להיעדרותו של חתן השימ־חה יצחק רבין, גילתה לי אחת המאר־גנות: „פשוט, לא רצינו לקלקל את האווירה!" *** קולט בלישר היפתפייה, עורכת העיתון הצרפתי ז'ורנל דה־ישראל, מקפידה שלא לגלות את גילה, מה שלא מפריע לה, לעומת זאת, לחגוג מדי־שנה את יום־הולדתה במסיבה עליזה. השנה היא ניצלה את המסיבה שנערכה אצל פרדריקה, ובדיוק בחצות הרים שייקה אופיר כוסית לכ־בודה ושיעשע את האורחים שעה ארוכה. לאותם שביקשו הדרן, הושיט שייקה את לוח־ההופעות שלו *** רפי שדה, המנהל החדש של מלון דן התל־אביבי, היה עסוק בחודשים האחרונים בכניסה לתפקידו החדש, ורק השבוע הצליח להתפנות כדי לחגוג את המינוי. לכבוד המאורע ערכה עבורו הנהלת המלון ארו־חת־ערב סינית למהדרין, ולשם כך

קולט בלישר
בלי גיל

נעזרו טבחי המלון בצוות־טבחים מתוג־בר, שגוייס מן המיסעדות בתל־אביב. אחרי המסיבה גילה לי רפי שהוא חוגג השבוע שימחה כפולה: הוא נשא ל־אשה את חברתו מזה שנתיים דורית גרוסמן, והשניים יתגוררו בדירה ש־הכינו עבורם במלון. רפי בן ה־30, מי שהיה המנהל הראשון של מלון לרום באילת, לפני המנהל העכשווי רודולפו כהן, סיפר לי שהוא מתכונן להחזיר ל־מלון את ימיו הטובים. נחיה ונראה *** עוד חתונה, שנחגגה השבוע בחוג ידידים, היתה זו של אריאלה, בתם של צ'ארלי ומתי אילן, עם בחיר־ליבה שמוליק. המסיבה התקיימה ב־ביתה המרווח של מישפחת אילן, ובין האורחים פנשתי את שר־החוץ יגאל אלון ורעייתו רות, את חבר־הכנסת משה כרמל, את יעקב מרי־דור ואשתו, ואחרים. בשעה מאוחרת הצטרפו לחוגגים בילהה ואדי יגיל ומיקה ויגאל בשן. לאכזבת האור־חים בחרו האמנים שבחבורה להחליף

סבתא של שלומית

עד היום קראו ליפה ירקוני סבתא. בלי שום סיבה, ולמען האמת זה די פגע בה. כי אחרי הכל, איזו אשה צעירה אוהבת שיקראו לה סבתא אם אין לזה ביסוס במציאות?

או החל מהשבוע, לא רק שלא איכפת לה שיכנו אותה סבתא — היא אפילו מבקשת זאת, ומודיעה לכולם שבתה ה־אמצעית, תמי, הפכה אותה סבתא מאו־שרת. כפי שסיפרה לי יפה השבוע, ב־התרגשות, יום אחרי הלידה של בתה: „הלכתי ישר לבית־החולים להצטלם עם הנכדה, אבל הבעל של תמי, אריאב צרפתי, שהוא סטודנט־לרפואה, התנגד שאני אצטלם עם הנכדה, כי הם זוג צנוע שלא אוהב פירסומת. לנכדה היפהפייה קוראים שלומית, ויש בשם הזה שלום. אני כל הזמן שרה על שלום, אז אולי היא תביא לנו את השלום."

יפה ותמי ירקוני
בלי פירסומת

ליפה ירקוני עצמה יש שלוש בנות, וכל ידידיה מספרים לי שהיא משתוקקת סוף סוף לצאצא גברי במישפחה, וכי ציפתה ללידה בכיליון־עיניים. אבל היום, אחרי שנולדה שלומית, מספרת יפה שהיא רצתה דווקא נכדה: „זה סימן לבנים."

לכל מי שמשתוקק לראות תמונה של הסבתא עם נכדתה הראשונה, הבטיחה לי יפה חגיגית, שכאשר התינוקת תגיע לגיל שנה היא כבר תיקח את היוזמה לידיה־שלה ותצטלם עם שלומית בכל מחיר, כדי שכל עם ישראל יראה ויידע. והוסיפה, שבינתיים הופעותיה נמשכות כרגיל, והיא ממשיכה לגדל במישפחה דור של רופאים. כי חוץ מאליאב, שהוא גם אחיינו של הגינקולוג פרופסור טואף, גם יגאל שוחט, בעלה של הבת הבכורה, אורית, לומד רפואה באוניברסיטת תל־אביב, כבר שנה שישית.

אבל העיקר זה שסוף־סוף יש מי שתשיר יחד עם יפה את הלהיט הגדול שלה — אני והסבתא ישבנו בצוותא, ושהסימנים הרבים לבנים, יביאו בעיקבותיהם גם בנים.

אנשי לפידות

אילן לפידות
בלי חרטה

הופתעתי, בחיי, לפגוש השבוע את עורך־הדין אילן לפידות רוקד צמוד לדוג־מנית היפה אירים דווידסקו, על רחבת־הריקודים של אחד הפיאנו־בארים בעיר. וכל־כך למה?

יען כי כל מי שמכיר את אילן הנ"ל יודע, שהוא נשוי מזה ארבע שנים לבחורה בשם אמוץ, ולשניים יש אפילו ילדה בת שנתיים בשם אלכסנדרה. אלא ש־בין השניים עבר חתול שחור, וכמו ש־הסביר לי אילן הם עומדים להתגרש. כי המוטו של אילן בחיים הוא בפירוש כזה: הוא לא מוכן לקלקל לעצמו את החיים — לא על־ידי נישואים לא־מוצלחים מצד אחד, ולא על־ידי דדיפת נשים מצד שני.

אילן מתגורר ביחסים עם בנו גיא, מנישואיו הראשונים לדוגמנית ליאורה לפידות, שנישאה ביחסים לסוכן־הביטוח גיורא רוזנשטיין, ואילו אשתו, אמי־לי, עברה ביחסים לגור עם הוריה בגבע־תיים. „אני מקווה שהבת תישאר אצל אמילי, כי היא אמא טובה, והיא בכלל יפה ואשה מצויינת."

ככה הוא מספר היום, לאחר מעשה, אם־כי חבריו ידעו לספר לי שהוא התלונן באזניהם לא פעם על אופיה של אמילי, ואמר: „היא מסוגלת לבזבז אלף לירות ביום, בלי בעיות."

רק שלא תחשבו שאילן מדוכא מה־עניין. הוא מוכיח לכולם שהוא עדיין בכושר, ותוך ימים ספורים כבר ניראה צמוד לדוגמנית אירים דווידסקו, המופיעה בימים אלה בתפקיד בתולה תמימה ו־חסודה, לצידו של ג'ק פאלאנס, בסרט אקדחו של אלוהים המצולם בארץ. וכש־שואלים את אילן בן ה־36 אם הוא מתכוון להתחתן שוב, לאחר שנכשל בשני ניסיונות, הוא משיב שלדעתו נישואין זה דבר טוב, והוא בכלל בעד נישואין. הנה, יש לו היום ילד בן 13 שמביא לו המון גאווה אבהית, והוא עדיין פתוח להצעות מעניינות. בינתיים הוא מבלה עם אירים. מה ייצא מזה? מי אני שאתנבא.

רמי השמור ביותר

רק מתחילים להריח אצלנו את הקיץ, והנה מתחילים להגיע הישראלים היושבים בחו"ל. אחד מאלה, שהגיעו בשבוע ש־עבר, הוא איש־העסקים הגרמני רמי אלון, בן־דודו של איש־הטלוויזיה־לשעבר יאיר אלוני, העושה חיל בעיסקי־הטכסטיל והוא גם בעל רשת בוטיקים בעיר קלן.

רמי הגיע ארצה בעיקבות חברו הטוב, המלונאי רוני שפורן, אשר רצה שידידו יכיר את חברתו היפהפייה, פיבי זוק־קביץ, אולם, אלייה וקוץ בה. רעייתו של רמי, שהיתה מנהלת בגד־עור בגר־מניה, ואשר שמעה על מעלליו של רוני בישראל, החליטה שהכי בטוח יהיה אם היא תצטרף אל בעלה בארץ, בתור שמירה אישית לוחצת, וליתר ביטחון הביאה איתה גם את בנם הפעוט.

בני־הזוג השתכנו במלון הילטון בתל־אביב, ורמי מופיע לכל המסיבות בחברתה הצמודה מאד של אשתו, הדוגמנית־לשעבר. ואילו חברו, רוני, נאלץ לבזבז את כל תוכניות־הבילוי שהכין עבורם מבעוד מועד. אבל אל דאגה — עוד חזון למועד.

תרגום עליז

שיא ה־IN בשבוע שעבר, אצל נשות־החברה התל־אביביות, היה לגשת להתייעץ עם כוכב־האיפור הבין־לאומי, אוליבייה אשודמזון, שהגיע לביקור קצר בישראל. כי אוליבייה כבר נכנס להיסטוריה, כי צרפתי הראשון שהוזמן לאפר את הנסיכה הבריטית אן ביום־כלולותיה. וחוץ מזה, הוא נותן את שירותיו האישיים, רק על־פי דרישה מיוחדת, לכוכבות־קולנוע ול־נשים מחוג האריסטוקרטיה הבינלאומי.

אז כל מי שחשבו את עצמן אריסטו־קרטיות, לפחות בסטאנדארט מקומי, הפ־עילו את כל הקשרים שלהן ושל חברו־תיהן, על־מנת שאוליבייה יראה מה יכול עוד לשפר את המראה שלהן ולהוסיף להן נעורים, והיו מוכנות לשלם עבור כך סכום גבוה, כדי להיפגש איתו בחדרו שבמלון הילטון התל־אביבי.

אלה מהן שקראו את תולדות־חייו של אמן־האיפור הרציני, הופתעו למצוא ב־טכסט את המילים „צעיר ומשעשע..." מסתבר שביוגראפיה הרישמית שלו, ה־מופיעה בשפה האנגלית, כתוב young, gay, ואילו בתרגום העדיפו מארחיו למ־נוע אי־נעימויות, ותירגמו את המילה גיי בתרגום חופשי — משעשע — ולא במובנה האמיתי של המילה — חובב־גברים.

ביניהם חוויות, ולטעום מהאוכל הסיני *** השחקן אמיר אוריין נפרד מאישתו ניצה, ועבר להתגורר בחדר־כביסה על גג בית־הוריו. אשתו, במאית בטלוויזיה הלימודית, אינה נראית מוט־רדת מן העניין, נהפוך הוא. היא קורנת, ומושכת את כל זאבי המסך הקטן וה־לימודי *** אייבי נתן הטיל סוף־סוף עוגן. לאחר שבמשך שבע שנים היטלטל בין חדרים בבתי־מלון, שכר הפעם דירת־פאר מול מלון פאל, וסיפר לי שהדירה תשמש גם כאולפן להקלטות עבור קול השלום. וכשיש דירה נאה וכלים נאים, לא בעייה להשלים את הסט *** השלמה קלה לסיפור שפירסמתי בשבוע שעבר על נישואי יובל, בנם של לאה ויצחק רבין עם אילת סניור. לפי הסיפור, אילת היא בתו של בוריס סניור. ובכן, לפני תשע שנים התגרש סניור מאשתו והתחתן עם בתיה אלדור, שהיתה מזכירתו. בתיה הביאה למישפחה את בתה אילת, ש־כינתה את עצמה עד לפני חודשים אחדים בשם אילת אלדור, ורק לאחרונה שינתה את שמה לאילת סניור. לבוריס סניור עצמו יש שתי בנות מאשתו ה־ראשונה *** אברהם אלון, מו"ל השבועון להיטון, ואשתו האמרגנית עלי־זה, עוזבים בשבוע הבא את הארץ ל־מיספר חודשים. השניים יוצאים לצר־פת, וביום השישי האחרון ערכו מסיבת־פרידה בנתניה, בנוכחות ידידים ואמ־נים *** בעוד השחקן יוסי ידין הפך לאחרונה אב מאושר, כשאשתו (ה־שלישית) האוסטרית הדי ילדה בת, הפכה אישתו לשעבר, שושנה ידין, ידידתו של השחקן זלמן לביוש, סבתא. בתה מנישואיה הראשונים, לי־אורה, ילדה בת *** השחקן־זמר דודו אלהרר הרחיב גם הוא את המישפחה. אישתו רחלי, בת קיבוץ מישמרות, הביאה לעולם בת בשם אביגיל. לאחר שהסנדק בברית־המילה של בנו בכורו היה חבר־הכנסת יצחק נבון, היה אז רעש גדול. לידת הבת עברה בשקט יחסי *** דבורי ריס, חברתו של מאיר (פוגי) פניגשטיין מלחקת כוורת, עזבה את הבוטיק שלה בתל־אביב, ונסעה להצטרף אל מאיר שלה בארצות־הברית *** לשם ייצא בקרוב גם איש גלי־צה"ל, הסופר יצחק בן־נר *** א־פרופו גלי־צה"ל וא־פרופו בן־נר, הרי מזכירתו, דורית בן־און וחברה הסופר בונה תירוש, החליטו סופית שתהיה חתונה. מזל־טוב *** בינתיים זה הכל.

3 תיכוניסטית בכיף

מרינה כץ

בגיל 15 וחצי נראית מרינה כץ גדולה על עצמה בכמה מיספרים. כשהיא עוברת ברחוב, או חובשת במחבט על שפת־הים, קשה קצת להאמין שהנערה בעלת המראה הפראי היא, בעצם, יצור מאולף למדי, המבלה מדי־יום שמונה שעות או יותר על ספסל־הלימודים בגימנסיה. ולא גימנסיה סתם, אלא בבית־הספר התיכון החדש, ששמו הולך לפניו כמוסד חינוכי המקנה לתלמידיו גם ערכים חינוכיים וחברתיים, בצד חומר הלימודים.

גם מחוץ לגימנסיה, מרינה היא בעצם הילדה הטובה של אמא, המקדישה את כל ימי השבוע ללימודים. וכשהיא יוצאת כבר לבילויים, בסוף־השבוע, היא מקפידה שלא לחזור מאוחר, חלילה. לא, היא לא „דוגרת", אבל היא משתדלת למצוא את האיזון שבין החובות לבית, ללימודים ולבילויים.

יש לה שיער ארוך וגולש ותנועות של איילה ובקיץ, כשהיא מבלה שעות על שפת־הים, היא תופסת שיזוף בצורה בלתי רגילה ונעשית „שחורה כמו כושית."

אבל לא צריך לטעות, למרות שאפילו שמה יוצר אסוציאצייה מיידית עם ים, ו־למרות שהיא אוהבת „שמש, נופים ופרחים". היא קשורה אל הים. לא בזכות הים. „החול, השמש והגלים זה לא הדבר הכי מעניין," היא אומרת. „אני באה לים כדי להיות עם אנשים. אני פשוט אוהבת להיות בחברת אנשים."

מרינה, המשחקת כדורסל בבית־הספר ומחוץ ללימודים, לומדת גם בחוג לצרפתית. אבל למה שהיא מייחסת חשיבות ביותר הוא העובדה שהיא כותבת יומן. ולא סתם יומן, כי־אם יומן־חיים, שעליו היא שוקדת זה שלוש שנים. „לא בכל יום אני כותבת. בדרך־כלל, רק כשיש לי זמן. אבל אני מקשרת בין הדברים. אני כותבת בו כל מה שעולה בדעתי. לא רק דברים שראיתי או שאירעו לי, אלא גם מחשבות והרגשות. כל שנה הוא נעשה מעניין ומרתק יותר. הוא מתפתח עם הזמן. בהתחלה הייתי כותבת בו רק עובדות יבשות. היום אני מביעה בו גם דיעות. אני בעצמי נדהמת איך הדיעות שלי משתנות. פיתאום אני מסתכלת על הכל בצורה אחרת, מבוגרת יותר. אולי, כשאהיה מבוגרת, אפרסם את היומן בצורת ספר."

בתחרות מלכת־המים ניראתה להשתתף, אחרי שכמה מידידיה הגימנזיסטים הציעו איתה כ„סמל לתיכוניסטית בכיף." „אני יודעת שזה לא יפריע לי ללימודים, וזאת יכולה להיות חווייה קייצית משעשעת," היא מסבירה בכיף.

בירה ומצב־רוח

מרינה כץ, תלמידת הכיתה החמישית בבית־הספר תיכון־חדש בתל־אביב, שהוצעה כמועמדת לתחרות על־ידי קבוצה של תלמידי־תיכון, אשר המליצו עליה כעל „התשאפה של התיכוניסטים." מרינה הסכימה ליטול חלק בתחרות: „רק בתנאי שזה לא יפריע לי בלימודים."

יומן ארוך

כותבת מרינה כץ, בת ה־15 וחצי, מזה שלוש שנים, מקווה שאולי יום אחד — „כשאהיה גדולה־גדולה," הוא יופיע בצורת ספר. בינתיים היא שוקדת על לימודיה, בציפייה לחופשת־הקייץ.

שירים בסתר

כותבת אורלי אושרוב, בת ה־18 וחצי, שסיימה את לימודיה בי־מגמה הפדגוגית־אמנותית בבית־ספר תיכון בתל־אביב, ומגלה נטיות בתחומי־אמנות נוספות, כמו בציור ומוסיקה.

מלכת המים 1976

מטעם השולם הזה בחסות

גולדסטאר
בירה מעולה
FINEST BEER
GOLDSTAR

תנו לי גבר אמיתי. אחד שיודע מה טוב. שיודע גם להשיג דברים טובים... כוס בירה מעולה של גולדסטאר למשל.

המועמדות הסופיות

לטקס בחירת נטיכת ים־סוף באילת תגענה המועמדות במטוסי ארקיע. כי חופש אמיתי באילת מתחיל בארקיע.

* * *

לנשפים שיערכו בבאר־שבע, אשקלון, חיפה וטבריה תגענה המשתתפות באוטובוסים הממוזגים של חברת טיולי הגליל.

* * *

מלכת המים 1976 תטוס לאירופה וחזרה במטוסי חברת אולימפיק.

* * *

מארגני המיבצע: מירי זכרוני, רפי זכרוני. הפקה: יצחק גיזרי. עיצוב המופעים: דני ליטאי. הדרכת המועמדות בהליכה וביטחון במה: לאה פלטשר. צילום המועמדות: יהושע צפריר.

עץ הזית

מלכות המים משתמשות במיגוון ה־מוצרים של „אוליביה": שמן שיזוף, דיאודורנט, סבון וקרם ידיים, כי ב„כל בית — עץ הזית!"

Outdoor Girl

בזמן שכל דבר בשוק כה יקר, מגישה חברת „אאוטדור גירל" (Outdoor Girl) תכשירי־איפור וקוסמטיקה משובחים במחירים נמוכים כל־כך.

GOTTEX

ביגדי־הים והחוף של „גוטקס" מלוות חשנה את המועמדות בתופעותיהן ב־שפי מלכת המים. בצילומים: מיבחר ריגמי ביקיני שעוצבו ע"י לאה גוטליב.

WELLA

4 החיים המשוגעים

אורלי אושרוב

מחוץ לגמנסיה

בשימלת־חוף ובאיפור עשוייה דמותה של מרינה כץ להטעות. מאחרי המראה הבוגר מצוייה נערה צעירה, צחקנית.

צחוק בצד

מול המצלמה שכחה אורלי אושרוב לרגע את אחת התגובות האופייניות לה: הצחוק. „הכל מצחיק אותי," אומרת הנערה, בת ה־18 וחצי.

בלי צעקות!

אורלי אושרוב בביקיני של גוטקס. הצעירה, בעלת השיער השחור־כפחם והעיניים החומות היא צברית, בת להורים ילידי רוסיה. אם יש משהו שהיא לא אוהבת, לדבריה, זה שצועקים עליה. „אני לא מתרגזת מהר," היא אומרת, „אבל צעקות ורעשנות מרגיזים אותי," אומרת אורלי.

„כל החיים שלי משוגעים," מעידה על עצמה אורלי אושרוב, בת 18 וחצי שנים, 161 ס"מ, שיער שחור ועיניים חומות, המרגישה לפעמים את עצ־מה כמו כספית בתוך מדחום.

וכשמישהו מנסה להבין מה פירוש, היא מסבירה: „אני אחת כזאת, שאוהבת להיי־דלק מרעיונות. הנה, השבוע, למשל, הייתי עם ידידים. פתאום, באמצע הלילה אמרתי: בואו נלך להתרחץ בים. הלכנו. נכון ש־קפאנו מקור. אבל העיקר היה שעשינו מה שהתחשק לנו."

לפעמים מתחשק לה לרכוב על סוסים. ואז היא נוסעת לידידים שבחוות הסוסים שליד קיסריה, מקפצת על סוס ודוהרת. „איפה שיש סוסים — שם אני," היא מוכנה לגלות לאלה שיתקשו למצאה.

חוץ מזה היא אוהבת גם — לפי סדר העדיפויות — „גלידות עם המון קצפת ודובדבן קטן תקוע למעלה"; „לכתוב מיכ־תבים לעצמי"; ו„לצחוק".

זאת לא היא שהמציאה את האימרה: „אותי — זה מצחיק." אבל היה מת־אים לה להמציא דבר כזה. מפני ש„הכל מצחיק אותי. לא יודעת למה. אני רואה בכל דבר את המוזר, המשעשע והמצחיק."

היא נולדה בתל־אביב להורים ילידי רוסיה, שעלו לארץ בעודם פעוטות. בתל־אביב סיימה לפני שנה את לימודיה ב־תיכון עירוני י"א שבצפון תל־אביב, ב־מגמה הפדגוגית־אמנותית. אין לה בעיות בלהשיב על השאלה מדוע בחרה דווקא במגמה זו. מתורגלת היא עונה: „מפני שאני אוהבת אמנות ואנשים." אז אחרי זה היא לא רק אוהבת להקשיב למוסיקה, אלא גם יודעת איך להקשיב.

מאז סיום הלימודים הספיקה לעבוד קצת עם נוער טעון טיפוח, לעסוק קצת בדוגמנות־צילום ולעבוד כמזכירה, משהו זמני עד ששילטונות צה"ל יחליטו כי הגיע הזמן להלביש עליה מדים.

אילוליא אותו שירות־צבאי שהיא ממ־תינה לו ייתכן והיתה ממשיכה בלימודי האמנות בבצלאל, בירושלים. זו היתה התוכנית כשסיימה את הלימודים התיכו־ניים, אבל עכשיו נראה שמשהו השתבש בדרך. „כל פעם צצים לי דברים חדשים בראש," היא אומרת, „ופשוט לא החלטתי עוד."

אם היתה צריכה לתאר את עצמה, כאילו היא מישהי אחרת, לא היו לה הרבה בעיות בנושא: „נחמדה, חברותית, אחת שנוח להסתדר איתה, נוחה־לבריות", כמו שאומרים. קצת הפכפכה במצבי־הרוח שלה, אבל עם הרבה, הרבה מאוד מרץ. אחת שמשתוללת בים, משחקת במטקות, שוחה בלי סוף ולא יושבת רגע על המקום. אחת שנחמד לה שהיא בנאדם חופשי. ובעיקר — אחת שלא אוהבת שצועקים עליה. הכל — אבל רק לא זה!"

„מילדותי אני מאוהבת בים," אומרת מרינה כץ. אך היו לי בעיות עם שערותי שנפגמו ממליחות מי הים — עד ש־מצאתי את לייפטקס־בלזם של „וולה".

19.5.76 י"ח אייר תשל"ו שנה 40 מספר 2020

העולם הזה

שכם בוערת